

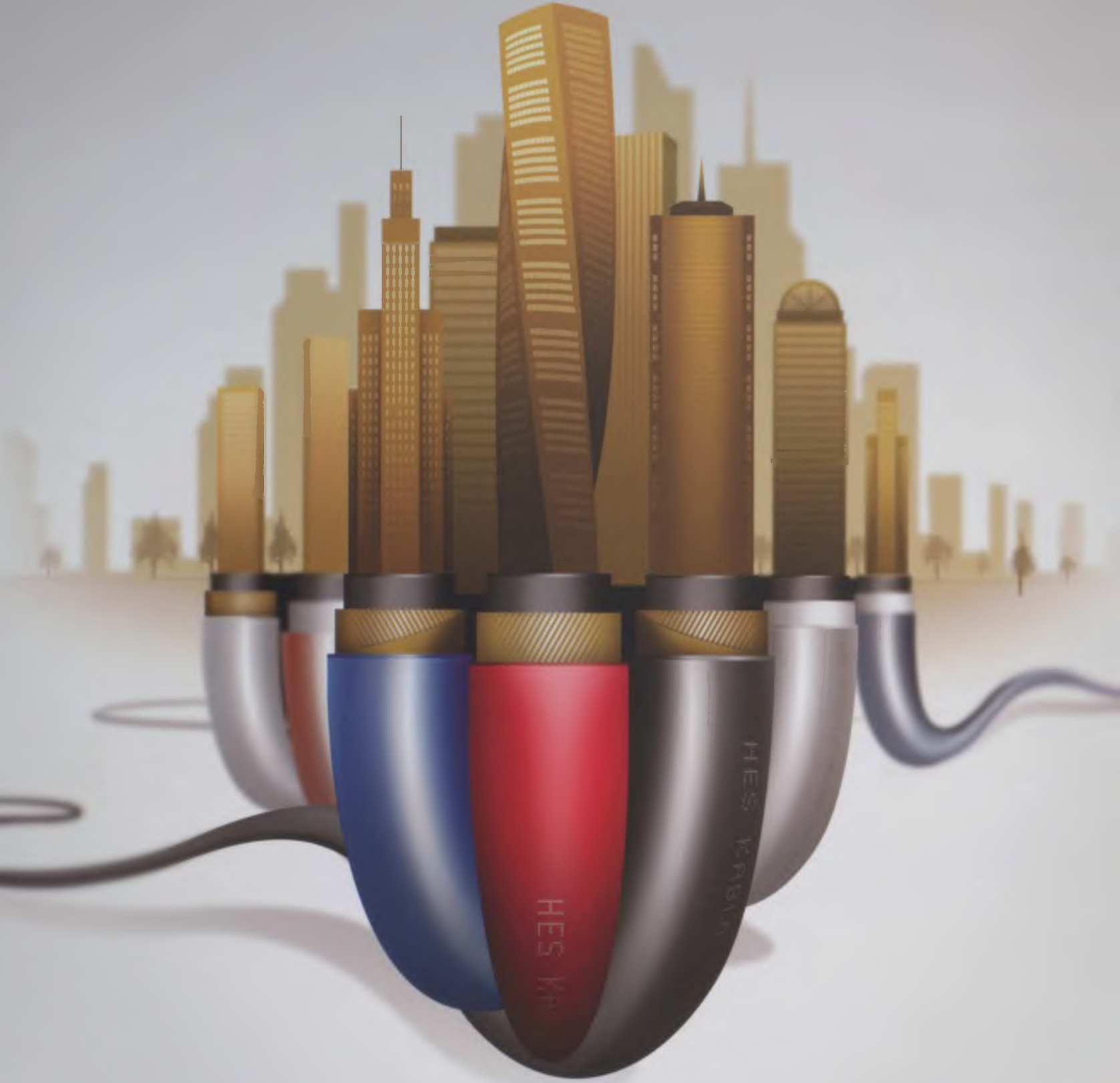
SANAYİ

TÜRKİYE'NİN

**BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU
2007**

İYİ BİR ÜSTYAPININ İHTİYACI MÜKEMMEL ALTYAPIDIR.

0352 207 4500
www.hes.com.tr

Boydak

İleri teknoloji ürünü enerji, haberleşme, fiberoptik ve data kabloları ile günden güne büyüyen ve yükselen üstyapılara, güvenli altyapılar hazırlayan güç olmayı başardık. Bugün 110 ülkeye gerçekleştirdiğimiz ihracatla bir dünya markası olduk.

"Güven veren teknoloji"

Büyüdük, Büyüttük, Büyüteceğiz...

Yıllar önce bu ellerle üretime başladık, çalıştık, inandık. Türkiye'nin en büyük, dünyanın en modern Entegre Tesisi'ni kurduk. Biyoetanol ile, kendi enerjimizi ürettik. Sıvı şekeri Türkiye ile ilk biz buluşturduk. Torku ile evlerinize tat, yüzünüze tebessüm olduk. Tarımın sürdürülebilirliği ve dünya ligindeki haklı yerimizi alabilmek için onlarca yatırım yaptık ve % 9.150 büyüyerek karşılığını aldık. Bu arada sosyal sorumluluklarımızı da hiç unutmadık. Üç yılda Konya nüfusu kadar fidanı toprakla buluşturduk. Bugün o fidanlarda aynı bizim gibi büyüdü, büyümeye devam ediyor.

KONYA ŞEKER SAN. ve TİC. A.Ş.
Beyşehir Yolu Üzeri No : 47-42080 Meram KONYA
T: +90 332 324 03 53 F: +90 332 324 03 45 - 46

www.konyaseker.com.tr

ÇUMRA ŞEKER ENTEGRE TESİSLERİ
42500 Çumra KONYA
T: +90 332 459 03 00 F: +90 332 459 04 41

Sırrımız, sınır tanımayan vizyonumuz.

**Türkiye'nin 6 yıl üst üste en çok satan otomotiv markası.
Ford'un Avrupa'daki ticari araç üretim üssü.
Son 4 yılda adet bazında Türkiye'nin otomotivde ihracat lideri.**

Bunlar birer rekor olsa da, Ford Otosan kurulduğu günden beri rekorların değil ideallerinin peşinde oldu. Hiç sınır tanımayan ideallerinin.

TÜM DÜNYA AKSA JENERATÖR'LE HAYATA KALDIĞI YERDEN DEVAM EDİYOR!

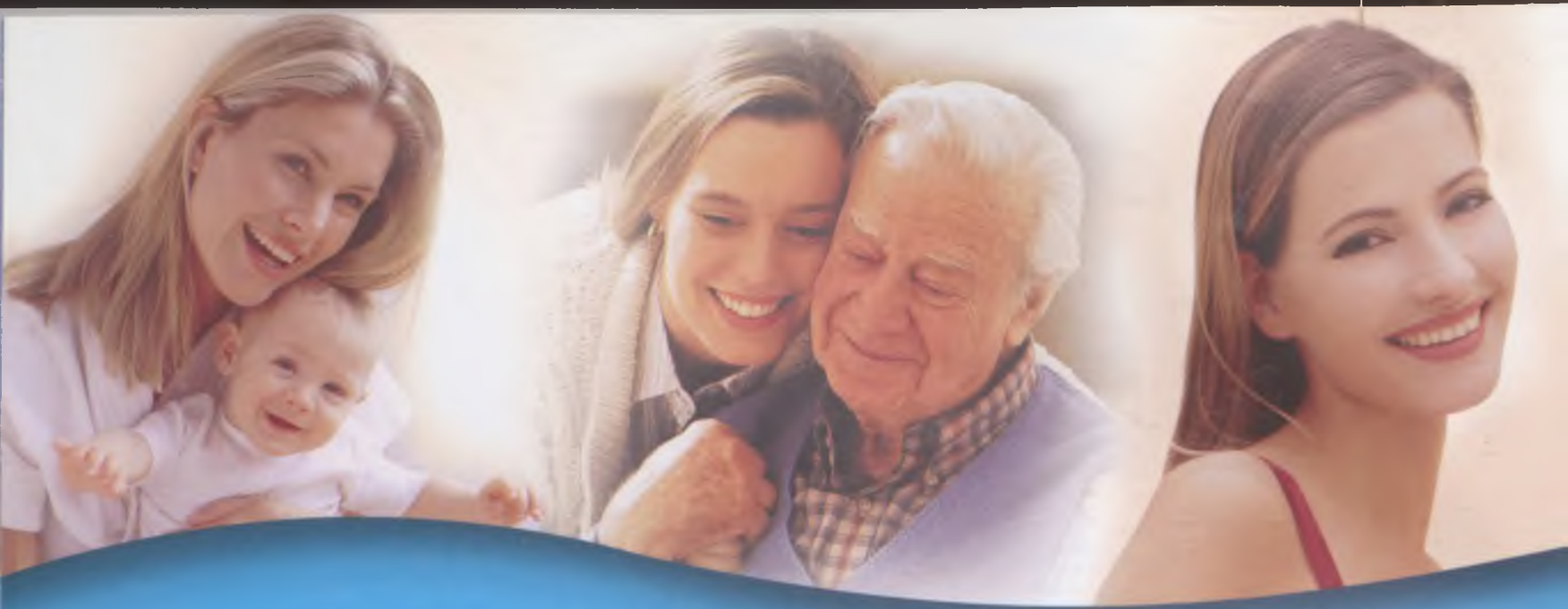
Türkiye'nin lider ve dünyanın önde gelen jeneratör üretici firmalarından Aksa Jeneratör Sanayi A.Ş. 1984 yılından bugüne tüm güç aralıklarında jeneratör üretmektedir. En son teknolojileri kullanarak gerçekleştirdiği üretiminin % 55'ini ihraç eden Aksa Jeneratör, İstanbul'daki fabrikasını 2006'da büyütüp, 2007 yılında faaliyete giren Çin'deki fabrikasıyla mevcut üretim adetlerini de artırmıştır. Aksa Jeneratör, dünya pazarındaki önemli jeneratör üreticilerinden biri olma konumunu daha da güçlendirmektedir.

İnşaattan turizme, kamudan özele, tüm sektörlerin enerji kaynağı olan Aksa Jeneratör, benzinli ve dizel jeneratör üretiminin yanında doğal gaz / LPG ile çalışan ürünleriyle de istenilen her güçte enerji ihtiyacını sağlamaya devam etmektedir.

Ülkemizin en büyük 200 ihracatçı firması arasında yer alan ve tüm dünyada 100'ü aşkın ülkeye ihracat yapan Aksa Jeneratör, üretim kalitesi, kiralama hizmetleri, yaygın servis ve satış ağı ile enerji sektörünün önde gelen markası konumuna ulaşmıştır.

www.aksa.com.tr

Türkiye'nin en büyük 500 şirketinden biri olmanın gururuyla...

Canbebe, Canlady ve Canped markaları ile tüketicisini yıllardır kalite, güven ve rahatlık ile buluşturan ASTEL, Türkiye'nin en büyük 500 şirketi arasında yer almaktan gurur duyar.

Avrupa'nın hijyenik ürünler devi Ontex International'a bağlı grup şirketi olan Astel; Ontex'in bilgi birikimi, yüksek kalite standartları ve AR-GE gücünden destek alarak gelişimine ivme kazandırmış, bu sayede son 10 yılın en istikrarlı büyüyen sanayi şirketleri arasında yer almayı başarmıştır. 1990 yılında bebek bezi üretimine başlayan Astel, bugün Canbebe markası ile Türkiye pazarının ilk 3 firmasından biridir. 1994'te giriş yaptığı hijyenik ped sektöründe, Canlady ile çok önemli bir boşluğu doldurmuş, 1998'de üretmeye başladığı Canped markalı ürünleri ile de yıllardır yetişkin hasta bezi sektöründeki liderliğini korumuştur.

canbebe

canlady

canped

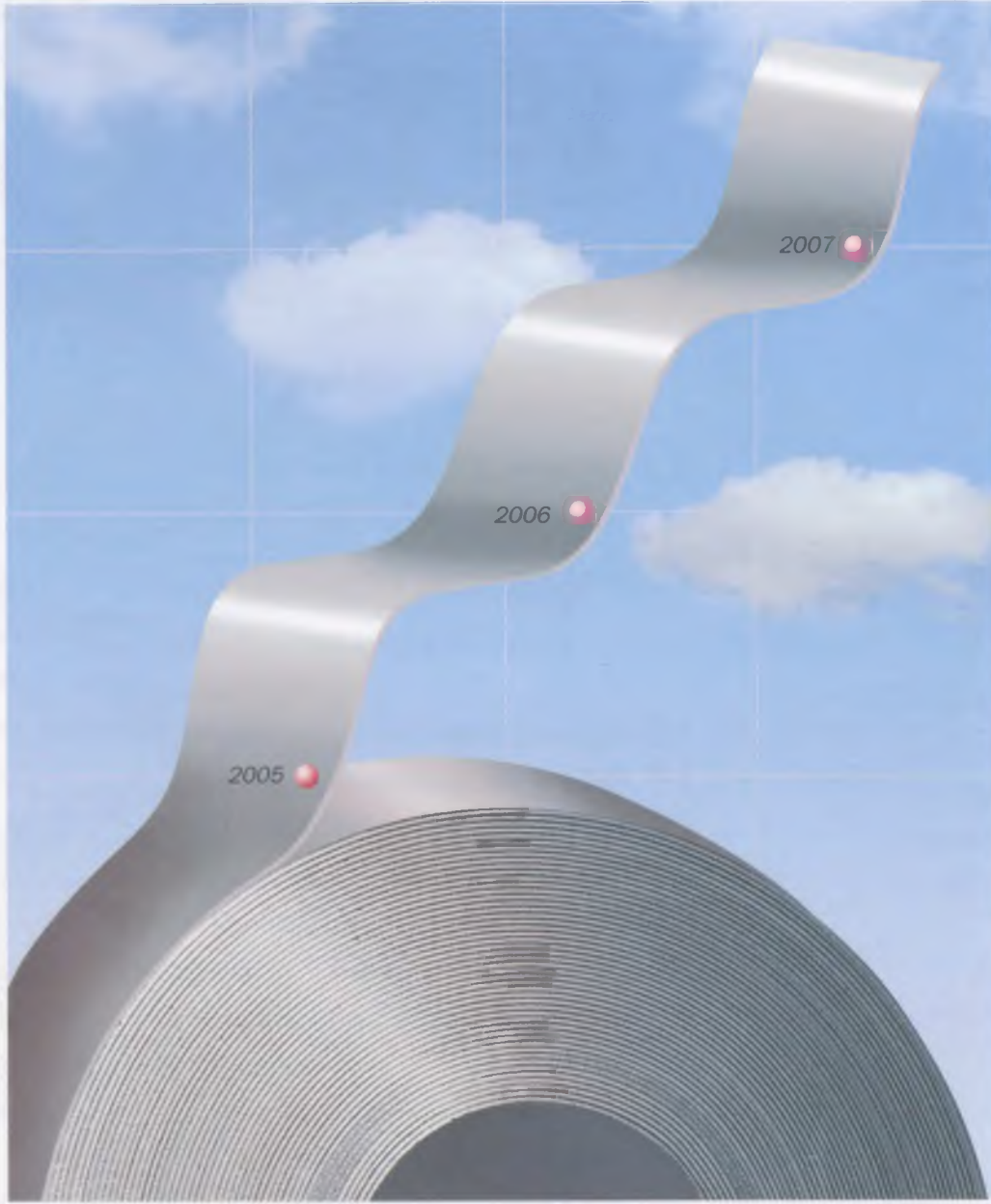
Avrupalı Ontex kimliğimizi de kullanarak hem iç hem de dış pazarlarda, tüketicimize hep daha iyisini sunmak için çalışmaya devam edeceğiz...

ASTEL®

Astel Kağıtçılık San. ve Tic. A.Ş.

Ontex
Grup
Kuruluşudur

yüksekleri hedefledik!

PASLANMAZ ÇELİK SERVİS MERKEZİ

 SARITAŞ

"Paslanmaz Çeliğin Markası"

SARITAŞ ÇELİK SANAYİ ve TİCARET A. Ş.

Yukarı Dudullu Organize Sanayi Bölgesi
2. Cad. No: 31-33 34775 Ümraniye-İstanbul
Tel: (0216) 466 49 00 Fax: (0216) 466 49 16

www.saritas.com.tr

İstanbul Sanayi Odası Dergisi
AĞUSTOS 2008 Yıl: 43 Sayı: 509

İMTİYAZ SAHİBİ

İstanbul Sanayi Odası Adına
Yönetim Kurulu Başkanı
C. Tanıl Küçük

YAYIN KURULU

Dr. Oktay Duran
Mehmet Büyükekşi
Baki Kuriş
N. Niyazi Öztürk
Uran Tiryakioğlu
Atilla Aksoy
Mete Meleksoy

SORUMLU GENEL YAYIN MÜDÜRÜ

Mete Meleksoy

İDARE YERİ VE REKLAM REZERVASYON

Meşrutiyet Caddesi 62
Tepebaşı - İstanbul
Tel: 0212 252 29 00'dan 131 - 132
Faks: 0212 249 18 93
e-mail: yayin@iso.org.tr

TASARIM VE UYGULAMA

Ferit Topaloğlu
ferittopaloglu@gmail.com

BASIM

Ali Rıza Baskan
Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
Yenibosna, Değirmenbahçe Cad. No: 15
34530 Bahçelievler - İstanbul
www.gs.com.tr

Baskı Tarihi:

21.07.2008

Aylık Sanayi ve Ekonomi Dergisi
özel sayıdır.

İ Ç İ N D E K İ L E R

8 BAŞ YAZI

Türkiye Ekonomisi ve ISO 500
C. TANIL KÜÇÜK

DEĞERLENDİRME

İSO ARAŞTIRMA ŞUBESİ

13 Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu

- 14 Üretimden Satışlara Göre En Büyükler
- 14 Yaratılan Katma Değerde En Büyükler
- 15 En Fazla Kar Eden Kuruluşlar
- 15 İhracatta Özel Kuruluşların Ağırlığı

16 Ekonomik Büyüklükler

19 İlk 50 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun Ağırlığı

20 Sektörlerin İhracat Performansı

22 Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşlar

24 500 Büyük Sanayi Kuruluşu İçinde İSO Üyeleri

26 Özel Sektörde İSO Üyeleri

28 Kamu Kuruluşlarının Payı

30 Mali Yapı

32 Dış Kaynak (Borçlar) Yapısı

34 Sektörel Bazı Finansal Oranlar

38 İSO 500 ve Sektörlerde Karlılık

44 Net Katma Değerin Faktör Gelirleri (Fonksiyonel) Dağılımı

46 Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler

48 İstihdam, Brüt Katma Değer ve Nispi Hasıla Oranları

50 İşgücü Verimliliği (Net Katma Değer/İşgücü Sayısı)

54 Değerlendirme Sonuçları

SEKTÖREL VERİLER

62 Seçilmiş Büyüklükler

68 Faktör Gelirleri Dağılımı

74 Bazı Oranlar ve Çalışan Başına Düşen Büyüklükler

TÜRKİYE'NİN

BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU
2007

SERMAYE DAĞILIMI VE TANIMLAR, KOD ANAHTARI

- 80** Sermaye Dağılımı
80 Bazı Tarif ve Tanımlar
81 Endüstriyel Kodlar Anahtarı

SIRALAMA

- 84** 2007 Yılı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu
116 Sektörel
128 En Çok Kar Eden İlk 50 Kuruluş
129 En Çok İhracat Yapan İlk 50 Kuruluş
130 En Çok Kişi Çalıştıran İlk 50 Kuruluş
132 Alfabetik

YORUMLAR

- 145** Prof. Dr. M. Merih Paya
500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun Ekonomik Performansı ve Oluşan Riskler
149 Prof. Dr. Süleyman Özmucur
500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Mali ve Ekonomik Göstergeler
155 Prof. Dr. Erol Katırcıoğlu
Boylarına Göre 500 Büyük Kuruluşun Performansı
157 Prof. Dr. Zafer Tunca
500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2007 Yılı İhracatı
161 Dr. Öztin Akgüç
500 Büyük Kuruluşun Finans Yapısı

Reklam İndeksi

HES KABLO - ÖN KAPAK İÇİ	
ALTO HOLDİNG - ÖN KAPAK İÇİ	
DÖRT YILDIZ DEMİR - ARKA KAPAK İÇİ	
AKSA AKRİLİK - ARKA KAPAK	
KONYA ŞEKER	1
FORD	2
AKSA JENERATÖR	3
ASTEL	4
SARITAŞ	5
AKBANK	11
ROKETSAN	12
İSTİKBAL	21
PETLAS	23
ARÇELİK	31
HAYAT HOLDİNG	37
AK ENERJİ	43
AYGAZ	47
SANKO	49
TEMESİST	53
AK LEASE	61
YILDIZ ENTEGRE	82-83
LİMAK	114-115
PAY METAL	127
DEMİR EXPORT	131
ORKİDE	144
SARBAK	176

Türkiye Ekonomisi ve İSO 500

İstanbul Sanayi Odası'nın 40 yıldır aralıksız olarak hazırlamakta olduğu "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" çalışmasının 2007 yılı sonuçları, İSO Sanayi Dergisi'nin Ağustos 2008 Özel Sayısı ile kamuoyuna açıklanmış bulunmaktadır. Sanayi sektörümüzde kuruluş bazında bilgiler içeren ve bilimsel ağırlıklı değerlendirmelere yer veren tek çalışma olan İSO 500'ün sonuçları yurtiçinde ve dışında ilgiyle takip edilmektedir. Ayrıca, İSO 500, yaratılan katma değer fonksiyonel dağılımını, 1982-2007 arasında 26 yıllık bir seri olarak sunmakta ve bu yönüyle, kullanıcılar için zengin bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır.

İSO 500 çalışması 40 yıldan bu yana, sanayi sektörü faaliyet kolu kapsamında ve üretimden satış büyüklüğü kriteri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Diğer bir ifade ile çalışmamız, sadece sanayi kuruluşlarını kapsamakta ve büyüklük sıralaması üretimden satışlar çerçevesinde yapılmaktadır.

İSO 500 çalışmamızın 2007 yılı sonuçlarına geçmeden önce, 2007'deki makro ekonomik gelişmeleri kısaca hatırlamak faydalı olacaktır. 2001 sonrasında Türkiye ekonomisi hızlı bir toparlanma sürecine girmiş ve ekonomide önemli kazanımların elde edildiği bir dönem yaşanmıştır. Ancak, 2002'nin ilk çeyreği ile başlayan bu olumlu dönemin 2007'nin ikinci yarısı itibarıyla sona ermeye başladığını söylemek yanlış olmayacaktır. Cumhurbaşkanlığı seçimi ve genel seçimler olmak üzere, iki önemli siyasi olayın ağırlığında geçen 2007 yılında ekonomi ikinci planda kalmış, rekabet gücünü ve büyümeyi destekleyici makro ve mikro reformlar yine hayata geçirilememiştir. İçerideki bu gelişmelere, bir de yılın ikinci yarısında küresel piyasalarda başlayan tedirginliğin eklenmesi ile, 2007 ekonomisi önceki yıllara kıyasla daha olumsuz bir tablo ile sonuçlanmıştır. 2002'den bu yana Türkiye altı yıldır kesintisiz büyümektedir. Büyüme 2007'de de devam etmiştir. Ancak, 2001 sonrası dönemde, ilk kez, 2007 yılında, büyüme hedefin altında kalmış ve öngörülen yıllık hedef %5 iken gerçekleşme %4,5 olmuştur ve bu oran, 2001 sonrasındaki en düşük büyüme oranıdır. 2007'de büyüme önemli ölçüde yavaşlamıştır. Buna karşın, ekonominin temel kırılma noktalarından olan cari açıkta bir yavaşlama olmamış, 2007'de cari açık, bir önceki yıla göre %18 artarak 37.5 milyar dolarla yeni bir rekor kırmıştır. 2007 aynı zamanda enflasyonla mücadelenin zorlaştığı ve işsizlik sorununun biraz daha derinleştiği bir yıl olmuştur.

Çalışmamızın 2007 yılı sonuçlarına, İSO 500'ün yarattığı brüt katma değer milli gelir içindeki payı ile başlayabiliriz. Hatırlanacağı üzere, TÜİK, bir süre önce milli gelir hesaplarını

C. TANIL KOÇUK
İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı

güncellemiş ve bu güncelleme sonucunda, milli gelirimiz %30'un üzerinde artış göstermişti. Bu nedenle de İSO 500'ün yarattığı brüt katma değer (üretici fiyatlarıyla) eski milli gelir serisinde, %13'ler civarında olan payı, yeni seriye göre, 2007'de %9,3 seviyesine gerilemiş bulunmaktadır.

Katma değer ile ilgili sonuçlara geçmeden önce, bu yıla ait bir yeniliğimizi hatırlatmak istiyoruz. Daha önceki yıllarda, çalışmamız kapsamında brüt katma değer, sadece, üretici fiyatları ile ve KDV ve ÖTV dahil olarak hesaplanıyordu. Ancak, TÜİK sektör bazında katma değer büyüklüklerini temel fiyatlarla açıklamaya başladığı için, biz de bu uygulama çerçevesinde, İSO 500'de yaratılan katma değer büyüklüklerini temel fiyatlarla da vermeye başlamış bulunmaktayız.

2007 yılında sanayi sektörü olarak İSO 500'ün yarattığı katma değer (temel fiyatlarla) Türkiye sanayi sektörü katma değeri içindeki payı %25,5 ve imalat sanayi içindeki payı da %28,0 olmuştur. Bu değerlendirmede, KDV ve ÖTV tutarları yer almadığı için İSO 500'ün sanayi ve imalat sanayi katma değeri içindeki payı daha önceki yıllarda %50'ler civarında iken, 2007'de bunun epeyce altına düşmüştür. Bu düşüşte, ülkemizde ödenen KDV ve ÖTV'nin çok büyük bir kısmının İSO 500 kapsamındaki sanayi kuruluşları tarafından ödenmiş olması belirleyici olmuştur.

İSO 500'de, 2007 yılında, net katma değer (faktör fiyatlarıyla), cari fiyatlarla %14,4 ve sabit fiyatlarla da %7,9 oranında artmıştır. 2007 yılında, İSO 500'de temel fiyatlar çerçevesinde, brüt katma

değer, cari fiyatlarla %14,6, sabit fiyatlarla da %8,1 oranında artış göstermiştir. Üretici fiyatlarıyla (KDV ve ÖTV'nin dahil olduğu) brüt katma değer ise ISO 500 toplamında cari fiyatlarla %9,8, sabit fiyatlarla ise %3,6 oranında artış göstermiştir. Üretici fiyatlarıyla katma değer artış oranlarının, temel fiyatlarla katma değer artışlarının altında kalması, 2007 yılında özellikle dolaylı vergilerdeki performansın daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. TÜİK'e göre imalat sanayinde yaratılan katma değer temel fiyatlarla 2006 yılında %8,6 oranında artarken, 2007'de bu oran %5,4'e gerilemiştir. Aynı eğilim 500 Büyük sonuçlarında da görülmektedir.

2007 yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun ihracatı %24,0 oranında artmıştır. 500 Büyük kapsamındaki özel kuruluşların ihracatı %24,6 artarken kamu kuruluşlarının ihracatı ise %2,7 oranında azalmıştır.

2007 yılında ISO 500 kapsamında yer alan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 143'tür. 2005 yılında bu sayı 136 iken, 2006'da 140'a çıkmıştır. 2007'de 3 sanayi kuruluşu daha yabancı sermaye paylı kuruluşlara katılmıştır.

2007 yılında Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda yer alan 450 kuruluş kar bildirmiştir. 2006 yılında ise bu sayı 420 kuruluştaki kalmıştır. 450 kuruluşun dönem karı (V.Ö.) 19,2 milyar YTL'dir. 2006 yılında kar bildiren 420 kuruluşun dönem karı ise 15,6 milyar YTL idi. Başka bir ifade ile 2007 yılında dönem karı %23,1 oranında artış göstermiştir.

2007 yılında ISO 500 genelinde sanayi kuruluşlarının vergi öncesi dönem karı ise, cari fiyatlarla %22,7 artmıştır. 500 Büyük kapsamındaki özel kuruluşlarda bu artış %24,7'dir. Kamu kuruluşlarının vergi öncesi dönem karında ise, %3,0'lık düşüş söz konusudur.

1990'lı yıllarda giderek küçülen satış karlılığı, 2001 krizinde ISO 500'de -%0,5'e gerilemişti. Ekonomide kriz sonrasındaki olumlu gelişme ile, tüm makro büyüklüklerin tepe yaptığı 2004 yılında, satış karlılığı da %6,7'ye yükselmişti; 2005'te nispi bir azalma ile %4,6'ya gerilemiş, 2006 yılında ise %5,9 olmuştur.

2007 yılında 500 büyük kuruluştaki üretimden satışlar %10,6 oranında artmıştır. Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE)'nin, 2007 yılı için sanayi kesimindeki fiyat artışını %6,0 olarak verdiği göz önüne alınırsa, 500 Büyük Kuruluş'un üretimden satışlarındaki artış, sabit fiyatlarla %4,4 olmaktadır.

Üretimden satışlardaki artış küçük kalınca, 2007'de, satış karlılığında 2006 yılına göre nispi bir artış görülmüştür. Böylece, 2006 yılında %5,9'a yükselen ISO 500 satış karlılığı, 2007 yılında biraz daha artarak %7,2'ye yükselmiştir.

2007 yılında ISO 500 kar ve zarar toplamında cari fiyatlarla %35,1'lik artışa karşılık, milli gelir anlamında karda, yani ana üre-

tim faaliyetinden elde edilen karda, %16,5'lik bir artış olmuştur. Bunun yanında, üretim faaliyeti dışı gelirlerde 2006'da %10,9 olan artış, 2007 yılında %81,2'ye çıkmış ve net karda oldukça büyük oranda bir artış gerçekleşmesine yol açmıştır.

2007 yılında, üretim nedeni ile yaratılan karın küçük kalması, katma değer verimliliğini olumsuz etkilemiştir. Üretim faaliyeti dışı kardaki, 2007 yılında görülen artışın etkisi ile satış karlılığı küçük de olsa 2006'ya göre daha yüksek bir orana çıkmıştır. Bu oran dahi 1990'lı yılların ilk yıllarında elde edilen karlılık oranlarına göre oldukça düşük bulunmaktadır. ISO 500 kapsamındaki kamu kuruluşlarında da aynı küçük iyileşme söz konusudur.

Bilindiği gibi TCMB'nin hesapladığı TÜFE ve ÜFE bazlı reel kur endeksleri ile Türk Lirası'nın değeri izlenmektedir. Aralık 2007'de 1995=100 TÜFE bazlı endeks 190,1'e yükselmiştir. Bu artış Türk Lirası'nın 2007'de %18,7 değer kazandığını ifade etmektedir. ÜFE bazlı endekse göre Türk Lirası'nın değer artışı ise %15,6 olmuştur. Türk Lirası'nın aşırı değer kazanması, son dönemde hızla yurt dışı finansmana yönelen kuruluşların döviz cinsi yükümlülüklerinin Türk Lirası karşılığını azaltmış, böylece kambiyo karları oluşmuştur. Ancak bu durum çok risklidir. Kuruluşların açık döviz pozisyonları çok büyük oranda devalüasyon ve kur riski taşımaktadır. Ancak, yurtdışından borçlanma finansman giderlerini düşürdüğünden kar üzerinde olumlu etki yapmakta ve kuruluşların üretim faaliyeti nedeniyle elde ettikleri kardaki düşüşün geri planda kalmasına neden olmaktadır.

Düşük kur politikasının üretim faaliyetinden elde edilen karlılık üzerindeki etkilerinin orta ve uzun vadede ağır sonuçlar doğuracağını düşünmekteyiz. Örneğin, Türk Lirası aşırı değerlendirilince, Türk işçiliği de yabancı para cinsinden daha pahalı hale gelmekte ve böylece ucuz iş gücü avantajı da ortadan kalkmış olmaktadır. Kimi kuruluşlar ise üretimlerinde yerli hammadde ve ara malı kullanımından yabancı hammadde ve ara malına kaymaktadır. Bu nedenle de işsizlik önemli bir artış göstermektedir.

Son çeyrek yüzyılda ekonominin ana sektörü durumuna gelen sanayi sektörü, aynı zamanda büyümenin lokomotifi görevini üstlenmiştir. 1982 yılından bu yana ekonomi, sanayi sektörü ağırlıklı olarak devam etmiştir. Mart 2008'de yayımlanan güncellenmiş milli gelir serisinde sanayi sektörü; madencilik ve taş ocakçılığı, imalat ve elektrik, gaz ve su üretim ve dağıtım başlıkları altında üç alt sektörde verilmiştir. 1998-2007 dönemini kapsayan yeni seride alt sektörlerde yaratılan katma değerler temel fiyatlarla hesap edilmiştir.

Sanayi sektörünün, 1998 baz yılında cari fiyatlarla madencilik ve taş ocakçılığı %1,0, imalat sanayi %23,9 ve enerji faaliyet kolu da %1,9 olacak şekilde, GSYİH içinde toplamda %26,8'lik bir paya sahip olduğu görülmektedir. Yani, başka bir ifade ile yeni seride de, sanayi sektörünün üç alt sektörün toplamı olarak önemli bir ağırlığa sahiptir. 2007 yılında ise cari fiyatlarla madencilik ve taş

ocakçılığı sektörü %1,2, imalat sektörü %16,5 ve enerji sektörü %1,8 olmak üzere, toplamda sanayi sektörünün GSYİH içindeki payının %19,5'e gerilemiş olduğu görülmektedir. 10 yıl gibi kısa bir sürede imalat sanayinin ekonomideki ağırlığının %23,9'dan %16,5'e gerilemiş olması son derece dikkate değerdir. Bu konu, Türkiye ekonomisinin yarınları için üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir husustur. Yukarda ifade ettiğimiz gibi, baskılanmış kur rejimi, bu olumsuz eğilimi daha da hızlandırabilecektir.

ISO 500 çalışmasında yıllar itibarıyla faaliyet dışı gelirlerin, toplam dönem kar ve zarar toplamı içindeki payı 80'li yıllarda %30'lar seviyelerinde iken, 90'lı yıllarda oran hızla artmış ve 1999 ve 2001 kriz yıllarında bu oran %219,0'lara, %547,0'lere kadar yükselmiştir. Kriz yılları sonrası üretim faaliyeti dışı gelirlerin toplam kar ve zarar içindeki payı gerilemeye başlamış ve 2006'da oran en düşük seviyesine inerek %26,3 olmuştur. 2007 yılında ise oranda tekrar bir artış yaşanmış ve oran %35,6'ya kadar yükselmiştir. Yani, başka bir ifade ile 2007 yılında, kuruluşların sermayelerini tekrar üretim dışı faaliyetlere yönlendirmeye başladıkları görülmektedir. Bu durum 2007 yılında ekonomideki olumsuz gelişmelerin arttığını göstermesi bakımından da önemlidir.

2007 yılında vergi öncesi dönem kar ve zararı toplamında %34,0'lük artış gerçekleşmiş, buna karşılık üretim faaliyeti dışı gelirlerdeki artış %81,2 olmuştur. Bu artış oranı 2001 yılındaki artış oranından sonra elde edilen en büyük artıştır.

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda üretim faktör gelirleri dağılımını incelediğimizde, özellikle enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde, ücretlinin ve üreticinin paylarına düşen faktör gelirlerinin payında küçülme olduğu, yani başka bir ifade ile fonksiyonel dağılım dediğimiz gelir dağılımındaki dengenin bozulduğu görülmektedir. 2007 yılında özel büyük sanayi kuruluşlarında net katma değer dağılımında maaş ve ücretlerin payı %49,8'dir. Bu oran 2001 kriz yılında %85,3'e yükselmişken, 2004'te %50,4'e gerilemiştir. 2005 yılında tekrar %59,2'ye yükselen oran, 2006'da %50,1'e ve 2007'de de %49,8'e gerilemiştir.

Ödenen faizlerin payı ise 2001 yılında %93,5 iken, 2004'te %11,7, 2005'te %8,8, 2006'da %9,7 olarak gerçekleşmiş; 2007'de de %9,1 ile son dönemlerin en düşük ödenen faiz oranlarından biri olarak gerçekleşmiştir. Milli gelir anlamında kar ise 2001'de %81,4 ile negatif paya sahiptir. 2004'te bu oran %37,9, 2005'te %32,0, 2006'da %40,2 ve 2007'de ise %41,1 olmuştur.

1990 yılında kişi başına yaratılan net katma değer (işgücü verimliliği) sabit fiyatlarla 100 iken, endeks sayısı 2001'de 80,7'ye gerilemiş, 2004'te 144,1'e çıktıktan sonra 2005'te tekrar gerileyerek 125 olmuştur. 2006'da işgücü verimliliği endeks sayısı tekrar artışa geçerek 146,4'e yükselmiş ve 2007 yılında da 151,2 olmuştur. İmalat sanayinde net katma değer işgücü verimliliği 2005'te %13,3'e gerilemiştir. Bu gerilemenin baz etkisi ile 2006

yılında net katma değer verimliliği %17,1 oranında oldukça yüksek oranda artış göstermiştir. 2007 yılında da net katma değer verimliliği artış göstermiş, ama 2007 yılında artış oranı %3,3 ile sınırlı kalmıştır.

Sonuç olarak, 2007 yılında düşük bir büyüme hızı yakalayan Türkiye ekonomisine paralel olarak, satış hasılatı ve katma değer büyümesi açısından düşük oranlı artışlar sergileyen ISO 500'ün mali yapısındaki iyileşme ve karlardaki nispi artışları dış finansman kaynaklarının kullanımının sağlamış olduğu bazı avantajlardan kaynaklanmaktadır. Dış konjonktür hızla bozulmaya, küresel ekonominin merkezlerinde yaşanan finansal sorunlar gelişmekte olan ve yükselen piyasalar için ciddi bir tehdit unsuru olmaya devam etmektedir ve bu ülkelerdeki gelişmelerden henüz çok fazla etkilenmemiş olmamız, etkilenmeyeceğimiz anlamına gelmemektedir.

C. TANIL KÜÇÜK

İstanbul Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

Beğendiyseniz... sizin olsun!

Akbank Ticari Bankacılık Şirket Satın Alma Kredisi

Uzun zamandır gözünüz sektöründe isim yapmış, önemli pazar payına sahip bir şirketin üzerinde. Onu da bünyenize katarak büyümeyi amaçlıyorsunuz. Öyleyse sizi Akbank Ticari Şubelerine davet ediyoruz. Akbank Şirket Satın Alma Kredisi ile size destek olalım, beğendiğiniz şirket artık sizin olsun.

**Vatan Savunmasında
Denizaltından Uzaya
Füze Teknolojilerinde
Lider Kurum**

 roketsan

Ankara - Samsun Karayolu 40. Km

Elmadag 06780 Ankara

Tel: 0 (312) 863 42 00

Faks: 0 (312) 863 42 08

www.roketsan.com.tr

ROKETSAN Türk Silahlı Kuvvetlerini
Güçlendirme Vakfı'nın bir kuruluşudur.

TÜRKİYE'NİN

BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU
2007

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu

İstanbul Sanayi Odası Araştırma Şubesi

İstanbul Sanayi Odası'nın 40 yıldır aralıksız olarak hazırlamakta olduğu "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" çalışmasının 2007 yılı sonuçları, ISO Sanayi Dergisi'nin Ağustos 2008 Özel Sayısı ile açıklanmış bulunmaktadır. 56 yıllık maziye sahip olan İstanbul Sanayi Odası son 40 yıldır "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" çalışmasını hazırlayarak, kamuoyuna sunmanın mutluluğunu yaşamaktadır. Bir simge haline gelmiş olan ISO 500 çalışması yurtiçinde ve yurtdışında geniş bir kesim tarafından ilgiyle takip edilmektedir. Bu çalışma, Türkiye'de sanayi sektöründe kuruluş bazında bilgiler içeren ve bilimsel ağırlıklı değerlendirmelere yer veren tek çalışma olarak dikkat çekmektedir. Bir seri olarak yıllardır yayımlanmakta olan çalışmada, Türk sanayinin en büyük kuruluşları her yıl eksiksiz olarak çalışma kapsamına alınmaya çalışılmaktadır. Ayrıca, Türk sanayi ve imalat sanayi sektöründe büyük bir ağırlığa sahip ISO 500'de yaratılan katma değer fonksiyonel dağılımı, 1982-2007 arasında 26 yıllık bir seri olarak verilmekte ve kullanıcılar için zengin bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır. Ayrıca, ISO 500 kapsamında finansal yapı ve finansal oranlar ile ilgili olarak verilen bilgiler, bu alandaki yetersiz bilgi kaynağı nedeni ile ayrı bir değere sahip bulunmaktadır.

ISO 500 çalışması kapsamında sanayi kuruluşlarının toplam satışlar, üretimden satışlar, yaratılan katma değer, aktif ve borçlar toplamaları, özkaynak, vergi öncesi dönem kar ve zararı, ihracat ve ortalama ücretle çalışanlar sayıları hakkında bilgiler sunulmaktadır. Bu bilgiler kuruluş bazında verildiği gibi, kamu ve özel kuruluşlar, toplam kuruluşlar ve ISO üyeleri ayrımında da verilmektedir.

Bu bilgilere ilaveten ISO 500 kapsamındaki kuruluşların sermaye dağılımları hakkında da bilgiler verilmektedir. Sunulan değerlendirmeler iki ve üç basamaklı alt sektörler bazında açıklanmaktadır. ISO 500 kapsamında yapılan değerlendirmelerde seriyi eski yıllar ile koparmamak için Uluslararası Standart Sanayi Sınıflandırmasının (ISIC, Seri M. No. 4, Rev. 2) kullanılmasına devam edilmektedir. ISO 500 çalışması 40 yıldır sanayi sektörü faaliyet kolu kapsamında ve üretimden satışlar büyüklükleri kriteri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Diğer bir ifade ile çalışmada büyüklük kriteri sınai faaliyettir. ISO 500 çalışmasında kuruluşların büyüklük sıralamasında üretimden satışlar kullanılmaktadır.

Ayrıca, kuruluşlar bazında bilgiler sunulurken satış hasılatı (net), brüt katma değer, özkaynak, aktif toplamı, kar ve zarar (V.Ö.), ihracat ve ücretle çalışanlar ortalamalarına göre de sıralamaları ve verilmektedir. Buna ilaveten, iki basamaklı alt sektörler itibarıyla da kuruluşlar üretimden satışlar büyüklüklerine göre sıralanmaktadır. ISO 500 çalışmasında kuruluşların beyanları esas alınmakta ve bu bilgiler T.C. Maliye Bakanlığı vergi dairelerine verilen bilanço ve gelir tabloları ile kontrol edilmektedir. Böylece bilgilerin aynı kapsamda, sağlıklı ve doğru olması sağlanmaktadır.

ISO 500 çalışmasında kuruluşlar üretimden satışlarına göre sıralanırken, bu sıralamanın yanı sıra bir önceki yıl sıralamaları da verilmektedir. Bir önceki yıl sıralamasında sırası boş olan kuruluşlar, ya bir önceki yılda ilk 500 kapsamına girmemiş ya da

isminin açıklanmasını istememişlerdir. Bazı sanayi kuruluşları ise bilgilerinin bir kısmının açıklanmasını istememektedir. İsmi ve bazı bilgilerinin açıklanmasını istemeyen kuruluş bilgileri de değerlendirme kapsamına alınmakta ve böylece ISO 500 çalışmasının sanayi sektörü ve Türkiye ekonomisini temsil gücü yüksek tutulmaya çalışılmaktadır. Ayrıca isminin veya bazı bilgilerinin açıklanmasını istemeyen kuruluşların çalışma kapsamına alınmamasının çalışmanın bilimselliğini zedeleyeceği de açıktır. ISO 500 çalışmasında kuruluşlara ait bilgiler yayımlanırken, ilk sütunda üretimden satışlara göre kuruluşlar yer almaktadır. İkinci sütunda üretimden satışlara göre kuruluşların bir önceki yıl sıralamaları verilmektedir. Bağlı bulunduğu oda sütunundan sonra da kuruluşların özel veya kamu kuruluşları içinde üretimden satışlara göre sıraları belirtilmektedir. 2007 yılında da enflasyon artışının konulan sınırın altında olması nedeni ile enflasyon muhasebesi uygulaması yapılmamıştır. Ancak finansal büyüklüklerin 2004 yılındaki enflasyon düzeltilmesi sonucunda elde edilen büyüklükler olarak devam ettiği unutulmamalıdır.

Üretimden Satışlara Göre En Büyükler

ISO 40 yıldır, önce 100 büyük kuruluş, sonra 300 büyük kuruluş ve 1980'den sonra da 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nu açıklarken, ilk sıralarda sürekli olarak kamu kurumları yer almaktaydı. 2005 yılı ile birlikte bu durum değişmiş ve Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu bir özel sektör kuruluşu olmuştur. 2006 ve 2007 yıllarında da bu durum değişmemiş ve bir özel sektör kuruluşu, en büyük sanayi kuruluşu olarak ilk sırada yer almaya devam etmiştir. Geçmiş yıllarda olduğu gibi, 2007 yılında da üretimden satışlara göre en büyük sanayi kuruluşu **Türkiye Petrol Rafineleri A.Ş. (TÜPRAŞ)**'tir.

Üretimden Satışlara Göre İlk Üç Kuruluş		
	Genel Sıra No	Üretimden Satışlar (Net) (Satış Vergileri Hariç)
TÜPRAŞ	1	18.450.708.799 YTL
Ford Otomotiv	2	6.230.215.120 YTL
EÜAŞ	3	4.624.293.341 YTL

Üretimden Satışlara Göre İlk Üç Özel Kuruluş			
	Özel Sektör Sıra No	Genel Sıra No	Üretimden Satışlar(Net) (Satış Vergileri Hariç)
TÜPRAŞ	1	1	18.450.708.799 YTL
Ford Otomotiv	2	2	6.230.215.120 YTL
Oyak-Renault	3	4	4.151.436.933 YTL

TÜPRAŞ, 2007 yılında da bir özel sektör kuruluşu olarak Türkiye'nin sanayi sektöründeki en büyük kuruluşu olmuştur. TÜPRAŞ'ın, üretimden satışlara göre 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içindeki payı 2006'da %10,1 iken, 2007 yılında %9,1 olmuştur. TÜPRAŞ'ın 2007 yılında toplam üretimden satışlar içindeki payı 1 puan azalış göstermiştir. 2007 yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında ikinci sırada 2006'da da olduğu gibi **Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.** bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yine 2006 yılında

olduğu gibi, bir kamu kuruluşu olan **Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü (EÜAŞ)** sıralamadaki yerini korumuştur. 2007'de ilk on içinde yer alan tek kamu kuruluşu EÜAŞ'tır. 2005 yılından itibaren ilk on içinde sadece tek bir kamu kuruluşu yer almaktadır. Dördüncü sırada, bir önceki yıl beşinci sırada yer almış olan **Oyak-Renault Otomotiv Fabrikaları A.Ş.** bulunmaktadır. Beşinci sırada ise 2006 yılının dördüncüsü **Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.** yer almıştır. 2007'de **Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. (ERDEMİR)** sıralamada bir sıra artışla altıncı sıraya yükselirken, **Arçelik A.Ş.** ise bir sıra düşüşle yedinci sıraya gerilemiştir. **Türk Otomotiv Fabrikası A.Ş. (TOFAŞ)** dokuzuncu sıradan sekizinci sıraya, **Aygaz A.Ş.** onuncu sıradan dokuzuncu sıraya ve **İÇDAŞ Çelik Enerji Tersane ve Ulaştırma Sanayi A.Ş.**'de onüçüncü sıradan onuncu sıraya yükselmiştir.

2006 yılında sekizinci sırada yer alan **Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.**, 2007 yılında onbirinci sıraya gerilemiştir. **Mercedes-Benz T.A.Ş.** onbeşinci sıradan onikinci sıraya, **Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş.** ise ondördüncü sıradan onüçüncü sıraya yükselmiştir. Sıralamada yer alan ikinci kamu kuruluşu **Petrokimya Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü (PETKİM)**, 2006 yılındaki onbirinci sırasından, 2007 yılında ondördüncü sıraya gerilemiştir. 2006 yılında yirminci sırada yer alan **İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. (İSDEMİR)**, 2007 yılında beş basamak yükselerek onbeşinci sırada yer almıştır. Görüldüğü gibi 2007 yılında ilk onbeş sanayi kuruluşu içinde onüç özel kuruluş yer alırken, sadece iki kamu kuruluşu bulunmaktadır. 2006 yılında ise ilk onbeş kuruluş içerisinde üç kamu kuruluşu yer almaktaydı. Başka bir ifade ile 2007 yılında ilk onbeş kuruluş içerisindeki kamu kuruluşları sayısı bir adet daha azalmıştır.

Yaratılan Katma Değerde En Büyükler

Çalışmada kuruluş bazında verilen bilgiler içinde kuruluşların yarattıkları brüt katma değerde yer almaktadır. Çalışmamızda brüt katma değer üretici fiyatlarıyla verilmektedir. Yani brüt katma değer şu alt kalemlerden oluşmaktadır;

- Ödenen maaş ve ücretler
- Ödenen faizler
- Milli gelir anlamında kar
- **Net katma değer** (Faktör maliyetleriyle)
- Amortismanlar
- Dolaylı vergiler
- (-) Sübvansiyonlar
- **Brüt katma değer** (Üretici fiyatlarıyla)

2007 yılında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan güncellenmiş milli gelir tahminlerinde, faaliyet kol- larında yaratılan katma değerler temel fiyatlarla verilmiştir. 1998 bazlı seride ürün üzerindeki her türlü vergilerin hariç, ama ürün üzerindeki sübvansiyonların dahil olduğu temel fiyatlarla katma değer verilmektedir. Temel fiyatlarla verilen katma değerde ürün

üzerindeki ürün vergileri (KDV ve ÖTV gibi miktara bağlı olarak değişen vergiler) hariçtir. Bu kapsamdaki katma değer "Temel Fiyatlarla Brüt Katma Değer" olarak adlandırılmaktadır. ISO 500 çalışmasında 2007 yılı ile birlikte, toplam net katma değer ve brüt katma değer büyüklükleri, TÜİK verileri ile karşılaştırma yapılabilmesi için temel fiyatlarla brüt katma değer büyüklükleri hesaplanmıştır. Kuruluş bazında ise daha önceki yıllarda olduğu gibi üretici fiyatlarıyla brüt katma değer büyüklükleri verilmiştir.

Yaratılan Katma Değere Göre İlk Üç Kuruluş		
	Genel Sıra No	Brüt Katma Değer
TÜPRAŞ	1	15.666.720.425 YTL
Philsa Philip Morris	2	6.117.010.091 YTL
Tekel	3	3.668.786.003 YTL

Yaratılan Katma Değere Göre İlk Üç Özel Kuruluş			
	Özel Sektör Sıra No	Genel Sıra No	Brüt Katma Değer
TÜPRAŞ	1	1	15.666.720.425 YTL
Philsa Philip Morris	2	2	6.117.010.091 YTL
Petrol Ofisi	3	4	3.306.099.674 YTL

2007 yılında 2006'da olduğu gibi üretimden satışlarda büyük farkla ilk sırayı alan **TÜPRAŞ**, yaratılan brüt katma değerde de ilk sırayı alarak yıllardır süregelen hakimiyetini devam ettirmiştir. TÜPRAŞ 2005'de yaratılan GSYİH'da %2,2 paya sahipken, 2006 ve 2007 payları azalarak %1,8'e gerilemiştir. Tüpraş'ın yaratmış olduğu brüt katma değer GSYİH içindeki payı son iki yılda değişmemiştir. Brüt katma değerde ikinci sırada **Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütünçülük Sanayi ve Ticaret A.Ş.** yer alırken, üçüncü sırada ise bir kamu kuruluşu olan **Tekel Tütün, Tütün Mamülleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.** bulunmaktadır. Üretimden satışlar da olduğu gibi brüt katma değer sıralamasında da ilk üç arasında bir kamu kuruluşu yer almaktadır. Dördüncü sırada yer alan **Petrol Ofisi A.Ş.**'nin ardından, beşinci sırada **JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.** gelmektedir. Altıncı sırada **Shell & Turcas Petrol A.Ş.**, yedinci sırada **Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi A.Ş.** yer alırken, sekizinci sırada **Aygaz A.Ş.** ve dokuzuncu sırada **ERDEMİR A.Ş.** bulunmaktadır. Brüt katma değer sıralamasında **EÜAŞ** onuncu sırada yer almaktadır. 2006 yılında olduğu gibi, 2007 yılında da yaratılan brüt katma değer sıralamasında ilk on kuruluşun sekizi özel iken, ikisi kamu kuruluşu niteliğindedir. Brüt katma değerde ilk on kuruluş arasında yer alan kuruluşların, KDV ve ÖTV gibi devlete çok büyük boyutta dolaylı vergiler ödeyen ve çok büyük oranlarda istihdam olanağı sağlayan kuruluşlar olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

En Fazla Kar Eden Kuruluşlar

2007 yılında en fazla kar eden kuruluşlar içinde ilk sırayı yine **TÜPRAŞ**'in aldığı görülmektedir. 2006 yılında 884,7 milyon YTL olan TÜPRAŞ'ın vergi öncesi karı, 2007 yılında %41,5 oranında artarak 1.252,2 milyon YTL olmuştur. Son üç yılda da TÜPRAŞ'ın

karlılıkta ilk sırada yer aldığı görülmektedir. En fazla kar eden kuruluşlar sıralamasında **ERDEMİR T.A.Ş.** ikinci sırada iken, üçüncü sırada **Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.** bulunmaktadır. **Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.**'nin sıralamadaki yeri geçen yıla göre bir basamak yükselirken, ERDEMİR'in sıralamasında herhangi bir değişiklik olmamıştır. 2007 yılı vergi öncesi karlılık sıralamasına göre dört, beş ve altıncı sıralarda yer alan kuruluşlar ise sırasıyla, **Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütünçülük Sanayi ve Ticaret A.Ş.**, **Petrol Ofisi A.Ş.** ve **Shell & Turcas Petrol A.Ş.**'dir. 2006 yılında üçüncü sırada yer alan **Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı** yedinci sıraya gerilemiştir. Sekizinci sırada yer alan kuruluş ise isminin açıklanmasını istememiştir. Dokuzuncu sırada geçen sene 7. sırada bulunan **Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi A.Ş.** bulunmaktadır. Onuncu sıradaki **Unilever Sanayi ve Ticaret T.A.Ş.**'nin sıralaması geçen yıla göre değişmemiştir. 2007 yılında vergi öncesi karlılıkta ilk on içerisinde yer alan kuruluşların sadece bir tanesi kamu kuruluşu niteliğinde olup, dokuz tanesi özel kuruluşur.

En Fazla Kar Eden İlk Üç Kuruluş		
	Genel Sıra No	Dönem Karı (V.Ö.)
TÜPRAŞ	1	1.252.197.224 YTL
Ereğli Demir ve Çelik	2	784.931.318 YTL
Ford Otomotiv	3	600.037.391 YTL

En Fazla İhracat Yapan İlk Üç Kuruluş		
	Genel Sıra No	İhracat (Bin \$)
Ford Otomotiv	1	3.413.337
TÜPRAŞ	2	3.380.072
Toyota Otomotiv	3	3.085.339

İhracatta Özel Kuruluşların Ağırlığı

2006 yılında ihracatta üçüncü sırada yer alan **Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.**, 2007 yılında 2006 yılının ihracat birincisi olan TÜPRAŞ'ı geride bırakarak ilk sıraya yerleşmiştir. TÜPRAŞ ise ikinci sıraya gerilemiştir. Geçen yılki sıralamada ikinci sırada yer alan **TOYOTA** üçüncü sıraya gerilerken, **Oyak-Renault**'un sıralamadaki yeri dördüncülükle aynı kalmıştır. Beşinci sırayı ise 2006'da olduğu gibi **Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.** almıştır. 2006 yılında yedinci sırada yer alan **Arçelik A.Ş.** ise 2007 yılı sıralamasında bir basamak yükselerek altıncı olmuştur. Geçen yılın altıncısı **TOFAŞ** yedinciliğe gerilerken, geçen yılki sıralamada onaltıncı sırada yer alan **Mercedes-Benz T.A.Ş.** ise büyük bir sıçrama yaparak sekizinci sıraya kadar yükselme başarısını gösterebilmiştir. 2007 yılında, **BOSCH A.Ş.** ve **HABAŞ A.Ş.**, 2006 yılı sıralamasındaki yerlerini değiştirerek dokuzuncu ve onuncu sırada yer almışlardır. Son yıllarda olduğu gibi 2007'de de en fazla ihracat yapan kuruluşlar sıralamasında ilk onda yer alan kuruluşlar özel sektör kuruluşlarıdır. İhracat sıralamasındaki ilk on kuruluş, 2007 yılına ait Türkiye toplam ihracatının %18,8'ini gerçekleştirme başarısını göstermiştir.

Ekonomik Büyüklükler

Sanayi sektörü, planlı döneme geçişle birlikte ekonomideki ağırlığını artırarak, 80'li yılların başında ekonominin ana sektörü konumuna gelmiştir. Ekonominin ana sektörü olan sanayi sektörü, aynı zamanda ekonomik gelişmeler üzerinde de belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu durum 2001 yılı krizi sonrasında daha açık bir şekilde görülmeye başlanmıştır. Sanayi sektöründeki gelişmeler, ticaret ve ulaştırma sektörlerindeki gelişimi direkt olarak etkilemektedir. Sanayi sektöründeki gelişmelerin diğer hizmet sektörleri üzerinde de dolaylı etkileri söz konusudur. Bilindiği gibi sanayi sektörü;

- Madencilik ve taş ocakçılığı
- İmalat sanayi
- Enerji (elektrik, su, gaz dağıtımı) alt sektörlerinden oluşmaktadır.

TÜİK tarafından güncelleştirilen yeni milli gelir serisinde ise faaliyet kolları ayrımı eski seriye göre daha farklı yayımlanmıştır. Yeni milli gelir serisinde sanayi sektörü diye bir alt sektör verilmemiştir. Sanayi sektöründe eski seride alt sektörler olarak verilen;

- Madencilik ve taş ocakçılığı
- İmalat sanayi
- Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı gibi sektörler yeni seride ayrı ayrı verilmiştir.

Bu nedenle çalışma kapsamında 500 büyük kuruluşun ekonomik büyüklükleri ile ilgili değerlendirmeler, eski seride olduğu gibi

sanayi sektörü başlığı altında üç alt sektörün tümü için yapılmıştır. TÜİK tarafından güncelleştirilen yeni milli gelir serisinde imalat sanayi sektörünün yine lokomotif ve ana sektör olduğu görülmektedir. Yeni seride veriler, 1998 yılından itibaren yayımlanmıştır. Sabit fiyatlarla da baz yıl 1998 yılıdır. Ancak dikkat çeken bir husus 1998 yılında cari fiyatlarla GSYİH içinde imalat sanayi payı %23,9 iken, bu pay 2007 sonunda %16,5'e gerilemiştir. Bu çok önemli ve olumsuz bir gelişmedir.

**2007 yılında ISO 500'de
brüt katma değer
(üretici fiyatlarıyla) sabit fiyatlarla
%3,6 oranında büyümüştür.**

Türkiye sanayileşmede yarı yolda iken, ekonominin ana sektöründe beklenmedik bir düşüş yaşanmaktadır. Yükselen ekonomilerde böyle bir örnek görülmemektedir. Sürdürülebilir büyümeyi sağlamak ve AB'nin ortalama gelir düzeyine yaklaşabilmek için ekonominin ana sektörüne daha fazla önem

Ekonomik Büyüklüklerde Değişimler

	500 Büyük Sanayi Kuruluşu		485 Özel Kuruluş		15 Kamu Kuruluşu	
	Cari Artış (%)	Sabit Artış (%)	Cari Artış (%)	Sabit Artış (%)	Cari Artış (%)	Sabit Artış (%)
2007 Yılı						
Satış Hasılatı (Net)	9,8	3,6	10,0	3,7	8,2	2,0
Üretimden Satışlar (Net)	10,6	4,4	10,8	4,5	8,4	2,2
Dönem Karı (V.Ö.)	22,7	15,8	24,7	17,6	-3,0	-8,5
Dönem Kar ve Zarar Top. (V.Ö.)	35,1	27,5	34,0	26,4	57,6	48,7
Duran Varlıklar	15,7	9,1	10,7	4,4	33,3	25,7
Net Katma Değer	14,4	7,9	13,9	7,5	18,9	12,2
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	14,6	8,1	14,0	7,5	19,8	13,0
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	9,8	3,6	13,4	7,0	-13,1	-18,0
Üretici Fiyat İndeksi	106,0		106,0		106,0	
Sanayii Kesimi Yıllık						
Deflatörü (2007)						

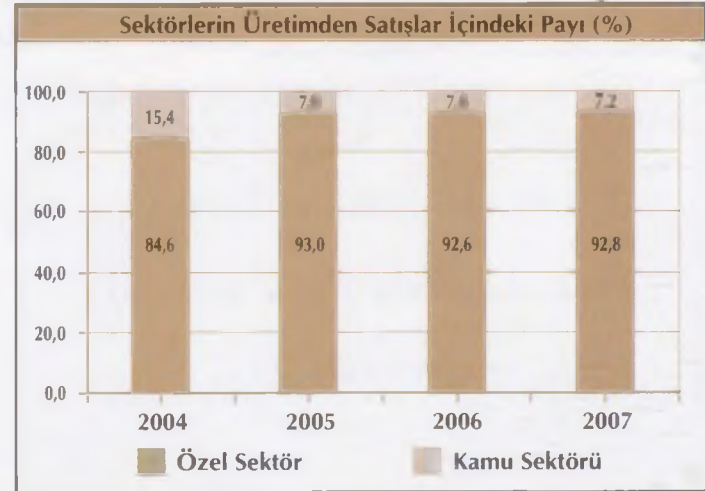
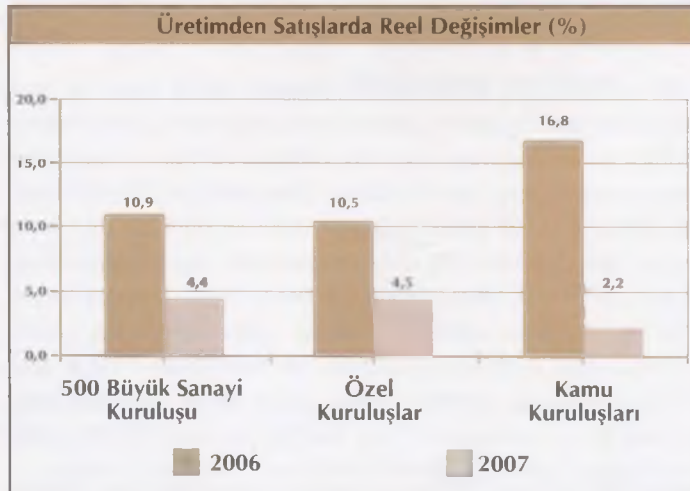
Ekonomik Büyüklüklerin Karşılaştırılması						
	2006 (%)			2007 (%)		
	500 BSK	487 ÖK	13 KK	500 BSK	485 ÖK	15 KK
Üretimden Satışlar (Net)	21,7	21,2	28,1	10,6	10,8	8,4
Toplam Satışlar (Net)	22,3	22,3	22,6	9,8	10,0	8,2
İhracat (\$)	19,0	18,5	48,4	24,0	24,6	-2,7
Dönem Karı (V.Ö.)	43,1	47,4	3,4	22,7	24,7	-3,0
Dönem Zararı	11,4	26,6	-24,3	-56,8	-46,6	-96,6
Dönem Kar ve Zarar Top. (V.Ö.)	49,9	50,8	35,5	35,1	34,0	57,6
Toplam Borçlar	14,1	17,8	-5,8	9,4	8,3	16,3
Kısa Vadeli Borçlar	12,7	14,7	1,0	11,7	10,4	20,3
Uzun Vadeli Borçlar	17,3	25,6	-17,4	4,3	3,7	8,1
Özkaynak	14,9	14,3	16,4	17,2	14,6	27,1
Net Aktifler	14,5	16,1	7,4	13,5	11,5	23,3
Duran Varlıklar	11,5	13,1	-1,4	15,7	10,7	33,3
Ödenen Faizler	42,2	45,3	8,1	10,0	6,4	64,6
Net Katma Değer	22,8	29,9	-17,6	14,4	13,9	18,9
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	-	-	-	14,6	14,0	19,8
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	17,6	18,0	15,8	9,8	13,4	-13,1

verilip, olumsuz gelişmenin nedenlerinin en kısa zamanda çözülmesi gerekmektedir. İmalat sanayinin GSYİH içindeki payının on yıl önce olduğu gibi, %24-25'ler seviyelerine hatta daha da yukarılara getirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Güncellenen milli gelir serisine göre ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun GSYİH içindeki payı 2006 yılında %9,9 iken, 2007 yılında %9,3'e gerilemiştir. Güncellenen milli gelir serisi eski seriye göre %30'un üzerinde bir artış göstermesi nedeniyle ISO 500'ün GSYİH içindeki payı %13'lerden %9'lar seviyesine gerilemiştir. Bu gerilemeye rağmen, ISO 500 hala GSYİH ve sanayi sektörü içindeki önemli bir paya sahiptir. Daha önce de belirtildiği üzere, yeni milli gelir serisinde yaratılan katma değerler temel fiyatlarla verildiği için ISO 500 çalışması kapsamında da katma değer büyüklükleri temel fiyatlarla verilmeye çalışılmıştır. 2007 yılında sanayi sektörü olarak ISO 500'ün yarattığı katma değer

(temel fiyatlarla) Türkiye sanayi sektörü katma değeri içindeki payı %25,5 ve imalat sanayi içindeki payı da %28,0 olmuştur. Bu değerlendirmede KDV ve ÖTV tutarları yer almadığı için ISO 500'ün sanayi ve imalat sanayi katma değeri içindeki payı %50'lerin altına düşmüştür. Bu düşüşte, ödenen KDV ve ÖTV'nin çok büyük bir kısmının ISO 500 kapsamındaki sanayi kuruluşları tarafından ödenmiş olması belirleyici olmuştur.

2007 yılında 500 büyük kuruluşta üretimden satışlar %10,6 oranında artış göstermiştir. Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE)'ne göre sanayi kesimindeki fiyat artışının 2007 yılı için %6,0 olduğu göz önüne alınırsa, 500 büyük kuruluşun üretimden satışlarındaki sabit fiyatlarla artış %4,4 olmuştur. Bilindiği gibi TÜİK tarafından hazırlanan aylık sanayi üretim endeksine göre, 2007 yılı sanayi üretimi artış oranı %5,4'dür. Elde edilen bu iki sonuç arasında önemli bir fark bulunmamaktadır.

ISO 500 kapsamındaki özel büyük kuruluşlarda ise 2007 yılında üretimden satışlar cari fiyatlarla %10,8, sabit fiyatlarla da %4,5 oranında artmıştır. Özel büyük kuruluşlar toplam satışlarında cari fiyatlarla %10,0, sabit fiyatlarla %3,7'lik artış vardır. 2006 ve 2007 yıllarında ankete cevap veren 445 aynı sanayi kuruluşunda üretimden satışlar 2006 yılına göre %9,7 oranında artış göstermiştir. ISO 500'ün üretimden satışlarındaki artış oranı ile önemli bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

ISO 500 kapsamındaki kamu kuruluşu sayısı, 2007 yılında 2 adet artarak 15'e yükselmiştir. Kamu kuruluşlarında üretimden satışlar cari fiyatlarla %8,4 artarken, sabit fiyatlarla artış %2,2 olmuştur. 2007 yılında 500 büyük kuruluşta üretimden satışlar açısından yukarıda özetlediğimiz gelişmeler yaşanırken, satış hasılatı yani toplam satışlarda da üretimden satışlara yakın bir artış söz konusudur. 2007 yılında ISO 500'ün toplam satışları cari fiyatlarla %9,8 oranında artarken, sabit fiyatlarla artış %3,6 olarak gerçekleşmiştir.

2007 yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu ihracatı %24,0 oranında artarken, bu artış oranı özel kuruluşlarda %24,6 olmuştur. Kamu kuruluşları ihracatında ise %2,7'lik bir azalma söz konusudur. 2007 yılında Türkiye'nin toplam ihracat artış oranı ise %25,3'dür. 2007 yılında 500 büyük kuruluşun vergi öncesi dönem karı cari fiyatlarla %22,7, özel sektör kuruluşlarında %24,7 oranında artış gösterirken, kamu kuruluşlarında %3,0'lık düşüş söz konusudur. 2006 yılı sonuçlarına göre ise dönem karı 500 büyük kuruluşta %43,1, özel kuruluşlarda %47,4, kamu kuruluşlarında ise %3,4'lik artışlar yaşanmıştır. Başka bir ifadeyle 2007 yılında 2006'ya göre kar açısından bir performans düşüşü söz konusudur.

Vergi öncesi dönem karındaki bu sonuçlara karşılık, dönem zararında ISO 500 toplamında %56,8, özel kuruluşlarda %46,6 ve kamuda da %96,6'lık azalmalar gerçekleşmiştir. Dönem karı ve zararı toplamında da ISO 500'de %35,1, özeldede %34,0 ve kamuda da %57,6'lık artışlar söz konusudur. 2007 yılında toplam borçlar ISO 500 toplamında %9,4, özellerde %8,3 ve kamuda da %16,3 oranında artış göstermiştir. 2006 yılında ise toplamda %14,1, özellerde %17,8'lik artışlar varken, kamu kuruluşları borçlarında %5,8'lik azalma söz konusudur. Özkaynaklarda ise ISO 500 toplamında %17,2, özellerde %14,6 ve kamu kuruluşlarında da %27,1'lik artışlar vardır.

**2007'de ISO 500 ihracatı
dolar bazında %24 oranında
büyümüştür.**

**2007 yılında ISO 500'ün
üretimden satışları
(sabit fiyatlarla) %4,4 artış
göstermiştir.**

Net aktiflerde ISO 500 toplamında %13,5, özellerde %11,5 ve kamuda %23,3 oranında artışlar olmuştur. Dönen varlıklardaki artış oranları ise toplamda %12,1, özellerde %10,6 ve kamuda da %20,2'dir. Duran varlıklardaki artış oranı %15,7 olurken, sabit fiyatlarla %9,1 olmuştur. Özel kuruluşlara ait duran varlıklardaki artış oranı cari fiyatlarla %10,7 ve sabit fiyatlarla %4,4 olurken, kamu kuruluşlarındaki artış oranı da cari fiyatlarla %33,3 ve sabit fiyatlarla %25,7 olmuştur. ISO 500'de net katma değer (faktör fiyatlarıyla) cari fiyatlarla %14,4 ve sabit fiyatlarla da %7,9 oranında artmıştır. Özel büyük kuruluşlardaki net katma değer artışı cari fiyatlarla %13,9, sabit fiyatlarla %7,5 olurken, kamu kuruluşlarında artışlar sırasıyla %18,9 ve %12,2'dir.

2007 yılı ISO 500 değerlendirmelerinde brüt katma değer iki şekilde hesaplanmıştır. TÜİK sektör bazında katma değer büyüklüklerini temel fiyatlarla açıkladığı için, bizde bu uygulamaya uyarak ISO 500'de yaratılan katma değer büyüklüklerini temel fiyatlarla da vermeye başlamış bulunmaktayız. ISO 500'de temel fiyatlarla brüt katma değer cari fiyatlarla %14,6, sabit fiyatlarla da %8,1 oranında artış göstermiştir. Bu oranlar özellerde %14,0 ve %7,5 olurken, kamu kuruluşlarında %19,8 ve %13,0 olarak gerçekleşmiştir. Üretici fiyatlarıyla (KDV ve ÖTV'nin dahil olduğu) brüt katma değer ise ISO 500 toplamında cari fiyatlarla %9,8, sabit fiyatlarla ise %3,6 oranında artış göstermiştir. Üretici fiyatlarıyla katma değer artış oranlarının, temel fiyatlarla katma değer artışlarının altında kalması, 2007 yılında özellikle dolaylı vergilerdeki performansın daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır.

2007 yılında ISO 500'ün temel fiyatlarla katma değer ile ilgili sonuçları, toplam sanayi sektörü katma değer sonuçlarından biraz daha iyi olmasına rağmen, 2007 yılında ekonominin durgunlaşarak, nispi bir yavaşlama içine girdiği ve büyük ölçekli kuruluşların küçük ölçeklilere göre daha iyi durumda olduğunu ortaya koyması açısından oldukça önemlidir. Ayrıca üretici fiyatlarıyla brüt katma değer artışının 2006'da %6,0 olmasına karşın, 2007'de %3,6'ya gerilemesi, sanayi sektöründe 2007 yılında 2006'ya göre nispi bir yavaşlamayı göstermektedir. TÜİK'e göre imalat sanayinde yaratılan katma değer temel fiyatlarla 2006 yılında %8,6 oranında artarken, 2007'de bu oran %5,4'e gerilemiştir. Aynı eğilim 500 Büyük sonuçlarında da görülmektedir.

İlk 50 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun Ağırlığı

2007 yılı ISO 500 kapsamındaki kuruluşları ellilik gruplar itibarıyla sınıflarsak, ölçek ekonomisi olgusunun ekonomik büyüklükler üzerindeki etkilerini kabaca görmek mümkündür. Özellikle ilk 50 büyük sanayi kuruluşunun sektördeki ağırlığı açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır. 2007 yılında ilk 50 büyük sanayi kuruluşunun toplam üretimden satışlar içindeki payı %49,8'dir. 2006 yılındaki oranın %51,6 olduğu hatırlanırsa, 2007 yılında ilk 50 kuruluşun ağırlığının 1,8 puan azaldığı görülmektedir. Bu azalmanda TÜPRAŞ'ın üretimden satışlar rakamının, 2006 yılının altında kalması etkili olmuştur. İlk 50 kuruluşun brüt katma değerdeki payı 2006'da %56,4 iken, 2007'de %58,1'e yükselmiştir. Dönem karının (V.Ö.) payı ise 2006 yılındaki %46,8 değerinden %43,9'a gerilemiştir. İlk 50 kuruluşun toplam ihracat içindeki payı da 2006 yılında %56,1 iken, 2007 yılında %54,9'a gerilemiştir.

İlk 50 sanayi kuruluşu, üretimden satışlar, brüt katma değer, dönem kar ve zararı toplamı (V.Ö.) ve ihracat büyüklüklerinde %40-60 arasında pay almıştır. Bu oranlar 2006 yılı için de yaklaşık aynı aralıkta gerçekleşmiştir. İlk 50 sanayi kuruluşu, çalışanlar sayısında da %33,5'lik bir paya sahiptir. Bu oran geçen yıla göre değişmemiştir. Çalışanlar sayısı oranının diğer büyüklükler oranlarına göre daha küçük olması, büyük ölçekli kuruluşların ölçek ekonomisi nedeniyle daha verimli ve karlı çalışmasından kaynaklanmaktadır.

2007 yılında ISO 500'ün ilk 50 kuruluşu Türkiye GSYİH'nın yaklaşık %5,4'ünü yaratmıştır. Aynı şekilde, 2007 yılı Türkiye toplam ihracatının %27,9'luk kısmı da bu ilk 50 kuruluş tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu oranın 2006 yılı için %28,8 olduğu görülmektedir. Görüldüğü üzere, ISO 500'ün Türkiye ekonomisi içindeki ağırlığı ve belirleyici rolünün yanı sıra 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içindeki ilk 50 kuruluşun ağırlığı da ön plana çıkmak-

tadır. Dolayısıyla, ilk 50 büyük sanayi kuruluşunun Türkiye ekonomisindeki gelişmeleri önemli ölçüde etkilediğini söylemek mümkündür. Bu eğilim, Türkiye ekonomisinde olduğu gibi, uluslararası düzeyde de geçerli gözükmemektedir.

**İSO 500'de ilk 50 kuruluş
üretimden satışlarda %49,8,
brüt katma değerde %58,1
oranında paya sahiptir.**

İlk 50 Büyük Sanayi Kuruluşu, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde ekonomik büyüklükler itibarıyla büyük bir ağırlığa sahip olmakla birlikte, aynı zamanda ölçek ekonomisinin yarattığı avantajlarla katma değer verimliliğinde de ön plana çıkmaktadır. İlk 50 kuruluşun nispi hasıla oranı 1,73'tür. Bu orana en yakın oran 1,35 ile 201-250 grubunda görülmektedir. Nispi hasıla oranı gruba ait çalışan başına katma değer, 500 büyük kuruluşu ait çalışan başına katma değere bölünmesiyle bulunmaktadır. Görüldüğü gibi verimlilikte büyüklük ile nispi hasıla oranı arasında doğrusal bir ilişki söz konusudur. İlk 50'lik gruba ait 1,73'lük nispi hasılaya karşılık, ikinci 50'lik grupta nispi hasılanın 0,62'ye gerilemiş olması, kısa bir aralıkta katma değer verimliliğinin çok büyük oranda düşmüş olduğunu göstermektedir.

İSO 500'ün Gruplara Göre Dağılımı (%)

	Üretimden Satışlar (Net)	Brüt Katma Değer	Dönem Karı (V.Ö.)	İhracat	Çalışanlar Sayısı	Nispi Hasıla Oranı
1-50	49,8	58,1	43,9	54,9	33,5	1,73
51-100	13,2	8,3	14,7	11,7	13,3	0,62
101-150	8,9	7,3	7,2	8,0	11,5	0,64
151-200	6,6	7,4	11,1	4,7	7,8	0,94
201-250	5,2	8,2	7,6	4,0	6,1	1,35
251-300	4,3	2,8	5,8	4,1	6,7	0,42
301-350	3,6	3,0	3,4	4,2	5,4	0,57
351-400	3,1	1,8	2,5	3,3	5,3	0,34
401-450	2,8	1,8	1,9	2,5	6,0	0,30
451-500	2,5	1,3	1,9	2,6	4,4	0,30
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-

Sektörlerin İhracat Performansı

Son 6 yılda GSYİH yıllık ortalama olarak %6,8 oranında büyümüştür. Bu olumlu gelişmede, özellikle 2002, 2003 ve 2004 yıllarında sanayi sektöründe gerçekleşen üretim artışları belirleyici olmuştur.

Yüksek üretim artışları, cari nihai tüketim harcamaları ve ihracattaki artışlardan kaynaklanmaktadır. 2005 yılı ile birlikte sanayi sektörü üretiminde nispi bir yavaşlama söz konusu olmuştur. Buna rağmen 2005, 2006 ve 2007 yıllarında da nispi yavaşlama gösteren sanayi sektörü üretimi GSYİH büyümesinde etkili olmuştur. Bu dönemde iç tüketim yavaşlarken, üretimin %5'ler düzeyinde kalmasında en önemli etken ihracatta elde edilen başarıdır.

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında ihracat yapan kuruluş sayısı 2003'te 448, 2004 ve 2005 yıllarında 455, 2006 yılında 453 iken, 2007 yılında 451'e gerilemiştir.

Türkiye ihracatı dolar bazında 2006 yılında %16,4 oranında artarken, 2007 yılında %25,3 artmıştır. Aynı şekilde ISO 500 kuruluşun yapmış olduğu ihracat 2006 yılında %19,0 artarken, 2007 yılında %24,0'a yükselmiştir. Ancak 2006 yılında ISO 500 ihracat artış oranı, Türkiye genel ortalama ihracat artış oranının üzerinde iken, 2007 yılında genel ortalamanın altında kalmıştır.

ISO 500'ün ihracatını alt sektörler bazında incelediğimizde 2007 yılında ilk sırayı %62,5'lik ihracat artışı ile Madencilik ve

Taşocakçılığı almıştır. Bu alt sektörün 2007 yılı ISO 500 toplam ihracatı içindeki payı ise sadece %1,4'tür. İkinci sırada ise %47,6'lık artış ve %0,7'lik payla Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi, üçüncü sırada %37,0'lik artış oranı ve %0,5'lik pay ile Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayi, dördüncü sırada %36,9'luk artış ve %31,0'lik payla Taşıt Araçları Sanayi bulunmaktadır.

Türkiye toplam ihracatı içinde de Kara Taşıtları ihracatı %15,9'luk payla ilk sırada yer almaktadır. Kara Taşıtları ihracatının 10 yıl önceki payı %3,4 seviyelerinde idi. Son 10 yılda İmalat Sanayi'nin ihracatı 3,33 kat artarken, Kara Taşıtları ihracatı 18,3 kat artış göstermiştir. Bu gelişme, ihracat ürünlerindeki yapısal değişimin bir göstergesi olarak büyük önem taşımaktadır. Bu gelişmenin imalat sanayinde ve katma değer/üretim oranı yüksek ihracat ürünleri içinde gerçekleşmesi en büyük temennimizdir.

2007 yılında ISO 500'ün ihracatı içinde %20,6 payla Metal Ana Sanayi ürünleri ihracatı ikinci sırayı almaktadır. Ana Metal Sanayi ürünleri ihracatı ISO 500'de %30,8 artış göstermiştir. %16,0 payla da Metal Eşya, Makine ve Teçhizat ve Mesleki Aletler Sanayi ürünleri üçüncü sıradadır. Bu sektörün 2007 yılındaki ihracat artış oranı ise %13,3'tür. %13,9'luk pay ve %17,5'lik ihracat artış oranı ile Kimya, Petrol Ürünleri, Lastik ve Plastik Sanayi ürünleri dördüncü sıradadır. Dokuma, Giyim, Deri ve Ayakkabı ürünleri ihracatı da ISO 500 ihracatı içinde %7,7 oranında pay alırken, sektörün ihracat artış oranı da aynıdır. Diğer alt sektörler ISO 500 ihracatı içinde daha küçük oranlarda pay almaktadır.

İhracatın Sektörel Dağılımı								
Sektörler	İhracat (Bin \$)			Dağılım (%)			Değişim (%)	
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2006/2005	2007/2006
1- Madencilik ve Taşocakçılığı	386.720	472.676	768.147	1,0	1,1	1,4	22,2	62,5
2- Gıda, İçki ve Tütün Sanayii	2.786.013	2.404.750	2.665.768	7,5	5,5	4,9	-13,7	10,9
3- Dokuma, Giyim Eşyası, Deri ve Ayakkabı Sanayii	4.043.516	3.903.546	4.203.142	10,9	8,9	7,7	-3,5	7,7
4- Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayii	231.191	260.110	383.866	0,6	0,6	0,7	12,5	47,6
5- Kağıt ve Kağıt Ürün. ve Basım San.	172.873	207.457	284.301	0,5	0,5	0,5	20,0	37,0
6- Kimya, Petrol Ürün., Lastik ve Plastik San.	4.926.663	6.461.386	7.592.963	13,3	14,7	13,9	31,2	17,5
7- Taş ve Toprağa Dayalı Sanayii	1.298.173	1.266.754	1.354.901	3,5	2,9	2,5	-2,4	7,0
8- Metal Ana Sanayii	6.403.075	8.594.309	11.237.736	17,3	19,6	20,6	34,2	30,8
9- Metal Eşya, Makina ve Teçhizat ve Mesleki Aletler Sanayii	6.520.026	7.708.205	8.735.285	17,7	17,5	16,0	18,2	13,3
10- Taşıt Araçları Sanayii	9.923.243	12.357.970	16.919.303	26,9	28,1	31,0	24,5	36,9
11- Diğer İmalat Sanayii	213.417	277.583	328.410	0,6	0,6	0,6	30,1	18,3
12- Elektrik Sektörü	31.930	40.663	51.946	0,1	0,1	0,1	27,4	27,7
Toplam Sanayi Sektörü	36.936.840	43.955.409	54.525.768	100,0	100,0	100,0	19,0	24,0

MOBİLYA SEKTÖRÜNÜN GURUR KAYNAĞI

Yarım asırlık deneyimimizle yine Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu arasındayız.

Yurt içi ve yurt dışındaki yüzlerce bayisiyle milyonlarca tüketiciyi rahatlıkla buluşturan, dünyanın 78 ülkesine ihracat yapan, bünyesinde 9.000'i aşkın çalışanı bulunan şirketimiz;

Türkiye için, rahatınızı artırmak için var gücüyle çalışmaya devam edecek.

Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşlar

2007 yılında İSO 500 kapsamında yer alan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 143'tür. 2005 yılında bu sayı 136 iken, 2006'da 140'a çıkmıştır. 2007'de 3 sanayi kuruluşu daha yabancı sermaye paylı kuruluşlara katılmıştır. 2007 yılında ilk 50 kuruluş içinde 19 sanayi kuruluşu, yabancı sermaye paylıdır.

İlk 50'deki yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 2006'ya göre değişmemiştir. 2006 yılında da ilk 50 Büyük Sanayi Kuruluşunun 19'u yabancı sermaye paylıdır. 2007'de ilk 50 kuruluş içindeki 19 yabancı sermaye paylı kuruluşun üretimden satışlar içindeki payı %17,9'dur.

2006 yılında ise bu oran %18,2 idi. 0,3 puanlık bir düşüş söz konusudur. 2007 yılında ilk 50 kuruluşun içindeki yabancı sermaye paylı 19 kuruluşun yaratılan brüt katma değerden (üretici fiyatlarıyla) aldıkları pay %17,3'tür.

Dönem kar ve zarar toplamında ise ilk 50'deki yabancı sermaye paylı kuruluşların aldığı pay %17,8'dir. İhracata gelince İSO 500'de ilk 50'deki yabancı sermaye paylı kuruluşların payı %31,7'dir. Bu oran 2006 yılında da %30,8 idi.

Görüldüğü gibi ilk 50'deki yabancı sermaye paylı kuruluşların ihracattan almış olduğu pay, üretimden satışlar, brüt katma değer ve kar zarar toplamının çok üzerinde gerçekleşmiştir. İSO 500 kapsamında yer alan ilk 50 yabancı sermayeli kuruluşun ücretle çalışanlar sayısındaki payı %10,2'dir. 2006 için bu payın %9,6 olduğu hatırlanırsa, ilk 50'de olduğu gibi, yabancı sermayeli kuruluşlarda da çalışanlar sayısı payının, diğer büyüklüklerin çok altında kaldığı görülmektedir.

Nispi hasıla oranlarında ilk 50'de yer alan yabancı sermaye paylı kuruluşlarda kişi başına yaratılan katma değer, 143 yabancı sermaye paylı kuruluşlarda kişi başına yaratılan katma değere oranının 1,69 olduğu görülmektedir. Burada 201-250 ve 151-200 deki nispi hasıla oranları (verimlilik), ilk ellilik grubun üstünde kalmıştır. Yabancı sermaye ortaklı kuruluşlarda ellilik gruplarda kişi başına yaratılan katma değer, 500 toplamındaki kişi başına düşen katma değere oranında da ilk ellide 1,32 olan oran, 151-200 ve 201-250'lik gruplarda nispi hasıla oranlarının altında kalmıştır.

Genelde 50'lik gruplardaki yabancı sermaye payı olan kuruluşlarda üretimden satışlar, brüt katma değer, dönem karı, ihracat ve çalışanlardaki paylar, ilk 50'den sonraki gruplara göre oldukça yüksek bulunmaktadır. Burada da ölçek ekonomisi etkisini göstermektedir. İlk 50'ye göre ikinci ellide oranlar hızla düşerken, takip eden 50'lik gruplarda oranlardaki azalmalar oldukça küçülmektedir.

İSO 500'deki yabancı sermayeli kuruluşlar toplamına bakarsak 143 kuruluşun İSO 500'de üretimden satışların %33,3, brüt katma değerde %37,5, dönem karında %38,1, ihracatta da %47,6 oranında pay aldıkları görülmektedir. Çalışanlarda da 143 yabancı sermaye paylı kuruluşun payı %29,3'tür.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde, sayısal olarak %28,6 paya sahip olan yabancı sermaye paylı kuruluşlar ekonomik büyüklüklerde çok daha büyük paya sahip bulunmaktadır. Yabancı sermaye paylı kuruluşlarda en başarılı ekonomik göstergenin ihracat olduğu da görülmektedir.

Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşların Gruplara Göre Dağılımı (%)

	Kuruluş Sayısı	Üretimden Satışlar (Net)	Brüt Katma Değer	Dönem Karı (V.Ö.)	İhracat	Çalışanlar Sayısı	Nispi Hasıla Oranı (500 BSK'ya Göre)	Nispi Hasıla Oranı (YSK'ya Göre)
1-50	19	17,9	17,3	17,8	31,7	10,2	1,69	1,32
51-100	19	5,2	3,0	4,5	5,8	5,2	0,59	0,46
101-150	17	3,0	3,9	2,4	3,5	3,6	1,09	0,85
151-200	12	1,6	4,3	5,3	0,6	1,4	3,06	2,39
201-250	10	1,0	4,9	3,6	1,3	1,4	3,49	2,73
251-300	22	1,9	1,1	1,9	1,9	2,4	0,48	0,37
301-350	16	1,1	1,6	1,2	1,3	1,6	1,02	0,80
351-400	9	0,6	0,5	0,6	0,5	0,8	0,56	0,44
401-450	10	0,5	0,5	0,3	0,6	2,0	0,26	0,20
451-500	9	0,4	0,3	0,6	0,5	0,8	0,46	0,36
	143	33,3	37,5	38,1	47,6	29,3	-	-

YSK: Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşlar

petlas®

"Türkiyenin Lastiği"

TEKNOLOJİMİZ VE İNSAN KAYNAĞI GÜCÜMÜZLE HER ZAMAN DAHA İLERİYE **TÜRKİYE' DEN DÜNYA YOLLARINA**

Türkiye'de ilk ve tek askeri uçak lastiği üretebilen 2.000.000 m² açık alan, 200.000 m² kapalı alanda Kırşehir'de kurulu fabrikasıyla; her türlü kara taşıtı için dış ve iç lastik üreten Petlas, 2005 yılından itibaren gerçekleştirdiği yeni teknolojiler ve yatırımları ile binek lastiklerini de Türkiye ve dünya pazarına sunmaktadır. Üretiminde çelik radyal teknolojisini kullanan ve yatırımlarını tüm ürün gruplarında bu teknolojiyi kullanma ölçüsünde planlayan ve gerçekleştiren Petlas; iş makinesi, kamyonet, radyal traktör ve radyal binek lastiklerinde de yatırımlarını tamamlayarak üretime geçmiştir. Yeni ürün geliştirme çalışmalarında fabrika içi statik ve dinamik testler yanı sıra pazarda en yaygın kullanılan ebatta, değişik sürüş koşullarındaki lastiklerin fabrika dışı araç altı testleri; yol tutuş, emniyet, konfor, değişik zeminlerde aşınma ve dayanıklılık performansları da ölçülerek müşteri beklentilerine en iyi cevap verebilecek doğrultuda üretilmesi sağlanıyor.

Üretilen her lastik son kontrolleri yapıldıktan sonra düzgünlük ve statik balans ölçümleri yapılarak pazara sunuluyor. 1998 yılında ISO 9001 Kalite Güvence Sistem Belgesi ve 1999 Yılında Milli Savunma Bakanlığı ve Savunma Sanayi Müsteşarlığı uzmanlarının denetiminden geçerek aldığı lastik tasarımı içeren AQAP-110 Endüstriyel Kalite Güvence Seviye Belgesi ile Petlas dünya ölçeğinde kalite standartlarında üretim yapmaktadır. Türkiye'nin ilk beş yüz sanayi kuruluşu ISO 2006'da 322. sıraya yükselen Petlas; 2005 yılında %30'larda olan üretim kapasitesini %85-90'lara çıkararak; dünyanın 70'den fazla ülkesine gerçekleştirdiği ihracatıyla, Türk sanayisinin lokomotifi olarak ilerlemektedir.

AKO
abdulkadir özcan

www.petlas.com.tr

500 Büyük Sanayi Kuruluşu İçinde ISO Üyeleri

ISO 500 kapsamındaki kuruluşların toplam GSYİH içindeki payı yeni güncelleştirilmiş milli gelir serisine göre %9,3'tür. Bu oran eski seri ile yeni seri arasındaki fark kadar küçülmüş bulunmaktadır. ISO 500 kapsamındaki kuruluşların Türkiye sanayi sektörü içindeki payı da 2007 yılı için %25,5'tir. Eski milli gelir serisinde ise bu oran %50'nin üzerinde idi. Oranların bu kadar küçülmesinde, eski milli gelir serisinde faaliyet kollarında yaratılan katma değerün üretici fiyatları ile hesaplanıyor olması belirleyici olmuştur. Yeni güncelleştirilen milli gelir serisinde ise faaliyet kollarında yaratılan katma değer temel fiyatlarla hesaplanmaktadır. Yani temel fiyatlarla katma değer hesaplamasında KDV ve ÖTV gibi dolaylı vergiler dikkate alınmamaktadır.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda üretici fiyatlarıyla brüt katma değer %45'in üzerindeki kısmı, KDV ve ÖTV'den oluşmaktadır. ISO 500 kapsamındaki kuruluşlar KDV ve ÖTV'nin çok büyük bir kısmını ödemektedir. Bu nedenle 500 Büyük Sanayi Kuruluşu katma değerinin (temel fiyatlarla) sanayi sektörü içindeki payı %25,5'e gerilemiştir. ISO 500 kapsamındaki imalat sanayinde faaliyet gösteren kuruluşların yarattıkları brüt katma değer (temel fiyatlarla), Türkiye imalat sanayi katma değeri içindeki payı 2007 yılında %28,0 olmuştur. Güncellenen milli gelir serisine göre, eski dönemdeki payı bir miktar küçülmüş olsa da, ISO 500 çalışmasından elde edilen bulgular sanayi sektörünün ve dolayısıyla ekonominin aynası olma işlevini yine de sürdürmektedir.

2007 yılında ISO 500 kapsamında 213 ISO üyesi kuruluş yer almıştır. 213 ISO üyesi kuruluşun 210'u özel kuruluş niteliğinde iken, 3 tanesi kamu kuruluşudur. 2006 yılında ise ISO 500 kapsamındaki ISO üyesi sayısı 216'dır. 2007 yılında bir önceki yıla göre ISO üyesi kuruluş sayısı 3 adet azalmıştır. 2007 yılında ISO 500 kapsamındaki 213 ISO üyesinin üretimden satışlardaki payı %47,4'tür. 2006 yılında ise bu oran %47,2 idi. ISO üyesi sayısında azalma olmasına rağmen, üretimden satışlardaki payı artmıştır. ISO üyelerinin sanayi sektörü üretim ve katma değer içindeki payının %40 olduğu düşünülürse, ISO 500'deki ISO üyelerinin payı bu genel ortalamanın da üzerindedir. 2007 yılında ISO 500'de ihracatın %54,0'ı ISO üyesi kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmiştir. ISO üyesi kuruluşların ihracat içindeki payı geçen yıla göre değişmemiştir. ISO 500 kapsamındaki ISO üyesi kuruluşların ihracatı, 2007 yılında dolar bazında %23,9 oranında artış göstermiştir. Aynı yılda Türkiye toplam ihracatı ise %25,3 ile bu oranın biraz üzerinde gerçekleşmiştir.

Vergi öncesi dönem karında ISO üyesi kuruluşların ISO 500 içindeki payı, 2006 yılında %46,1 iken, 2007 yılında %42,2'ye gerilemiştir. Dönem zararında ise 2006 yılında %30,3 olan ISO

üyelerinin payının, 2007 yılında %44,0'a yükseldiği görülmektedir. Dönem kar ve zarar toplamı (V.Ö.), ISO üyelerinin 2006 yılında %48,5 olan payı, 2007 yılında %42,1'e gerilemiştir. 2007 yılında ISO 500'de net kar cari fiyatlarla %35,1 oranında artarken, ISO üyelerinin net karındaki artış oranı %17,3 olmuştur. Başka bir ifadeyle 2007 yılında ISO üyeleri, ISO 500'ün diğerlerine göre daha az karla çalışmışlardır. Bu bulgu, ISO üyelerinin kaynak yaratmakta 2006 yılına göre daha fazla zorlandıklarını işaret etmektedir.

2007 yılında ISO 500'de Toplam Borç/Aktifler Toplamı oranı %45,2 iken, bu oran ISO üyesi kuruluşlarda %48,9'dur. 2006'da ise bu oranlar sırasıyla %46,9 ve %50,7'dir. Görüldüğü üzere ISO üyelerinin borçlanma oranlarında 1,8 puanlık bir azalma söz konusudur. ISO 500'deki ücretle çalışanlar sayısındaki artışın %3,6 olmasına karşın, ISO 500 kapsamındaki 213 ISO üyesi kuruluşdaki ücretle çalışanlar sayısındaki artışın %9,4 olduğu görülmektedir. 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'ndaki ücretle çalışanların %42,9'u ISO üyesi kuruluşlarda çalışmaktadır. Bu oranın 2006 yılı için %40,7 olduğu göz önüne alınırsa ISO üyesi kuruluşlardaki ücretle çalışanlar sayısındaki artış açıkça görülmektedir. 2007 yılında sanayi sektörü istihdamındaki artış %1,2 ile sınırlı kalırken, ISO üyesi kuruluşlardaki %9,4'lük yüksek artış oranı oldukça önemli ve sevindirici bir gelişmedir.

Katma değer önemli bir kalemi olan maaş ve ücretlerde ISO üyesi kuruluşlara ait olan pay, 2006 yılında %45,1 iken, 2007 yılında 2 puanlık artışla %47,1'e yükselmiştir. Diğer bir katma değer kalemi olan ödenen faizlerde ise bu paylar, 2006 yılı için %44,4 iken, 2007 yılında 3,1 puanlık azalmayla %41,3'e gerilemiştir. Milli gelir anlamında kar kaleminde ise ISO üyelerinin payının 2006 yılındaki %51,3 oranından, 2007 yılında %44,5 oranına gerilemesi son derece dikkat çekicidir.

2007 yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu kapsamındaki ISO üyelerinin yarattıkları net katma değer, ISO 500 kapsamındaki kuruluşlar tarafından yaratılan net katma değer %45,6'sı oranındadır. Söz konusu oran 2006 yılında ise %47,3 seviyelerinde idi. ISO üyelerinin 2007 yılı karında görülen nispi azalma, net katma değerde de etkisini göstermiştir. ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu kapsamındaki ISO üyesi kuruluşların temel fiyatlarla ve üretici fiyatlarıyla yarattıkları brüt katma değer, ISO 500 toplamına oranı sırasıyla %45,4 ve %43,1'dir. 2006 yılında ISO üyelerin üretici fiyatlarıyla yaratılan brüt katma değer içindeki payı %38,0 olduğu hatırlanırsa, 2007 yılında net katma değerde ISO üyelerinin payı azalırken, brüt katma değerde ISO üyelerinin payı artmıştır.

İSO Üyesi Kuruluşlarda Faktör Gelirleri Dağılımı (%)

	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Maaş ve Ücretler	39,0	66,9	89,7	59,3	61,2	52,9	61,4	51,9	55,9
Ödenen Faizler	20,6	22,1	78,8	21,8	12,0	9,5	8,0	8,8	8,1
Ödenen Kiralar	1,0	1,4	2,9	1,6	2,0	-	-	-	-
Milli Gelir Anlamında Kar	33,4	9,6	-71,4	17,3	24,8	37,6	30,6	39,3	36,0
Net Katma Değer	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2007 Yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Arasına Giren İSO Üyesi Sanayi Kuruluşları (YTL)

	A 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	B İSO Üyesi 213 Sanayi Kuruluşu	C İSO Üyesi Özel 210 Sanayi Kuruluşu	B/A (%)	C/A (%)
Üretimden Satışlar (Net)	203.544.984.622	96.404.900.440	95.266.455.086	47,4	46,8
Satış Hasılatı (Net)	253.262.845.807	116.865.702.466	115.613.197.600	46,1	45,6
İhracat (Bin \$)	54.525.768	29.423.650	29.349.953	54,0	53,8
Dönem Karı (V.Ö.)	19.173.572.050	8.093.350.496	7.971.873.608	42,2	41,6
Dönem Zararı	909.221.095	400.009.536	400.009.536	44,0	44,0
Dönem Kar ve Zarar Top. (V.Ö.)	18.264.350.955	7.693.340.960	7.571.864.072	42,1	41,5
Borçlar	94.849.312.491	41.039.310.091	39.721.136.284	43,3	41,9
--Kısa Vadeli Borçlar	66.943.980.076	29.683.422.997	28.458.388.106	44,3	42,5
Finansal Borçlar	20.503.319.262	10.466.008.192	9.903.338.313	51,0	48,3
Diğer Borçlar	46.440.660.814	19.217.414.805	18.555.049.793	41,4	40,0
--Uzun Vadeli Borçlar	27.905.332.415	11.355.887.094	11.262.748.178	40,7	40,4
Finansal Borçlar	20.834.066.572	8.381.398.212	8.302.357.880	40,2	39,8
Diğer Borçlar	7.071.265.843	2.974.488.882	2.960.390.298	42,1	41,9
Özkaynak	114.825.844.818	42.920.647.161	39.914.828.056	37,4	34,8
--Ödenmiş Sermaye	76.642.501.211	26.549.687.710	22.748.427.553	34,6	29,7
--Yedek Akçeler	23.066.472.167	9.984.098.536	9.583.757.929	43,3	41,5
--Dağıtılmamış Karlar	12.389.799.849	4.500.545.672	4.477.475.531	36,3	36,1
--Emisyon Primi	1.776.878.766	521.287.153	521.287.153	29,3	29,3
--Kardan Ayrılmış Karşılıklar	1.146.890.235	261.138.036	261.138.036	22,8	22,8
--Net Dönem Karı	15.842.340.224	6.549.494.246	6.464.453.800	41,3	40,8
--Birikmiş Zarar	16.039.037.634	5.445.604.192	4.141.711.946	34,0	25,8
Net Aktifler	209.675.157.862	83.959.957.497	79.635.964.583	40,0	38,0
--Dönen Varlıklar	109.391.329.952	48.882.724.865	45.407.196.410	44,7	41,5
--Duran Varlık Topl.	100.283.827.910	35.077.232.632	34.228.768.173	35,0	34,1
--Maddi Duran Var. Top.	70.150.363.683	20.409.462.362	20.039.805.139	29,1	28,6
--Diğer Duran Varlık	30.133.464.227	14.667.770.270	14.188.963.034	48,7	47,1
--Birik. Amortisman.	133.885.754.431	50.716.019.389	50.268.962.811	37,9	37,5
Ücretle Çalışanlar	552.758	237.397	221.267	42,9	40,0
Ödenen Maaş ve Ücretler	17.846.805.624	8.400.989.908	7.847.145.920	47,1	44,0
Ödenen Faizler	2.961.722.046	1.223.924.450	1.213.469.520	41,3	41,0
Milli Gelir Anlamındaki Kar	12.159.865.136	5.416.039.725	5.360.877.063	44,5	44,1
Net Katma Değer	32.968.392.806	15.040.954.083	14.421.492.503	45,6	43,7
Amortismanlar	8.577.963.186	3.535.119.163	3.490.800.566	41,2	40,7
Diğer Dolaylı Vergiler	1.251.854.535	864.320.209	827.263.522	69,0	66,1
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	42.798.210.527	19.440.393.455	18.739.556.591	45,4	43,8
Ödenen KDV + ÖTV	37.004.026.410	14.962.683.090	11.783.616.707	40,4	31,8
Sübvansiyonlar	137.617.815	58.861.798	58.861.798	42,8	42,8
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	79.664.619.122	34.344.214.747	30.464.311.500	43,1	38,2

Özel Sektörde ISO Üyeleri

2007 yılında ISO 500 kapsamındaki özel sektör sanayi kuruluşları bir önceki yıla göre 2 adet azalarak 487'den 485'e gerilemiş bulunmaktadır. 40 yıllık ISO 500 çalışmasında 2005 yılında, ilk kez, birinci sırayı bir özel sektör kuruluşu almıştır. 2006 ve 2007 yıllarında da bu durum devam etmiştir. 2007 yılında ISO 500 kapsamındaki ISO üyesi özel sektör sanayi kuruluşları sayısı 210 adettir. Bu sayı 2006 yılında 214 adetti. 2007 yılında ISO üyesi özel sektör büyük sanayi kuruluşu sayısında 4 adet azalma söz konusu olmuştur.

2007 yılında ISO 500 kapsamındaki 485 özel büyük sanayi kuruluşunun üretimden satışlarının %50,4'lük kısmı ISO üyesi özel sanayi kuruluşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu oranın 2006 yılında %50,8 olduğu göz önüne alındığında, 2007 yılında ISO üyesi özel kuruluş adedinin 4 adet azalma göstermesine karşılık, üretimden satışlardaki payda sadece 0,4 puanlık bir azalmanın olması dikkate değerdir.

2006 yılında ISO üyesi özel sektör kuruluşlarının ISO 500'deki sayısal ağırlığı %42,8 iken, bu oran 2007 yılında 0,8 puan azalarak %42,0 olmuştur. ISO 500'deki özel büyükler içinde, ISO üyesi özel büyüklerin sayısal ağırlığı 2007 yılında %43,3 iken, üretimden satışlardaki payının %50,4 olması, ISO 500'deki ISO üyelerinin ekonomik ağırlığının daha büyük olduğunu göstermektedir.

2007 yılında özel büyük sanayi kuruluşlarının yaptıkları ihracatın %54,7'si ISO üyesi özel büyük kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu oranın 2006 yılındaki değerinin %55,1 olduğu görülmektedir. 2007 yılında 2006 yılına göre 0,4 puanlık bir azalma söz konusudur. ISO üyesi özel büyük sanayi kuruluşları ihracatında 2007 yılında dolar bazında %23,6 oranında artış olmuştur. Bu oran %25,3'lük Türkiye toplam ihracatı artış hızının altında kalmıştır. 2007 yılında ISO 500'deki özel ISO üyelerinin ihracatı toplam Türkiye ihracatının %27,4'ü kadardır. Bu oran 2006 yılı için %27,8'dir.

2007 yılında özel büyük kuruluşların dönem karının (V.Ö.) %44,0'u ISO üyesi özel kuruluşlara aittir. Bu oran 2006 yılı için %49,3'tür. Dönem zararında ise bu oran 2007 yılı için %44,7'dir. ISO 500 kapsamındaki özel büyük sanayi kuruluşlarının 2007 yılındaki dönem karı artış oranı %24,7 iken, ISO üyesi özel kuruluşlarının %11,3'tür. Diğer bir ifade ile karlılıkta ISO üyesi özel kuruluşlar alevhine bir olumsuzluk söz konusudur.

2007 yılında özel büyük sanayi kuruluşları zarar %46,6 azalırken, ISO üyesi özel kuruluşların zararında da %37,3 oranında azalma

vardır. Kar ve zarar toplamında, ISO üyesi özel sektör kuruluşlarının, 485 özel büyük kuruluş içindeki payı ise %44,0'tür. 2006 yılında bu oranın %50,7 olduğu düşünüldüğünde, 2007 yılında ISO üyelerinin performanslarında diğer büyüklere göre bir azalmadan söz etmek olasıdır.

2007 yılında ISO 500 özel büyük sanayi kuruluşlarının toplam borçlarının %48,6'sı, ISO üyesi özel büyük sanayi kuruluşlarına aittir. Bu oranda 2006 yılına göre 0,4 puanlık çok küçük bir azalma söz konusu olmuştur.

ISO üyesi özel büyük sanayi kuruluşlarının özkaynak toplamının ISO 500 özel büyük sanayi kuruluşları içindeki payı 2006 yılında %46,6 iken, 2007 yılında %44,9'a gerilemiştir. Özkaynak da olduğu gibi net aktiflerde de 2007 yılında küçük de olsa bir azalma olmuş ve net aktiflerde ISO üyesi özel büyük kuruluşlarının payı %47,8'den %46,7'ye gerilemiştir.

ISO 500 özel büyük sanayi kuruluşlarındaki çalışan sayılarında 2007 yılında 2006 yılına göre %2,5'lik bir artış varken, bu oran ISO üyesi özel büyük sanayi kuruluşları için %2,4 ile neredeyse aynıdır. Her iki grup arasında istihdam artış hızında önemli bir farklılık yoktur. 2007 yılında tıpkı 2006 yılında olduğu gibi, ISO 500 kapsamındaki özel büyük sanayi kuruluşlarında istihdam edilenlerin %47,4'ü, ISO üyesi olan özel büyük kuruluşlarda istihdam edilmiştir. 2007 yılında özel büyük kuruluşlarda 467.079 kişi istihdam edilirken, ISO üyesi özel kuruluşlarda ücretle çalışanlar sayısı 221.267 kişidir.

2007 yılında ISO üyesi özel büyük sanayi kuruluşlarında ücret ve maaşlar toplamında %11,4'lük bir artış olmuştur. Kişi başına düşen ücrette ise yıllık artış oranı %8,8'dir. 2007 yılında ISO üyesi özel büyük sanayi kuruluşlarının faiz ödemelerinde %1,7'lik bir artış vardır. ISO üyesi özel büyük kuruluşlarının faiz ödemeleri ISO 500 özel büyükler faiz ödemelerinin %45,2'si kadardır. Bu oranın 2006 yılı değeri %47,3'tür. Milli gelir anlamında karda ise ISO üyesi özel büyük sanayi kuruluşları payının 2006 yılındaki %51,1'lik orandan %44,1'e gerilediği görülmektedir. 2007 yılında bu oranda 7 puanlık bir azalma olmuştur. ISO üyelerinin 2007 yılı kar performanslarındaki olumsuzluk bu düşüşteki en önemli etkidir.

Net katma değerde de özel büyükler içindeki ISO üyesi özel büyüklerin payının 2006 yılındaki %52,3 değerinden 2007 yılında %48,8'e gerilediği görülmektedir. ISO üyesi özel büyük sanayi kuruluşlarının yarattıkları net katma değerde cari fiyatlarla %6,3'lük bir artış olmuştur. Yeni güncellenmiş milli gelir serisinde

faaliyet kollarında yaratılan katma değer temel fiyatlarla verilmiştir. ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında yaratılan net katma değer (faktör fiyatlarıyla), brüt katma değer ise temel fiyatlarla ve üretici fiyatlarıyla olmak üzere iki şekilde hesaplanmıştır. Özel büyük sanayi kuruluşlarının 2007 yılında yarattıkları brüt katma değer (temel fiyatlarla) %49,3'ü ISO üyesi

özel kuruluşlar tarafından yaratılmıştır. Özel kuruluşlarının yarattığı üretici fiyatlarıyla brüt katma değer %42,9'u da, ISO üyesi özel kuruluşlar tarafından yaratılmıştır. Bu oranın 2006 yılı değeri %43,6'dır. Görüldüğü gibi ISO üyeleri Türkiye sanayi sektöründe üretim ve katma değer açısından %40'lar civarında pay alırken, diğer ekonomik büyüklüklerdeki payı daha yüksektir.

2007 Yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Arasına Giren İSO Üyesi Özel Sanayi Kuruluşları (YTL)

	A 485 Özel Sektör Büyük Sanayi Kuruluşu	B İSO Üyesi Özel 210 Büyük Sanayi Kuruluşu	B/A (%)
Üretimden Satışlar (Net)	188.884.336.588	95.266.455.086	50,4
Satış Hasılatı (Net)	238.199.577.818	115.613.197.600	48,5
İhracat (Bin \$)	53.676.011	29.349.953	54,7
Dönem Karı (V.Ö.)	18.117.907.070	7.971.873.608	44,0
Dönem Zararı	894.872.982	400.009.536	44,7
Dönem Kar ve Zarar Top. (V.Ö.)	17.223.034.088	7.571.864.072	44,0
Borçlar	81.732.929.405	39.721.136.284	48,6
--Kısa Vadeli Borçlar	57.773.207.260	28.458.388.106	49,3
Finansal Borçlar	18.812.245.239	9.903.338.313	52,6
Diğer Borçlar	38.960.962.021	18.555.049.793	47,6
--Uzun Vadeli Borçlar	23.959.722.145	11.262.748.178	47,0
Finansal Borçlar	17.861.038.538	8.302.357.880	46,5
Diğer Borçlar	6.098.683.607	2.960.390.298	48,5
Özkaynak	88.924.189.533	39.914.828.056	44,9
--Ödenmiş Sermaye	55.766.449.207	22.748.427.553	40,8
--Yedek Akçeler	18.536.640.609	9.583.757.929	51,7
--Dağıtılmamış Karlar	10.705.538.171	4.477.475.531	41,8
--Emisyon Primi	1.776.878.766	521.287.153	29,3
--Kardan Ayrılmış Karşılıklar	1.146.850.865	261.138.036	22,8
--Net Dönem Karı	14.901.558.355	6.464.453.800	43,4
--Birikmiş Zarar	13.909.726.440	4.141.711.946	29,8
Net Aktifler	170.657.119.481	79.635.964.583	46,7
--Dönen Varlıklar	91.401.414.844	45.407.196.410	49,7
--Duran Varlık Topl.	79.255.704.637	34.228.768.173	43,2
--Maddi Duran Var. Top.	52.277.504.032	20.039.805.139	38,3
--Diğer Duran Varlık	26.978.200.605	14.188.963.034	52,6
--Birik. Amortisman.	105.428.020.081	50.268.962.811	47,7
Ücretle Çalışanlar	467.079	221.267	47,4
Ödenen Maaş ve Ücretler	14.708.274.978	7.847.145.920	53,4
Ödenen Faizler	2.683.304.865	1.213.469.520	45,2
Milli Gelir Anlamındaki Kar	12.150.828.892	5.360.877.063	44,1
Net Katma Değer	29.542.408.735	14.421.492.503	48,8
Amortismanlar	7.273.021.727	3.490.800.566	48,0
Diğer Dolaylı Vergiler	1.185.596.951	827.263.522	69,8
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	38.001.027.413	18.739.556.591	49,3
Ödenen KDV + ÖTV	33.137.821.872	11.783.616.707	35,6
Sübvansiyonlar	135.532.596	58.861.798	43,4
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	71.003.316.689	30.464.311.500	42,9

Kamu Kuruluşlarının Payı

ISO 500 çalışması kapsamındaki kamu kuruluşları sayısı son yıllarda giderek azalmıştır. Kamu kuruluşu sayısı 2001'de 32 iken, 2005'te 15'e, 2006'da da 13'e gerilemiştir. 2007'de ise sıralamaya giren kamu kuruluşu sayısı tekrar 15'e yükselmiştir. 2007 yılında ISO 500 kapsamına dahil olan 2 adet kamu kuruluşunun, İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'ndan geldiği görülmektedir. 2005 yılında TÜPRAŞ'ın özelleştirilmesi, ISO 500 kapsamındaki kamu kuruluşlarının ağırlıklarının çok yüksek oranlarda küçülmesine neden olmuştur.

2007 yılında 15 kamu kuruluşunun ISO 500'de üretimden satışların %7,2'sine sahip oldukları görülmektedir. Bu oran 2006 yılı için %7,4 idi. ISO 500'deki kamu kuruluşunun sayısının artmış olması, üretimden satışlardaki payında bir artış getirmemiştir. 2006 yılında %2,0 olan kamu kuruluşlarının toplam ihracat içindeki payı, 2007 yılında kamu kuruluşu sayısının artmış olmasına rağmen %1,6'ya gerilediği görülmektedir. 2008 yılında TEKEL ve PETKİM'in özelleştirilmesi, kamu kuruluşları büyüklüklerinin daha da azalmasına neden olacaktır.

**2007 yılında ISO 500'de
üretimden satışlar içinde
kamu kuruluşlarının payı %7,2
oranındadır.**

Kamu kuruluşları dönem karının (V.Ö.) ISO 500'deki payı, 2006 yılındaki %7,0 değerinden 2007 yılında %5,5'e gerilemiştir. Başka bir ifade ile kamu kuruluşları dönem karı 2007 yılında 2006 yılına göre cari fiyatlarla %3,0 oranında azalmıştır. Dönem zararında ise 2007 yılında kamu kuruluşlarının payında önemli bir azalmanın olduğu görülmektedir. 2006 yılında kamu kuruluşları dönem zararının 500 Büyük Sanayi Kuruluşu dönem zararı içindeki payı %20,3 iken, 2007 yılında bu oran %1,6 gibi çok düşük seviyelere gerilemiş bulunmaktadır. Dönem kar ve zararı toplamında ise kamu kuruluşlarının payının 2006 yılına göre 0,8 puan artarak %5,7'ye yükseldiği görülmektedir.

Kamu kuruluşlarının toplam borçlarında 2007 yılında bir önceki yıla göre artış oranı %16,3'tür. Kamu kuruluşları borçlarının ISO

500 toplam borçları içindeki payı 2006 yılında %13,0 iken, 2007'de küçük bir artışla %13,8'e yükselmiştir. Kamu kuruluşlarına ait özkaynak toplamının, ISO 500 toplamı içindeki payı ise 2006 yılında %20,8 iken, 2007 yılında %22,6'ya yükselmiştir. Başka bir ifade ile kamu kuruluşları özkaynak payında artış söz konusu olmuştur.

**2007'de ISO 500'de
kamu kuruluşu sayısı
15'e yükselmiştir.**

Kamu kuruluşlarının 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içindeki payı dönem karında %5,5, üretimden satışlarda %7,2 ve net karda %5,7 gibi düşük seviyelerde iken, özkaynaklardaki payının %22,6 gibi oldukça yüksek bir oranda olması, kullanılan kaynaklara karşılık getirinin ne kadar az olduğunu göstermektedir. Bu nedenle halen kamu niteliğinde olan kuruluşların bir an önce özelleştirilerek daha verimli hale getirilmesi gerekmektedir. Net aktiflerde 2007 yılında kamu kuruluşlarının payı 2006 yılına göre 1,5 puan artarak %18,6'ya yükselmiştir.

15 kamu kuruluşunda ücretle çalışanlar sayısı bir önceki yıla göre yaklaşık olarak %10 artarak 85.679 kişi olmuştur. Bu artışın kamu kuruluşu sayısındaki artıştan kaynaklandığını söylemek olasıdır. ISO 500'deki kamu kuruluşlarında ödenen maaş ve ücretlerin toplama göre payı %17,6'dır. Ödenen faizlerde ise kamu kuruluşlarının payının %9,4 olduğu görülmektedir. Bu oranların 2006 yılındaki değerleri maaş ve ücretler için %17,2 ve ödenen faizler için ise %6,3'tür. Her iki göstergede de kamu kuruluşlarının paylarının artmış olduğu görülmektedir. 2007 yılında kamu kuruluşlarında ödenen faizler 2006 yılına göre %64,6'lık bir artış göstermiştir. 2006 yılında ödenen faizlerde ise 2005 yılına göre %64,2 oranında bir azalma söz konusu olmuştur.

2007 yılında kamu kuruluşlarının yarattıkları net katma değerde %18,9'luk bir artış olmuştur. Kamu kuruluşlarının yarattıkları net katma değerin, toplam yaratılan net katma değer içindeki payı 2006 yılında %10,0 iken, 2007 yılında %10,4'e yükselmiştir.

TÜİK'in güncelleştirilen milli gelir serisinde kullandığı temel fiyatlarla katma değer paralelinde 500 büyük kuruluş, özel ve kamu kuruluşları ve ISO üyesi kuruluşlar için brüt katma değer büyüklükleri temel fiyatlarla da verilmeye başlanmıştır. Kamu kuruluşlarının 2007 yılında yarattıkları katma değer (temel fiyatlarla), ISO 500'ün %11,2'si oranındadır. Üretici fiyatlarıyla brüt katma değerde kamu kuruluşlarının payı 2007 yılı için %10,9'dur.

Bu oranın 2006 yılındaki değeri %13,2 idi. ISO 500 kapsamındaki kamu kuruluşlarının yarattıkları brüt katma değer (üretici fiyatlarıyla) %13,1 oranında düşüş göstermiştir. 2007 yılında 15 kamu kuruluşunun yarattıkları brüt katma değer (üretici fiyatlarıyla) %45,4'ü dolaylı vergilerden kaynaklanmaktadır. Bu oran 2006 yılı için %60,3'tür. Görüldüğü gibi brüt katma değer içinde dolaylı vergilerin payı bir önceki yıla göre küçülmüştür.

2007 Yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Arasına Giren Kamu Kuruluşları (YTL)

	A 500 Büyük Sanayi Kuruluşu	B Kamu 15 Büyük Sanayi Kuruluşu	B/A (%)
Üretimden Satışlar (Net)	203.544.984.622	14.660.648.034	7,2
Satış Hasılatı (Net)	253.262.845.807	15.063.267.989	5,9
İhracat (Bin \$)	54.525.768	849.757	1,6
Dönem Karı (V.Ö.)	19.173.572.050	1.055.664.980	5,5
Dönem Zararı	909.221.095	14.348.113	1,6
Dönem Kar ve Zarar Top. (V.Ö.)	18.264.350.955	1.041.316.867	5,7
Borçlar	94.849.312.491	13.116.383.086	13,8
--Kısa Vadeli Borçlar	66.943.980.076	9.170.772.816	13,7
Finansal Borçlar	20.503.319.262	1.691.074.023	8,2
Diğer Borçlar	46.440.660.814	7.479.698.793	16,1
--Uzun Vadeli Borçlar	27.905.332.415	3.945.610.270	14,1
Finansal Borçlar	20.834.066.572	2.973.028.034	14,3
Diğer Borçlar	7.071.265.843	972.582.236	13,8
Özkaynak	114.825.844.818	25.901.655.285	22,6
--Ödenmiş Sermaye	76.642.501.211	20.876.052.004	27,2
--Yedek Akçeler	23.066.472.167	4.529.831.558	19,6
--Dağıtılmamış Karlar	12.389.799.849	1.684.261.678	13,6
--Emisyon Primi	1.776.878.766	0	0,0
--Kardan Ayrılmış Karşılıklar	1.146.890.235	39.370	0,0
--Net Dönem Karı	15.842.340.224	940.781.869	5,9
--Birikmiş Zarar	16.039.037.634	2.129.311.194	13,3
Net Aktifler	209.675.157.862	39.018.038.381	18,6
--Dönen Varlıklar	109.391.329.952	17.989.915.108	16,4
--Duran Varlık Topl.	100.283.827.910	21.028.123.273	21,0
--Maddi Duran Var. Top.	70.150.363.683	17.872.859.651	25,5
--Diğer Duran Varlık	30.133.464.227	3.155.263.622	10,5
--Birik. Amortisman.	133.885.754.431	28.457.734.350	21,3
Ücretle Çalışanlar	552.758	85.679	15,5
Ödenen Maaş ve Ücretler	17.846.805.624	3.138.530.646	17,6
Ödenen Faizler	2.961.722.046	278.417.181	9,4
Milli Gelir Anlamındaki Kar	12.159.865.136	9.036.244	0,1
Net Katma Değer	32.968.392.806	3.425.984.071	10,4
Amortismanlar	8.577.963.186	1.304.941.459	15,2
Diğer Dolaylı Vergiler	1.251.854.535	66.257.584	5,3
Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	42.798.210.527	4.797.183.114	11,2
Ödenen KDV + ÖTV	37.004.026.410	3.866.204.538	10,4
Sübvansiyonlar	137.617.815	2.085.219	1,5
Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	79.664.619.122	8.661.302.433	10,9

Mali Yapı

ISO 500'ün mali yapısı ile ilgili bulgular incelendiğinde, 1993'de varlık finansmanında dış kaynak oranının %67,7 ile maksimum noktaya ulaştığı görülmektedir. 1994 krizinde %64,2 olan dış kaynak oranı 1999'da %60,4, 2001'de %69,6 ile en yüksek seviyelerine çıkmıştır. Daha sonraki yıllarda mali yapıda hızlı bir iyileşme söz konusu olmuş, dış kaynağın varlık finansmanındaki oranı 2004'te %43,7'ye gerilemiştir. 2005 ile birlikte dış kaynak payı olumsuz bir gelişme göstererek %45,7'ye yükselmiştir. 2006'da da dış kaynak oranı çok küçük bir gerileme ile %45,5 olmuştur. 2007 ise varlık finansmanında dış kaynak payı %43,6'dır. 2006 sonuçlarına göre 1,9 puanlık bir iyileşme söz konusudur.

ISO 500'de özel kuruluşların varlık finansmanı incelendiğinde, dış kaynak oranında nispi bir durgunluktan söz etmek olasıdır. 2001'de dış kaynağın varlık finansmanındaki oranı %66,5 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2004'de enflasyon muhasebesi uygulamasının da katkısıyla dış kaynak oranı %45,7'ye gerilemiştir. 2005 ile birlikte %47,1'e çıkan oranda nispi bir bozulma görülmektedir. 2006'da da Mayıs ayında yaşanan global dalgalanmanın etkisiyle dış kaynak oranı %47,7'ye yükselmiştir. 2007'de ekonominin genelinde nispi bir yavaşlama görülürken, finansman giderlerinde küçükte olsa bir iyileşme söz konusudur.

2007'de üretim faaliyeti dışı gelirlerdeki artış ile özel kuruluşların varlık finansmanı içindeki dönem karı payı %9,5'den %10,6'ya çıkmıştır. Bunun etkisiyle varlık finansmanında dış kaynak payının 2007'de %46,0'ya gerilediği görülmektedir. Özel kuruluşlarda öz kaynak payı 2006'daki %42,8 değerinden 2007'de %43,4'e yükselmiştir. 2007'de özel kuruluşlar dış kaynak oranındaki kısa vadeli borç payı %32,6'dan %32,0'a uzun vadeli borç payı da %15,1'den %14,0'e gerilemiştir. Çok küçük oranlarda bir iyileşme söz konusudur.

15 kamu kuruluşunun mali yapısı incelendiğinde, özel kuruluşlarda görülen gelişmenin biraz daha olumlu olduğu görülmektedir. Kamu kuruluşlarında 2004'de %36,6'ya inen dış kaynak oranı, 2005'te %39,7'ye yükselmiştir. Oran, 2006'da %35,2'ye, 2007'de de %33,3'e gerilemiştir. Kamu kuruluşlarında dış kaynakların varlık finansmanı içindeki payı, özel kuruluşlara göre daha düşüktür.

Mali yapıda 2007 yılında görülen çok küçük bir iyileşmeye karşılık toplam borçlar içinde döviz borçlarının hızla artması, ülke ekonomisi için olası bir risk unsuru oluşturmaktadır.

Mali Yapı (%)							
500 Büyük Sanayi Kuruluşu	2002	2003	2003 (*)	2004 (*)	2005	2006	2007
Kısa Vadeli Borçlar	38,0	33,6	29,2	29,5	31,5	31,0	30,3
Uzun Vadeli Borçlar	21,6	19,0	17,1	14,2	14,2	14,5	13,3
Toplam Borçlar	59,6	52,6	46,2	43,7	45,7	45,5	43,6
Özkaynak	31,9	38,1	45,8	47,2	47,6	46,0	47,2
Dönem Karı (V.Ö.)	8,5	9,3	8,0	9,9	6,6	8,5	9,1
	100,0	100,0	100,0	100,8	100,0	100,0	100,0
Özel Kuruluşlar	2002	2003	2003 (*)	2004 (*)	2005	2006	2007
Kısa Vadeli Borçlar	39,8	36,2	31,9	32,2	33,0	32,6	32,0
Uzun Vadeli Borçlar	21,4	18,3	16,2	13,6	14,1	15,1	14,0
Toplam Borçlar	61,2	54,5	48,0	45,7	47,1	47,7	46,0
Özkaynak	30,5	35,8	43,6	45,2	45,6	42,8	43,4
Dönem Karı (V.Ö.)	8,3	9,7	8,4	9,1	7,3	9,5	10,6
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kamu Kuruluşları	2002	2003	2003 (*)	2004 (*)	2005	2006	2007
Kısa Vadeli Borçlar	32,8	25,3	20,7	20,2	24,8	23,7	23,2
Uzun Vadeli Borçlar	22,3	21,2	19,9	16,4	15,0	11,5	10,1
Toplam Borçlar	55,2	46,5	40,7	36,6	39,7	35,2	33,3
Özkaynak	35,7	45,4	52,9	54,2	56,7	61,4	64,0
Dönem Karı (V.Ö.)	9,1	8,2	6,5	9,2	3,6	3,4	2,7
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Enflasyon muhasebesine göre düzeltilmiş rakamlar kullanılarak hesaplanmıştır.

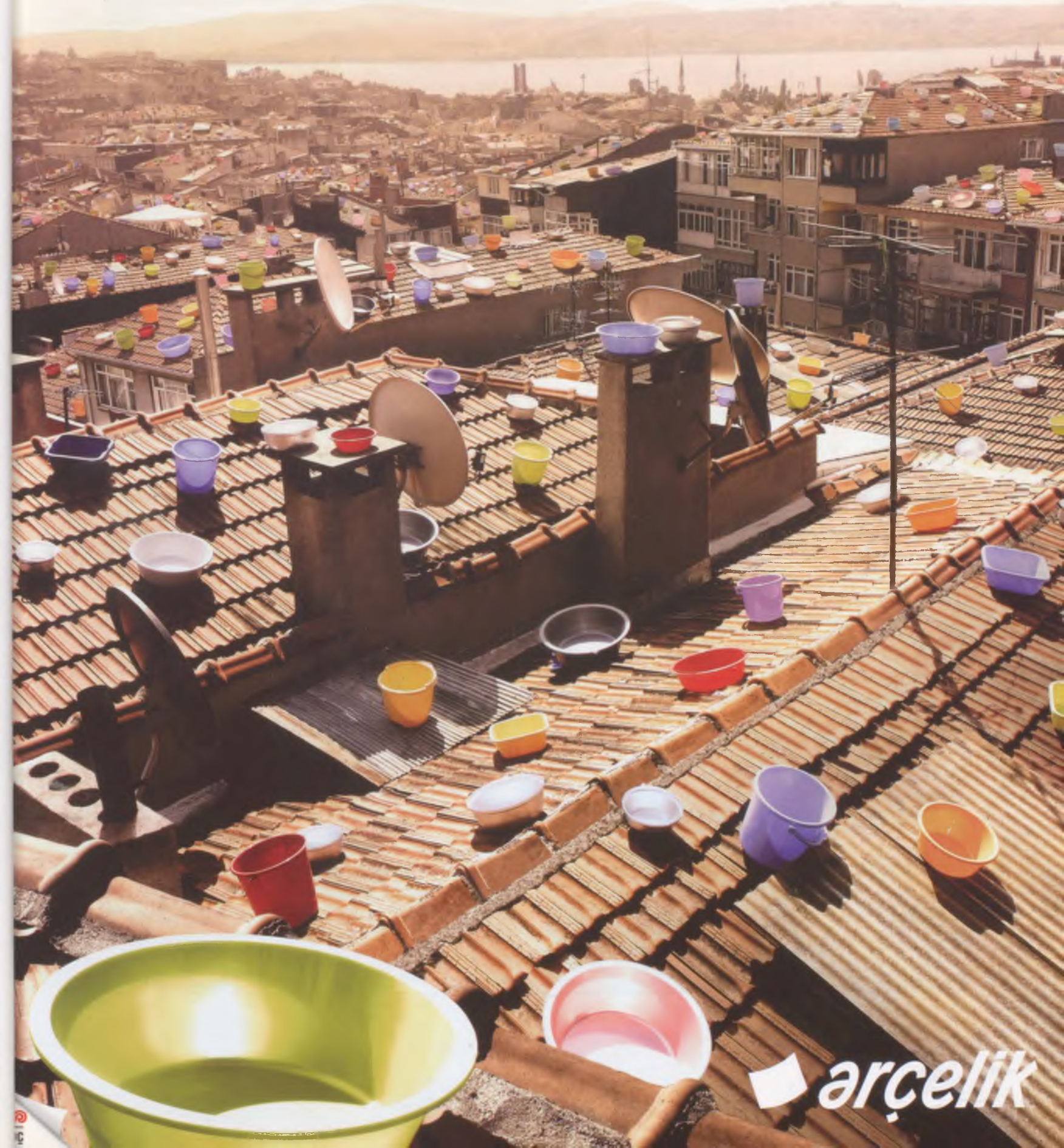
Gelecekte su kaynaklarımız
tükendiğinde bu ilanı hatırlayın.
Ya da bugünden bir şeyler yapın.

Biz yaptık. Elde yıkamaya oranla
yılda 43 ton* tasarruf eden,
**dünyanın en az su harcayan
bulaşık makinesi.**

* Ayrıntılı bilgi; arcelik.com.tr'de

62101 EI

 arçelik

Dış Kaynak (Borçlar) Yapısı

2007 yılında ISO 500 kapsamında yer alan kuruluşların borçları, alt sektörler itibarıyla, kısa ve uzun vadeli finansal ve diğer borçlar olarak, kamu ve özel kuruluşlar ayırımında aşağıdaki tablolarda verilmektedir. 2007 yılında ISO 500'de yer alan sanayi kuruluşlarının toplam borçları içinde kamu kuruluşlarının payı %13,8 ve özel kuruluşların payı da %86,2'dir. 2006 yılında ise bu oranlar kamu kuruluşları için %13,0 ve özel kuruluşlar için %87,0 olarak gerçekleşmişti. 2007 yılında 2006 yılına göre özel kuruluşların toplam borçlar içindeki payı çok ufak oranda azalırken, kamu kuruluşlarının payı artmıştır. Bu artışta kamu kuruluşları sayısının 13'ten 15'e yükselmesi etkili olmuştur. 2007 yılında özel kuruluşlarda toplam borçların %70,6'sı kısa vadeli borçlardır. 2006 yılında bu oran %69,4 idi. Özel kuruluşların

toplam borçlarındaki payı azalırken, kısa vadeli borçların geçen yıla göre artması dikkat çekicidir. 2007'de özel büyük kuruluşların kısa vadeli borçlarının %32,6'sı finansal borçlardır. 2006 yılında ise bu oran %35,5'tir. 2007'de finansal borçlarda ufak bir azalma söz konusudur.

Özel kuruluşlarda uzun vadeli borçların toplam borç içindeki payı %29,4'dür. 2006 yılında %30,6 olan bu oran, çok küçük de olsa azalmıştır. 2007 yılında ISO 500 arasında yer alan kamu kuruluşlarına ait kısa vadeli borçların toplam borçlar içindeki payı %69,9'dur. Bu oran 2006'da %67,6 idi. Özel kuruluşlarda olduğu gibi kamu kuruluşlarında da 2007'de kısa vadeli borçlar payının arttığı görülmektedir.

Kısa Vadeli Borçlar (2007 Yılı)			
Sektörler	Finansal Borçlar (YTL)		
	Kamu	Özel	Toplam
Madencilik	529.044.743	175.759.651	704.804.394
Gıda, İçki, ve Tütün San.	529.599.165	2.566.119.256	3.095.718.421
Dokuma, Giyim, Deri, Ayakkabı	-	2.089.757.443	2.089.757.443
Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	-	436.426.954	436.426.954
Kağıt ve Basım San.	-	207.268.363	207.268.363
Kimya, Petrol Arıtımı, Lastik ve Plastik San.	55.334.823	2.464.739.749	2.520.074.572
Taş ve Toprağa Dayalı San.	5.783.057	870.809.843	876.592.900
Metal Ana Sanayi	-	3.824.376.089	3.824.376.089
Metal Eşya ve Makina Sanayi	2.479.790	3.433.116.607	3.435.596.397
Taşıt Araçları Sanayi	13.368.403	2.408.054.902	2.421.423.305
Diğer İmalat Sanayi	-	106.731.991	106.731.991
Elektrik	555.464.042	229.084.391	784.548.433
Toplam	1.691.074.023	18.812.245.239	20.503.319.262
Sektörler	Diğer Borçlar (YTL)		
	Kamu	Özel	Toplam
Madencilik	374.672.794	277.793.558	652.466.352
Gıda, İçki, ve Tütün San.	614.159.441	3.483.619.101	4.097.778.542
Dokuma, Giyim, Deri, Ayakkabı	-	2.611.804.913	2.611.804.913
Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	-	783.782.111	783.782.111
Kağıt ve Basım San.	-	475.912.786	475.912.786
Kimya, Petrol Arıtımı, Lastik ve Plastik San.	1.011.560.710	10.603.620.466	11.615.181.176
Taş ve Toprağa Dayalı San.	153.328.642	2.002.107.527	2.155.436.169
Metal Ana Sanayi	-	5.553.520.197	5.553.520.197
Metal Eşya ve Makina Sanayi	180.790.599	6.601.458.194	6.782.248.793
Taşıt Araçları Sanayi	170.969.569	5.442.550.153	5.613.519.722
Diğer İmalat Sanayi	-	364.781.157	364.781.157
Elektrik	4.974.217.038	760.011.858	5.734.228.896
Toplam	7.479.698.793	38.960.962.021	46.440.660.814

Uzun Vadeli Borçlar (2007 Yılı)			
Sektörler	Finansal Borçlar (YTL)		
	Kamu	Özel	Toplam
Madencilik	93.730	248.388.870	248.482.600
Gıda, İçki ve Tütün San.	77.248.712	1.645.635.713	1.722.884.425
Dokuma, Giyim, Deri, Ayakkabı	-	1.668.713.345	1.668.713.345
Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	-	837.871.552	837.871.552
Kağıt ve Basım San.	-	681.217.749	681.217.749
Kimya, Petrol Arıtımı, Lastik ve Plastik San.	1.791.620	2.931.326.267	2.933.117.887
Taş ve Toprağa Dayalı San.	-	1.049.420.993	1.049.420.993
Metal Ana Sanayi	-	3.869.804.934	3.869.804.934
Metal Eşya ve Makina Sanayi	235.846.321	2.348.664.432	2.584.510.753
Taşıt Araçları Sanayi	-	1.821.882.791	1.821.882.791
Diğer İmalat Sanayi	-	29.881.224	29.881.224
Elektrik	2.658.141.381	728.230.668	3.386.372.049
Toplam	2.973.028.034	17.861.038.538	20.834.066.572
Sektörler	Diğer Borçlar (YTL)		
	Kamu	Özel	Toplam
Madencilik	118.395.993	44.802.955	163.198.948
Gıda, İçki ve Tütün San.	53.372.023	446.916.914	500.288.937
Dokuma, Giyim, Deri, Ayakkabı	-	707.857.113	707.857.113
Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	-	16.983.317	16.983.317
Kağıt ve Basım San.	-	300.133.578	300.133.578
Kimya, Petrol Arıtımı, Lastik ve Plastik San.	398.932.355	916.611.274	1.315.543.629
Taş ve Toprağa Dayalı San.	14.098.584	562.011.055	576.109.639
Metal Ana Sanayi	-	573.763.942	573.763.942
Metal Eşya ve Makina Sanayi	20.859.904	1.241.187.163	1.262.047.067
Taşıt Araçları Sanayi	2.725.940	1.118.291.895	1.121.017.835
Diğer İmalat Sanayi	-	3.135.013	3.135.013
Elektrik	364.197.437	166.989.388	531.186.825
Toplam	972.582.236	6.098.683.607	7.071.265.843

Kısa vadeli borçlar içinde kamu kuruluşlarının finansal borçlarının payı %18,4'dür. Bu pay 2006 yılı için %12,1 idi. Kamu kuruluşlarında toplam borçlar içinde uzun vadeli borçların payı 2007 yılında %30,1'dir. 2006 yılındaki pay ise %32,4 idi. 2007'de uzun vadeli kamu kuruluşları borçları içindeki finansal borçlar payı %75,4 ile neredeyse 2006 yılı değeriyle aynıdır.

2007 yılında ISO 500 kapsamında yer alan 485 özel büyük kuruluşa ait toplam borçların %20,7'sini Kimya, Petrol Arıtımı, Lastik ve Plastik Sanayi kullanmıştır. İkinci sırada %16,9 payla Metal Ana Sanayi bulunmaktadır. Metal Eşya ve Makine Sanayi %16,7'lik pay ile üçüncü sırada yer almaktadır. %13,2 ile dördüncü sırada yer alan Taşıt Araçları sektörünü, %10,0 ile Gıda, İçki ve Tütün Sanayi takip etmektedir.

Kamu kuruluşlarında ise toplam borçların %65,2'si Elektrik Sanayi'nde faaliyet gösteren kamu kuruluşlarına aittir. Bu faaliyet kolunda yer alan kuruluşlar, borçlarda açık farkla ilk sırada yer almaktadır. Kimya, Petrol, Lastik ve Plastik Sanayi'nde faaliyette bulunan kamu kuruluşları da, toplam kamu borçları içinde %11,2'lik paya sahiptir. %9,7'lik pay ile üçüncü sırada yer alan Gıda, İçki ve Tütün Sanayi'ni, %7,8'lik payla Madencilik,

%1,4'lük payla Taşıt Araçları ve %1,3'lük payla da Taş ve Toprağa Dayalı sanayileri takip etmektedir.

2007 yılında kamu ve özel kuruluşların borçlarında bu gelişmeler yaşanırken, borçlanma konusunda belirtilmesi gereken önemli bir husus, finansal olmayan özel sektör kuruluşların dış borçlarındaki artıştır. Toplam borçlar içindeki döviz borçlarının hızla artması, döviz kurlarında yaşanacak olası bir artış karşısında sanayi kuruluşlarının finansal maliyetlerinin önemli ölçüde artmasına yol açacağı unutulmamalıdır.

2007 İSO 500'de yer alan kuruluşların toplam borçları içinde kamu kuruluşlarının payı %13,8 ve özel kuruluşların payı %86,2'dir.

Sektörel Bazı Finansal Oranlar

Cari Oran

(Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Borçlar)

Bir işletmenin normal koşullarda varlıklarını paraya çevirip yarattığı kaynakla borçlarını ödemesi esastır. Bu, işletmenin kısa vadeli ödeme gücünü göstermektedir. Dönen varlıklar ile kısa vadeli borçlar arasındaki olumlu fark, net işletme sermayesi veya net çalışma sermayesi olarak kabul edilmektedir. Finansal açıdan bir işletmenin net işletme sermayesine sahip olması, likidite ve borç ödeme gücü yönünden olumlu bir göstergedir.

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda cari oran 2006'da %170,3 iken, 2007'de %172,0'ye yükselmiştir. 2006'da da 2005'te %162,4 olan oran %170,3'e yükselmişti. 2007'deki yükseliş oranı nispeten biraz daha yavaştır. ISO 500 büyük kuruluştaki özel büyük sanayi kuruluşlarında cari oran 2006'da %165,8 iken, 2007'de %167,5'e yükselmiştir.

ISO 500'deki ISO üyesi kuruluşlarda 2006 yılında %165,9 olan oran, 2007'de %173,7'ye çıkmış, kamu kuruluşlarında ise %198,7 ile 2006 yılına göre neredeyse değişmemiştir. Görüldüğü gibi kamu kuruluşları hariç, diğer gruplarda kısa vadeli borç ödeme gücünde bir önceki yıla göre nispi bir iyileşme, azda olsa, gerçekleşmiş bulunmaktadır.

Toplam Borçlar / Toplam Varlıklar

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda 2006 yılında toplam varlıkların %45,5'i dış kaynakla finanse edilirken, 2007 yılında bu oran %43,6'ya gerilemiştir. Özel büyük kuruluşlarda varlık finansmanında toplam borç payı 2006'da %47,7 iken, bu oran 2007'de %46,0'ya gerilemiştir. Krizli yıllarda yükselen bu oran 2004 yılından bu yana önemli bir değişiklik göstermemiştir.

Başka bir ifade ile bir iyileşmeden söz etmek mümkün değildir. ISO üyeleri için oran 2006'da %48,9 iken, 2007'de %47,0'ye gerilemiştir. Kamu kuruluşlarında da 2006 yılında %35,2 olan oranın 2007'de %33,3'e gerilemiş olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar ışığında 2007 yılında dış kaynaklardaki artışın iç kaynaklardaki artıştan daha düşük olduğunu söylemek olasıdır.

Toplam Borçlar / Özkaynak

Borçlanma oranı diye söz edilen toplam borçlar / özkaynak oranı, ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda bir önceki yıla göre %83,6'dan %77,5'e gerilemiştir. Yani mali yapıdaki iyileşme veya

kötüleşmeyi göstermesi bakımından önem arz eden bu oranda nispi bir iyileşme söz konusudur. Özel büyük sanayi kuruluşlarında da bu oranın %91,0'den %85,2'ye gerilediği görülmektedir. ISO üyesi büyük sanayi kuruluşlarında oran %95,8'den %88,8'e gerilerken, kamu kuruluşlarında da aynı oran %54,3'ten %50,0'ye gerilemiştir.

Özetle, 2007 yılında 2006 yılına göre tüm kategorilerde toplam borçlar / özkaynak oranında nispi bir iyileşmenin gerçekleştiği görülmektedir.

Kısa Vadeli Borçlar / Toplam Varlıklar

ISO 500'de, kriz dönemlerinde kısa vadeli borçlar işletmelerin varlıklarının yarısına ulaşmış iken, 2004 yılında oran %29,0'a gerilemiştir. 2005'te oran %31,5'e çıkmış, 2006'da %31,0'e ve 2007'de de %30,3'e gerilemiştir. Son üç yılda çok küçük nispi bir iyileşme söz konusudur. Özel kuruluşlarda oran, son beş yılda, %32,0 ile aynıdır. ISO üyelerinde %35,5 olan oran %33,5'e ve kamu kuruluşlarında %23,7 olan oran ise %23,2'ye gerilemiştir. Sonuçta, kısa vadeli borçlarda beklenen iyileşme söz konusu değildir. Kısa vadeli borçlar / toplam varlıklar oranı son yıllarda fazla değişmemiştir.

**ISO 500 özel kuruluşlarda
cari oran bir önceki yıla göre
az da olsa nispi bir iyileşme
göstermiştir.**

Maddi Duran Varlıklar / Özkaynak

Kuruluşlarda maddi duran varlıkların özkaynak ile fonlanması genel bir kural olarak kabul edilmiştir. Maddi duran varlıklar / özkaynak oranının 100'den küçük olması veya küçülmesi sanayi kuruluşlarında özkaynak yeterliliğinin en önemli göstergesidir. Bu oran 2001'de %132,2'ye yükselmişken, takip eden yıllarda oran gerileyerek 2005'te %66,2, 2006'da %60,3 olmuştur. 2007 yılı içinde bu oran biraz daha azalarak %59,4 olmuştur. Çok küçük bir oranda da olsa bir iyileşme söz konusu olmuştur.

ISO 500 özel büyük sanayi kuruluşlarında ise oran 2005 ve 2006 yıllarında %62,0 iken, 2007'de %56,7'ye gerilemiştir. ISO üyelerinde de oran %48,9'dan %45,9'a gerilerken, kamu kuruluşlarında %65,4'ten %68,7'ye yükselmiştir. Oranın küçülmesi finansman kuralları bakımından oldukça gereklidir. Özel kuruluşlardaki çok küçük oranda bir küçülme söz konusu olmuşken, kamu kuruluşlarındaki artış dikkate değerdir.

Özkaynak / Toplam Varlıklar

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda özkaynakların toplam varlıklar içindeki payı 2001 yılında %30,4'e gerilerken, 2004'te %56,0'ya yükselmiştir. 2005 ve 2006 yıllarında %54,3 ve %54,5 olan oran, 2007'de 1,9 puanlık artışla %56,4'e yükselmiştir. Özel büyüklerde 2006 yılında %52,3 olan oran, 2007'de %54,0'e yükselmiştir. ISO üyelerinde %51,1'den %53,0'e çıkan oran, kamu kuruluşlarında %64,8'den %66,7'ye yükselmiştir. Genelde 2007'de 2006'ya göre çok küçük bir artış söz konusudur. Bu küçük artışlar ise durgunluğu işaret etmektedir.

Kısa Vadeli Borçlar / Toplam Borçlar

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde kısa vadeli borçlar / toplam borçlar payı 2001'de %68,8 iken, 2002'de %63,7 ve 2003'te %64,0 olarak küçülmüştür. 2004'ten sonra oran büyümeye başlamış ve 2006'da %68,2 olmuştur. 2007 yılı sonuçlarında da bu oranın %69,5 seviyesine çıkmış olduğu görülmektedir.

ISO 500 özel kuruluşlarında 2004, 2005 ve 2006 yıllarında %70,0 olan oran, 2007'de az da olsa azalarak %69,5 olmuştur. ISO üyelerinde %72,6'dan %71,2'ye gerileyen oran, kamu kuruluşlarında ise %67,2'den %69,7'ye yükselmiştir. Kısa vadeli borçlar / toplam borçlar oranlarında önemli bir azalma söz konusu olmamıştır.

Sektörel Finansal Oranlar

Üç basamaklı sektörel dağılıma göre %316,5'lik cari oranla ile Basım ve Yayım Sanayi'nde en yüksek oranın gerçekleştiği görülmektedir. Yani, Basım ve Yayım Sanayi borç ödeme gücünün en yüksek olduğu sektör olarak dikkat çekmektedir. Bu kategoride ikinci sırada %278,0'lik oranla Ağaç, Mobilya ve Mefruşat Sanayi, üçüncü sırada da %248,2 ile Tütün İşleme Sanayi yer almıştır.

Toplam borçlar / toplam varlıklar oranı yani varlık finansmanında dış kaynakla fonlamanın en düşük olduğu alt sektör %26,4 ile Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi'dir. Bu sektörü %27,1 ile Alkollü ve Alkolsüz İçecekler Sanayi ve %31,5 ile Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi takip etmektedir. Elektrikli Makinalar Sanayi ise %67,6'lık toplam borçlar / toplam varlıklar oranı ile en yüksek değere sahip alt sektör olarak görülmektedir. %62,9 ve %62,5'lik oranlarla Metal Eşya ve Ağaç ve Mantar Ürünleri sanayileri bu sektörü takip etmektedir.

**2007'de finansal rasyolar
açısından en başarılı sektörler,
tütün işleme, alkollü ve alkolsüz
içecekler, elektrikli makinalardır.**

Toplam borçlar / özkaynak oranında ise Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi %35,8 ile en düşük orana sahip alt sektördür. İkinci en düşük oran %37,2 ile Alkollü ve Alkolsüz İçkiler Sanayi'ne aittken, üçüncü en düşük oran %45,9 ile Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi'nde gerçekleşmiş bulunmaktadır.

Toplam borçlar / özkaynak oranında en yüksek değer %208,2 ile Elektrikli Makinalar Sanayi'nde gerçekleşirken, %169,3 ile Metal Eşya Sanayi ve %166,8 ile Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi bu sektörü takip etmektedir. Borç ağırlığı yönünden bu üç sektör en olumsuz durumda bulunmaktadır.

Kısa vadeli borçlar / toplam varlıklar oranında Basım ve Yayım Sanayi %10,4'lük değerle en düşük değere sahip alt sektör olarak ön plana çıkmaktadır. Sektörü, %15,8 ve %16,2'lik oranlarla Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi ve Alkollü ve Alkolsüz İçkiler Sanayi takip etmektedir. En olumsuz görüntü, yani en yüksek kısa vadeli borçlar / toplam varlıklar oranında %49 ve %48,9'luk değerlerle Elektrikli Makinalar ve Metal Eşya sanayileri ilk sıraları paylaşmaktadır. Bu sektörleri %47,0 ile Giyim Sanayi takip etmektedir.

En önemli özkaynak yeterliliği göstergelerinden biri olan maddi duran varlıklar / özkaynak oranında en küçük orana sahip alt sektör %25,0 ile Petrol Türevleri Sanayi'dir. %33,5 ve %33,9'luk oranlarla Alkollü ve Alkolsüz İçkiler ve Ağaç, Mobilya ve Mefruşat sanayileri bu sektörü takip etmektedir. En yüksek orana sahip alt sektör ise %109,2 oranı ile Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi'dir.

2007 yılında özkaynak / toplam varlıklar oranında en fazla özkaynak kullanan alt sektör %73,6 ile Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi'dir. Daha sonra gelen alt sektörler ise %72,9 ile Alkollü ve Alkolsüz İçkiler Sanayi ve %68,5 ile de Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi'dir.

2007 yılında varlık finansmanında en az özkaynak kullanan alt sektörler %32,4'lük oranla Elektrikli Makinalar Sanayi'dir. Metal Eşya ve Ağaç ve Mantar Ürünleri sanayileri de %37,1 ve %37,5'lik oranlarla bu sektörü takip etmektedir.

Toplam borçlar içinde en düşük kısa vadeli borç oranına sahip sektör %27,3 ile Basım ve Yayım Sanayi'dir. İkinci sırayı %52,8 ile

Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi alırken, Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi %54,3 ile üçüncü sırayı almıştır. Toplam borçlar içinde en yüksek kısa vadeli borçlar oranına sahip sektör ise %94,4'lük oranla Tütün İşleme Sanayi, ikinci sırada %88,2 ile Giyim Sanayi ve üçüncü sırada da %84,8 ile Ana Kimya Sanayi yer almıştır.

Genelde, 2007 yılında da çeşitli finansal rasyolar içinde en olumlu oranlara sahip alt sektörler birkaç alt sektörde toplanmıştır. Bu sektörler Tütün İşleme, Alkollü ve Alkolsüz İçecekler, Elektrikli Makinalar, Metal Eşya, Taş ve Toprağa Dayalı, Ağaç ve Mantar Ürünleri ve Basım ve Yayımlar sanayileri olmuştur.

Finansal Oranlar (%)																
	500 BSK				500 BSK-Özel				500 BSK-İSO				500 BSK-Kamu			
	2004 (*)	2005	2006	2007	2004 (*)	2005	2006	2007	2004 (*)	2005	2006	2007	2004 (*)	2005	2006	2007
Cari Oran																
(Cari Aktifler/Cari Pasifler)	168,0	162,4	170,3	172,0	160,7	159,2	165,8	167,5	169,0	164,7	165,9	173,7	209,0	181,6	199,7	198,7
Toplam Borçlar/																
Toplam Varlıklar	44,0	45,7	45,5	43,6	45,7	47,1	47,7	46,0	46,0	47,0	48,9	47,0	37,0	39,7	35,2	33,3
Toplam Borçlar/																
Özkaynak	78,0	84,3	83,6	77,5	84,3	89,0	91,0	85,2	84,0	88,6	95,8	88,8	58,0	65,9	54,3	50,0
Kısa Vadeli Borçlar/																
Toplam Varlıklar	29,0	31,5	31,0	30,3	32,0	32,0	32,0	32,0	34,0	35,2	35,5	33,5	20,0	24,8	23,7	23,2
Maddi Duran Varlıklar/																
Özkaynak	67,0	66,2	60,3	59,4	62,0	62,0	62,0	56,7	52,0	52,8	48,9	45,9	80,0	76,6	65,4	68,7
Özkaynak/																
Toplam Varlıklar	56,0	54,3	54,5	56,4	54,3	52,9	52,3	54,0	54,0	53,0	51,1	53,0	63,0	60,3	64,8	66,7
Kısa Vadeli Borçlar/																
Toplam Borçlar	68,0	68,9	68,2	69,5	70,0	70,0	70,0	69,5	75,0	74,9	72,6	71,2	55,0	62,3	67,2	69,7

Not : Özkaynak içinde dönem karı (V.Ö.) dahildir.

(*) Enflasyon muhasebesine göre düzeltilmiş rakamlar kullanılarak hesaplanmıştır.

Özel Kuruluşlarda Sektörel Finansal Oranlar (%) - 2007							
Sektörler	Cari Oran (Cari Aktifler/ Cari Pasifler)	Toplam Borçlar/ Toplam Varlıklar	Toplam Borçlar/ Özkaynak	Kısa Vadeli Borçlar/ Toplam Varlıklar	Maddi Duran Varlıklar/ Özkaynak	Özkaynak/ Toplam Varlıklar	Kısa Vadeli Borçlar/ Toplam Borçlar
311 Gıda Maddeleri Sanayi	171,3	45,1	82,1	31,7	51,3	54,9	70,3
313 İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)	202,6	27,1	37,2	16,2	33,5	72,9	59,6
314 Tütün İşleme Sanayi	248,2	32,8	48,8	31,0	34,2	67,2	94,4
321 Dokuma Sanayi	165,7	44,8	81,1	28,2	63,8	55,2	63,1
322 Giyim Eşya Sanayi	145,3	53,4	114,4	47,0	49,3	46,6	88,2
331 Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi	141,7	62,5	166,8	33,9	109,2	37,5	54,3
332 Ağaç Mobilya ve Mefruşat Sanayi	278,0	32,8	48,8	24,9	33,9	67,2	76,0
341 Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi	201,4	32,7	48,7	17,3	66,4	67,3	52,8
342 Basım Sanayi	316,5	38,1	61,5	10,4	45,4	61,9	27,3
351 Ana Kimya Sanayi	177,1	38,8	63,3	32,9	44,0	61,2	84,8
352 Diğer Kimyasal Ürünler	218,9	47,9	91,9	31,6	40,8	52,1	66,0
354 Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	136,0	49,1	96,4	36,4	25,0	50,9	74,1
355 Lastik Ürünleri Sanayi	200,4	36,6	57,8	29,3	60,3	63,4	80,0
356 Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plast. Ürün. San.	228,0	41,5	70,8	28,3	51,1	58,5	68,3
361 Çanak, Çömlek, Çini Porselen Sanayi	179,4	49,1	96,5	28,6	72,7	50,9	58,3
362 Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi	207,7	31,5	45,9	20,1	44,2	68,5	64,0
369 Taş ve Toprağa Dayalı Diğer Sanayi	230,7	26,4	35,8	15,8	58,9	73,6	60,0
371 Demir Çelik Metal Ana Sanayi	162,6	39,8	66,2	26,5	75,9	60,2	66,5
372 Demir Çelik Dışında Metal Ana Sanayi	145,0	55,9	126,6	38,7	60,6	44,1	69,4
381 Metal Eşya Sanayi	151,6	62,9	169,3	48,9	36,7	37,1	77,7
382 Makina Sanayi (Elektrikli Olanlar Hariç)	168,5	56,1	127,9	41,1	36,7	43,9	73,3
383 Elektrik Makinaları, Aletleri ve Cihazları Sanayi	147,8	67,6	208,2	49,0	45,5	32,4	72,6
384 Taşıt Araçları Sanayi	159,2	50,9	103,8	36,5	67,3	49,1	71,7
3 İmalat Sanayi	167,5	46,0	85,2	32,0	56,7	54,0	69,5

hayatın her anında...

HAYAT HOLDİNG

1937 yılında tamamı yerli sermaye ile kurulan Hayat Kimya şirketi ile temelleri atılan Hayat Holding; bugün dünyada 5 kıtada, 70 ülkede, bini aşkın ürünü milyonlarca tüketici ile buluşturuyor. Bünyesinde 15 şirketi barındıran Hayat Holding'in başlıca şirketleri, Hayat Kimya, Hayat Temizlik ve Sağlık Ürünleri, Kastamonu Entegre, Yongapan Orman Ürünleri ve Limaş Liman İşletmeleri firmalarıyla faaliyetlerini sürdürüyor... Uluslararası iştiraklere de sahip olan Hayat Holding, bugün, bünyesindeki grup şirketlerinde toplam 6.500 kişiye istihdam sağlıyor.

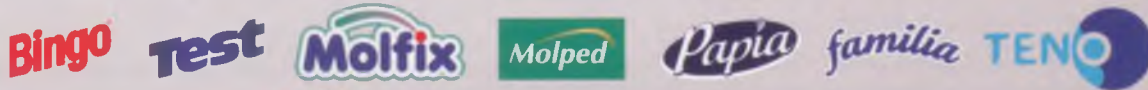
Güçlü Bölgesel Oyuncu

Hayat Holding, lokal değil bölgesel bir güç olma felsefesiyle hızlı tüketim malları grubunda Hayat Kimya ve Hayat Temizlik firmalarıyla, ağaç ve orman ürünleri sektöründe ise Kastamonu Entegre firmasıyla yurtiçi kadar yurtdışında da hızla gelişmektedir. Cezayir, Bulgaristan ve Ukrayna da hızlı tüketim, ürünlerinde Bulgaristan ve Romanya'da ağaç ve orman ürünleri sektöründe Bosna Hersek'te selüloz ve kağıt sektöründe üretim yapan tesislere sahiptir.

Hayata Değer Katan Markalar

Hayat Holding, Ev Temizlik ürünlerinde **Bingo**, **Test** ve **Has**; Çocuk Bezi'nde **Molfix** ve **Bebem**, Hijyenik Ped sektöründe **Molped** ve **Joly**; ve Temizlik Kağıdı'nda **Papia**, **Familia** ve **Teno** markalarını 5 kıtada, 70 ülkede tüketici ile buluşturuyor.

- 1937 – Hayat Holding Tekstil sektöründe faaliyete başladı.
- 1969 – Kastamonu Entegre A.Ş. 'nin kuruluşuyla yonga levha üretimine başladı.
- 1979 – Hasel Halı San. A.Ş. ile makina halısı ve entegre iplik üretimine başladı.
- 1987 – Hayat Kimya A.Ş. 'nin kuruluşuyla Ev Temizlik Ürünleri sektörüne girdi.
- 1990 – Hayat Holding yonga levha üretimindeki yerini Gebze Entegre tesislerinin devreye girmesiyle güçlendiriyor.
- 1998 – MOLFiX markasıyla Hayat Holding Çocuk Bezi sektörüne giriyor.
- 1998 – Romanya'da SC Prolema SA'nın kuruluşuyla ağaç sektöründe Hayat Holding yurtdışı yatırımlara başlıyor.
- 1999 – Bulgaristan deterjan fabrikası faaliyete geçiyor.
- 1999 – MOLPED markasıyla Hayat Holding Kişisel Bakım sektöründeki faaliyetini genişletiyor.
- 2000 – Limaş liman işletmelerinin kuruluşu.
- 2000 – Bulgaristan'da Gabrovitsa AD'nin faaliyete geçmesiyle masif panel üretimi.
- 2000 – Ukrayna deterjan fabrikasının faaliyete geçmesi.
- 2004 – Hayat Holding sabun ve şampuan ile Kozmetik sektörüne giriyor.
- 2005 – Bosna Hersek'te Natron-Hayat D.O.O. selüloz, oluklu mukavva ve kraft kağıt fabrikasının açılışıyla Hayat Holding yurtdışı yatırımlarına devam ediyor.
- 2005 – Balıkesir Teknolam ve Teknopan yonga levha tesisinin devreye girmesi.
- 2006 – Cezayir'de Hayat DHC fabrikasının Ev Temizlik Ürünleri sektöründe faaliyete başlaması.
- 2006 – Türkiye'nin üretim kapasitesi en büyük temizlik kağıdı fabrikasının kuruluşuyla Hayat Holding, Papia – Familia – Teno markalarıyla Temizlik Kağıdı sektörüne giriyor.
- 2007 – Cezayir'de Çocuk Bezi ve Hijyenik Ped yatırımlarıyla Hayat DHC Kişisel Bakım sektörüne giriyor.
- 2007 – Tever Ağaç San. A.Ş. şirketi satın alındı.
- 2007 – Kastamonu'da MDF fabrikasının üretime başlaması
- 2007 – İran'da Çocuk Bezi, Hijyenik Ped, Temizlik Kağıdı ve Deterjan yatırımları için Pars Hayat şirketi kuruldu.

Çevreye ve insana saygıyı öncelikli ilkelerinden biri olarak benimseyen Hayat Grubu, insan hayatına yenilik sunan ve yaşam kalitesini artıran markalarıyla, Türkiye'de ve uluslararası alanda, hayatın her alanında, çalışmaya ve üretmeye devam edecek.

ISO 500 ve Sektörlerde Karlılık

2007 yılında Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda yer alan 450 kuruluş kar bildirmiştir. 2006 yılında ise bu sayı 420 kuruluşta kalmıştı. 450 kuruluşun dönem karı (V.Ö.) 19,2 milyar YTL'dir. 2006 yılında kar bildiren 420 kuruluşun dönem karı ise 15,6 milyar YTL idi. Başka bir ifade ile 2007 yılında dönem karı %23,1 oranında artış göstermiştir.

2007 yılında kar eden kuruluşların 14'ü kamu kuruluşu ve 436'sı da özel büyük kuruluştur. ISO 500'de 1'i kamu, 49'u özel sektör kuruluşu olmak üzere toplam 50 kuruluş zarar bildirmiştir.

Satış Karlılığı

1990'lı yıllarda giderek küçülen satış karlılığı, 2001 krizinde ISO 500'de -%0,5'e gerilemişti. Ekonomide kriz sonrası görülen olumlu gelişmede, 2004 yılında, tüm makro büyüklüklerin tepe yaptığı yılda, satış karlılığı da %6,7'ye yükselmiştir. Her ne kadar 1990'lı yılların karlılık oranlarının çok gerisinde kalmış olsa da, oldukça olumlu bir gelişme görülmüştür. 2005'te satış karlılığı nispi bir azalma ile %4,6'ya gerilemiştir. Özel kuruluşlarda 2001 yılında %1,3 olan satış karlılık oranı, 2004'te %6,1'e yükselirken, 2005'te tekrar %4,7 seviyelerine gerilemiştir.

2007 yılında ISO 500 kar ve zarar toplamında cari fiyatlarla %35,1'lik artışa karşılık, milli gelir anlamında karda %16,5'lik bir artış olmuştur. Üretim faaliyeti dışı gelirlerde 2006'da %10,9 olan artış, 2007 yılında %81,2'ye çıkmış ve net karda oldukça büyük bir oranda artış gerçekleşmiştir. Üretimden satışlardaki artış küçük kalınca, satış karlılığında 2006 yılına göre nispi bir artış görülmüştür. Böylece, 2006 yılında %5,9'a yükselen ISO 500 satış karlılığı, 2007 yılında biraz daha artarak %7,2'ye yükselmiştir.

Üretim nedeni ile yaratılan kar küçük kalınca, katma değer verimliliğini olumsuz olarak etkilenmiş; faaliyet dışı kardaki alınan faizler, kambiyo karları, iştirak karları katkısı ile karlılık ufakta olsa, 2006'ya göre, daha yüksek oranda artış göstermiştir. Bu oran dahi 1990'lı yılların ilk yıllarında elde edilen karlılık oranlarına

göre oldukça düşük bulunmaktadır. ISO 500 kapsamındaki kamu kuruluşlarında da aynı küçük iyileşme söz konusudur.

2007 yılında ISO 500 kapsamında imalat sanayi faaliyet kolunda çalışan özel kuruluşlarda en yüksek satış karlılığını %31,0 ile Tütün İşleme Sanayi gerçekleştirmiştir. İkinci sırada %26,5'lik oranla Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi yer almıştır. Üçüncü sırada yer alan İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz) satış karlılığı oranı ise %22,1'dir. %1,0'lik negatif satış karlılığı ile Çanak, Çömlek, Çini ve Porselen Sanayi karlılıkta en kötü durumda olan alt sektördür. Metal Eşya Sanayi %0,1, Giyim Eşyası Sanayi %4,0, Elektrikli Makinalar ve Cihazlar Sanayi %4,4 ve Dokuma Sanayi %4,6'lık satış karlılığı oranları ile en düşük oranlara sahip alt sektörler olarak sıralanmaktadır.

Aktif (Varlık) Karlılığı

Özellikle son on yılda, ISO 500 satış karlılığında olduğu gibi aktif karlılığında da bir erozyondan söz etmek olasıdır. 1990'lı yılların ilk yarısında aktif karlılık oranı %13'lerin üzerinde iken, 2001 krizinde oran -%0,5 olmuştur. 2004 yılında bu oran %7,8'e kadar çıkmış, 2005'te azalarak %5,4'e gerilemiştir. 2006 yılında tekrar yükselerek %7,3 olan aktif karlılık oranı, net aktiflerdeki artışın 2007 yılında %13,5 seviyelerinde kalması nedeniyle, 2007 yılında nispi bir artışla %8,7'ye yükselmiştir. Bu oranlar dahi 10 yıl önceki yüksek aktif karlılık oranlarından çok uzaktır. 2007 yılında kamu kuruluşlarında aktif karlılık oranı %2,7 iken, özel kuruluşlarda bu oran %10,1 ile daha iyi bir seviyededir.

Aktif karlılığını sektörler itibarıyla incelediğimizde, ISO 500 özel kuruluşlarında %31,4'lük oranla Tütün İşleme Sanayi'nin en yüksek aktif karlılık oranına sahip sektör olduğu görülmektedir. %19,1 ile Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi ikinci ve %15,8 ile de Petrol Türevleri Sanayi üçüncü sırada bulunmaktadır. En düşük aktif karlılık oranı -%0,9 oranla Çanak, Çömlek, Çini ve Porselen Sanayi'nde gerçekleşmiştir. Metal Eşya ve Dokuma Sanayileri %0,1 ve %3,3'lük aktif karlılık oranları ile en düşük oranlara sahip sektörler arasında yer almaktadır.

Satış Karlılığı (Kar ve Zarar Toplamı / Satış Hasılatı) (%)								
	2001	2002	2003	2003 (*)	2004 (*)	2005	2006	2007
500 Büyük Sanayi Kuruluşu	-0,5	5,7	6,4	5,6	6,7	4,6	5,9	7,2
Özel Kuruluşlar	1,3	5,1	6,3	5,5	6,1	4,7	5,9	7,2
Kamu Kuruluşları	-6,1	8,3	6,9	6,3	10,6	4,3	4,7	6,9

(*) Enflasyon muhasebesine göre düzeltilmiş rakamlar kullanılarak hesaplanmıştır.

Aktif Karlılığı (Kar / Aktif Toplamı) (%)

	2001	2002	2003	2003 (*)	2004 (*)	2005	2006	2007
500 Büyük Sanayi Kuruluşu	-0,5	7,0	8,3	6,2	7,8	5,4	7,3	8,7
Özel Kuruluşlar	1,8	6,9	9,1	6,8	8,0	6,3	8,4	10,1
Kamu Kuruluşları	-4,8	7,2	5,8	4,4	7,1	1,7	2,1	2,7

(*) Enflasyon muhasebesine göre düzeltilmiş rakamlar kullanılarak hesaplanmıştır.

Özkaynak Karlılığı (Kar / Özkaynak) (%)

	2001	2002	2003	2003 (*)	2004 (*)	2005	2006	2007
500 Büyük Sanayi Kuruluşu	-2,8	23,0	20,4	12,2	14,3	10,3	13,8	15,9
Özel Kuruluşlar	6,9	23,3	23,4	13,9	15,2	12,2	16,6	19,4
Kamu Kuruluşları	-61,4	22,2	12,4	7,7	11,6	2,8	3,2	4,0

(*) Enflasyon muhasebesine göre düzeltilmiş rakamlar kullanılarak hesaplanmıştır.

Özkaynak Karlılığı (Kar / Özkaynak)

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda 2006 yılında %13,8 olan özkaynak karlılığı, 2007 yılında bir miktar daha artarak %15,9'a yükselmiştir. Özel büyük kuruluşlarda da 2006 yılında %16,6 olan oran, 2007 yılında %19,4'e yükselmiştir. Satış ve aktif karlılığında olduğu gibi özkaynak karlılığı da, 2007 yılında 2006'ya göre daha iyi bir performans göstermiştir.

2001 kriz yılında ISO 500'de özkaynak karlılığı -%2,8, özel büyük kuruluşlarda ise %6,9 seviyelerine kadar gerilemiştir. 1990'lı yılların başlarında %50'ler civarında olan özkaynak karlılığında da önemli bir erozyondan söz etmek olasıdır.

2002 ve 2003 yıllarında 500 Büyük Kuruluşta özkaynak karlılığı %23,0 ve %20,4'e çıkmıştır. Enflasyon muhasebesi nedeniyle özkaynaklarda sanal bir büyüme söz konusu olunca, 2004 ve 2005 yıllarında oranlar %14,3 ve %10,3'e kadar gerilemiştir. 2006'da görülen nispi iyileşme ile %13,8'e yükselen oran, 2007'de de %15,9'a yükselmiştir. Son 15 yılda, ISO 500 özkaynak karlılıklarında önemli düşüşlerin yaşandığı görülmektedir. Başka bir ifade ile kuruluşlara konulan özkaynak karşılığı daha az kaynak yaratılabilmektedir.

2007 yılında özel büyük kuruluşlarda, imalat sanayi alt sektörlerinde, 2006 yılında olduğu gibi Tütün İşleme Sanayi 2007 yılında da %58,1 ile en yüksek özkaynak karlılık oranına sahip alt sektör olmuştur. İkinci ve üçüncü sıralarda ise %37,1 ve %33,5'lik oranlarla Ağaç ve Mantar Ürünleri ve Petrol Türevleri sanayileri yer almıştır. %1,7'lik negatif oranla en düşük özkaynak karlılığı Çanak, Çömlek, Çini ve Porselen Sanayi'ndedir. Metal Eşya %0,4, Dokuma Sanayi de %6,0 gibi çok düşük özkaynak karlılığı gerçekleştiren sektörler olmuşlardır.

Türkiye en kısa zamanda kaynak yaratmak, yani karlılık oranlarını yükseltmek zorundadır. Karlılık oranlarındaki olumsuzluk ekonomide iç tasarruflardaki yetersizliğe neden olmaktadır. Bu olumsuzluğu telafi edebilmek için dış kaynak kullanımı bağımlılığı süreklilik kazanmıştır. Çözülmesi gereken en önemli sorun, kaynak yaratmakta başarı sağlamaktan geçmektedir.

Ekonomik Karlılık

(Net Katma Değer / Varlık Toplamı)

Ekonomik birimlerin yaratıkları net katma değer varlık toplamına oranı ekonomik karlılık olarak adlandırılmaktadır. Başka bir ifade ile ekonomik karlılık, girişimci olarak işletmeye konulan sermaye karşılığı ekonomiye ne kadar ilave kıymet (net katma değer) katıldığını gösteren bir kavramdır. Bu kavram varlık verimliliği olarak da ifade edilmektedir. Ekonomik karlılıkta da 15 yıl önceye bakıldığında 500 büyük kuruluşta %23'ün üzerinde, özel büyük kuruluşlarda da ise %30'un üzerinde ekonomik karlılık oranlarına ulaşıldığı görülmektedir. 2001 krizinde bu oranlar %7,5 ve %10,7'ye gerilemiştir. Bu oranlar 2004'te %16,1 ve %16,8'e yükselmiş, 2005'te oran ISO 500 toplamda %14,4 ve özel kuruluşlarda tekrar nispi bir yavaşlama göstererek %15,0'e gerilemiştir. 2006'da ISO 500 büyükte oran %15,6 ve özellerde %16,9'e yükselmiştir. 2007'de ise oranlar 500 büyük kuruluş için çok küçük bir artışla %15,7'ye ve özel kuruluşlarda da %17,3'e yükselmiştir. Görüldüğü gibi aktif verimliliğinde 2007'de de kayda değer bir gelişme söz konusu değildir.

Özel Kuruluşlarda Ekonomik Karlılık (%)

Sektörel Karlılık Oranları (%) - 2007									
Sektörler	500 BSK			Özel			Kamu		
	Satış Karlılığı	Aktif Karlılığı	Özkaynak Karlılığı	Satış Karlılığı	Aktif Karlılığı	Özkaynak Karlılığı	Satış Karlılığı	Aktif Karlılığı	Özkaynak Karlılığı
311 Gıda Maddeleri Sanayi	8,1	10,5	17,7	8,8	13,6	25,9	0,2	0,1	0,1
313 İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)	22,1	12,1	17,0	22,1	12,1	17,0	-	-	-
314 Tütün İşleme Sanayi	23,7	12,3	17,1	31,0	31,4	58,1	5,5	1,3	1,6
321 Dokuma Sanayi	4,6	3,3	6,0	4,6	3,3	6,0	-	-	-
322 Giyim Eşya Sanayi	4,0	5,9	13,0	4,0	5,9	13,0	-	-	-
331 Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi	14,7	13,4	37,1	14,7	13,4	37,1	-	-	-
332 Ağaç Mobilya ve Mefruşat Sanayi	8,8	12,2	18,9	8,8	12,2	18,9	-	-	-
341 Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi	8,9	7,4	11,1	8,9	7,4	11,1	-	-	-
342 Basım Sanayi	9,5	6,7	11,1	9,5	6,7	11,1	-	-	-
351 Ana Kimya Sanayi	5,0	6,2	9,7	5,1	6,0	10,0	4,7	6,6	9,1
352 Diğer Kimyasal Ürünler	7,4	9,1	18,0	7,4	9,1	18,0	-	-	-
354 Çeşitli Petr. ve Kömür Türev. San.	4,8	15,8	33,5	4,8	15,8	33,5	-	-	-
355 Lastik Ürünleri Sanayi	5,5	8,7	14,1	5,5	8,7	14,1	-	-	-
356 Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürünler Sanayi	6,0	6,7	11,8	6,0	6,7	11,8	-	-	-
361 Çanak, Çömlek, Çini Porselen San.	-1,0	-0,9	-1,7	-1,0	-0,9	-1,7	-	-	-
362 Cam ve Camdan Mamul Eşya San.	13,9	11,4	17,1	13,9	11,4	17,1	-	-	-
369 Taş ve Toprağa Dayalı Diğer San.	26,6	19,2	27,6	26,5	19,1	27,1	29,8	22,2	60,5
371 Demir Çelik Metal Ana Sanayi	7,2	8,6	14,6	7,2	8,6	14,6	-	-	-
372 Demir Çelik Dışında Metal Ana San.	5,1	8,2	19,3	5,1	8,2	19,3	-	-	-
381 Metal Eşya Sanayi	4,0	3,7	8,6	0,1	0,1	0,4	14,1	8,1	16,2
382 Makina Sanayi (Elekt. Olanlar Hariç)	5,6	7,1	16,7	5,6	7,1	16,7	-	-	-
383 Elektrik Mak., Alet. ve Cihaz. San.	4,4	5,1	16,3	4,4	5,1	16,3	-	-	-
384 Taşıt Araçları Sanayi	6,0	10,8	23,0	6,1	11,0	23,4	-3,3	-3,8	-9,5
3 İmalat Sanayi	7,3	9,4	16,9	7,4	10,4	19,5	4,7	2,0	2,8

2007 yılında özel kuruluşlarda %32,0'lik ekonomik karlılık oranıyla Tütün İşleme Sanayi'nde en yüksek oranın gerçekleştiği görülmektedir. Lastik Ürünleri Sanayi %31,8 ile ikinci sırada yer alırken, Ağaç, Mobilya ve Mefruşat Sanayi de %28,2 ile üçüncü sıradadır. En düşük ekonomik karlılık oranı ise %9,8 ile Dokuma Sanayi'ndedir. İkinci en kötü oran %10,7 ile Basım ve Yayımlar Sanayi'ne aitenken, üçüncü en kötü oran %11,0 ile Plastik Sanayi'nde gerçekleşmiştir.

Genelde ekonomik karlılıkta düşük oranların devam etmesi, katma değer verimliliğinde bir iyileşmenin olmadığını işaret etmektedir. Ekonomide istikrarlı ve daha güzel günlere ulaşabilmek için verimlilikte, özellikle katma değer verimliliğinde artışlar sağlanması gerekmektedir.

Devir Hızları Varlık Devir Hızı

Finansal verimlilik veya faaliyet etkinliği ölçüleri ve göstergeleri olarak kullanılan varlık devir hızı, toplam satışların varlıklar toplamına oranı olarak elde edilmektedir. Türkiye'de finansman giderleri hala rekabet halinde olduğumuz diğer ülkelere göre çok yüksektir. Bu durum haksız rekabete neden olmaktadır. Kuruluşlar ise işe bağlılıkları sermayeyi yeterince hızlı döndüremeyince, borç maliyetlerini aşağıya çekememekte, diğer bir ifade ile sürümden kazanamamaktadırlar. 1990 yılların başlarında karlılık ve ekonomik karlılıktaki oranlar nasıl yüksek ise bu durum varlık devir hızı içinde aynıdır.

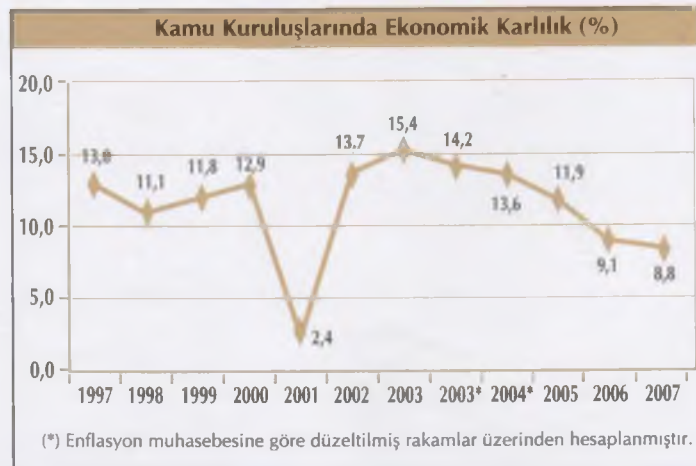
Ekonomik Karlılık (%)												
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2003 (*)	2004 (*)	2005	2006	2007
500 Büyük Sanayi Kuruluşu	20,8	17,2	13,5	15,3	7,5	13,9	15,7	14,6	16,1	14,4	15,6	15,7
Özel Kuruluşlar	25,5	21,0	14,4	16,5	10,7	13,9	15,8	14,7	16,8	15,0	16,9	17,3
Kamu Kuruluşları	13,0	11,1	11,8	12,9	2,4	13,7	15,4	14,2	13,6	11,9	9,1	8,8

(*) Enflasyon muhasebesine göre düzeltilmiş rakamlar kullanılarak hesaplanmıştır.

Sektörel Ekonomik Karlılık (%) - 2007

Sektörler	500 BSK	Özel	Kamu
311 Gıda Maddeleri Sanayi	22,7	24,0	18,1
313 İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)	12,8	12,8	-
314 Tütün İşleme Sanayi	20,7	32,0	14,1
321 Dokuma Sanayi	9,8	9,8	-
322 Giyim Eşya Sanayi	26,6	26,6	-
331 Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi	15,6	15,6	-
332 Ağaç Mobilya ve Mefruşat Sanayi	28,2	28,2	-
341 Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi	15,7	15,7	-
342 Basım Sanayi	10,7	10,7	-
351 Ana Kimya Sanayi	14,3	12,3	19,7
352 Diğer Kimyasal Ürünler	27,4	27,4	-
354 Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	13,8	13,8	-
355 Lastik Ürünleri Sanayi	31,8	31,8	-
356 Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürünler Sanayi	11,0	11,0	-
361 Çanak, Çömlek, Çini Porselen Sanayi	12,5	12,5	-
362 Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi	22,7	22,7	-
369 Taş ve Toprağa Dayalı Diğer Sanayi	22,0	21,6	33,1
371 Demir Çelik Metal Ana Sanayi	13,2	13,2	-
372 Demir Çelik Dışında Metal Ana Sanayi	11,5	11,5	-
381 Metal Eşya Sanayi	19,5	14,2	26,0
382 Makina Sanayi (Elektrikli Olanlar Hariç)	17,6	17,6	-
383 Elektrik Makinaları, Aletleri ve Cihazları Sanayi	14,6	14,6	-
384 Taşıt Araçları Sanayi	26,0	25,6	52,6
3 İmalat Sanayi	15,7	17,3	8,8

Aktif devir hızı tablosunda görüldüğü gibi 1992-1997 yılları arası özel sektör varlık devir hızları 1,53 ile 1,67 arasında görülmektedir. 2007 yılında ise özel kuruluşlarda varlık devir hızı 1,40'tır. 2006'da bu oran 1,42 idi. 2007'de özel sektörde aktif devir hızı az da olsa gerilerken, 1990'lı yılların başındaki oranların da çok altında olduğu görülmektedir. 2007 yılı varlık devir hızının 2006'ya göre daha düşük olması, 2007 yılındaki aktif toplamındaki artışın toplam satışlardaki artıştan daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Düşük karlılık yanında, düşük varlık devir hızı finansal giderlerin ağırlığını arttırırken, kaynak yaratmaktaki yetersizliğe de neden olmaktadır. 2007 yılında kamu kuruluşlarındaki aktif devir hızı

0,39 ile en düşük değerini almıştır. Özellikle 2005 yılında, TÜPRAŞ'ın özelleşmesi ile kamu kuruluşlarında varlık devir hızında büyük düşüş yaşanmış ve 0,39'luk en düşük seviye 2005 ve 2007 yıllarında gerçekleşmiştir. Kamu varlık devir hızındaki düşük oran, özelleştirmenin haklılığını göstermektedir. Varlık devir hızları, üretime tahsis edilen sermayenin kamu kurumlarında özel kesime göre ne kadar daha yavaş döndürüldüğünü göstermesi bakımından son derece önemli bir göstergedir.

2007 yılında alt sektörler itibarıyla özel sektör varlık devir hızlarında Petrol Türevleri Sanayi'nin 3,28'lik oranla en yüksek devir hızına sahip olduğu görülmektedir. Taşıt Araçları Sanayi 1,80 ile ikinci sırada yer alırken, 1,59 ile de Lastik Sanayi üçüncü sırayı almıştır.

En düşük varlık devir hızları ise 0,55 ile Alkollü ve Alkolsüz İçki Sanayi, 0,71 ile Basım ve Yayımla Sanayi ve 0,72'şerlik oranlarla Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi ve Dokuma Sanayi'lerinde gerçekleştiği görülmektedir.

Özkaynak Devir Hızı

Özkaynak devir hızı imalat sanayi özel kuruluşları için 2,68'dir. Alt sektörler göre incelendiğinde ise Petrol Türevleri Sanayi'nin 6,95'lik özkaynak devir hızı ile en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Özkaynak devir hızında ikinci sırada 3,83 ile Taşıtlar

Aktif (Varlık) Devir Hızları (Satış Hasılatı / Toplam Varlıklar)		
	Özel Kuruluşlar	Kamu Kuruluşları
1993	1,60	0,95
1994	1,54	0,96
1995	1,61	1,04
1996	1,57	1,14
1997	1,53	1,21
1998	1,40	1,00
1998 (*)	1,21	1,00
1999	1,08	0,74
2000	1,28	0,76
2001	1,24	0,64
2002	1,24	0,77
2003	1,35	0,78
2003 (**)	1,24	0,69
2004 (**)	1,30	0,67
2005	1,35	0,39
2006	1,42	0,44
2007	1,40	0,39

(*) 1998'den sonra satış tutarları içinden tüm satış vergileri düşülmüş ve satışlar net olarak alınmıştır.

(**) Enflasyon muhasebesine göre düzeltilmiş rakamlar kullanılarak hesaplanmıştır.

Araçları Sanayi yer alırken, 3,79'luk oranla Demir-Çelik Dışında Metal Ana Sanayi üçüncü sıradadır.

En düşük özkaynak devir hızları ise 0,77 ile Alkollü ve Alkolsüz İçkiler Sanayi, 1,03 ile Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi ve 1,17 ile de Basım ve Yayımlar Sanayi'nde gerçekleşmiştir.

İşletme Sermayesi (Döner Sermaye) Devir Hızı

ISO 500 kapsamındaki özel imalat sanayi kuruluşlarının işletme sermayesi devir hızı, 2007 yılında 2,61 olarak gerçekleşmiştir. 2006 yılında bu oranın 2,62 olduğu göz önüne alındığında, 2007 yılında önemli bir farklılık olmadığı görülmektedir.

2007 yılında 6,63'lük işletme sermayesi devir hızı ile Petrol Türevleri Sanayi yine en yüksek değere sahipken, 3,10 ile Taşıt Araçları Sanayi ikinci ve 2,87 ile de Demir-Çelik Dışında Metal Ana Sanayi üçüncü sırada yer almıştır.

İşletme sermayesi devir hızında en düşük oran 1,32 ile Tütün İşleme Sanayi'ndedir. Bu sektörü 1,53'lük oranla Dokuma Sanayi ve 1,59 ile de Metal Eşya Sanayi takip etmektedir.

Sektörel Devir Hızları - 2007

Sektörler	Varlık Devir Hızı			Özkaynak Devir Hızı			İşletme Sermayesi (Döner Sermaye) Devir Hızı		
	500 BSK	Özel	Kamu	500 BSK	Özel	Kamu	500 BSK	Özel	Kamu
311 Gıda Maddeleri Sanayi	1,30	1,54	0,49	2,18	2,93	0,58	2,20	2,83	0,64
313 İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)	0,55	0,55	-	0,77	0,77	-	1,68	1,68	-
314 Tütün İşleme Sanayi	0,52	1,01	0,24	0,72	1,87	0,29	0,67	1,32	0,30
321 Dokuma Sanayi	0,72	0,72	-	1,30	1,30	-	1,53	1,53	-
322 Giyim Eşya Sanayi	1,47	1,47	-	3,23	3,23	-	2,15	2,15	-
331 Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi	0,91	0,91	-	2,52	2,52	-	1,90	1,90	-
332 Ağaç Mobilya ve Mefruşat Sanayi	1,40	1,40	-	2,16	2,16	-	2,02	2,02	-
341 Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi	0,82	0,82	-	1,24	1,24	-	2,36	2,36	-
342 Basım Sanayi	0,71	0,71	-	1,17	1,17	-	2,16	2,16	-
351 Ana Kimya Sanayi	1,24	1,17	1,41	1,94	1,94	1,93	2,28	2,01	3,20
352 Diğer Kimyasal Ürünler	1,23	1,23	-	2,43	2,43	-	1,78	1,78	-
354 Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	3,28	3,28	-	6,95	6,95	-	6,63	6,63	-
355 Lastik Ürünleri Sanayi	1,59	1,59	-	2,58	2,58	-	2,71	2,71	-
356 Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürün. San.	1,11	1,11	-	1,96	1,96	-	1,73	1,73	-
361 Çanak, Çömlek, Çini Porselen Sanayi	0,87	0,87	-	1,70	1,70	-	1,69	1,69	-
362 Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi	0,82	0,82	-	1,23	1,23	-	1,95	1,95	-
369 Taş ve Toprağa Dayalı Diğer Sanayi	0,72	0,72	0,74	1,04	1,03	2,03	1,90	1,97	0,87
371 Demir Çelik Metal Ana Sanayi	1,18	1,18	-	2,01	2,01	-	2,75	2,75	-
372 Demir Çelik Dışında Metal Ana Sanayi	1,61	1,61	-	3,79	3,79	-	2,87	2,87	-
381 Metal Eşya Sanayi	0,91	1,18	0,58	2,14	3,22	1,15	1,52	1,59	1,37
382 Makina Sanayi (Elektrikli Olanlar Hariç)	1,27	1,27	-	2,97	2,97	-	1,83	1,83	-
383 Elektrik Makinaları, Aletleri ve Cihazları Sanayi	1,17	1,17	-	3,73	3,73	-	1,61	1,61	-
384 Taşıt Araçları Sanayi	1,79	1,80	1,16	3,81	3,83	2,89	3,07	3,10	1,76
3 İmalat Sanayi	1,21	1,40	0,39	2,21	2,68	0,58	2,32	2,61	0,84

Suya hükmetmek güç ister.

Akenerji, tabii kaynakları en verimli şekilde elektrik enerjisine dönüştürmek için tüneller kazıyor, dağları deliyor, zor koşullarda, gece gündüz demeden süratle çalışıyor. 390 MW yenilenebilir enerji yatırımı ile Akenerji, Türkiye'nin gücüne güç katıyor.

Net Katma Değerin Faktör Gelirleri (Fonksiyonel) Dağılımı

ISO 500 çalışmasında kuruluşlarından üretim faaliyeti ile ilgili bilgileri istenirken, üretime iştirak eden üretim faktörlerinin paylarına isabet eden faktör gelirleri bilgileri de alınmaktadır. Yani kuruluşların üretime katılan üretim faktörlerine ödedikleri maaş ve ücretler, ödenen faizler ve milli gelir anlamında kar bilgileri tespit edilerek, faktör gelirleri toplamına, yani kuruluşların faktör fiyatları ile yarattıkları net katma değere ulaşılmaktadır.

Bu önemli bilgi, ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda 1982-2007 arası, 26 yıldır, düzenli olarak faktör gelirleri fonksiyonel dağılımı olarak verilmektedir. Bu bilgi ve veriler Türkiye'de bu konuda yayımlanan tek kaynak olma özelliğine sahiptir. Ayrıca faktör gelirleri kuruluş bazında derlenirken, ayrılan yıllık amortismanlar, KDV ve ÖTV türünde dolaylı vergiler ve üretim maliyetine katılan diğer tüm dolaylı vergiler ve sübvansiyonlar ayrı şekilde istenmektedir.

Güncellenen milli gelir serisinde daha öncede belirttiğimiz gibi faaliyet kollarında katma değerler temel fiyatlarla verilmektedir. ISO 500 çalışmasında faktör gelirlerinin bu uygulamaya uygun olarak derlendiği görülmektedir. Bu nedenle ekonomik büyüklüklerde yaratılan net katma değere, amortisman ve üretim vergileri kapsamındaki diğer dolaylı vergileri katıp, ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde temel fiyatlarla katma değer hesaplanmış bulunmaktadır.

Net katma değer hesaplanırken kar faktör geliri, kuruluşların vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamından, üretim faaliyeti dışı gelirler, örneğin iştirak ve temettü gelirleri, faiz gelirleri, kambiyo karlarının net değerleri düşülerek, kardan o yıl için ayrılan karşılıklar ilave edilerek milli gelir anlamında kara ulaşılmıştır.

**Özel kuruluşlarda
net katma değerde, milli gelir
anlamında kar payı %40,2'den
%41,1'e çıkmıştır.**

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda üretim faktör gelirleri dağılımı incelendiğinde, özellikle enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde, ücretlinin ve üreticinin paylarına düşen faktör gelir-

lerinin payında küçülme olduğu, yani başka bir ifade ile fonksiyonel dağılım dediğimiz gelir dağılımındaki dengenin bozulduğu görülmektedir.

**Özel kuruluşlarda
net katma değer içinde
ödenen faizlerin payı 2001'de
%93,5 iken, 2007'de %9,1'e
gerilemiştir.**

2007 yılında özel büyük sanayi kuruluşlarında net katma değer dağılımında maaş ve ücretlerin payı %49,8'dir. Bu oran 2001 kriz yılında %85,3'e yükselmişken, 2004'te %50,4'e gerilemiştir. 2005 yılında tekrar %59,2'ye yükselen oran, 2006'da %50,1'e ve 2007'de de %49,8'e gerilemiştir.

Ödenen faizlerin payı ise 2001 yılında %93,5 iken, 2004'te %11,7, 2005'te %8,8, 2006'da %9,7 olarak gerçekleşmiş; 2007'de de %9,1 ile son dönemlerin en düşük ödenen faiz oranlarından biri olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü gibi 2007 yılında özel kuruluşlarda ödenen faizlerdeki %9,1'lik pay, 2005 yılı hariç, uzun yıllardır elde edilen en düşük orandır.

Milli gelir anlamında kar ise 2001'de %81,4 ile negatif paya sahiptir. 2004'te bu oran %37,9, 2005'te %32,0, 2006'da %40,2 ve 2007'de ise %41,1 olmuştur. 2006'ya göre milli gelir anlamında kar payında çok küçük bir artış söz konusudur.

Kamu kuruluşlarının net katma değer dağılımı ise özel kuruluşlardan farklıdır. Kamu kuruluşları net katma değeri içinde 2001'de maaş ve ücret payı %399,8 iken, 2004'te %67,5'e gerilemiş ve 2007'de ise tekrar %91,6'ya yükselmiştir.

Ödenen faizler payı ise 2006'da %5,9 iken, 2007'de %8,1'e yükselmiştir. 2004 yılında kamu kuruluşları net katma değerindeki milli gelir anlamındaki kar payı yıllardır ilk kez %27,4 ile en yüksek noktaya çıkmışken, oran tekrar giderek düşmeye başlamış ve 2007'de kar payı %0,3 gibi çok düşük seviyelere gerilemiştir. Bu oran, kamu kuruluşlarında 2001 krizinden sonraki yıllarda elde edilen en düşük kar payı oranıdır.

Net Katma Değerin Faktör Gelirlerine Göre Dağılımı (%)

500 Büyük Sanayi Kuruluşu

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Maaş ve Ücretler	47,9	48,5	61,5	83,5	82,5	123,3	68,4	66,1	53,6	62,7	54,4	54,1
Ödenen Faizler	34,1	34,6	37,8	45,9	28,4	97,3	25,5	14,0	10,5	8,2	9,3	9,0
Ödenen Kiralar	0,7	0,9	1,1	1,3	2,7	2,5	1,6	1,5	-	-	-	-
Milli Gelir Anlamında Kar	17,3	16,0	-0,3	-30,8	-13,6	-123,1	4,6	18,4	35,9	29,2	36,2	36,9
Net Katma Değer	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Özel Kuruluşlar

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Maaş ve Ücretler	40,2	38,9	52,7	74,5	70,4	85,3	62,0	62,0	50,4	59,2	50,1	49,8
Ödenen Faizler	33,6	35,0	41,5	57,9	33,4	93,5	30,4	13,3	11,7	8,8	9,7	9,1
Ödenen Kiralar	0,9	1,1	1,3	1,8	1,3	2,6	1,9	1,8	-	-	-	-
Milli Gelir Anlamında Kar	25,4	25,0	4,6	-34,2	-5,2	-81,4	5,7	22,9	37,9	32,0	40,2	41,1
Net Katma Değer	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kamu Kuruluşları

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Maaş ve Ücretler	70,9	79,8	88,6	104,4	110,6	399,8	86,8	79,2	67,5	82,3	93,5	91,6
Ödenen Faizler	35,6	33,0	26,4	18,4	16,7	125,0	11,3	16,3	5,2	4,5	5,9	8,1
Ödenen Kiralar	0,3	0,2	0,5	0,3	5,8	1,7	0,5	0,6	-	-	-	-
Milli Gelir Anlamında Kar	-6,8	-13,1	-15,5	-23,0	-33,1	-426,5	1,3	4,0	27,4	13,3	0,6	0,3
Net Katma Değer	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler

Kuruluşların üretime katılan üretim faktörlerine yaptıkları ödemeler olan brüt maaş ve ücretler (tam istihkak), ödenen faizler ve milli gelir anlamında kar toplamı, ekonomiye net katkısı yani yaratılan net katma değeri (faktör fiyatlarıyla) oluşturmaktadır. Bir üretim faktörü olan girişimcinin, payına düşen gelir kârıdır. Fakat bu kâr dönem kârı (V.Ö.) değildir. Çünkü, dönem kâr ve zararı toplamı (V.Ö.) içine giren bazı gelirler üreticinin üretim faaliyeti sonucu elde ettiği gelirler değildir. Bu gelirlerin bir kısmı başka kuruluşların yarattıkları katma değerden bu kuruluşa yapılan temettü ve iştirak gelirleri gibi transferlerdir. Bu gelirlerin dışında faiz gelirleri, kambiyo karları, menkul ve gayrimenkul satış gelirleri de üretim faaliyeti dışı gelirler kapsamındadır. Bu tür gelirler kâr faktör gelirleri içinde yer almamaktadır. Bu nedenle faktör geliri olarak kâr tanımlanırken, milli gelir anlamında kâr terimi kullanılmaktadır.

Milli gelir anlamında kara ulaşmak için üretim faaliyeti dışı gelirler kâr ve zarar toplamından (V.Ö.) düşülmektedir. Elde edilen tutara o yıl için kâr ve zarar hesabına dahil edilen karşılıklar ilave edilerek, milli gelir anlamında kara ulaşılmaktadır.

Ekonominin istikrarlı seyrettiği yıllarda kâr ve zarar toplamında (V.Ö.) üretim faaliyeti dışı gelirlerin payı azalmaktadır. Ekonomik istikrar, üretim faaliyetinde ve verimlilikte artışı beraberinde getirmektedir. ISO 500 çalışmasında yıllar itibarıyla faaliyet dışı gelirlerin, toplam dönem kâr ve zarar toplamı içindeki payı 80'li yıllarda %30'lar seviyelerinde iken, 1999 ve 2001 kriz yıllarında %219,0 ve %547,0 seviyelerine yükselmiştir. Kriz yılları sonrası üretim faaliyeti dışı gelirlerin toplam kâr ve zarar içindeki payı gerilemeye başlamış ve 2006'da %26,3 ile en düşük seviyesine inmiştir. 2007 yılında ise tekrar artış göstererek %35,6'ya yükselmiştir. Yani, 2007'de kuruluşlar sermayelerini tekrar üretim dışı faaliyetlere yönlendirmeye başlamışlardır. Bu durum 2007'de ekonomideki olumsuz gelişmelerin arttığını göstermesi açısından dikkat çekicidir. 2007'de dönem kâr ve zarar toplamında (V.Ö.) %34,0'lük artış gerçekleşmişken, üretim faaliyeti dışı gelirlerdeki artış %81,2 olmuştur. Bu artış oranı, 2001 yılından sonraki en yüksek orandır. Bu durum ekonomi için olumsuz bir gelişme olarak değerlendirilmelidir. 2007 yılı karlılık oranının 2006 yılına göre bir miktar daha iyi olmasına karşın, yaratılan katma değer bakımından olumsuz bir gelişmeden söz etmek mümkündür.

Özel Kuruluşlarda Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler (YTL)

	Ür. Faal. Dışı Gelirler (1)	Değişim (%)	Dön. Kar-Zar.Top. (V.Ö.)(2)	Değişim (%)	1/2 (%)
1984	65.888	74,4	316.573	64,2	20,8
1985	104.501	58,6	433.462	36,9	24,1
1986	204.558	95,7	663.879	53,2	30,8
1987	285.321	39,5	1.593.763	140,1	17,9
1988	632.251	121,6	2.494.087	56,5	25,4
1989	1.299.143	105,5	4.189.117	68,0	31,0
1990	2.224.648	71,2	6.679.368	59,4	33,3
1991	3.721.503	67,3	7.282.287	9,0	51,1
1992	7.794.368	109,4	20.052.422	175,4	38,9
1993	17.548.778	125,1	43.093.652	114,9	40,7
1994	57.694.648	228,8	105.587.224	145,0	54,6
1995	96.191.958	66,7	206.857.875	95,9	46,5
1996	195.948.193	103,7	370.418.929	79,1	52,9
1997	407.054.079	107,7	771.761.381	108,3	52,7
1998	699.577.134	71,9	797.402.394	3,3	87,7
1999	1.577.329.277	125,5	720.405.946	-9,7	219,0
2000	1.760.163.086	11,6	1.538.333.855	113,5	114,4
2001	4.645.687.973	165,4	718.029.004	-53,3	547,0
2002	4.833.432.876	4,0	4.269.008.132	494,5	113,2
2003	5.016.304.190	3,8	6.985.609.668	63,6	71,8
2004	3.557.069.000	-29,1	9.087.928.518	30,1	39,1
2005	3.048.142.484	-14,3	8.236.526.584	-9,4	37,0
2006	3.380.665.053	10,9	12.855.752.414	56,1	26,3
2007	6.124.524.780	81,2	17.223.034.088	34,0	35,6

LPG HAKKINDA HERŞEY

Türkiye’de LPG dağıtımı ve gaz aletleri üretimini bir arada sunan tek şirket olan Aygaz, hayatınızı ısıtıyor.

- Avrupa’nın 5. büyük LPG dağıtım şirketi
- Kuruluşundan bugüne sektörünün lideri
- 5 adet LPG gemisi
- Yenilikçi ürünler
- Her yıl 1 milyon tonun üzerinde LPG satışı
- 1400’ü aşkın tüplügaz bayi
- 500’ü aşkın otogaz istasyonu
- 10.000’in üzerinde dökme gaz sistemi
- 38 ülkeye ihracat

Ev tipi LPG tüpü

Forklift Tüp

Dedantör

Soba

LPG Tankı

İhraç Tüpleri

AYGAZ A.Ş. Büyükdere Cad. 145/1 Aygaz Han, Zincirlikuyu 34394 İstanbul-Türkiye
T: +90 212 354 15 15 F: +90 212 288 39 55 www.aygaz.com.tr

AYGAZ

İstihdam, Brüt Katma Değer ve Nispi Hasıla Oranları

ISO 500 çalışmasında yer alan imalat sanayi kuruluşları için iki basamaklı alt sektörler itibarıyla istihdam, brüt katma değer (üretici fiyatlarıyla) dağılımları ve nispi hasıla oranları hesaplanmıştır. Her alt sektörde kişi başına yaratılan brüt katma değer (üretici fiyatlarıyla) imalat sanayinde kişi başına yaratılan katma değere oranlanması yolu ile hesaplanan nispi hasıla oranları, alt sektörlerin katma değer verimliliklerinin göreceli olarak ortaya konulması açısından önemlidir.

ISO 500 kapsamında imalat sanayinde faaliyet gösteren kuruluşların temel fiyatlarla yarattıkları katma değer, Türkiye imalat sanayinde yaratılan toplam katma değer %28,8'i oranındadır. Bu oran brüt katma değer (üretici fiyatlarıyla) %50'lerin üzerine çıktığı görülmektedir. Bu nedenle, ISO 500 alt sektörlerinde istihdam ve katma değer dağılımı Türkiye geneli içinde bir gösterge olabilir. 2007 yılında istihdamda Gıda, İçki ve Tütün sektörü %19,8'lik payla ilk sıradadır. İkinci ve üçüncü sıralarda %17,7 ve %16,5'lik paylarla Dokuma, Giyim, Deri ve Ayakkabı ile Taşıt Araçları sanayileri gelmektedir. Katma değer dağılımında ise ilk sırada %38,8'lik payla Kimya, Petrol Ürünleri, Kauçuk ve Plastik Sanayi yer almaktadır. İkinci sırada %25,7'lik payla yer alan Gıda, İçki ve Tütün Sanayi'ni, %9,6'lık payla Taşıt Araçları Sanayi izlemektedir.

Nispi hasıla oranında 130,2'lik değerle Gıda, İçki ve Tütün Sanayi ön plana çıkmıştır. Kriz sonrası bu alt sektörde nispi hasıla

oranının 100'ün üzerine çıkmış olması son derece önemli bir gelişmedir. Dokuma, Giyim, Deri ve Ayakkabı Sanayi 18,7'lik nispi hasıla oranı ile 2006 yılı hariç, 1982'de beri en düşük seviyelerindedir. Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi'nde de verimlilik, yani nispi hasıla oranı, 51,8 ile genel ortalamanın çok uzağında kalmıştır. Kağıt ve Basım Sanayi'de 63,4 ile ortalamanın oldukça altındadır. Kimya, Petrol Ürünleri, Kauçuk ve Plastik Sanayi nispi hasıla oranı da 330,6 değeri ile yine ilk sıradadır. Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi 95,3'lük oran ile genel ortalamaya çok yakın bir noktadadır. Ana Metal Sanayi nispi hasıla oranı 75,7 iken, Metal Eşya, Makina ve Elektrikli Makinalar Sanayinde 50,0, Taşıt Araçları Sanayinde ise 58,1'dir.

Görüldüğü üzere dayanıklı tüketim ve yatırım mallarında ithal malı girdi kullanımının çok yüksek oranlarda olması, bu kesimde katma değer verimliliğin çok düşük seviyelerde kalmasına neden olmaktadır. Türkiye, özellikle son yıllarda, ihraç mallarında yapısal bir değişim sağlamışsada, ithal girdi kullanımının artması nedeniyle katma değer verimliliğinde başarılı olamamıştır.

Türkiye'nin sürdürülebilir büyümesini devam ettirip, üretim ve verimlilikte başarılı olabilmesi için ithal girdi bağımlılığını dengelemesi gerekmektedir. Özellikle iç tasarruflarını arttırıp, imalat sanayi yatırımlarına yoğunlaşması ve sonuçta da yatırımların, katma değer / üretim oranının yüksek olduğu sektörlerle yönlendirilmesi gerekmektedir.

İmalat Sanayinde İstihdam ve Katma Değerin Dağılımı ve Nispi Hasıla Oranları

	1982			2001			2006			2007		
	İstihdam Dağılımı	Brüt Katma Değer Dağılımı	Nispi Hasıla Oranı	İstihdam Dağılımı	Brüt Katma Değer Dağılımı	Nispi Hasıla Oranı	İstihdam Dağılımı	Brüt Katma Değer Dağılımı	Nispi Hasıla Oranı	İstihdam Dağılımı	Brüt Katma Değer Dağılımı	Nispi Hasıla Oranı
1- Gıda İçki ve Tütün	19,7	14,0	70,9	24,7	22,4	90,6	19,6	25,4	129,8	19,8	25,7	130,2
2- Dokuma, Giyim, Deri ve Ayakkabı	26,3	15,7	59,8	27,7	10,1	36,3	19,7	3,4	17,4	17,7	3,3	18,7
3- Orman Ürünleri ve Mobilya	0,5	0,6	1,1	1,6	0,7	41,4	2,5	0,8	31,2	2,5	1,3	51,8
4- Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayii	3,8	2,7	72,9	2,9	0,1	4,9	1,9	1,3	66,4	1,8	1,1	63,4
5- Kimya, Petrol Ürünleri, Lastik ve Plastik Sanayii	11,7	26,0	221,9	11,6	47,2	406,6	12,1	40,3	334,0	11,7	38,8	330,6
6- Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi Ürünleri	6,8	7,7	113,0	4,6	4,5	96,5	6,0	5,4	89,2	5,6	5,4	95,2
7- Metal Ana Sanayi	14,1	14,6	103,7	8,4	3,8	45,8	10,4	8,5	81,2	10,9	8,2	75,7
8- Metal Eşya, Makina ve İlmi ve Mesleki Alet. San.	12,7	12,0	94,4	10,0	7,2	71,8	12,4	7,3	58,5	13,1	6,6	50,0
9- Taşıt Araçları Sanayi	4,2	6,3	151,1	8,3	4,0	48,4	14,9	7,6	51,1	16,5	9,6	58,1
10- Diğer İmalat Sanayi	0,3	0,5	165,5	0,2	0,1	43,8	0,4	0,1	14,2	0,5	0,0	-1,5
	100,0	100,0	-	100,0	100,0	-	100,0	100,0	-	100,0	100,0	-

Not: Nispi hasıla oranı, alt sektörlerde kişi başına düşen katma değer, toplamda kişi başına düşen katma değere oranını ifade etmektedir.

TEKSTİL

İNŞAAT

AMBALAJ

İKLİMLENDİRME

İŞ MAKİNELERİ

FİNANS

ENERJİ

BİLİŞİM

GIDA

SAĞLIK

EĞİTİM

SANKO

www.sanko.com.tr

GEÇMİŞTEN GELECEĞE GELİŞEREK YÜKSELEREK

1904 yılında temeli atılan ve başarılı çalışmalarla bugünlere gelen SANKO, yoluna ilk günkü inanç ve azimle devam ediyor. SANKO, ileriye gören başarılı yönetimi sayesinde 1990'lı yılların başından itibaren yeni sektörlerle girdi. Çok sayıda sektörde, yurt ve dünya ölçeğindeki şirketlere sahip olan ve yaklaşık 15.000 kişinin istihdam edildiği SANKO, ülkemiz ekonomisinin sembol kuruluşlarından birisi haline gelmiştir.

İşgücü Verimliliği (Net Katma Değer/İşgücü Sayısı)

ISO 500 çalışmasında özel imalat sanayi kesiminde üç basamaklı alt sektörlerde işgücü verimliliği, her sektör için ÜFE sektörel deflatörleri kullanılarak hesaplanmıştır. Net katma değer (faktör fiyatlarıyla), üretime katılan üretim faktörlerinin üretimden aldıkları gelirlerin toplamıdır. İşgücü net katma değer verimliliğinde üç basamaklı alt sektörler itibarıyla verilen ilk tablomuzda çalışan başına düşen yaratılan net katma değer cari fiyatlarla verilmektedir. İkinci tabloda çalışan başına düşen net katma değer 1990 yılı sabit fiyatları ile hesaplanmıştır. Üçüncü tabloda ise imalat sanayinde kişi başına yaratılan net katma değer 1990=100 alındığında endeks sayıları görülmektedir.

1990 yılında kişi başına yaratılan katma değer (işgücü verimliliği) sabit fiyatlarla 100 iken, endeks sayısı 2001'de 80,7'ye gerilemiş, 2004'te 144,1'e çıktıktan sonra 2005'te tekrar gerileyerek 125 olmuştur. 2006'da işgücü verimliliği endeks sayısı 146,4'e yükselmiş ve 2007'de de 151,2 olmuştur. İmalat sanayinde net katma değer işgücü verimliliği 2005'te %13,3 gerilemiştir. Bu gerilemenin baz etkisi ile 2006 yılında net katma değer verimliliği %17,1 oranında artış göstermiştir. 2007 yılında da net katma

değer verimliliği artışı %3,3 ile daha sınırlı kalmıştır. Görüldüğü gibi son 17 yılda imalat sanayinde net katma değer verimliliği %51,2 oranında artmıştır. Son 17 yılda ortalama yıllık net katma değer verimlilik artışı %2,5'tir. 2000 yılından bu yana ise net katma değer verimliliği artışı yılda ortalama %4,3 olmuştur.

Alt sektörler bazında nispi hasıla oranlarını incelediğimizde, 2007 yılında Giyim Eşyası Sanayi'nin %21,6'lık oranla en düşük değere sahip olduğu görülmektedir. İkinci sırada %46,5 ile Ağaç, Mobilya ve Mefruşat Sanayi, üçüncü sırada %48,9'luk oranla Dokuma Sanayi yer almıştır. Bu alt sektörler 2007 yılında oldukça verimsiz çalışmışlardır. 2007 yılında en yüksek nispi hasıla oranı, net katma değerde olduğu gibi, Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi'ndedir. 2007'deki bu sektörün nispi hasıla oranı %292,6'dır. Tütün İşleme Sanayi'nin nispi hasıla oranı da %225,4 olup, ikinci sıradadır. %193,5'lik nispi hasıla oranı ile Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi de üçüncü sıradadır. Alt sektörler bazında nispi hasıla oranlarında brüt ve net katma değerlerle yapılan hesaplamalarda, brüt katma değerde dolaylı vergi ve amortismanların bulunmasından dolayı sektörlerde çeşitli farklılıklar ortaya çıkmaktadır.

Özel Kuruluşlarda İşgücü Verimliliği (Net Katma Değer / Çalışan Sayısı) (Cari Fiyatlarla, YTL)

Sektörler	2002	2003	2004	2005	2006	2007
311 Gıda Maddeleri Sanayi	19.617	25.135	26.520	34.934	38.827	53.627
313 İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)	36.456	77.981	109.208	102.485	102.185	141.624
314 Tütün İşleme Sanayi	45.517	67.458	121.955	45.191	250.616	228.182
321 Dokuma Sanayi	13.354	11.467	15.639	12.617	17.428	19.894
322 Giyim Eşya Sanayi	9.523	9.224	10.540	11.720	12.955	17.152
331 Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi	35.180	38.974	45.054	58.018	28.012	103.087
332 Ağaç Mobilya ve Mefruşat Sanayi	14.972	15.207	17.650	20.392	25.145	29.962
341 Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi	24.062	28.947	34.813	34.712	52.762	65.004
342 Basım Sanayi	23.627	33.542	62.197	86.259	80.354	65.114
351 Ana Kimya Sanayi	65.187	51.572	84.862	60.283	104.336	93.408
352 Diğer Kimyasal Ürünler	40.507	41.019	43.980	52.538	66.712	82.040
354 Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	67.533	109.464	102.938	141.081	189.291	233.669
355 Lastik Ürünleri Sanayi	50.128	66.643	81.597	59.293	81.805	79.138
356 Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürünler San.	7.747	12.298	25.406	33.842	45.091	49.169
361 Çanak, Çömlek, Çini Porselen Sanayi	30.590	33.528	25.567	27.795	30.283	22.639
362 Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi	52.096	58.965	65.950	74.294	64.595	77.201
369 Taş ve Toprağa Dayalı Diğer Sanayi	40.087	52.766	112.080	143.684	160.753	163.560
371 Demir Çelik Metal Ana Sanayi	15.707	41.668	83.209	45.064	84.705	76.877
372 Demir Çelik Dışında Metal Ana Sanayi	35.386	30.279	54.334	49.135	85.947	56.911
381 Metal Eşya Sanayi	54.179	44.575	53.322	44.299	45.358	33.744
382 Makina Sanayi (Elektrikli Olanlar Hariç)	57.364	53.010	65.871	57.804	76.957	58.343
383 Elektrik Makinaları, Aletleri ve Cihazları Sanayi	36.797	44.682	58.923	50.221	53.522	56.149
384 Taşıt Araçları Sanayi	22.365	47.827	63.328	54.422	56.714	64.574
3 İmalat Sanayi	25.642	33.047	46.279	43.137	56.109	61.207

Özel Kuruluşlarda İşgücü Verimliliği (Net Katma Değer / Çalışan Sayısı) (1990 Yılı Fiyatlarıyla) (YTL)

Sektörler	2002	2003	2004	2005	2006	2007
311 Gıda Maddeleri Sanayi	32,4	33,6	31,4	38,7	42,9	54,1
313 İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)	60,2	104,2	129,4	113,6	112,9	142,8
314 Tütün İşleme Sanayi	77,7	78,3	118,3	45,3	203,4	181,4
321 Dokuma Sanayi	38,4	27,4	34,1	27,7	35,9	39,4
322 Giyim Eşya Sanayi	16,3	11,6	12,1	13,3	14,2	17,4
331 Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi	94,3	80,2	81,4	97,5	46,0	155,7
332 Ağaç Mobilya ve Mefruşat Sanayi	35,0	27,3	27,9	31,5	35,2	37,4
341 Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi	56,0	59,3	72,2	70,4	97,2	112,3
342 Basım Sanayi	37,5	49,0	87,5	110,8	97,6	73,2
351 Ana Kimya Sanayi	133,4	93,9	143,3	99,4	166,5	142,9
352 Diğer Kimyasal Ürünler	82,9	74,7	78,8	91,9	113,0	133,2
354 Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	83,9	109,3	95,4	102,2	108,6	132,9
355 Lastik Ürünleri Sanayi	125,6	144,2	167,9	113,2	143,0	130,1
356 Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürünler San.	19,4	26,6	52,3	64,6	78,8	80,8
361 Çanak, Çömlek, Çini Porselen Sanayi	93,6	89,1	62,3	58,7	58,9	41,0
362 Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi	126,4	124,3	127,4	124,5	99,8	111,2
369 Taş ve Toprağa Dayalı Diğer Sanayi	97,3	111,2	216,5	240,8	248,3	235,4
371 Demir Çelik Metal Ana Sanayi	31,8	60,4	94,6	51,4	75,8	65,8
372 Demir Çelik Dışında Metal Ana Sanayi	71,5	43,9	61,8	56,1	77,0	48,8
381 Metal Eşya Sanayi	152,6	105,7	114,4	83,6	77,9	52,2
382 Makina Sanayi (Elektrikli Olanlar Hariç)	145,7	108,2	132,2	108,6	133,3	96,7
383 Elektrik Makinaları, Aletleri ve Cihazları Sanayi	109,7	116,3	133,6	103,2	93,9	93,3
384 Taşıt Araçları Sanayi	38,7	63,6	78,4	67,8	67,9	73,5
3 İmalat Sanayi	56,8	60,1	76,7	66,5	77,9	80,5

Özel Kuruluşlarda İşgücü Verimliliği (Net Katma Değer / Çalışan Sayısı) (1990 = 100)

Sektörler	2002	2003	2004	2005	2006	2007
311 Gıda Maddeleri Sanayi	76,9	79,8	74,6	91,9	101,8	128,3
313 İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)	49,2	85,2	105,8	92,9	92,3	116,7
314 Tütün İşleme Sanayi	309,4	311,7	471,2	180,4	810,2	722,5
321 Dokuma Sanayi	115,6	82,5	102,7	83,4	108,1	118,5
322 Giyim Eşya Sanayi	58,0	41,0	43,0	47,2	50,4	61,6
331 Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi	295,1	251,1	254,8	305,1	143,9	487,3
332 Ağaç Mobilya ve Mefruşat Sanayi	90,0	70,2	71,5	80,9	90,4	96,1
341 Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi	135,7	143,5	174,7	170,4	235,3	272,0
342 Basım Sanayi	79,1	103,3	184,5	233,7	205,8	154,3
351 Ana Kimya Sanayi	122,0	85,9	131,1	90,9	152,3	130,7
352 Diğer Kimyasal Ürünler	101,7	91,6	96,7	112,8	138,6	16,3
354 Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	46,9	61,1	53,3	57,1	60,7	74,2
355 Lastik Ürünleri Sanayi	235,3	270,2	314,8	212,2	268,1	244,0
356 Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürünler San.	43,9	60,2	118,3	146,2	178,3	182,9
361 Çanak, Çömlek, Çini Porselen Sanayi	142,9	136,1	95,1	89,6	89,9	62,6
362 Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi	201,4	198,1	203,1	198,4	159,1	177,2
369 Taş ve Toprağa Dayalı Diğer Sanayi	106,6	121,9	237,3	263,9	272,1	258,0
371 Demir Çelik Metal Ana Sanayi	59,8	113,8	178,2	96,9	142,8	124,1
372 Demir Çelik Dışında Metal Ana Sanayi	147,1	90,3	127,1	115,5	158,5	100,4
381 Metal Eşya Sanayi	228,3	158,1	171,2	125,1	116,6	78,1
382 Makina Sanayi (Elektrikli Olanlar Hariç)	216,4	160,7	196,4	161,4	198,1	143,7
383 Elektrik Makinaları, Aletleri ve Cihazları Sanayi	222,3	235,7	270,8	209,2	190,3	189,1
384 Taşıt Araçları Sanayi	52,6	86,5	107,3	92,8	93,0	100,6
3 İmalat Sanayi	103,3	112,9	144,1	125,0	146,4	151,2

Özel Kuruluşlarda İşgücü Verimliliği (Yıllık Değişim)

Sektörler	2002	2003	2004	2005	2006	2007
311 Gıda Maddeleri Sanayi	24,0	3,8	-6,5	23,2	10,9	26,0
313 İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)	4,9	73,2	24,2	-12,2	-0,6	26,5
314 Tütün İşleme Sanayi	32,0	0,7	51,2	-61,7	349,0	-10,8
321 Dokuma Sanayi	-5,7	-28,6	24,4	-18,8	29,6	9,7
322 Giyim Eşya Sanayi	-47,5	-29,3	4,9	9,7	6,8	22,4
331 Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi	100,6	-14,9	1,5	19,7	-52,8	238,6
332 Ağaç Mobilya ve Mefruşat Sanayi	-23,3	-22,0	1,9	13,1	11,7	6,3
341 Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi	260,2	5,8	21,7	-2,4	38,1	15,6
342 Basım Sanayi	-131,5	30,7	78,6	26,6	-11,9	-25,0
351 Ana Kimya Sanayi	-3,0	-29,6	52,6	-30,6	67,5	-14,2
352 Diğer Kimyasal Ürünler	108,2	-9,9	5,5	16,6	23,0	-88,2
354 Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	24,0	30,2	-12,8	7,1	6,3	22,3
355 Lastik Ürünleri Sanayi	14,9	14,8	16,5	-32,6	26,3	-9,0
356 Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürünler San.	-193,4	37,0	96,6	23,5	22,0	2,6
361 Çanak, Çömlek, Çini Porselen Sanayi	130,2	-4,8	-30,1	-5,8	0,3	-30,3
362 Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi	17,7	-1,7	2,5	-2,3	-19,8	11,4
369 Taş ve Toprağa Dayalı Diğer Sanayi	41,5	14,4	94,7	11,2	3,1	-5,2
371 Demir Çelik Metal Ana Sanayi	-17,7	90,2	56,6	-45,6	47,5	-13,1
372 Demir Çelik Dışında Metal Ana Sanayi	-34,4	-38,6	40,7	-9,2	37,3	-36,6
381 Metal Eşya Sanayi	181,5	-30,8	8,3	-26,9	-6,8	-33,0
382 Makina Sanayi (Elektrikli Olanlar Hariç)	62,0	-25,7	22,2	-17,8	22,7	-27,5
383 Elektrik Makinaları, Aletleri ve Cihazları Sanayi	38,5	6,0	14,9	-22,8	-9,0	-0,7
384 Taşıt Araçları Sanayi	54,2	64,4	24,1	-13,5	0,1	8,2
3 İmalat Sanayi	28,0	9,3	27,7	-13,3	17,1	3,3

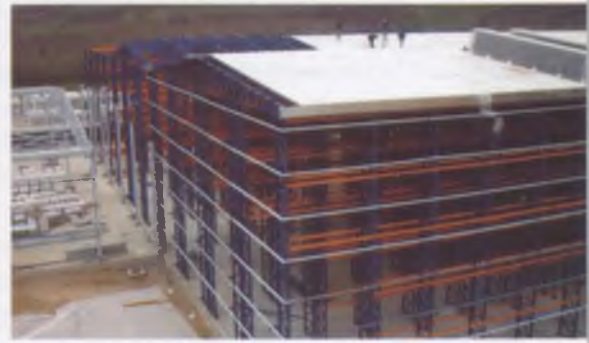
Özel İmalat Sanayinde Sektörel Nispi Hasıla Oranları

Sektörler	2002	2003	2004	2005	2006	2007
311 Gıda Maddeleri Sanayi	57,0	57,4	41,0	58,2	54,2	67,2
313 İçki Sanayi (Alkollü ve Alkolsüz)	106,0	178,1	168,8	170,8	142,7	177,4
314 Tütün İşleme Sanayi	136,8	133,7	154,3	68,1	257,0	225,4
321 Dokuma Sanayi	67,7	46,8	44,5	41,7	45,3	48,9
322 Giyim Eşya Sanayi	28,7	19,7	15,8	20,0	18,0	21,6
331 Ağaç ve Mantar Ürünleri Sanayi	166,1	137,1	106,2	146,6	58,1	193,5
332 Ağaç Mobilya ve Mefruşat Sanayi	61,7	46,7	36,3	47,4	44,5	46,5
341 Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi	98,7	101,3	94,1	105,9	122,8	139,6
342 Basım Sanayi	66,1	83,7	114,1	166,6	123,4	90,9
351 Ana Kimya Sanayi	235,0	160,5	186,9	149,5	210,4	177,6
352 Diğer Kimyasal Ürünler	146,0	127,6	102,8	138,2	142,7	16,6
354 Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	147,8	186,9	124,4	153,7	137,2	165,1
355 Lastik Ürünleri Sanayi	221,2	246,4	219,0	170,2	180,7	161,7
356 Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürünler San.	34,2	45,5	68,2	97,1	99,6	100,5
361 Çanak, Çömlek, Çini Porselen Sanayi	164,9	152,3	81,3	88,3	74,5	51,0
362 Cam ve Camdan Mamul Eşya Sanayi	222,6	212,4	166,2	187,2	126,1	138,1
369 Taş ve Toprağa Dayalı Diğer Sanayi	171,3	190,1	282,4	362,1	313,8	292,6
371 Demir Çelik Metal Ana Sanayi	55,9	103,2	123,3	77,3	95,8	81,8
372 Demir Çelik Dışında Metal Ana Sanayi	126,0	75,0	80,5	84,4	97,3	60,6
381 Metal Eşya Sanayi	268,8	180,6	149,2	125,7	98,4	64,8
382 Makina Sanayi (Elektrikli Olanlar Hariç)	256,7	184,9	172,4	163,3	168,4	120,2
383 Elektrik Makinaları, Aletleri ve Cihazları Sanayi	193,2	198,8	174,2	155,2	118,7	115,9
384 Taşıt Araçları Sanayi	68,2	108,7	102,2	102,0	85,8	91,3
3 İmalat Sanayi	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Not: Nispi hasıla oranı, alt sektörlerde kişi başına düşen katma değerin, toplamda kişi başına düşen katma değere oranını ifade etmektedir.

*Siz üretmeye ve
büyümeye devam edin...*

*Biz bu yükü yerde
bırakmayız!..*

TEMESİST TEKNİK METAL SİSTEMLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

Merkez Ofis & Showroom :
İkitelli Caddesi İmsan Sanayi Sitesi
E Blok No: 4-5 (İ.E.T.T. Garajı Karşısı)
İkitelli / İSTANBUL
Tel : +90 212 444 0 559
Tel : +90 212 495 32 32 pbx
Fax : +90 212 495 37 00
www.temesist-raf.com
info@temesist-raf.com

Ankara Bölge Müdürlüğü :
An Sanayi Sitesi 28.Cad. 685 Sok.
İvedik Organize Sanayi
Yeni Mah. / ANKARA
Tel : +90 312 444 0 559
Tel : +90 312 394 00 66
Fax : +90 312 394 44 02
ankara@temesist-raf.com

İzmir Bölge Müdürlüğü :
Işıklar Çarşısı Karacaoğlu Mah.
6170 Sokak No: 6 / 2
Işıkkent / Bornova İZMİR
Tel : +90 232 444 0 559
Tel : +90 232 449 33 76
Fax : +90 232 449 35 72
izmir@temesist-raf.com

Fabrika:
Kavaklıköyü İstanbul
Caddesi No: 22/A
Büyükcçekmece / İSTANBUL

temesist
depo & raf sistemleri
rack & storage systems

İSO 500 Değerlendirme Sonuçları

İstanbul Sanayi Odası'nın 40 yıldır aralıksız olarak hazırlamakta olduğu "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" çalışmasının 2007 yılı sonuçları, İSO Sanayi Dergisi'nin Ağustos 2008 Özel Sayısı ile açıklanmış bulunmaktadır. 56 yıllık maziye sahip olan İstanbul Sanayi Odası son 40 yıldır "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" çalışmasını hazırlayarak, kamuoyuna sunmanın mutluluğunu yaşamaktadır.

Bir simge haline gelmiş olan İSO 500 çalışması yurtiçinde ve yurtdışında geniş bir kesim tarafından ilgiyle takip edilmektedir. Bu çalışma, Türkiye'de sanayi sektöründe kuruluş bazında bilgiler içeren ve bilimsel ağırlıklı değerlendirmelere yer veren tek çalışma olarak dikkat çekmektedir. Bir seri olarak yıllardır yayımlanmakta olan çalışmada, Türk sanayinin en büyük kuruluşları her yıl eksiksiz olarak çalışma kapsamına alınmaya çalışılmaktadır. Ayrıca, Türk sanayi ve imalat sanayi sektöründe büyük bir ağırlığa sahip İSO 500'de yaratılan katma değer fonksiyonel dağılımı, 1982-2007 arasında 26 yıllık bir seri olarak verilmekte ve kullanıcılar için zengin bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır.

İSO 500 çalışması 40 yıldır sanayi sektörü faaliyet kolu kapsamında ve üretimden satışlar büyüklükleri kriteri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Diğer bir ifade ile çalışmada büyüklük kriteri sınai faaliyettir. İSO 500 çalışmasında kuruluşların büyüklük sıralamasında üretimden satışlar kullanılmaktadır.

Üretimden Satışlara Göre En Büyükler

İSO 40 yıldır, önce 100 büyük kuruluş, sonra 300 büyük kuruluş ve 1980'den sonra da 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nu açıklarken, ilk sıralarda sürekli olarak kamu kurumları yer almaktaydı. 2005 yılı ile birlikte bu durum değişmiş ve Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu bir özel sektör kuruluşu olmuştur. 2006 ve 2007 yıllarında da bu durum değişmemiş ve bir özel sektör kuruluşu, en büyük sanayi kuruluşu olarak ilk sırada yer almaya devam etmiştir.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi, 2007 yılında da üretimden satışlara göre en büyük sanayi kuruluşu **Türkiye Petrol Rafineleri A.Ş. (TÜPRAŞ)**'tir. TÜPRAŞ'ın, üretimden satışlara göre 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içindeki payı 2006'da %10,1 iken, 2007 yılında %9,1 olmuştur. TÜPRAŞ'ın 2007 yılında toplam üretimden satışlar içindeki payı 1 puan azalış göstermiştir. 2007 yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında ikinci sırada 2006'da da olduğu gibi **Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.** bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yine 2006 yılında olduğu gibi, bir kamu kuruluşu olan **Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü (EÜAŞ)** sıralamadaki yerini koru-

muştur. 2007'de ilk on içinde yer alan tek kamu kuruluşu EÜAŞ'tır. 2005 yılından itibaren ilk on içinde sadece tek bir kamu kuruluşu yer almaktadır.

Yaratılan Katma Değerde En Büyükler

2007 yılında 2006'da olduğu gibi üretimden satışlarda büyük farkla ilk sırayı alan **TÜPRAŞ**, yaratılan brüt katma değerde de ilk sırayı alarak yıllardır süregelen hakimiyetini devam ettirmiştir. TÜPRAŞ 2005'de yaratılan GSYİH'da %2,2 paya sahipken, 2006 ve 2007 payları azalarak %1,8'e gerilemiştir. Tüpraş'ın yaratmış olduğu brüt katma değer GSYİH içindeki payı son iki yılda değişmemiştir.

Brüt katma değerde ikinci sırada **Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütüncülük Sanayi ve Ticaret A.Ş.** yer alırken, üçüncü sırada ise bir kamu kuruluşu olan **Tekel Tütün, Tütün Mamülleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.** bulunmaktadır. Üretimden satışlar da olduğu gibi brüt katma değer sıralamasında da ilk üç arasında bir kamu kuruluşu yer almaktadır.

En Fazla Kar Eden Kuruluşlar

2007 yılında en fazla kar eden kuruluşlar içinde ilk sırayı yine **TÜPRAŞ**'ın aldığı görülmektedir. 2006 yılında 884,7 milyon YTL olan TÜPRAŞ'ın vergi öncesi karı, 2007 yılında %41,5 oranında artarak 1.252,2 milyon YTL olmuştur. Son üç yılda da TÜPRAŞ'ın karlılıkta ilk sırada yer aldığı görülmektedir. En fazla kar eden kuruluşlar sıralamasında **ERDEMİR T.A.Ş.** ikinci sırada iken, üçüncü sırada **Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.** bulunmaktadır. Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'nin sıralamadaki yeri geçen yıla göre bir basamak yükselirken, ERDEMİR'in sıralamasında herhangi bir değişiklik olmamıştır.

İhracatta Özel Kuruluşların Ağırlığı

2006 yılında ihracatta üçüncü sırada yer alan **Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.**, 2007 yılında 2006 yılının ihracat birincisi olan TÜPRAŞ'ı geride bırakarak ilk sıraya yerleşmiştir. TÜPRAŞ ise ikinci sıraya gerilemiştir. Geçen yılki sıralamada ikinci sırada yer alan **TOYOTA** üçüncü sıraya gerilerken, **Oyak-Renault**'un sıralamadaki yeri dördüncülükle aynı kalmıştır. Son yıllarda olduğu gibi 2007'de de en fazla ihracat yapan kuruluşlar sıralamasında ilk onda yer alan kuruluşlar özel sektör kuruluşlarıdır. İhracat sıralamasındaki ilk on kuruluş, 2007 yılına ait Türkiye toplam ihracatının %18,8'ini gerçekleştirme başarısını göstermiştir.

Ekonomik Büyüklükler

Sanayi sektörü, planlı döneme geçişle birlikte ekonomideki ağırlığını arttırarak, 80'li yılların başında ekonominin ana sektörü konumuna gelmiştir. Ekonominin ana sektörü olan sanayi sektörü, aynı zamanda ekonomik gelişmeler üzerinde de belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu durum 2001 yılı krizi sonrasında daha açık bir şekilde görülmeye başlanmıştır. Sanayi sektöründeki gelişmeler, ticaret ve ulaştırma sektörlerindeki gelişimi direkt olarak etkilemektedir. Sanayi sektöründeki gelişmelerin diğer hizmet sektörleri üzerinde de dolaylı etkileri söz konusudur.

TÜİK tarafından güncelleştirilen yeni milli gelir serisinde ise faaliyet kolları ayrımı eski seriye göre daha farklı yapılmıştır. Yeni milli gelir serisinde sanayi sektörü diye bir alt sektör verilmiştir. Sanayi sektöründe eski seride alt sektörler olarak verilen;

- Madencilik ve taş ocacılığı
- İmalat sanayi
- Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı gibi sektörler yeni seride ayrı ayrı verilmiştir.

Bu nedenle çalışma kapsamında 500 Büyük Kuruluşun ekonomik büyüklükleri ile ilgili değerlendirmeler, eski seride olduğu gibi sanayi sektörü başlığı altında üç alt sektörün tümü için yapılmıştır. TÜİK tarafından güncelleştirilen yeni milli gelir serisinde imalat sanayi sektörünün yine lokomotif ve ana sektör olduğu görülmektedir. Yeni seride veriler, 1998 yılından itibaren yayımlanmıştır. Sabit fiyatlarla da baz yıl 1998 yılıdır. Ancak dikkat çeken bir husus 1998 yılında cari fiyatlarla GSYİH içinde imalat sanayi payı %23,9 iken, bu pay 2007 sonunda %16,5'e gerilemiştir.

Bu çok önemli ve olumsuz bir gelişmedir. Türkiye sanayileşmede yarı yolda iken, ekonominin ana sektöründe beklenmedik bir düşüş yaşanmaktadır. Sürdürülebilir büyümeyi sağlamak ve AB'nin ortalama gelir düzeyine yaklaşabilmek için ekonominin ana sektörüne daha fazla önem verilip, olumsuz gelişmenin nedenlerinin en kısa zamanda çözülmesi gerekmektedir. İmalat sanayinin GSYİH içindeki payının on yıl önce olduğu gibi, %24-25'ler seviyelerine hatta daha da yukarılara getirilmesi büyük önem taşımaktadır. Güncellenen milli gelir serisine göre ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun GSYİH içindeki payı 2006 yılında %9,9 iken, 2007 yılında %9,3'e gerilemiştir. 2007 yılında sanayi sektörü olarak ISO 500'ün yarattığı katma değer (temel fiyatlarla) Türkiye sanayi sektörü katma değeri içindeki payı %25,5 ve imalat sanayi içindeki payı da %28,0 olmuştur. Bu değerlendirmede KDV ve ÖTV tutarları yer almadığı için ISO 500'ün sanayi ve imalat sanayi katma değeri içindeki payı %50'lerin altına düşmüştür. Bu düşüşte, ödenen KDV ve ÖTV'nin çok büyük bir kısmının ISO 500 kapsamındaki sanayi kuruluşları tarafından ödenmiş olması belirleyici olmuştur.

2007 yılında 500 büyük kuruluşta üretimden satışlar %10,6 oranında artış göstermiştir. Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE)'ne göre

sanayi kesimindeki fiyat artışının 2007 yılı için %6,0 olduğu göz önüne alınırsa, 500 büyük kuruluşun üretimden satışlarındaki sabit fiyatlarla artış %4,4 olmuştur. Bilindiği gibi TÜİK tarafından hazırlanan aylık sanayi üretim endeksine göre, 2007 yılı sanayi üretimi artış oranı %5,4'dür. Elde edilen bu iki sonuç arasında önemli bir fark bulunmamaktadır.

ISO 500 kapsamındaki özel büyük kuruluşlarda ise 2007 yılında üretimden satışlar cari fiyatlarla %10,8, sabit fiyatlarla da %4,5 oranında artmıştır. Özel büyük kuruluşlar toplam satışlarında cari fiyatlarla %10,0, sabit fiyatlarla %3,7'lik artış vardır. ISO 500 kapsamındaki kamu kuruluşu sayısı, 2007 yılında 2 adet artarak 15'e yükselmiştir. Kamu kuruluşlarında üretimden satışlar cari fiyatlarla %8,4 artarken, sabit fiyatlarla artış %2,2 olmuştur.

2007 yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu ihracatı %24,0 oranında artarken, bu artış oranı özel kuruluşlarda %24,6 olmuştur. Kamu kuruluşları ihracatında ise %2,7'lik bir azalma söz konusudur.

2007 yılında 500 Büyük Kuruluşun vergi öncesi dönem karı cari fiyatlarla %22,7, özel sektör kuruluşlarında %24,7 oranında artış gösterirken, kamu kuruluşlarında %3,0'lık düşüş söz konusudur. 2006 yılı sonuçlarına göre ise dönem karı 500 büyük kuruluşta %43,1, özel kuruluşlarda %47,4, kamu kuruluşlarında ise %3,4'lük artışlar yaşanmıştır. Başka bir ifadeyle 2007 yılında 2006'ya göre kar açısından bir performans düşüşü söz konusudur. Vergi öncesi dönem karındaki bu sonuçlara karşılık, dönem zararında ISO 500 toplamında %56,8, özel kuruluşlarda %46,6 ve kamuda da %96,6'lık azalmalar gerçekleşmiştir. Dönem karı ve zararı toplamında da ISO 500'de %35,1, özelde %34,0 ve kamuda da %57,6'lık artışlar söz konusudur.

ISO 500'de net katma değer (faktör fiyatlarıyla) cari fiyatlarla %14,4 ve sabit fiyatlarla da %7,9 oranında artmıştır. Özel büyük kuruluşlardaki net katma değer artışı cari fiyatlarla %13,9, sabit fiyatlarla %7,5 olurken, kamu kuruluşlarında artışlar sırasıyla %18,9 ve %12,2'dir.

2007 yılı ISO 500 değerlendirmelerinde brüt katma değer iki şekilde hesaplanmıştır. TÜİK sektör bazında katma değer-büyük-lüklerini temel fiyatlarla açıkladığı için, bizde bu uygulamaya uyarak ISO 500'de yaratılan katma değer büyüklüklerini temel fiyatlarla da vermeye başlamış bulunmaktayız. ISO 500'de temel fiyatlarla brüt katma değer cari fiyatlarla %14,6, sabit fiyatlarla da %8,1 oranında artış göstermiştir. Bu oranlar özellerde %14,0 ve %7,5 olurken, kamu kuruluşlarında %19,8 ve %13,0 olarak gerçekleşmiştir.

Üretici fiyatlarıyla (KDV ve ÖTV'nin dahil olduğu) brüt katma değer ise ISO 500 toplamında cari fiyatlarla %9,8, sabit fiyatlarla ise %3,6 oranında artış göstermiştir. Üretici fiyatlarıyla katma değer artış oranlarının, temel fiyatlarla katma değer artışlarının altında kalması, 2007 yılında özellikle dolaylı vergilerdeki performansın daha düşük olmasından kaynaklanmaktadır. 2007 yılında

ISO 500'ün temel fiyatlarla katma değer ile ilgili sonuçları, toplam sanayi sektörü katma değer sonuçlarından biraz daha iyi olmasına rağmen, 2007 yılında ekonominin durgunlaşarak, nispi bir yavaşlama içine girdiği ve büyük ölçekli kuruluşların küçük ölçeklilere göre daha iyi durumda olduğunu ortaya koyması açısından oldukça önemlidir. Ayrıca üretici fiyatlarıyla brüt katma değer artışının 2006'da %6,0 olmasına karşın, 2007'de %3,6'ya gerilemesi, sanayi sektöründe 2007 yılında 2006'ya göre nispi bir yavaşlamayı göstermektedir. TÜİK'e göre imalat sanayinde yaratılan katma değer temel fiyatlarla 2006 yılında %8,6 oranında artarken, 2007'de bu oran %5,4'e gerilemiştir. Aynı eğilim 500 büyük sonuçlarında da görülmektedir.

İlk 50 Büyük Sanayi Kuruluşunun Ağırlığı

2007 yılı ISO 500 kapsamındaki kuruluşları ellilik gruplar itibarıyla sınıflırsak, ölçek ekonomisi olgusunun ekonomik büyüklükler üzerindeki etkilerini kabaca görmek mümkündür. Özellikle ilk 50 büyük sanayi kuruluşunun sektördeki ağırlığı açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

2007 yılında ilk 50 büyük sanayi kuruluşunun toplam üretimden satışlar içindeki payı %49,8'dir. 2006 yılındaki oranın %51,6 olduğu hatırlanırsa, 2007 yılında ilk 50 kuruluşun ağırlığının 1,8 puan azaldığı görülmektedir. Bu azalmada TÜPRAŞ'ın üretimden satışlar rakamının, 2006 yılının altında kalması etkili olmuştur. İlk 50 kuruluşun brüt katma değerdeki payı 2006'da %56,4 iken, 2007'de %58,1'e yükselmiştir. Dönem karının (V.Ö.) payı ise 2006 yılındaki %46,8 değerinden %43,9'a gerilemiştir. İlk 50 kuruluşun toplam ihracat içindeki payı da 2006 yılında %56,1 iken, 2007 yılında %54,9'a gerilemiştir. İlk 50 sanayi kuruluşu, çalışanlar sayısında da %33,5'lik bir paya sahiptir.

2007 yılında ISO 500'ün ilk 50 kuruluşu Türkiye GSYİH'nin yaklaşık %5,4'ünü yaratmıştır. Aynı şekilde, 2007 yılı Türkiye toplam ihracatının %27,9'luk kısmı da bu ilk 50 kuruluş tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu oranın 2006 yılı için %28,8 olduğu görülmektedir. Görüldüğü üzere, ISO 500'ün Türkiye ekonomisi içindeki ağırlığı ve belirleyici rolünün yanı sıra 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içindeki ilk 50 kuruluşun ağırlığı da ön plana çıkmaktadır.

Sektörlerin İhracat Performansı

Son 6 yılda GSYİH yıllık ortalama olarak %6,8 oranında büyümüştür. Bu olumlu gelişmede, özellikle 2002, 2003 ve 2004 yıllarında sanayi sektöründe gerçekleşen üretim artışları belirleyici olmuştur. 2005 yılı ile birlikte sanayi sektörü üretiminde nispi bir yavaşlama söz konusu olmuştur. Buna rağmen 2005, 2006 ve 2007 yıllarında da nispi yavaşlama gösteren sanayi sektörü üretimi GSYİH büyümesinde etkili olmuştur. Bu dönemde iç tüketim yavaşlarken, üretimin %5'ler düzeyinde kalmasında en önemli etken ihracatta elde edilen başarıdır.

Türkiye ihracatı dolar bazında 2006 yılında %16,4 oranında artarken, 2007 yılında %25,3 artmıştır. Aynı şekilde ISO 500 kuruluşun yapmış olduğu ihracat 2006 yılında %19,0 artarken, 2007 yılında %24,0'a yükselmiştir.

ISO 500'ün ihracatını alt sektörler bazında incelediğimizde 2007 yılında ilk sırayı %62,5'lik ihracat artışı ile Madencilik ve Taşocakçılığı almıştır. Bu alt sektörün 2007 yılı ISO 500 toplam ihracatı içindeki payı ise sadece %1,4'tür. İkinci sırada ise %47,6'lık artış ve %0,7'lik payla Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi, üçüncü sırada %37,0'lık artış oranı ve %0,5'lik pay ile Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayi, dördüncü sırada %36,9'luk artış ve %31,0'lık payla Taşıt Araçları Sanayi bulunmaktadır. Türkiye toplam ihracatı içinde de Kara Taşıtları ihracatı %15,9'luk payla ilk sırada yer almaktadır. Kara Taşıtları ihracatının 10 yıl önceki payı %3,4 seviyelerinde idi. Son 10 yılda İmalat Sanayi'nin ihracatı 3,33 kat artarken, Kara Taşıtları ihracatı 18,3 kat artış göstermiştir. Bu gelişme, ihracat ürünlerindeki yapısal değişimin bir göstergesi olarak büyük önem taşımaktadır. 2007 yılında ISO 500'ün ihracatı içinde %20,6 payla Metal Ana Sanayi ürünleri ihracatı ikinci sırayı almaktadır. Ana Metal Sanayi ürünleri ihracatı ISO 500'de %30,8 artış göstermiştir. %16,0 payla da Metal Eşya, Makine ve Teçhizat ve Mesleki Aletler Sanayi ürünleri üçüncü sıradadır. Bu sektörün 2007 yılındaki ihracat artış oranı ise %13,3'tür.

Yabancı Sermaye Paylı Kuruluşlar

2007 yılında ISO 500 kapsamında yer alan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 143'tür. 2005 yılında bu sayı 136 iken, 2006'da 140'a çıkmıştır. 2007'de 3 sanayi kuruluşu daha yabancı sermaye paylı kuruluşlara katılmıştır. 2007 yılında ilk 50 kuruluş içinde 19 sanayi kuruluşu, yabancı sermaye paylıdır. İlk 50'deki yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 2006'ya göre değişmemiştir. 2006 yılında da ilk 50 büyük sanayi kuruluşunun 19'u yabancı sermaye paylıdır. 2007'de ilk 50 kuruluş içindeki 19 yabancı sermaye paylı kuruluşun üretimden satışlar içindeki payı %17,9'dur. 2006 yılında ise bu oran %18,2 idi. 0,3 puanlık bir düşüş söz konusudur. 2007 yılında ilk 50 kuruluşun içindeki yabancı sermaye paylı 19 kuruluşun yaratılan brüt katma değerden (üretici fiyatlarıyla) aldıkları pay %17,3'tür. Dönem kar ve zarar toplamında ise ilk 50'deki yabancı sermaye paylı kuruluşların aldığı pay %17,8'dir. İhracata gelince ISO 500'de ilk 50'deki yabancı sermaye paylı kuruluşların payı %31,7'dir. Bu oran 2006 yılında da %30,8 idi. Görüldüğü gibi ilk 50'deki yabancı sermaye paylı kuruluşların ihracattan almış olduğu pay, üretimden satışlar, brüt katma değer ve kar zarar toplamının çok üzerinde gerçekleşmiştir.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu İçinde ISO Üyeleri

2007 yılında ISO 500 kapsamında 213 ISO üyesi kuruluş yer almıştır. 213 ISO üyesi kuruluşun 210'u özel kuruluş niteliğinde iken, 3 tanesi kamu kuruluşudur. 2006 yılında ise ISO 500 kap-

samındaki ISO üyesi sayısı 216'dır. 2007 yılında bir önceki yıla göre ISO üyesi kuruluş sayısı 3 adet azalmıştır. 2007 yılında ISO 500 kapsamındaki 213 ISO üyesinin üretimden satışlardaki payı %47,4'tür. 2006 yılında ise bu oran %47,2 idi. ISO üyesi sayısında azalma olmasına rağmen, üretimden satışlardaki payı artmıştır. ISO üyelerinin sanayi sektörü üretim ve katma değer içindeki payının %40 olduğu düşünülürse, ISO 500'deki ISO üyelerinin payı bu genel ortalamanın da üzerindedir. 2007 yılında ISO 500'de ihracatın %54,0'ı ISO üyesi kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Mali Yapı

ISO 500'ün mali yapısı ile ilgili bulgular incelendiğinde, 1993 yılında varlık finansmanında dış kaynak oranının %67,7 ile maksimum noktaya ulaştığı görülmektedir. 1994 yılı krizinde oran %64,2'dir. 1999'a kadar mali yapıda nispi bir iyileşme söz konusu olmuş; ancak, 1999 krizinde dış kaynağın varlık finansmanındaki payı tekrar %60,4'e çıktıktan sonra 2001 krizinde de %69,6 ile yeni en yüksek değerini almıştır. Daha sonraki yıllarda mali yapıda hızlı bir iyileşme söz konusu olmuş, dış kaynağın varlık finansmanındaki oranı 2004'te %43,7 seviyelerine kadar gerilemiştir. 2005 yılı ile birlikte dış kaynak payında küçüğe olsa olumsuz bir gelişme söz konusu olmuş ve dış kaynak oranı %45,7'ye yükselmiştir. 2006 yılında da dış kaynak oranı çok küçük bir gerileme ile %45,5 olmuştur. 2007 yılında ise varlık finansmanında dış kaynak payı %43,6'dır. 2006 sonuçlarına göre 1,9 puanlık bir iyileşme söz konusudur.

ISO 500'de özel büyük kuruluşların varlık finansmanı incelendiğinde, dış kaynak oranında nispi bir durgunluktan söz etmek olasıdır. 2001 yılında dış kaynağın varlık finansmanındaki payı %66,5 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2004 yılına gelindiğinde enflasyon muhasebesinin de uygulanması ve lehte bir oransal iyileşme olması nedeniyle, dış kaynak oranı özel büyük kuruluşlarda %45,7'ye gerilemiştir. 2005 yılı ile birlikte oranda nispi bir bozulma görülmektedir.

Mali yapıdaki bozulma küçüktür, fakat iyileşme de söz konusu olamamıştır. Özel büyük kuruluşlarda varlık finansmanın dış kaynak payı %47,7'ye yükselmiştir. 2006'daki bu bozulmada, Mayıs sonunda yaşanan global dalgalanmanın etkisi büyük olmuştur. 2007 yılında ekonominin genelinde nispi bir yavaşlama söz konusu olurken, finansman giderlerinde küçüğe olsa bir iyileşme olmuştur.

2007 yılında toplam kar ve zararda üretim faaliyeti dışı gelirlerde meydana gelen artış ile özel büyük sanayi kuruluşlarının varlık finansmanı içindeki dönem karı payı %9,5'den %10,6'ya çıkmıştır. Bunun etkisiyle varlık finansmanındaki dış kaynak payı 2007 yılında %46,0'ya doğru küçük bir gerileme yapmıştır. 2007 yılında özel büyük sanayi kuruluşlarında öz kaynak payı da 2006 yılındaki %42,8 değerinden %43,4'e yükselmiştir. 2007'de özel kuruluşlar dış kaynak payındaki kısa vadeli borç payı %32,6'dan

%32,0'ye gerilerken, uzun vadeli borçlar payı da %15,1'den %14,0'e gerilemiştir. Çok küçük oranlarda bir iyileşme söz konusudur ve mali yapıdaki bir duraksamadan söz etmek olasıdır.

15 kamu kurumunun mali yapısı dikkate alındığında, özel büyük sanayi kuruluşlarında görülen gelişme biraz daha olumlu görülmektedir. Kamu kuruluşlarında 2004 yılında %36,6'ya inen dış kaynak oranı, 2005'te %39,7'ye yükselmiştir. Oran, 2006 yılında %35,2 ve 2007'de de %33,3'e gerilemiştir. ISO 500 kapsamındaki 15 kamu kuruluşunun varlık finansmanında dış kaynak payı, özel büyük sanayi kuruluşlarına göre daha düşük bulunmaktadır.

Mali yapıda 2007 yılında görülen çok küçük bir iyileşmeye karşılık, varlık finansmanında kullanılan toplam borç içindeki döviz borçlarının hızla artış göstermesi, ülke ekonomisi için olası bir risk unsurunun ağırlığını arttırmaktadır. Dış kaynak bağımlılığında yaşanacak iyileşmelerin, sanayi kuruluşlarının ve ülke ekonomisinin geleceği açısından büyük bir önem taşıdığı bilinen bir gerçektir.

Dış Kaynak (Borçlar) Yapısı

2007 yılında ISO 500'de yer alan sanayi kuruluşlarının toplam borçları içinde kamu kuruluşlarının payı %13,8 ve özel kuruluşların payı da %86,2'dir. 2006 yılında ise bu oranlar kamu kuruluşları için %13,0 ve özel kuruluşlar için %87,0 olarak gerçekleşmişti.

2007 yılında özel kuruluşlarda toplam borçların %70,6'sı kısa vadeli borçlardır. 2006 yılında bu oran %69,4 idi. 2007'de özel büyük kuruluşların kısa vadeli borçlarının %32,6'sı finansal borçlardır. 2006 yılında ise bu oran %35,5'tir. 2007'de finansal borçlarda ufak bir azalma söz konusudur. Özel kuruluşlarda uzun vadeli borçların toplam borç içindeki payı %29,4'dür. 2006 yılında %30,6 olan bu oran, çok küçük de olsa azalmıştır. 2007 yılında ISO 500 kapsamında yer alan 485 özel büyük kuruluşa ait toplam borçların %20,7'sini Kimya, Petrol Arıtımı, Lastik ve Plastik Sanayi kullanmıştır. İkinci sırada %16,9 payla Metal Ana Sanayi bulunmaktadır. Metal Eşya ve Makine Sanayi %16,7'lik pay ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Sektörel Bazı Finansal Oranlar

Cari Oran (Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Borçlar)

Bir işletmenin normal koşullarda varlıklarını paraya çevirip yarattığı kaynakla borçlarını ödemesi esastır. Bu, işletmenin kısa vadeli ödeme gücünü göstermektedir. ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda cari oran 2006'da %170,3 iken 2007'de %172,0'ye yükselmiştir. 2006'da da 2005'te %162,4 olan oran %170,3'e çıkmıştır. 2007'deki yükseliş oranı nispeten biraz daha yavaştır. ISO 500 büyük kuruluştaki özel büyük sanayi kuruluşlarında cari oran 2006'da %165,8 iken, 2007'de %167,5'e yükselmiştir.

Toplam Borçlar / Toplam Varlıklar

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda 2006 yılında toplam varlıkların %45,5'i dış kaynakla finanse edilirken, 2007 yılında bu oran %43,6'ya gerilemiştir. Özel büyük kuruluşlarda varlık finansmanında toplam borç payı 2006'da %47,7 iken, bu oran 2007'de %46,0'ya gerilemiştir.

Toplam Borçlar / Özkaynak

Borçlanma oranı diye söz edilen toplam borçlar / özkaynak oranı, ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda bir önceki yıla göre %83,6'dan %77,5'e gerilemiştir. Mali yapıdaki iyileşme veya kötüleşmeyi göstermesi bakımından önem arz eden bu oranda nispi bir iyileşme söz konusudur. Özel büyük sanayi kuruluşlarında da bu oranın %91,0'den %85,2'ye gerilediği görülmektedir.

Kısa Vadeli Borçlar / Toplam Varlıklar

ISO 500'de, kriz dönemlerinde kısa vadeli borçlar işletmelerin varlıklarının yarısına ulaşmış iken, 2004 yılında oran %29,0'a gerilemiştir. 2005'te oran %31,5'e çıkmış, 2006'da %31,0'e ve 2007'de de %30,3'e gerilemiştir. Son üç yılda çok küçük nispi bir iyileşme söz konusudur.

Maddi Duran Varlıklar / Özkaynak

Kuruluşlarda maddi duran varlıkların özkaynak ile fonlanması genel bir kural olarak kabul edilmiştir. Maddi duran varlıklar / özkaynak oranının 100'den küçük olması veya küçülmesi sanayi kuruluşlarında özkaynak yeterliliğinin en önemli göstergesidir. Bu oran 2001'de %132,2'ye yükselmişken, takip eden yıllarda oran gerileyerek 2005'te %66,2, 2006'da %60,3 olmuştur. 2007 yılı içinde bu oran biraz daha azalarak %59,4 olmuştur. Çok küçük bir oranda da olsa bir iyileşme söz konusu olmuştur.

Özkaynak / Toplam Varlıklar

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda özkaynakların toplam varlıklar içindeki payı 2001 yılında %30,4'e gerilerken, 2004'te %56,0'ya yükselmiştir. 2005 ve 2006 yıllarında %54,3 ve %54,5 olan oran, 2007'de 1,9 puanlık artışla %56,4'e yükselmiştir.

Sektörel Finansal Oranlar

Genelde, 2007 yılında da çeşitli finansal rasyolar içinde en olumlu oranlara sahip alt sektörler birkaç alt sektörde toplanmıştır. Bu sektörler Tütün İşleme, Alkollü ve Alkolsüz İçecekler, Elektrikli Makinalar, Metal Eşya, Taş ve Toprağa Dayalı, Ağaç ve Mantar Ürünleri ve Basım ve Yayım sanayileri olmuştur.

ISO 500 ve Sektörlerde Karlılık

2007 yılında Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda yer alan 450 kuruluş kar bildirmiştir. 2006 yılında ise bu sayı 420 kuruluşta kalmıştı. 450 kuruluşun dönem karı (V.Ö.) 19,2 milyar YTL'dir. 2006 yılında kar bildiren 420 kuruluşun dönem karı ise 15,6 milyar YTL idi. Başka bir ifade ile 2007 yılında dönem karı %23,1 oranında artış göstermiştir.

2007 yılında kar eden kuruluşların 14'ü kamu kuruluşu ve 436'sı da özel büyük kuruluştur. ISO 500'de 1'i kamu, 49'u kamu kuruluşu olmak üzere toplam 50 kuruluş zarar bildirmiştir.

Satış Karlılığı

1990'lı yıllarda giderek küçülen satış karlılığı, 2001 krizinde ISO 500'de -%0,5'e gerilemişti. Ekonomide kriz sonrası görülen olumlu gelişmede, 2004 yılında, tüm makro büyüklüklerin tepe yaptığı yılda, satış karlılığı da %6,7'ye yükselmiştir. Her ne kadar 1990'lı yılların karlılık oranlarının çok gerisinde kalmış olsa da, oldukça olumlu bir gelişme görülmüştür. 2005'te satış karlılığı nispi bir azalma ile %4,6'ya gerilemiştir. Özel kuruluşlarda 2001 yılında %1,3 olan satış karlılık oranı, 2004'te %6,1'e yükselirken, 2005'te tekrar %4,7 seviyelerine gerilemiştir.

2007 yılında ISO 500 kar ve zarar toplamında cari fiyatlarla %35,1'lik artışa karşılık, milli gelir anlamında karda %16,5'lik bir artış olmuştur. Üretim faaliyeti dışı gelirlerde 2006'da %10,9 olan artış, 2007 yılında %81,2'ye çıkmış ve net karda oldukça büyük bir oranda artış gerçekleşmiştir. Üretimden satışlardaki artış küçük kalınca, satış karlılığında 2006 yılına göre nispi bir artış görülmüştür. Böylece, 2006 yılında %5,9'a yükselen ISO 500 satış karlılığı, 2007 yılında biraz daha artarak %7,2'ye yükselmiştir.

Üretim nedeni ile yaratılan kar küçük kalınca, katma değer ve rimliliğini olumsuz olarak etkilenmiş; faaliyet dışı kardaki alınan faizler, kambiyo karları, iştirak karları katkısı ile karlılık ufakta olsa, 2006'ya göre, daha yüksek oranda artış göstermiştir. Bu oran dahi 1990'lı yılların ilk yıllarında elde edilen karlılık oranlarına göre oldukça düşük bulunmaktadır. ISO 500 kapsamındaki kamu kuruluşlarında da aynı küçük iyileşme söz konusudur.

Aktif (Varlık) Karlılığı

Özellikle son on yılda, ISO 500 satış karlılığında olduğu gibi aktif karlılığında da bir erozyondan söz etmek olasıdır. 1990'lı yılların ilk yarısında aktif karlılık oranı %13'lerin üzerinde iken, 2001 krizinde oran -%0,5 olmuştur. 2004 yılında bu oran %7,8'e kadar çıkmış, 2005'te azalarak %5,4'e gerilemiştir. 2006 yılında tekrar yükselerek %7,3 olan aktif karlılık oranı, net aktiflerdeki artışın 2007 yılında %13,5 seviyelerinde kalması nedeniyle, 2007 yılında nispi bir artışla %8,7'ye yükselmiştir. Bu oranlar dahi 10 yıl önceki yüksek aktif karlılık oranlarından çok uzaktır.

Özkaynak Karlılığı (Kar / Özkaynak)

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda 2006 yılında %13,8 olan özkaynak karlılığı, 2007 yılında bir miktar daha artarak %15,9'a yükselmiştir. Özel büyük kuruluşlarda da 2006 yılında %16,6 olan oran, 2007 yılında %19,4'e yükselmiştir. Satış ve aktif karlılığında olduğu gibi özkaynak karlılığı da, 2007 yılında 2006'ya göre daha iyi bir performans göstermiştir.

1990'lı yılların başlarında %50'ler civarında olan özkaynak karlılığında da önemli bir erozyondan söz etmek olasıdır. 2002 ve 2003 yıllarında 500 büyük kuruluşta özkaynak karlılığı %23,0 ve %20,4'e çıkmıştır. Enflasyon muhasebesi nedeniyle özkaynaklarda sanal bir büyüme söz konusu olunca, 2004 ve 2005 yıllarında oranlar %14,3 ve %10,3'e kadar gerilemiştir. 2006'da görülen nispi iyileşme ile %13,8'e yükselen oran, 2007'de de %15,9'a yükselmiştir. Son 15 yılda, ISO 500 özkaynak karlılıklarında önemli düşüşlerin yaşandığı görülmektedir. Başka bir ifade ile kuruluşlara konulan özkaynak karşılığı daha az kaynak yaratılabilmektedir.

Türkiye en kısa zamanda kaynak yaratmak, yani karlılık oranlarını yükseltmek zorundadır. Karlılık oranlarındaki olumsuzluk ekonomide iç tasarruflardaki yetersizliğe neden olmaktadır. Bu olumsuzluğu telafi edebilmek için dış kaynak kullanımı bağımlılığı süreklilik kazanmıştır. Çözülmesi gereken en önemli sorun, kaynak yaratmakta başarı sağlamaktan geçmektedir.

Ekonomik Karlılık

(Net Katma Değer / Varlık Toplamı)

Ekonomik ünitelerin yaratıkları net katma değer varlık toplamına oranı ekonomik karlılık olarak adlandırılmaktadır. Bu kavram varlık verimliliği olarak da ifade edilmektedir.

Ekonomik karlılıkta da 15 yıl önceye baktığımızda 500 büyük kuruluşta %23'ün üzerinde, özel büyük kuruluşlarda da ise %30'un üzerinde ekonomik karlılık oranlarına ulaşıldığı görülmektedir. 2001 krizinde bu oranlar %7,5 ve %10,7'ye gerilemiştir. Bu oranlar 2004'te %16,1 ve %16,8'e yükselmiş, 2005'te oran ISO 500 toplamda %14,4 ve özel kuruluşlarda tekrar nispi bir yavaşlama göstererek %15,0'e gerilemiştir. 2006'da ISO 500 büyükte oran %15,6 ve özellerde %16,9'e yükselmiştir. 2007'de ise oranlar 500 büyük kuruluş için çok küçük bir artışla %15,7'ye ve özel kuruluşlarda da %17,3'e yükselmiştir. Görüldüğü gibi ekonomik karlılıkta da 2007'de kayda değer bir gelişme söz konusu değildir.

Genelde ekonomik karlılıkta düşük oranların devam etmesi, katma değer verimliliğinde bir iyileşmenin olmadığını işaret etmektedir. Ekonomide istikrarlı ve daha güzel günlere ulaşabilmek için, verimlilikte, özellikle katma değer verimliliğinde artışlar sağlanması gerekmektedir.

Varlık Devir Hızı

Finansal verimlilik veya faaliyet etkinliği ölçüleri ve göstergeleri olarak kullanılan varlık devir hızı, toplam satışların varlıklar toplamına oranı olarak elde edilmektedir. Türkiye'de finansman giderleri hala rekabet halinde olduğumuz diğer ülkelere göre çok yüksektir. Bu durum haksız rekabete neden olmaktadır. Kuruluşlar ise işe bağladıkları sermayeyi yeterince hızlı döndüremeyince, borç maliyetlerini aşağıya çekememekte, diğer bir ifade ile sürümden kazanamamaktadırlar.

2007 yılında ise özel kuruluşlarda varlık devir hızı 1,40'tır. 2006'da bu oran 1,42 idi. 2007'de özel sektörde varlık devir hızı az da olsa gerilerken, 1990'lı yılların başındaki oranların da çok altında olduğu görülmektedir. 2007 yılı varlık devir hızının 2006'ya göre daha düşük olması, 2007 yılındaki aktif toplamındaki artışın toplam satışlardaki artıştan daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Düşük karlılık yanında, düşük varlık devir hızı finansal giderlerin ağırlığını artırırken, kaynak yaratmaktaki yetersizliğe de neden olmaktadır.

Net Katma Değerin Faktör Gelirleri (Fonksiyonel) Dağılımı

ISO 500 çalışmasında kuruluşlarından üretim faaliyeti ile ilgili bilgileri istenirken, üretime iştirak eden üretim faktörlerinin paylarına isabet eden faktör gelirleri bilgileri de alınmaktadır. Yani kuruluşların üretime katılan üretim faktörlerine ödedikleri maaş ve ücretler, ödenen faizler ve milli gelir anlamında kar bilgileri tespit edilerek, faktör gelirleri toplamına, yani kuruluşların faktör fiyatları ile yarattıkları net katma değere ulaşılmaktadır. Bu önemli bilgi, ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda 1982-2007 arası, 26 yıldır, düzenli olarak faktör gelirleri fonksiyonel dağılımı olarak verilmektedir.

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda üretim faktör gelirleri dağılımı incelendiğinde, özellikle enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde, ücretlinin ve üreticinin paylarına düşen faktör gelirlerinin payında küçülme olduğu, yani başka bir ifade ile fonksiyonel dağılım dediğimiz gelir dağılımındaki dengenin bozulduğu görülmektedir. 2007 yılında özel büyük sanayi kuruluşlarında net katma değer dağılımında maaş ve ücretlerin payı %49,8'dir. Bu oran 2001 kriz yılında %85,3'e yükselmişken, 2004'te %50,4'e gerilemiştir. 2005 yılında tekrar %59,2'ye yükselen oran, 2006'da %50,1'e ve 2007'de de %49,8'e gerilemiştir. Ödenen faizlerin payı ise 2001 yılında %93,5 iken, 2004'te %11,7, 2005'te %8,8, 2006'da %9,7 olarak gerçekleşmiş; 2007'de de %9,1 ile son dönemlerin en düşük ödenen faiz oranlarından biri olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü gibi 2007 yılında özel kuruluşlarda ödenen faizlerdeki %9,1'lik pay, 2005 yılı hariç, uzun yıllardır elde edilen en düşük orandır.

Milli gelir anlamında kar ise 2001'de %81,4 ile negatif paya sahiptir. 2004'te bu oran %37,9, 2005'te %32,0, 2006'da %40,2 ve 2007'de ise %41,1 olmuştur. 2006'ya göre milli gelir anlamında kar payında çok küçük bir artış söz konusudur.

Üretim Faaliyeti Dışı Gelirler

Bir üretim faktörü olan girişimcinin, payına düşen gelir kârıdır. Fakat bu kâr dönem kârı (V.Ö.) değildir. Çünkü, dönem kâr ve zararı toplamı (V.Ö.) içine giren bazı gelirler, üreticinin üretim faaliyeti sonucu elde edilen gelirlerinden değildir.

Bu gelirlerin bir kısmı başka kuruluşların yaratıkları katma değerden bu kuruluşlara yapılan temettü ve iştirak gelirleri gibi transferlerdir. Bu gelirlerin dışında faiz gelirleri, kambiyo karları, menkul ve gayrimenkul satış gelirleri de üretim faaliyeti dışı gelirler kapsamındadır. Bu tür gelirler kâr faktör gelirleri içinde yer almamaktadır. Bu nedenle faktör geliri olarak kâr tanımlanırken, milli gelir anlamında kâr terimi kullanılmaktadır.

Ekonominin istikrarlı bir şekilde geliştiği yıllarda kâr ve zarar toplamında (V.Ö.) üretim faaliyeti dışı gelirler payı azalmaktadır. Ekonomik istikrar üretim faaliyetinde ve verimlilikte artışı beraberinde getirmektedir.

ISO 500 çalışmasında yıllar itibarıyla faaliyet dışı gelirlerin, toplam dönem kâr ve zarar toplamı içindeki payı 80'li yıllarda %30'lar seviyelerinde iken, 90'lı yıllarda oran hızla artmış ve 1999 ve 2001 kriz yıllarında bu oran %219,0'a ve %547,0'lere kadar yükselmiştir. Kriz yılları sonrası üretim faaliyeti dışı gelirlerin toplam kâr ve zarar içindeki payı gerilemeye başlamış ve 2006'da oran en düşük seviyesine inerek %26,3 olmuştur. 2007 yılında ise oranda tekrar bir artış yaşanmış ve oran %35,6'ya kadar yükselmiştir. Yani, başka bir ifade ile 2007 yılında, kuruluşlar sermayelerini tekrar üretim dışı faaliyetlere yönlendirmeye başlamışlardır. Bu durum 2007 yılında ekonomideki olumsuz gelişmelerin arttığını göstermesi açısından dikkat çekicidir.

2007 yılında vergi öncesi dönem kâr ve zararı toplamında %34,0'lük artış gerçekleşmiş, buna karşılık üretim faaliyeti dışı gelirlerdeki artış %81,2 olmuştur. Bu artış oranı 2001 yılındaki artış oranından sonra elde edilen en büyük artıştır.

İstihdam, Brüt Katma Değer ve Nispi Hasıla Oranları

ISO 500 çalışması kapsamında imalat sanayi sektöründe faaliyet gösteren kuruluşların iki basamaklı alt sektörler itibarıyla istihdam, brüt katma değer (üretici fiyatlarıyla) dağılımları ile nispi hasıla oranları hesaplanmaktadır.

ISO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda imalat sanayinde faaliyet gösteren kuruluşların temel fiyatlarla yarattıkları katma değer, Türkiye imalat sanayinde yaratılan toplam katma değer %28,8'i oranındadır. Bu oranın brüt katma değerde (üretici fiyatlarıyla) %50'lerin üzerine çıktığı görülmektedir.

2007 yılında istihdamda Gıda, İçki ve Tütün sektörü %19,8'lik payla ilk sıradadır. İkinci ve üçüncü sıralarda %17,7 ve %16,5'lik paylarla Dokuma, Giyim, Deri ve Ayakkabı ve Taşıt Araçları sanayileri gelmektedir. Katma değer dağılımında ise ilk sırada %38,8'lik payla Kimya, Petrol Ürünleri, Kauçuk ve Plastik Sanayi yer almaktadır. İkinci sırada %25,7'lik payla yer alan Gıda, İçki ve Tütün Sanayi'ni, %9,6'lık payla Taşıt Araçları Sanayi izlemektedir.

Nispi hasıla oranında 130,2'lik değerle Gıda, İçki ve Tütün Sanayi ön plana çıkmıştır. Kriz sonrası bu alt sektörde nispi hasıla oranının 100'ün üzerine çıkmış olması son derece önemli bir gelişmedir. Dokuma, Giyim, Deri ve Ayakkabı Sanayi 18,7'lik nispi hasıla oranı ile 2006 yılı hariç, 1982'de beri en düşük seviyelerindedir.

İşgücü Verimliliği (Net Katma Değer / İşgücü Sayısı)

ISO 500 çalışmasında özel imalat sanayi kesiminde üç basamaklı alt sektörlerde işgücü verimliliği (net katma değer / işgücü sayısı), her sektör için üretici fiyatları endeksinden yararlanılarak hesaplanan sektörel deflatörler kullanılarak hesaplanmaktadır.

İşgücü net katma değer verimliliğinde üç basamaklı alt sektörler itibarıyla verilen ilk tablomuzda çalışan başına düşen yaratılan net katma değer tutarı cari fiyatlarla verilmektedir. İkinci tabloda çalışan başına düşen net katma değerler, 1990 yılı sabit fiyatları ile hesaplanmıştır. Üçüncü tabloda ise imalat sanayinde kişi başına yaratılan net katma değer 1990=100 kabul edildiğinde, endeks sayıları görülmektedir.

1990 yılında kişi başına yaratılan katma değer (işgücü verimliliği) sabit fiyatlarla 100 iken, endeks sayısı 2001'de 80,7'ye gerilemiş, 2004'te 144,1'e çıktıktan sonra 2005'te tekrar gerileyerek 125 olmuştur. 2006'da işgücü verimliliği endeks sayısı tekrar artışa geçerek 146,4'e yükselmiş ve 2007 yılında da 151,2 olmuştur.

2007 yılında da net katma değer verimliliği artış göstermiş, ama 2007 yılında artış oranı %3,3 ile sınırlı kalmıştır. Görüldüğü gibi son 17 yılda imalat sanayinde net katma değer verimliliği %51,2 oranında artmıştır. Son 17 yılda ortalama yıllık net katma değer verimlilik artışı %2,5'tir. 2000 yılından bu yana ise net katma değer verimliliği artışı yılda ortalama %4,3 oranında gerçekleşmiştir.

AKLease

Enerji üretmeyi gözünüzde büyötmeyin.

20 yıldır, büyük sorunları sizin için küçöltlen
güvenilir bir dostunuz var. Aklease var.
Aklease, hızlı, rekabetçi, yaygın, güvenilir ve deneyimli.
Her türlü yatırım malını en uygun koşullarla kiralamanız,
kira dönemi sonunda da kolayca sahip olmanız için
gerekli her şey ve fazlası Aklease'de. Aklease,
Akbank'ın yaygın şube ağı ve dokuz temsilciliğıyle
Türkiye'nin dört köşesinde hizmetinizde.

2007 Yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda

Sektörel Seçilmiş Büyüklükler (YTL)

Sektörler	İşyeri Sayısı	Ü.S. (Net)	S.H. (Net)	D.K. (V.Ö.)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	Borçlar	Ö.K. (2007 Net) Dönem Karı Dahil	N.A	Maddi Duran Varlıklar	Dönen Varlıklar	Ç.O.
1- Madencilik ve Taşocaklığı	11	3.659.967.335	3.727.083.821	740.202.981	1.716.663.103	1.768.858.564	3.277.179.161	5.046.037.737	1.516.541.804	2.322.687.369	20.090
Kamu	2	2.188.991.194	2.188.991.194	233.219.539	978.264.630	1.022.113.530	1.760.529.707	2.782.643.240	933.871.407	1.087.929.749	14.547
Özel	9	1.470.976.141	1.538.092.627	506.983.442	738.398.473	746.745.034	1.516.649.454	2.263.394.497	582.670.397	1.234.757.620	5.543
Kar Edenler	11	3.659.967.335	3.727.083.821	740.202.981	1.716.663.103	1.768.858.564	3.277.179.161	5.046.037.737	1.516.541.804	2.322.687.369	20.090
Kamu	2	2.188.991.194	2.188.991.194	233.219.539	978.264.630	1.022.113.530	1.760.529.707	2.782.643.240	933.871.407	1.087.929.749	14.547
Özel	9	1.470.976.141	1.538.092.627	506.983.442	738.398.473	746.745.034	1.516.649.454	2.263.394.497	582.670.397	1.234.757.620	5.543
Zarar Edenler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2- Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	83	25.990.119.835	27.315.978.089	2.818.040.978	19.583.454.615	9.416.670.325	16.124.623.081	25.541.293.504	6.010.177.379	15.312.179.983	102.623
Kamu	3	3.036.979.838	3.111.133.912	57.151.214	4.648.798.310	1.274.379.341	5.902.149.712	7.176.529.052	1.153.765.304	5.568.329.691	40.329
Özel	80	22.953.139.997	24.204.844.177	2.760.889.764	14.934.656.305	8.142.290.984	10.222.473.369	18.364.764.452	4.856.412.075	9.743.850.292	62.294
Kar Edenler	77	24.738.484.842	26.039.189.720	2.879.590.064	18.675.756.453	8.882.514.383	15.375.192.101	24.257.706.576	5.491.770.376	14.626.246.331	99.261
Kamu	3	3.036.979.838	3.111.133.912	57.151.214	4.648.798.310	1.274.379.341	5.902.149.712	7.176.529.052	1.153.765.304	5.568.329.691	40.329
Özel	74	21.701.505.004	22.928.055.808	2.822.438.850	14.026.958.143	7.608.135.042	9.473.042.389	17.081.177.524	4.338.005.072	9.057.916.640	58.932
Zarar Edenler	6	1.251.634.993	1.276.788.369	-61.549.086	907.698.162	534.155.942	749.430.980	1.283.586.928	518.407.003	685.933.652	3.362
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	6	1.251.634.993	1.276.788.369	-61.549.086	907.698.162	534.155.942	749.430.980	1.283.586.928	518.407.003	685.933.652	3.362
3- Dokuma, Giyim Eşyası, Deri ve Ayakkabı Sanayi	61	10.920.402.207	12.170.265.628	548.679.917	2.516.111.827	7.078.132.814	8.310.811.211	15.388.944.097	5.246.194.872	7.526.189.246	91.644
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	61	10.920.402.207	12.170.265.628	548.679.917	2.516.111.827	7.078.132.814	8.310.811.211	15.388.944.097	5.246.194.872	7.526.189.246	91.644
Kar Edenler	53	9.192.087.253	10.353.765.161	638.966.637	2.150.342.116	5.599.254.200	6.966.195.468	12.565.449.735	3.995.358.897	6.461.829.383	75.060
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	53	9.192.087.253	10.353.765.161	638.966.637	2.150.342.116	5.599.254.200	6.966.195.468	12.565.449.735	3.995.358.897	6.461.829.383	75.060
Zarar Edenler	8	1.728.314.954	1.816.500.467	-90.286.720	365.769.711	1.478.878.614	1.344.615.743	2.823.494.362	1.250.835.975	1.064.359.863	16.584
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	8	1.728.314.954	1.816.500.467	-90.286.720	365.769.711	1.478.878.614	1.344.615.743	2.823.494.362	1.250.835.975	1.064.359.863	16.584
4- Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	13	3.331.126.642	3.812.124.071	481.592.003	988.568.119	2.075.063.934	1.598.788.955	3.673.852.904	1.332.491.669	1.966.418.244	13.026
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	13	3.331.126.642	3.812.124.071	481.592.003	988.568.119	2.075.063.934	1.598.788.955	3.673.852.904	1.332.491.669	1.966.418.244	13.026
Kar Edenler	12	3.212.993.059	3.693.290.410	483.200.409	967.761.928	2.049.101.012	1.573.820.384	3.622.921.410	1.321.046.820	1.927.104.115	12.316
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	12	3.212.993.059	3.693.290.410	483.200.409	967.761.928	2.049.101.012	1.573.820.384	3.622.921.410	1.321.046.820	1.927.104.115	12.316
Zarar Edenler	1	118.133.583	118.833.661	-1.608.406	20.806.191	25.962.922	24.968.571	50.931.494	11.444.849	39.314.129	710
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	1	118.133.583	118.833.661	-1.608.406	20.806.191	25.962.922	24.968.571	50.931.494	11.444.849	39.314.129	710
5- Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayi	17	3.395.490.738	3.478.024.133	319.862.995	855.880.971	1.664.532.476	2.875.613.917	4.540.146.415	1.648.017.261	1.536.633.154	9.208
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	17	3.395.490.738	3.478.024.133	319.862.995	855.880.971	1.664.532.476	2.875.613.917	4.540.146.415	1.648.017.261	1.536.633.154	9.208
Kar Edenler	15	3.162.393.626	3.240.901.650	340.830.254	817.765.259	1.622.727.956	2.592.339.383	4.215.067.362	1.455.031.097	1.448.870.110	8.071
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	15	3.162.393.626	3.240.901.650	340.830.254	817.765.259	1.622.727.956	2.592.339.383	4.215.067.362	1.455.031.097	1.448.870.110	8.071
Zarar Edenler	2	233.097.112	237.122.483	-20.967.259	38.115.712	41.804.520	283.274.534	325.079.053	192.986.164	87.763.044	1.137
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	2	233.097.112	237.122.483	-20.967.259	38.115.712	41.804.520	283.274.534	325.079.053	192.986.164	87.763.044	1.137

Sektörler	İşyeri Sayısı	Ü.S. (Net)	S.H. (Net)	D.K. (V.Ö.)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	Borçlar	Ö.K. (2007 Net) Dönem Karı Dahil	N.A	Maddi Duran Varlıklar	Dönen Varlıklar	Ç.O.
6- Kimya, Petrol Ürünleri, Lastik ve Plastik Sanayi	73	44.670.714.933	77.523.040.086	4.653.174.253	29.534.294.355	18.383.917.264	20.919.046.246	39.302.963.593	8.871.169.594	23.004.595.587	60.958
Kamu	3	3.336.616.012	3.395.842.469	530.766.352	1.009.364.346	1.467.619.508	3.811.027.935	5.278.647.447	1.429.407.396	2.450.638.382	8.572
Özel	70	41.334.098.921	74.127.197.617	4.122.407.901	28.524.930.009	16.916.297.756	17.108.018.311	34.024.316.146	7.441.762.198	20.553.957.205	52.386
Kar Edenler	67	42.225.492.224	74.935.529.853	4.838.443.183	29.347.636.651	17.501.141.886	19.618.830.525	37.119.972.486	8.148.009.630	21.650.822.240	56.534
Kamu	3	3.336.616.012	3.395.842.469	530.766.352	1.009.364.346	1.467.619.508	3.811.027.935	5.278.647.447	1.429.407.396	2.450.638.382	8.572
Özel	64	38.888.876.212	71.539.687.384	4.307.676.831	28.338.272.305	16.033.522.378	15.807.802.590	31.841.325.039	6.718.602.234	19.200.183.858	47.962
Zarar Edenler	6	2.445.222.709	2.587.510.233	-185.268.930	186.657.704	882.775.378	1.300.215.721	2.182.991.107	723.159.964	1.353.773.347	4.424
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	6	2.445.222.709	2.587.510.233	-185.268.930	186.657.704	882.775.378	1.300.215.721	2.182.991.107	723.159.964	1.353.773.347	4.424
7- Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	42	9.927.483.395	10.638.009.910	2.192.203.807	4.093.174.898	4.657.559.701	9.422.661.003	14.080.220.745	5.518.586.085	5.636.729.272	29.326
Kamu	1	166.483.339	203.607.988	60.636.366	115.207.651	173.210.283	100.249.450	273.459.735	16.274.398	233.125.066	528
Özel	41	9.761.000.056	10.434.401.922	2.131.567.441	3.977.967.247	4.484.349.418	9.322.411.553	13.806.761.010	5.502.311.687	5.403.604.206	28.798
Kar Edenler	39	9.233.642.201	9.929.347.554	2.242.086.891	3.944.883.470	4.288.941.967	9.260.055.571	13.548.997.578	5.389.337.264	5.340.147.843	26.245
Kamu	1	166.483.339	203.607.988	60.636.366	115.207.651	173.210.283	100.249.450	273.459.735	16.274.398	233.125.066	528
Özel	38	9.067.158.862	9.725.739.566	2.181.450.525	3.829.675.819	4.115.731.684	9.159.806.121	13.275.537.843	5.373.062.866	5.107.022.777	25.717
Zarar Edenler	3	693.841.194	708.662.356	-49.883.084	148.291.428	368.617.734	162.605.432	531.223.167	129.248.821	296.581.429	3.081
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	3	693.841.194	708.662.356	-49.883.084	148.291.428	368.617.734	162.605.432	531.223.167	129.248.821	296.581.429	3.081
8- Metal Ana Sanayi	77	37.965.993.517	39.720.820.791	2.773.387.296	6.261.479.785	13.821.465.162	18.631.372.068	32.452.837.306	14.245.956.005	14.377.160.138	56.463
Kamu	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	77	37.965.993.517	39.720.820.791	2.773.387.296	6.261.479.785	13.821.465.162	18.631.372.068	32.452.837.306	14.245.956.005	14.377.160.138	56.463
Kar Edenler	73	37.280.931.079	38.956.782.074	2.796.908.071	6.226.166.744	13.581.582.448	18.468.129.902	32.049.712.423	14.125.624.145	14.138.896.568	55.189
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	73	37.280.931.079	38.956.782.074	2.796.908.071	6.226.166.744	13.581.582.448	18.468.129.902	32.049.712.423	14.125.624.145	14.138.896.568	55.189
Zarar Edenler	4	685.062.438	764.038.717	-23.520.775	35.313.041	239.882.714	163.242.166	403.124.883	120.331.860	238.263.570	1.274
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	4	685.062.438	764.038.717	-23.520.775	35.313.041	239.882.714	163.242.166	403.124.883	120.331.860	238.263.570	1.274
9- Metal Eşya, Makina ve Teçhizat ve Mesleki Aletler Sanayi	57	22.032.582.742	26.695.159.645	1.322.467.057	4.990.241.939	14.064.403.010	8.399.280.474	22.463.683.539	3.739.971.211	15.707.776.871	68.037
Kamu	1	455.210.837	513.515.102	72.262.296	273.379.802	439.976.614	446.749.124	886.725.738	432.089.450	375.981.403	5.907
Özel	56	21.577.371.905	26.181.644.543	1.250.204.761	4.716.862.137	13.624.426.396	7.952.531.350	21.576.957.801	3.307.881.761	15.331.795.468	62.130
Kar Edenler	49	19.440.069.793	23.704.252.326	1.571.720.963	4.760.859.659	11.866.618.494	7.826.926.203	19.693.544.751	3.193.523.370	13.791.854.781	61.139
Kamu	1	455.210.837	513.515.102	72.262.296	273.379.802	439.976.614	446.749.124	886.725.738	432.089.450	375.981.403	5.907
Özel	48	18.984.858.956	23.190.737.224	1.499.458.667	4.487.479.857	11.426.641.880	7.380.177.079	18.806.819.013	2.761.433.920	13.415.873.378	55.232
Zarar Edenler	8	2.592.512.949	2.990.907.319	-249.253.906	229.382.280	2.197.784.516	572.354.271	2.770.138.788	546.447.841	1.915.922.090	6.898
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	8	2.592.512.949	2.990.907.319	-249.253.906	229.382.280	2.197.784.516	572.354.271	2.770.138.788	546.447.841	1.915.922.090	6.898
10- Taşıt Araçları Sanayi	49	32.580.924.658	36.988.470.168	2.230.565.943	7.282.426.659	10.977.843.653	9.697.716.683	20.675.560.399	6.832.364.581	12.039.653.091	85.538
Kamu	3	359.727.882	364.122.769	-11.956.837	174.309.663	187.063.912	125.823.643	312.887.554	104.464.159	206.735.133	4.691
Özel	46	32.221.196.776	36.624.347.399	2.242.522.780	7.108.116.996	10.790.779.741	9.571.893.040	20.362.672.845	6.727.900.422	11.832.917.958	80.847
Kar Edenler	41	29.052.200.997	33.094.774.982	2.380.485.867	6.767.481.015	9.281.963.565	7.903.659.796	17.185.623.423	5.427.952.732	10.551.646.048	72.119
Kamu	2	258.167.209	262.562.096	2.391.276	121.973.549	75.415.843	128.730.199	204.146.042	83.749.353	118.783.509	3.004
Özel	39	28.794.033.788	32.832.212.886	2.378.094.591	6.645.507.466	9.206.547.722	7.774.929.597	16.981.477.381	5.344.203.379	10.432.862.539	69.115
Zarar Edenler	8	3.528.723.661	3.893.695.186	-149.919.924	514.945.644	1.695.880.088	1.794.056.887	3.489.936.976	1.404.411.849	1.488.007.043	13.419
Kamu	1	101.560.673	101.560.673	-14.348.113	52.336.114	111.648.069	-2.906.556	108.741.512	20.714.806	87.951.624	1.687
Özel	7	3.427.162.988	3.792.134.513	-135.571.811	462.609.530	1.584.232.019	1.796.963.443	3.381.195.464	1.383.697.043	1.400.055.419	11.732

Sektörler	İşyeri Sayısı	Ü.S. (Net)	S.H. (Net)	D.K. (V.Ö.)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)	Borçlar	Ö.K. (2007 Net) Dönem Karı Dahil	N.A	Maddi Duran Varlıklar	Dönen Varlıklar	Ç.O.
11- Diğer İmalat Sanayi	5	1.308.421.580	2.996.458.351	9.739.074	-5.233.070	504.529.385	272.254.964	776.784.350	24.023.257	716.915.154	2.384
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	5	1.308.421.580	2.996.458.351	9.739.074	-5.233.070	504.529.385	272.254.964	776.784.350	24.023.257	716.915.154	2.384
Kar Edenler	4	946.803.033	2.634.707.096	9.914.585	-3.622.796	462.909.136	265.464.093	728.373.230	23.970.310	669.373.272	2.341
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	4	946.803.033	2.634.707.096	9.914.585	-3.622.796	462.909.136	265.464.093	728.373.230	23.970.310	669.373.272	2.341
Zarar Edenler	1	361.618.547	361.751.255	-175.511	-1.610.274	41.620.249	6.790.871	48.411.120	52.947	47.541.882	43
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	1	361.618.547	361.751.255	-175.511	-1.610.274	41.620.249	6.790.871	48.411.120	52.947	47.541.882	43
12- Elektrik Sektörü	12	7.761.757.040	8.197.411.114	174.434.651	1.847.555.921	10.436.336.203	15.296.497.055	25.732.833.273	15.164.869.965	9.244.391.843	13.461
Kamu	2	5.116.638.932	5.286.054.555	99.237.937	1.461.978.031	8.552.019.898	13.755.125.714	22.307.145.615	13.802.987.537	8.067.175.684	11.105
Özel	10	2.645.118.108	2.911.356.559	75.196.714	385.577.890	1.884.316.305	1.541.371.341	3.425.687.658	1.361.882.428	1.177.216.159	2.356
Kar Edenler	9	6.895.155.376	7.200.533.802	251.222.145	1.752.735.116	9.845.211.339	14.571.393.678	24.416.605.030	14.704.627.782	9.037.970.321	11.908
Kamu	2	5.116.638.932	5.286.054.555	99.237.937	1.461.978.031	8.552.019.898	13.755.125.714	22.307.145.615	13.802.987.537	8.067.175.684	11.105
Özel	7	1.778.516.444	1.914.479.247	151.984.208	290.757.085	1.293.191.441	816.267.964	2.109.459.415	901.640.245	970.794.637	803
Zarar Edenler	3	866.601.664	996.877.312	-76.787.494	94.820.805	591.124.864	725.103.377	1.316.228.243	460.242.183	206.421.522	1.553
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	3	866.601.664	996.877.312	-76.787.494	94.820.805	591.124.864	725.103.377	1.316.228.243	460.242.183	206.421.522	1.553
13- Toplam Sanayi Sektörü	500	203.544.984.622	253.262.845.807	18.264.350.955	79.664.619.122	94.849.312.491	114.825.844.818	209.675.157.862	70.150.363.683	109.391.329.952	552.758
Kamu	15	14.660.648.034	15.063.267.989	1.041.316.867	8.661.302.433	13.116.383.086	25.901.655.285	39.018.038.381	17.872.859.651	17.989.915.108	85.679
Özel	485	188.884.336.588	238.199.577.818	17.223.034.088	71.003.316.689	81.732.929.405	88.924.189.533	170.657.119.481	52.277.504.032	91.401.414.844	467.079
Kar Edenler	450	189.040.220.818	237.510.158.449	19.173.572.050	77.124.428.718	86.750.824.950	107.699.186.265	194.450.011.741	64.792.794.227	101.967.448.381	500.273
Kamu	14	14.559.087.361	14.961.707.316	1.055.664.980	8.608.966.319	13.004.735.017	25.904.561.841	38.909.296.869	17.852.144.845	17.901.963.484	83.992
Özel	436	174.481.133.457	222.548.451.133	18.117.907.070	68.515.462.399	73.746.089.933	81.794.624.424	155.540.714.872	46.940.649.382	84.065.484.897	416.281
Zarar Edenler	50	14.504.763.804	15.752.687.358	-909.221.095	2.540.190.404	8.098.487.541	7.126.658.553	15.225.146.121	5.357.569.456	7.423.881.571	52.485
Kamu	1	101.560.673	101.560.673	-14.348.113	52.336.114	111.648.069	-2.906.556	108.741.512	20.714.806	87.951.624	1.687
Özel	49	14.403.203.131	15.651.126.685	-894.872.982	2.487.854.290	7.986.839.472	7.129.565.109	15.116.404.609	5.336.854.650	7.335.929.947	50.798

Kısaltmalar

- Ü.S. : Üretimden Satışlar (Net)
 S.H. : Satış Hasılatı (Ciro) (Net)
 N.A. : Net Aktifler (Toplam Varlıklar)
 Ö.K. : Özkaynak
 D.K. (V.Ö.) : Dönem Karı (Vergi Öncesi)-Zararı
 Ç.O. : Ücretle Çalışanlar Ortalaması

2007 Yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Sektörel

Faktör Gelirleri Dağılımı Ve Seçilmiş Diğer Büyüklükler (YTL)

Sektörler	İşyeri Sayısı	Maaş ve Ücretler	Ödenen Faizler	Milli Gelir Anlamında Kar	Net Katma Değer	Amortisman	Diğer Dolaylı Vergiler	Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	Ödenen KDV + ÖTV	Sübvansiyonlar	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)
1-Madencilik ve Taşocakçılığı	11	673.969.287	114.992.308	572.885.030	1.361.846.625	213.061.084	24.180.538	1.599.088.247	120.009.672	2.434.816	1.716.663.103
Kamu	2	536.948.796	98.547.188	152.614.087	788.110.071	121.144.703	5.019.562	914.274.336	63.990.294	-	978.264.630
Özel	9	137.020.491	16.445.120	420.270.943	573.736.554	91.916.381	19.160.976	684.813.911	56.019.378	2.434.816	738.398.473
Kar Edenler	11	673.969.287	114.992.308	572.885.030	1.361.846.625	213.061.084	24.180.538	1.599.088.247	120.009.672	2.434.816	1.716.663.103
Kamu	2	536.948.796	98.547.188	152.614.087	788.110.071	121.144.703	5.019.562	914.274.336	63.990.294	-	978.264.630
Özel	9	137.020.491	16.445.120	420.270.943	573.736.554	91.916.381	19.160.976	684.813.911	56.019.378	2.434.816	738.398.473
Zarar Edenler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2-Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	83	2.891.362.617	440.851.119	2.037.472.995	5.369.686.731	741.190.250	289.292.620	6.400.169.601	13.200.777.383	17.492.369	19.583.454.615
Kamu	3	1.315.292.182	4.905.722	-22.354.876	1.297.843.028	83.445.081	33.847.624	1.415.135.733	3.235.747.796	2.085.219	4.648.798.310
Özel	80	1.576.070.435	435.945.397	2.059.827.871	4.071.843.703	657.745.169	255.444.996	4.985.033.868	9.965.029.587	15.407.150	14.934.656.305
Kar Edenler	77	2.796.453.594	409.141.814	2.113.527.342	5.319.122.750	698.960.122	284.742.578	6.302.825.450	12.390.423.372	17.492.369	18.675.756.453
Kamu	3	1.315.292.182	4.905.722	-22.354.876	1.297.843.028	83.445.081	33.847.624	1.415.135.733	3.235.747.796	2.085.219	4.648.798.310
Özel	74	1.481.161.412	404.236.092	2.135.882.218	4.021.279.722	615.515.041	250.894.954	4.887.689.717	9.154.675.576	15.407.150	14.026.958.143
Zarar Edenler	6	94.909.023	31.709.305	-76.054.347	50.563.981	42.230.128	4.550.042	97.344.151	810.354.011	-	907.698.162
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	6	94.909.023	31.709.305	-76.054.347	50.563.981	42.230.128	4.550.042	97.344.151	810.354.011	-	907.698.162
3-Dokuma, Giyim Eşyası, Deri ve Ayakkabı Sanayi	61	1.444.831.843	313.988.364	-4.102.073	1.754.718.134	675.790.997	24.954.276	2.455.463.407	80.286.820	19.638.400	2.516.111.827
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	61	1.444.831.843	313.988.364	-4.102.073	1.754.718.134	675.790.997	24.954.276	2.455.463.407	80.286.820	19.638.400	2.516.111.827
Kar Edenler	53	1.168.582.702	261.108.869	181.439.671	1.611.131.242	502.050.661	22.455.281	2.135.637.184	34.253.679	19.548.747	2.150.342.116
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	53	1.168.582.702	261.108.869	181.439.671	1.611.131.242	502.050.661	22.455.281	2.135.637.184	34.253.679	19.548.747	2.150.342.116
Zarar Edenler	8	276.249.141	52.879.495	-185.541.744	143.586.892	173.740.336	2.498.995	319.826.223	46.033.141	89.653	365.769.711
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	8	276.249.141	52.879.495	-185.541.744	143.586.892	173.740.336	2.498.995	319.826.223	46.033.141	89.653	365.769.711
4-Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	13	274.449.724	88.779.236	328.986.373	692.215.333	183.939.086	33.608.031	909.762.450	78.837.821	32.152	988.568.119
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	13	274.449.724	88.779.236	328.986.373	692.215.333	183.939.086	33.608.031	909.762.450	78.837.821	32.152	988.568.119
Kar Edenler	12	255.684.854	88.779.236	329.581.372	674.045.462	181.302.766	33.608.031	888.956.259	78.837.821	32.152	967.761.928
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	12	255.684.854	88.779.236	329.581.372	674.045.462	181.302.766	33.608.031	888.956.259	78.837.821	32.152	967.761.928
Zarar Edenler	1	18.764.870	-	-594.999	18.169.871	2.636.320	-	20.806.191	-	-	20.806.191
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	1	18.764.870	-	-594.999	18.169.871	2.636.320	-	20.806.191	-	-	20.806.191
5-Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım San.	17	378.746.381	27.761.510	192.463.690	598.971.581	172.011.793	8.909.851	779.893.225	75.992.987	5.241	855.880.971
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	17	378.746.381	27.761.510	192.463.690	598.971.581	172.011.793	8.909.851	779.893.225	75.992.987	5.241	855.880.971
Kar Edenler	15	351.621.396	26.034.743	209.381.395	587.037.534	160.654.484	6.685.733	754.377.751	63.392.749	5.241	817.765.259
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	15	351.621.396	26.034.743	209.381.395	587.037.534	160.654.484	6.685.733	754.377.751	63.392.749	5.241	817.765.259
Zarar Edenler	2	27.124.985	1.726.767	-16.917.705	11.934.047	11.357.309	2.224.118	25.515.474	12.600.238	-	38.115.712
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	2	27.124.985	1.726.767	-16.917.705	11.934.047	11.357.309	2.224.118	25.515.474	12.600.238	-	38.115.712

Sektörler	İşyeri Sayısı	Maaş ve Ücretler	Ödenen Faizler	Milli Gelir Anlamında Kar	Net Katma Değer	Amortisman	Diğer Dolaylı Vergiler	Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	Ödenen KDV + ÖTV	Sübvansiyonlar	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)
6-Kimya, Petrol Ürün., Lastik ve Plast. San.	73	3.275.402.629	483.531.255	2.865.925.674	6.624.859.558	1.338.502.990	190.392.544	8.153.755.092	21.387.312.726	6.773.463	29.534.294.355
Kamu	3	486.072.140	14.378.227	142.280.947	642.731.314	122.459.436	16.803.111	781.993.861	227.370.485	-	1.009.364.346
Özel	70	2.789.330.489	469.153.028	2.723.644.727	5.982.128.244	1.216.043.554	173.589.433	7.371.761.231	21.159.942.241	6.773.463	28.524.930.009
Kar Edenler	67	3.092.812.766	417.688.575	3.080.780.432	6.591.281.773	1.212.461.133	185.082.004	7.988.824.910	21.363.416.027	4.604.286	29.347.636.651
Kamu	3	486.072.140	14.378.227	142.280.947	642.731.314	122.459.436	16.803.111	781.993.861	227.370.485	-	1.009.364.346
Özel	64	2.606.740.626	403.310.348	2.938.499.485	5.948.550.459	1.090.001.697	168.278.893	7.206.831.049	21.136.045.542	4.604.286	28.338.272.305
Zarar Edenler	6	182.589.863	65.842.680	-214.854.758	33.577.785	126.041.857	5.310.540	164.930.182	23.896.699	2.169.177	186.657.704
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	6	182.589.863	65.842.680	-214.854.758	33.577.785	126.041.857	5.310.540	164.930.182	23.896.699	2.169.177	186.657.704
7-Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	42	1.094.764.184	163.243.853	1.731.794.630	2.989.802.667	705.944.433	43.922.318	3.739.669.418	361.767.879	8.262.399	4.093.174.898
Kamu	1	30.337.335	3.452	60.260.144	90.600.931	4.281.088	1.713.881	96.595.900	18.611.751	-	115.207.651
Özel	41	1.064.426.849	163.240.401	1.671.534.486	2.899.201.736	701.663.345	42.208.437	3.643.073.518	343.156.128	8.262.399	3.977.967.247
Kar Edenler	39	965.500.774	139.743.800	1.790.283.210	2.895.527.784	676.767.953	42.906.872	3.615.202.609	337.925.464	8.244.603	3.944.883.470
Kamu	1	30.337.335	3.452	60.260.144	90.600.931	4.281.088	1.713.881	96.595.900	18.611.751	-	115.207.651
Özel	38	935.163.439	139.740.348	1.730.023.066	2.804.926.853	672.486.865	41.192.991	3.518.606.709	319.313.713	8.244.603	3.829.675.819
Zarar Edenler	3	129.263.410	23.500.053	-58.488.580	94.274.883	29.176.480	1.015.446	124.466.809	23.842.415	17.796	148.291.428
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	3	129.263.410	23.500.053	-58.488.580	94.274.883	29.176.480	1.015.446	124.466.809	23.842.415	17.796	148.291.428
8- Metal Ana Sanayi	77	2.009.879.372	525.298.679	1.684.781.708	4.219.959.759	1.236.436.232	70.513.763	5.526.909.754	744.920.645	10.350.614	6.261.479.785
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	77	2.009.879.372	525.298.679	1.684.781.708	4.219.959.759	1.236.436.232	70.513.763	5.526.909.754	744.920.645	10.350.614	6.261.479.785
Kar Edenler	73	1.965.619.304	516.725.861	1.730.545.922	4.212.891.087	1.214.161.621	70.179.608	5.497.232.316	739.285.042	10.350.614	6.226.166.744
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	73	1.965.619.304	516.725.861	1.730.545.922	4.212.891.087	1.214.161.621	70.179.608	5.497.232.316	739.285.042	10.350.614	6.226.166.744
Zarar Edenler	4	44.260.068	8.572.818	-45.764.214	7.068.672	22.274.611	334.155	29.677.438	5.635.603	-	35.313.041
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	4	44.260.068	8.572.818	-45.764.214	7.068.672	22.274.611	334.155	29.677.438	5.635.603	-	35.313.041
9- Metal Eşya, Makina ve Teçhizat ve Mesleki Aletler Sanayi	57	2.390.373.880	354.599.625	936.531.845	3.681.505.350	693.012.511	147.621.153	4.522.139.014	509.531.722	41.428.797	4.990.241.939
Kamu	1	207.414.373	1.958.566	21.426.209	230.799.148	29.619.354	6.633.077	267.051.579	6.328.223	-	273.379.802
Özel	56	2.182.959.507	352.641.059	915.105.636	3.450.706.202	663.393.157	140.988.076	4.255.087.435	503.203.499	41.428.797	4.716.862.137
Kar Edenler	49	2.115.910.255	191.842.680	1.279.271.655	3.587.024.590	612.767.240	142.568.492	4.342.360.322	458.409.292	39.909.955	4.760.859.659
Kamu	1	207.414.373	1.958.566	21.426.209	230.799.148	29.619.354	6.633.077	267.051.579	6.328.223	-	273.379.802
Özel	48	1.908.495.882	189.884.114	1.257.845.446	3.356.225.442	583.147.886	135.935.415	4.075.308.743	452.081.069	39.909.955	4.487.479.857
Zarar Edenler	8	274.463.625	162.756.945	-342.739.810	94.480.760	80.245.271	5.052.661	179.778.692	51.122.430	1.518.842	229.382.280
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	8	274.463.625	162.756.945	-342.739.810	94.480.760	80.245.271	5.052.661	179.778.692	51.122.430	1.518.842	229.382.280
10- Taşıt Araçları Sanayi	49	2.896.413.571	224.077.948	2.264.583.837	5.385.075.356	1.437.474.164	387.497.238	7.210.046.758	103.521.844	31.141.943	7.282.426.659
Kamu	3	175.717.917	1.804.833	-13.024.778	164.497.972	8.375.630	1.436.061	174.309.663	-	-	174.309.663
Özel	46	2.720.695.654	222.273.115	2.277.608.615	5.220.577.384	1.429.098.534	386.061.177	7.035.737.095	103.521.844	31.141.943	7.108.116.996
Kar Edenler	41	2.502.389.276	136.737.353	2.377.433.402	5.016.560.031	1.296.048.016	383.493.106	6.696.101.153	101.561.162	30.181.300	6.767.481.015
Kamu	2	112.864.892	377.008	2.041.606	115.283.506	6.310.770	379.273	121.973.549	-	-	121.973.549
Özel	39	2.389.524.384	136.360.345	2.375.391.796	4.901.276.525	1.289.737.246	383.113.833	6.574.127.604	101.561.162	30.181.300	6.645.507.466
Zarar Edenler	8	394.024.295	87.340.595	-112.849.565	368.515.325	141.426.148	4.004.132	513.945.605	1.960.682	960.643	514.945.644
Kamu	1	62.853.025	1.427.825	-15.066.384	49.214.466	2.064.860	1.056.788	52.336.114	-	-	52.336.114
Özel	7	331.171.270	85.912.770	-97.783.181	319.300.859	139.361.288	2.947.344	461.609.491	1.960.682	960.643	462.609.530

Sektörler	İşyeri Sayısı	Maaş ve Ücretler	Ödenen Faizler	Milli Gelir Anlamında Kar	Net Katma Değer	Amortisman	Diğer Dolaylı Vergiler	Brüt Katma Değer (Temel Fiyatlarla)	Ödenen KDV + ÖTV	Sübvansiyonlar	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)
11- Diğer İmalat Sanayi	5	25.226.828	15.384.979	-52.385.038	-11.773.231	4.936.835	1.545.213	-5.291.183	115.734	57.621	-5.233.070
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	5	25.226.828	15.384.979	-52.385.038	-11.773.231	4.936.835	1.545.213	-5.291.183	115.734	57.621	-5.233.070
Kar Edenler	4	24.917.382	14.369.738	-49.343.057	-10.055.937	4.835.302	1.544.712	-3.675.923	110.748	57.621	-3.622.796
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	4	24.917.382	14.369.738	-49.343.057	-10.055.937	4.835.302	1.544.712	-3.675.923	110.748	57.621	-3.622.796
Zarar Edenler	1	309.446	1.015.241	-3.041.981	-1.717.294	101.533	501	-1.615.260	4.986	-	-1.610.274
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	1	309.446	1.015.241	-3.041.981	-1.717.294	101.533	501	-1.615.260	4.986	-	-1.610.274
12- Elektrik Sektörü	12	491.385.308	209.213.170	-399.073.535	301.524.943	1.175.662.811	29.416.990	1.506.604.744	340.951.177	-	1.847.555.921
Kamu	2	386.747.903	156.819.193	-332.165.489	211.401.607	935.616.167	804.268	1.147.822.042	314.155.989	-	1.461.978.031
Özel	10	104.637.405	52.393.977	-66.908.046	90.123.336	240.046.644	28.612.722	358.782.702	26.795.188	-	385.577.890
Kar Edenler	9	429.794.778	181.043.207	-281.424.282	329.413.703	1.070.260.178	18.488.742	1.418.162.623	334.572.493	-	1.752.735.116
Kamu	2	386.747.903	156.819.193	-332.165.489	211.401.607	935.616.167	804.268	1.147.822.042	314.155.989	-	1.461.978.031
Özel	7	43.046.875	24.224.014	50.741.207	118.012.096	134.644.011	17.684.474	270.340.581	20.416.504	-	290.757.085
Zarar Edenler	3	61.590.530	28.169.963	-117.649.253	-27.888.760	105.402.633	10.928.248	88.442.121	6.378.684	-	94.820.805
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	3	61.590.530	28.169.963	-117.649.253	-27.888.760	105.402.633	10.928.248	88.442.121	6.378.684	-	94.820.805
13- Toplam Sanayi Sektörü	500	17.846.805.624	2.961.722.046	12.159.865.136	32.968.392.806	8.577.963.186	1.251.854.535	42.798.210.527	37.004.026.410	137.617.815	79.664.619.122
Kamu	15	3.138.530.646	278.417.181	9.036.244	3.425.984.071	1.304.941.459	66.257.584	4.797.183.114	3.866.204.538	2.085.219	8.661.302.433
Özel	485	14.708.274.978	2.683.304.865	12.150.828.892	29.542.408.735	7.273.021.727	1.185.596.951	38.001.027.413	33.137.821.872	135.532.596	71.003.316.689
Kar Edenler	450	16.343.256.368	2.498.208.184	13.334.362.092	32.175.826.644	7.843.330.560	1.215.935.697	41.235.092.901	36.022.197.521	132.861.704	77.124.428.718
Kamu	14	3.075.677.621	276.989.356	24.102.628	3.376.769.605	1.302.876.599	65.200.796	4.744.847.000	3.866.204.538	2.085.219	8.608.966.319
Özel	436	13.267.578.747	2.221.218.828	13.310.259.464	28.799.057.039	6.540.453.961	1.150.734.901	36.490.245.901	32.155.992.983	130.776.485	68.515.462.399
Zarar Edenler	50	1.503.549.256	463.513.862	-1.174.496.956	792.566.162	734.632.626	35.918.838	1.563.117.626	981.828.889	4.756.111	2.540.190.404
Kamu	1	62.853.025	1.427.825	-15.066.384	49.214.466	2.064.860	1.056.788	52.336.114	-	-	52.336.114
Özel	49	1.440.696.231	462.086.037	-1.159.430.572	743.351.696	732.567.766	34.862.050	1.510.781.512	981.828.889	4.756.111	2.487.854.290

2007 Yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Sektörel

Bazı Oranlar (%) Ve Çalışan Başına Düşen Büyüklükler (YTL)

Sektörler	İşyeri Sayısı	D.K. (V.Ö.)/S.H. (%)	D.K. (V.Ö.)/Ö.K. (%)	Ü.S. / S.H. (%)	S.H. / Ö.K. (%)	Ç.O.	D.K. (V.Ö.) / Ç.O.	B.K.D. / Ç.O.	N.K.D. / Ç.O.	Ö.K. / Ç.O.	N.A. / Ç.O.	S.H. / Ç.O.	Ü.S. / Ç.O.
1-Madencilik ve Taşocakçılığı	11	19,9	22,6	98,2	113,7	20.090	36.844	85.448	67.787	163.124	251.171	185.519	182.178
Kamu	2	10,7	13,2	100,0	124,3	14.547	16.032	67.248	54.176	121.023	191.286	150.477	150.477
Özel	9	33,0	33,4	95,6	101,4	5.543	91.463	133.212	103.506	273.615	408.333	277.483	265.375
Kar Edenler	11	19,9	22,6	98,2	113,7	20.090	36.844	85.448	67.787	163.124	251.171	185.519	182.178
Kamu	2	10,7	13,2	100,0	124,3	14.547	16.032	67.248	54.176	121.023	191.286	150.477	150.477
Özel	9	33,0	33,4	95,6	101,4	5.543	91.463	133.212	103.506	273.615	408.333	277.483	265.375
Zarar Edenler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2-Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	83	10,3	17,5	95,1	169,4	102.623	27.460	190.829	52.324	157.124	248.884	266.177	253.258
Kamu	3	1,8	1,0	97,6	52,7	40.329	1.417	115.271	32.181	146.350	177.949	77.143	75.305
Özel	80	11,4	27,0	94,8	236,8	62.294	44.320	239.744	65.364	164.100	294.807	388.558	368.464
Kar Edenler	77	11,1	18,7	95,0	169,4	99.261	29.010	188.147	53.587	154.896	244.383	262.330	249.226
Kamu	3	1,8	1,0	97,6	52,7	40.329	1.417	115.271	32.181	146.350	177.949	77.143	75.305
Özel	74	12,3	29,8	94,7	242,0	58.932	47.893	238.019	68.235	160.745	289.845	389.059	368.246
Zarar Edenler	6	-4,8	-8,2	98,0	170,4	3.362	-18.307	269.987	15.039	222.912	381.792	379.770	372.288
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	6	-4,8	-8,2	98,0	170,4	3.362	-18.307	269.987	15.039	222.912	381.792	379.770	372.288
3-Dokuma, Giyim Eşyası, Deri ve Ayakkabı Sanayi	61	4,5	6,6	89,7	146,4	91.644	5.987	27.455	19.147	90.685	167.920	132.799	119.161
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	61	4,5	6,6	89,7	146,4	91.644	5.987	27.455	21.464	90.685	167.920	132.799	119.161
Kar Edenler	53	6,2	9,2	88,8	148,6	75.060	8.512	28.648	21.464	92.808	167.405	137.939	122.463
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	53	6,2	9,2	88,8	148,6	75.060	8.512	28.648	21.464	92.808	167.405	137.939	122.463
Zarar Edenler	8	-5,0	-6,7	95,1	135,1	16.584	-5.444	22.055	8.658	81.079	170.254	109.533	104.215
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	8	-5,0	-6,7	95,1	135,1	16.584	-5.444	22.055	21.464	81.079	170.254	109.533	104.215
4-Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	13	12,6	30,1	87,4	238,4	13.026	36.971	75.891	53.141	122.738	282.039	292.655	255.729
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	13	12,6	30,1	87,4	238,4	13.026	36.971	75.892	53.141	122.738	282.039	292.655	255.729
Kar Edenler	12	13,1	30,7	87,0	234,7	12.316	39.233	78.577	54.729	127.786	294.163	299.877	260.879
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	12	13,1	30,7	87,0	234,7	12.316	39.233	78.578	54.729	127.786	294.163	299.877	260.879
Zarar Edenler	1	-1,4	-6,4	99,4	475,9	710	-2.265	29.304	25.591	35.167	71.734	167.371	166.385
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	1	-1,4	-6,4	99,4	475,9	710	-2.265	29.304	25.591	35.167	71.734	167.371	166.385
5-Kağıt, Kağıt Ürün. ve Basım San.	17	9,2	11,1	97,6	120,9	9.208	34.737	92.949	65.049	312.295	493.065	377.717	368.754
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	17	9,2	11,1	97,6	120,9	9.208	34.737	92.949	65.049	312.295	493.065	377.717	368.754
Kar Edenler	15	10,5	13,1	97,6	125,0	8.071	42.228	101.321	72.734	321.191	522.248	401.548	391.821
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	15	10,5	13,1	97,6	125,0	8.071	42.228	101.321	72.734	321.191	522.248	401.548	391.821
Zarar Edenler	2	-8,8	-7,4	98,3	83,7	1.137	-18.440	33.523	10.496	249.142	285.909	208.550	205.010
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	2	-8,8	-7,4	98,3	83,7	1.137	-18.440	33.523	10.496	249.142	285.909	208.550	205.010

Sektörler	İşyeri Sayısı	D.K. (V.Ö.)/S.H. (%)	D.K. (V.Ö.)/Ö.K. (%)	Ü.S. / S.H. (%)	S.H. / Ö.K. (%)	Ç.O.	D.K. (V.Ö.) / Ç.O.	B.K.D. / Ç.O.	N.K.D. / Ç.O.	Ö.K. / Ç.O.	N.A. / Ç.O.	S.H. / Ç.O.	Ü.S. / Ç.O.
6-Kimya, Petrol Ürün., Lastik ve Plast. San.	73	6,0	22,2	57,6	370,6	60.958	76.334	484.502	108.679	343.171	644.754	1.271.745	732.811
Kamu	3	15,6	13,9	98,3	89,1	8.572	61.918	117.751	74.980	444.590	615.801	396.155	389.245
Özel	70	5,6	24,1	55,8	433,3	52.386	78.692	544.514	114.193	326.576	649.492	1.415.019	789.029
Kar Edenler	67	6,5	24,7	56,3	382,0	56.534	85.584	519.114	116.589	347.027	656.595	1.325.494	746.904
Kamu	3	15,6	13,9	98,3	89,1	8.572	61.918	117.751	74.980	444.590	615.801	396.155	389.245
Özel	64	6,0	27,3	54,4	452,6	47.962	89.814	590.848	124.026	329.590	663.886	1.491.590	810.826
Zarar Edenler	6	-7,2	-14,2	94,5	199,0	4.424	-41.878	42.192	7.589	293.900	493.442	584.880	552.717
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	6	-7,2	-14,2	94,5	199,0	4.424	-41.878	42.192	7.589	293.900	493.442	584.880	552.717
7-Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	42	20,6	23,3	93,3	112,9	29.326	74.752	139.574	101.950	321.307	480.127	362.750	338.521
Kamu	1	29,8	60,5	81,8	203,1	528	114.841	218.196	171.592	189.866	517.916	385.621	315.309
Özel	41	20,4	22,9	93,5	111,9	28.798	74.017	138.133	100.673	323.717	479.434	362.330	338.947
Kar Edenler	39	22,6	24,2	93,0	107,2	26.245	85.429	150.309	110.326	352.831	516.250	378.332	351.824
Kamu	1	29,8	60,5	81,8	203,1	528	114.841	218.196	171.592	189.866	517.916	385.621	315.309
Özel	38	22,4	23,8	93,2	106,2	25.717	84.825	148.916	109.068	356.177	516.216	378.183	352.574
Zarar Edenler	3	-7,0	-30,7	97,9	435,8	3.081	-16.190	48.130	30.598	52.776	172.419	230.010	225.199
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	3	-7,0	-30,7	97,9	435,8	3.081	-16.190	48.130	30.598	52.776	172.419	230.010	225.199
8- Metal Ana Sanayi	77	7,0	14,9	95,6	213,2	56.463	49.118	110.895	74.738	329.974	574.762	703.484	672.404
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	77	7,0	14,9	95,6	213,2	56.463	49.118	110.895	74.738	329.974	574.762	703.484	672.404
Kar Edenler	73	7,2	15,1	95,7	210,9	55.189	50.678	112.815	76.335	334.634	580.726	705.879	675.513
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	73	7,2	15,1	95,7	210,9	55.189	50.678	112.815	76.335	334.634	580.726	705.879	675.513
Zarar Edenler	4	-3,1	-14,4	89,7	468,0	1.274	-18.462	27.718	5.548	128.133	316.424	599.716	537.725
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	4	-3,1	-14,4	89,7	468,0	1.274	-18.462	27.718	5.548	128.133	316.424	599.716	537.725
9- Metal Eşya, Makina ve Teçhizat ve Mesleki Aletler Sanayi	57	5,0	15,7	82,5	317,8	68.037	19.437	73.346	54.110	123.451	330.168	392.362	323.832
Kamu	1	14,1	16,2	88,6	114,9	5.907	12.233	46.280	39.072	75.630	150.114	86.933	77.062
Özel	56	4,8	15,7	82,4	329,2	62.130	20.122	75.919	55.540	127.998	347.287	421.401	347.293
Kar Edenler	49	6,6	20,1	82,0	302,9	61.139	25.707	77.869	58.669	128.018	322.111	387.710	317.965
Kamu	1	14,1	16,2	88,6	114,9	5.907	12.233	46.280	39.072	75.630	150.114	86.933	77.062
Özel	48	6,5	20,3	81,9	314,2	55.232	27.148	81.247	60.765	133.621	340.505	419.878	343.729
Zarar Edenler	8	-8,3	-43,5	86,7	522,6	6.898	-36.134	33.253	13.696	82.973	401.585	433.590	375.835
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	8	-8,3	-43,5	86,7	522,6	6.898	-36.134	33.253	13.696	82.973	401.585	433.590	375.835
10- Taşıt Araçları Sanayi	49	6,0	23,0	88,1	381,4	85.538	26.076	85.136	62.955	113.373	241.711	432.421	380.894
Kamu	3	-3,3	-9,5	98,8	289,4	4.691	-2.548	37.158	35.066	26.822	66.699	77.621	76.684
Özel	46	6,1	23,4	88,0	382,6	80.847	27.737	87.920	64.573	118.395	251.866	453.008	398.545
Kar Edenler	41	7,2	30,1	87,8	418,7	72.119	33.007	93.837	69.559	109.591	238.295	458.891	402.836
Kamu	2	0,9	1,9	98,3	204,0	3.004	796	40.603	38.376	42.852	67.958	87.404	85.941
Özel	39	7,2	30,6	87,7	422,3	69.115	34.407	96.151	70.914	112.492	245.698	475.037	416.610
Zarar Edenler	8	-3,9	-8,4	90,6	217,0	13.419	-11.172	38.374	27.462	133.695	260.074	290.162	262.964
Kamu	1	-14,1	493,6	100,0	-3.494,2	1.687	-8.505	31.023	29.172	-1.722	64.458	60.201	60.201
Özel	7	-3,6	-7,5	90,4	211,0	11.732	-11.555	39.431	27.216	153.167	288.202	323.230	292.120

Sektörler	İşyeri Sayısı	D.K. (V.Ö.)/S.H. (%)	D.K. (V.Ö.)/Ö.K. (%)	Ü.S. / S.H. (%)	S.H. / Ö.K. (%)	Ç.O.	D.K. (V.Ö.) / Ç.O.	B.K.D. / Ç.O.	N.K.D. / Ç.O.	Ö.K. / Ç.O.	N.A. / Ç.O.	S.H. / Ç.O.	Ü.S. / Ç.O.
11- Diğer İmalat Sanayi	5	0,3	3,6	43,7	1.100,6	2.384	4.085	-2.195	-4.938	114.200	325.832	1.256.903	548.834
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	5	0,3	3,6	43,7	1.100,6	2.384	4.085	-2.195	-4.938	114.200	325.832	1.256.903	548.834
Kar Edenler	4	0,4	3,7	35,9	992,5	2.341	4.235	-1.547	-4.295	113.397	311.137	1.125.462	404.443
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	4	0,4	3,7	35,9	992,5	2.341	4.235	-1.547	-4.295	113.397	311.137	1.125.462	404.443
Zarar Edenler	1	0,0	-2,6	100,0	5.327,0	43	-4.081	-37.448	-39.937	157.927	1.125.840	8.412.819	8.409.733
Kamu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel	1	0,0	-2,6	100,0	5.327,0	43	-4.081	-37.448	-39.937	157.927	1.125.840	8.412.819	8.409.733
12- Elektrik Sektörü	12	2,1	1,1	94,7	53,6	13.461	12.958	137.252	22.399	1.136.356	1.911.658	608.974	576.610
Kamu	2	1,9	0,7	96,8	38,4	11.105	8.936	131.650	19.036	1.238.642	2.008.747	476.006	460.750
Özel	10	2,6	4,9	90,9	188,9	2.356	31.917	163.657	38.252	654.232	1.454.027	1.235.720	1.122.715
Kar Edenler	9	3,5	1,7	95,8	49,4	11.908	21.096	147.189	27.663	1.223.664	2.050.437	604.680	579.035
Kamu	2	1,9	0,7	96,8	38,4	11.105	8.936	131.650	19.036	1.238.642	2.008.747	476.006	460.750
Özel	7	7,9	18,6	92,9	234,5	803	189.270	362.088	146.964	1.016.522	2.626.973	2.384.158	2.214.839
Zarar Edenler	3	-7,7	-10,6	86,9	137,5	1.553	-49.444	61.056	-17.957	466.904	847.539	641.904	558.017
Kamu	0	1,9	0,7	96,8	38,4	11.105	8.936	131.650	19.036	1.238.642	2.008.747	476.006	460.750
Özel	3	7,9	18,6	92,9	234,5	803	189.270	362.088	146.964	1.016.522	2.626.973	2.384.158	2.214.839
13- Toplam Sanayi Sektörü	500	7,2	15,9	80,4	220,6	552.758	33.042	144.122	59.643	207.732	379.325	458.180	368.235
Kamu	15	6,9	4,0	97,3	58,2	85.679	12.153	101.090	39.986	302.310	455.397	175.810	171.111
Özel	485	7,2	19,4	79,3	267,9	467.079	36.873	152.015	63.249	190.383	365.370	509.977	404.394
Kar Edenler	450	8,1	17,8	79,6	220,5	500.273	38.326	154.164	64.316	215.280	388.687	474.761	377.874
Kamu	14	7,1	4,1	97,3	57,8	83.992	12.568	102.497	40.203	308.417	463.250	178.132	173.338
Özel	436	8,1	22,2	78,4	272,1	416.281	43.523	164.589	69.181	196.488	373.643	534.611	419.142
Zarar Edenler	50	-5,8	-12,8	92,1	221,0	52.485	-17.323	48.398	15.100	135.784	290.085	300.136	276.360
Kamu	1	-14,1	493,6	100,0	-3.494,2	1.687	-8.505	31.023	29.172	-1.722	64.458	60.201	60.201
Özel	49	8,1	22,2	78,4	272,1	416.281	43.523	164.589	69.181	196.488	373.643	534.611	419.142

Kısaltmalar :

- D.K. (V.Ö.) : Dönem Karı (Vergi Öncesi)
N.K.D. : Net Katma Değer (Faktör Fiyatlarıyla)
Ç.O. : Ücretle Çalışanlar Ortalaması
Ö.K. : Özkaynak (2007 net dönem karı dahildir)
Ü.S. : Üretimden Satışlar (Net)
S.H. : Satış Hasılatı (Ciro) (Net)
N.A. : Net Aktifler (Toplam Varlıklar)
B.K.D. : Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun Sermaye Dağılımı

	Sayı
Kamu Kuruluşları	
%100 kamu sermayeli kuruluşlar	12
%50 den fazla kamu sermayeli, kamu-özel sermayeli kuruluşlar	3
%50 den fazla kamu sermayeli, kamu-yabancı ortaklı kuruluşlar	0
%50 den fazla kamu sermayeli, kamu-özel-yabancı sermayeli kuruluşlar	0
Toplam Kamu Kuruluşları	15
Özel Kuruluşlar	
Yerli Sermaye ağırlıklı	385
%100 özel sermayeli kuruluşlar	335
%50 den fazla özel sermayeli, özel-kamu sermayeli kuruluşlar	7
%50 den fazla özel sermayeli, özel-yabancı sermayeli kuruluşlar	42
%50 den fazla özel sermayeli, özel-kamu-yabancı sermayeli kuruluşlar	1
Yabancı Sermaye ağırlıklı	100
%100 yabancı sermayeli kuruluşlar	43
%50 den fazla yabancı sermayeli, yabancı-özel sermayeli kuruluşlar	43
%50 den fazla yabancı sermayeli, yabancı-kamu sermayeli kuruluşlar	0
%50 den fazla yabancı sermayeli, yabancı-özel-kamu sermayeli kuruluşlar	1
Hiçbirinin %50 den fazla sermayeye sahip olmadığı kamu-özel-yabancı Sermayesi yarı yarıya olan özel ve Yabancı sermayeli kuruluşlar	0
Toplam Özel Kuruluşlar	485
Genel Toplam	500

Bazı Tarif ve Tanımlar

Satışlar: Satışlar, fabrika çıkış fiyatı ile verilmektedir. İadeler, iskontolar ve indirimler satış tutarından düşülmektedir.

Eğer malların teslimi, alıcıya işyeri tarafından yapılıyorsa, malın satış fiyatı, alıcıya teslim edildiği andaki fiyattır. Satış fiyatı, piyasa fiyatı olarak tüm satış vergileri, fonlar, KDV ve ÖTV'yi kapsamaktadır. Sıralamada temel alınan kriter üretimden net satışlardır.

Üretimden Satışlar, işyerinin ürettiği veya malzemesini vererek fason olarak yaptırdığı malların satışlarını kapsar. Toplam satış hasılatı içine ise üretimden satışlar ile diğer mal ve hizmet satışları da girer. 1999 yılından itibaren satışlar net alınmaktadır.

Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla): İşyerindeki üretim faaliyeti sonucu, üretime katılan üretim faktörlerinin paylarına düşen faktör gelirleri, bunlar maaş ve ücretler, ödenen faizler ve

milli gelir anlamında kar ile yıl içinde ayrılan amortisman, dolaylı vergiler ve (eksi) kalem olarak ilave edilen sübvansiyon brüt katma değeri teşkil eder. Milli gelir anlamındaki kar, vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamından üretim faaliyeti dışı gelirlerin düşülmesi ve vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamından o dönem için ayrılan karşılıkların ilavesi ile elde edilen karıdır.

Özkaynak: İşyerinin toplam net varlıklarından, tüm borçları düşüldüğünde özkaynak elde edilmektedir.

Kar (Vergi Öncesi) ve Zarar: Kar, yıl içinde elde edilen vergi öncesi dönem karıdır. İşyeri zararda ise o yılki dönem zararıdır.

Net Aktifler: Aktif toplamdan birikmiş amortismanların düşülmesi ile elde edilmiştir. (Net Aktifler toplamı yıl sonu itibarıyla)

Endüstriyel Kodlar Anahtarı

Kuruluşların alfabetik olarak adlarını verdiğimiz tabloda, sermaye dağılımları verilirken, 500 Büyük Kuruluş içindeki yerleri ile kendi sektörlerindeki yani özel ve kamu kesimindeki yerleride verilmektedir. Ayrıca her kuruluşun hisasında üç basamaklı faaliyet kodu da yer almıştır. Endüstriyel koda ait anahtar açıklama aşağıda verilmektedir.

- 210- Madencilik
- 311- Gıda Maddeleri San.
- 312- Başka Yerde Sınıflandırılmamış Gıda Mad. San.
- 313- İçki Sanayii (Alkollü ve Alkolsüz)
- 314- Tütün İşleme San.
- 321- Dokuma San.
- 322- Giyim Eşya San. (Ayakkabı Hariç)
- 323- Deri İşleme San., Kürk ve Deri Yerine Kullanılan Mad. Eşya İmalı
- 324- Ayakkabı San.
- 331- Ağaç ve Mantar Ürünleri San.
- 332- Ağaç Mobilya İmalatı
- 341- Kağıt ve Kağıt Ürünleri San.
- 342- Basım Sanayii
- 351- Ana Kimya San.
- 352- Diğer Kimyasal Ürün. San. (Boya, İlaç, Sabun, Deterjan, Diğer Kimyasal Mad.)
- 353- Petrol Ürünleri İmalı
- 354- Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayii
- 355- Lastik Ürünleri Sanayii
- 356- Başka Yerde Sınıflandırılmamış Plastik Ürünleri San.
- 361- Çanak, Çömlek, Çini, Porselen vb. Sanayii
- 362- Cam ve Camdan Mamül Eşya San.
- 369- Taş ve Toprağa Dayalı Diğer San.
- 371- Demir-Çelik Metal Ana Sanayii
- 372- Demir-Çelik Dışında Metal Ana Sanayii
- 381- Metal Eşya Sanayii
- 382- Makina Sanayii (Elektrikli Olanlar Hariç)
- 383- Elektrik Makinaları, Aletleri ve Cihazları San.
- 384- Taşıt Araçları Sanayii
- 385- Mesleki, Bilimsel, Sağlık Amaçlı Aletler ve Malzemeleri San.
- 390- Diğer İmalat Sanayii
- 400- Elektrik Üretim ve Dağıtım

Not: Endüstriyel Sınıflama: Tüm ekonomik faaliyetlerin uluslararası standart sanayi sınıflaması
-Birleşmiş Milletler- Seri M No: 4, Rev. 2'sine göre.

On üç mucize

İşte dünyaya mal olmuş, sektör lideri 13 marka...

Bu 13 bambaşka, hepsi yaşamımızın bir parçası.
Bu 13 marka, dünya standartlarında, dünya klasında.

Vario ailesi büyümeye devam ediyor...

varioprofile®

VARIOSUN

variopanel

vario[am]

varioprint®

vario color

vario panel

vario ufc

vario 5G

vario board

vario decor

Yıldız Entegre

Organize San. Bölgesi No:5 Arslanbey / Kocaeli
Tel: (0262) 316 61 00 (ISDN) • Faks: (0262) 316 61 96 (4Hat)
www.vario.com.tr

**Hiçbirşey
zirve inancımızın
önüne geçemez!**

Yıldız Entegre'nin başarıları ve yükselişi devam ediyor!

Ahşap sektörünün lideri Yıldız Entegre, sahip olduğu üretim kapasitesi ve dünya çapındaki tesisleri ile yükselmeye devam ediyor. Her geçen yıl biraz daha parlayan Yıldız Entegre, dünya çapındaki markaları ile başarılarına yenilerini eklemeye devam edecektir.

Yıldız Entegre

Yıldız Entegre A.Ş. bir **YILDIZLAR** kuruluşudur.

Organize San. Bölgesi No:5 Arslanbey / Kocaeli
Tel: (0262) 316 61 00 (ISDN) • Faks: (0262) 316 61 96 (4Hat)
www.yildizentegre.com.tr

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu

500
Büyük
Kuruluş
Sıra No:

2007 2006 Kuruluşlar

			Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) (YTL)	Sıra No:
1	1	TÜPRAŞ -Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Kocaeli	-	1	18.450.708.799	1-1	20.595.892.067
2	2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	2	6.230.215.120	4-4	7.245.081.075
3	3	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	1	-	4.624.293.341	7-1	4.793.708.964
4	5	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	-	3	4.151.436.933	8-7	4.321.934.801
5	4	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Adapazarı	-	4	3.992.567.168	9-8	4.011.572.007
6	7	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Ankara	-	5	3.958.338.547	10-9	3.958.338.547
7	6	Arçelik A.Ş.	İstanbul	-	6	3.927.520.556	5-5	5.797.337.628
8	9	Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	-	7	3.099.541.994	11-10	3.631.765.007
9	10	Aygaz A.Ş.	İstanbul	-	8	2.808.583.500	12-11	3.020.968.067
10	13	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.	İstanbul	-	9	2.425.563.323	14-13	2.425.563.323
11	8	Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	10	2.395.395.531	15-14	2.421.147.632
12	15	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	İstanbul	-	11	2.328.447.374	13-12	3.014.981.989
13	14	Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş.	İstanbul	-	12	2.298.981.442	16-15	2.327.304.434
14	11	Petkim Petrokimya Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	2	-	2.181.756.480	18-2	2.181.756.480
15	20	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	İskenderun	-	13	1.789.111.000	21-19	1.805.403.000

2007 yılında net satışlar, katma değer, özkaynak, net aktifler, vergi öncesi dönem karı, zararı, ihracat tutarı, istihdam.

Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)		Özkaynak		Net Aktifler		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı		İhracat Tutarı		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		500 Büyük Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(Bin \$)	Sıra No:	Adet	2007
1-1	15.666.720.425	3-2	3.337.268.648	2-1	7.751.274.458	1-1	1.252.197.224	2-2	3.380.072	19-12	4.451	1
11-9	1.179.539.918	17-10	1.054.327.180	12-8	2.314.929.272	3-3	600.037.391	1-1	3.413.337	6-2	8.865	2
10-2	1.260.946.482	1-1	12.616.783.493	1-1	21.148.772.791	48-4	87.423.368	---	-	5-4	9.975	3
22-19	586.956.373	32-25	630.744.017	26-19	1.205.401.445	23-21	177.202.917	4-4	2.529.173	12-7	5.923	4
---	---	---	---	---	---	---	---	3-3	3.085.339	---	-	5
9-8	1.274.603.278	2-1	5.533.648.363	3-2	7.286.267.815	2-2	784.931.318	23-23	419.885	9-4	7.461	6
13-11	950.333.060	9-5	1.556.963.482	5-4	4.798.519.316	18-16	204.057.183	6-6	1.641.127	3-1	11.275	7
14-12	924.541.902	27-20	680.838.801	11-7	2.460.989.659	39-37	107.458.477	7-7	1.606.210	10-5	6.269	8
8-7	1.388.786.732	16-9	1.085.647.941	16-12	1.688.893.812	11-10	263.320.626	57-55	166.678	130-118	1.164	9
29-24	424.156.753	42-34	540.912.911	30-22	1.153.681.024	20-18	191.873.430	11-11	742.478	32-23	3.128	10
53-43	177.697.767	19-12	976.684.801	10-6	2.817.467.071	52-48	80.905.131	5-5	1.688.850	17-11	4.699	11
21-18	606.683.237	30-23	651.720.488	32-24	1.127.634.933	16-14	207.110.771	8-8	932.500	20-13	4.408	12
45-36	247.360.197	36-29	576.306.235	34-26	1.092.216.134	41-39	104.366.542	10-10	910.765	102-91	1.392	13
30-6	413.677.272	15-7	1.129.865.017	18-5	1.542.669.948	42-3	102.365.485	28-2	356.845	25-9	3.534	14
20-17	618.423.134	5-3	2.699.932.000	6-5	4.724.932.000	13-12	249.046.000	64-62	152.130	11-6	6.154	15

500
Büyük
Kuruluş
Sıra No:

2007 2006 Kuruluşlar

		Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) Sıra No: (YTL)	
16	17	Unilever Sanayi ve Ticaret Türk A.Ş.	İstanbul	-	14	1.757.858.005	19-17 2.074.012.355
17	18	Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	15	1.706.791.602	22-20 1.710.227.455
18	19	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	3	-	1.672.859.945	23-3 1.672.859.945
19	21	Çolakoğlu Metalurji A.Ş.	İstanbul	-	16	1.510.398.112	25-22 1.510.561.994
20	12	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	4	-	1.478.408.401	26-4 1.480.493.620
21	24	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	17	1.370.709.590	20-18 1.902.113.264
22	23	Milangaz Lpg Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	18	1.343.024.942	28-24 1.377.740.589
23	22	İpragaz A.Ş.	İstanbul	-	19	1.314.810.898	29-25 1.327.666.040
24	25	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	20	1.311.579.783	24-21 1.662.390.111
25	30	Bosch Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Bursa	-	21	1.202.684.778	27-23 1.430.667.460
26	26	Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütüncülük San. ve Tic A.Ş.	İstanbul	-	22	1.194.986.530	33-29 1.206.899.080
27	29	Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamülleri A.Ş.	Denizli	-	23	1.107.334.101	35-31 1.146.773.261
28	39	Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	Kocaeli	-	24	1.090.724.501	31-27 1.244.935.024
29	16	Grundig Elektronik A.Ş.	İstanbul	-	25	1.063.270.906	32-28 1.224.668.809
30	27	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	26	1.052.027.565	34-30 1.187.537.152
31	31	Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	27	1.030.814.848	37-33 1.032.009.205
32	33	Coca-Cola İçecek A.Ş.	İstanbul	-	28	1.024.306.168	38-34 1.026.977.895
33	37	Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	29	953.511.746	42-37 955.249.542
34	44	Ege Çelik Endüstrisi San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	30	950.257.068	41-36 956.087.523
35	35	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	5	-	925.506.278	39-5 979.866.727
36	38	Kaptan Demir Çelik End. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	31	900.711.681	43-38 937.688.719
37	41	Fırat Plastik Kauçuk San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	32	876.398.084	44-39 932.295.474
38	32	BMC Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ege-İzmir	-	33	853.519.410	46-41 853.556.910
39	28	Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	34	835.883.719	47-42 840.147.839
40	43	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	6	-	815.962.676	49-6 815.962.676
41	45	Borusan Mannesmann Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	35	812.393.153	48-43 831.902.686
42	40	Assan Demir ve Sac San. A.Ş.	İstanbul	-	36	804.744.971	40-35 977.011.256
43	42	İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Ege-İzmir	-	37	772.959.071	56-49 774.402.843
44	48	Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	38	758.880.605	53-46 793.402.346
45	-	Tekel Tütün,Tütün Mamulleri,Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.	Kamu	7	-	742.608.761	50-7 814.677.616
46	57	Ak Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	39	728.335.389	59-52 764.099.706
47	46	Kardemir Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Karabük	-	40	723.806.637	60-53 723.806.637
48	72	Siemens Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	41	713.334.106	30-26 1.248.516.216
49	47	Brisa Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	42	711.400.914	58-51 766.859.627
50	51	Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	43	683.886.039	64-57 685.633.825

500
Büyük
Kuruluş
Sıra No:
2007

Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No: (YTL)	Özkaynak Sıra No: (YTL)	Net Aktifler Sıra No: (YTL)	Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı Sıra No: (YTL)	İhracat Tutarı Sıra No: (Bin \$)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması Sıra No: Adet	
26-22 511.028.326	37-30 570.590.787	49-40 839.317.028	10-9 268.481.657	217-214 50.285	63-54 1.902	16
326-311 29.804.228	136-126 177.281.507	81-70 525.316.611	143-136 28.126.688	20-20 471.224	248-235 667	17
23-4 573.877.692	40-8 549.676.474	19-6 1.513.430.142	195-8 18.332.404	---	4-3 10.842	18
46-37 224.785.692	13-8 1.195.139.941	17-13 1.661.957.290	53-49 80.799.411	15-15 556.186	143-130 1.101	19
18-3 678.796.900	7-4 2.572.990.087	9-4 3.041.900.876	388-12 3.074.047	364-5 10.988	1-1 16.376	20
28-23 488.688.300	62-52 387.110.651	29-21 1.158.018.440	36-34 110.105.925	18-18 495.620	26-17 3.421	21
16-14 752.035.523	186-176 129.878.492	120-109 381.963.585	101-95 45.351.816	194-191 56.279	91-80 1.510	22
25-21 544.169.405	123-113 196.077.753	131-120 351.426.216	83-77 58.150.358	418-412 1.901	254-241 652	23
---	---	---	---	12-12 738.427	50-41 2.188	24
---	29-22 654.676.789	33-25 1.118.261.811	---	9-9 922.550	15-9 4.907	25
2-2 6.117.010.091	35-28 593.406.603	31-23 1.132.374.678	4-4 531.651.049	285-282 27.196	228-215 724	26
233-218 48.920.686	297-285 66.766.591	110-99 406.120.186	204-196 17.751.047	35-33 287.675	303-289 470	27
108-97 104.077.500	92-82 241.070.604	84-73 504.280.697	102-96 45.340.815	17-17 550.650	180-167 918	28
110-99 102.755.419	336-322 52.946.503	37-29 1.005.014.814	498-483 -68.657.167	14-14 557.947	52-43 2.145	29
42-33 269.462.160	55-45 443.084.659	53-44 793.618.207	66-61 70.540.017	13-13 614.631	34-25 2.993	30
81-71 126.866.921	45-37 520.984.729	46-37 858.847.449	125-118 34.646.344	75-73 134.071	270-257 577	31
33-26 356.597.721	22-15 945.864.957	22-16 1.346.273.782	21-19 183.530.287	320-317 19.922	181-168 913	32
136-124 85.635.032	68-58 354.315.214	67-57 613.118.510	88-82 50.655.213	16-16 554.112	170-157 968	33
58-48 169.619.104	113-103 207.754.621	95-84 434.491.114	103-97 45.282.343	142-140 78.315	223-210 739	34
27-5 499.777.481	6-3 2.621.160.907	8-3 3.137.859.839	7-1 411.960.823	---	18-7 4.693	35
71-61 144.700.286	125-115 193.628.430	77-66 537.168.196	110-103 41.152.864	36-34 274.136	195-182 852	36
43-34 257.171.011	46-38 513.540.090	38-30 957.592.140	25-23 163.653.096	84-82 123.408	97-86 1.437	37
70-60 146.339.530	11-7 1.401.443.487	14-10 1.887.302.409	490-475 -32.568.987	82-80 124.438	30-21 3.203	38
151-139 77.521.546	43-35 540.676.741	54-45 776.904.091	474-460 -8.044.650	37-35 267.780	263-250 590	39
36-8 301.215.407	48-9 483.591.981	61-10 682.212.657	294-11 9.676.689	388-6 5.548	7-5 8.696	40
98-87 112.223.924	98-88 231.785.293	73-62 547.438.105	92-86 50.193.071	39-37 253.725	99-88 1.415	41
61-51 162.133.667	74-64 316.460.532	79-68 532.541.156	135-128 30.975.756	33-31 295.395	205-192 796	42
139-127 82.856.477	67-57 357.961.797	88-77 482.674.405	97-91 47.825.839	19-19 479.983	222-209 740	43
92-82 116.458.612	63-53 381.593.488	60-51 691.998.715	54-50 79.475.918	21-21 443.244	77-66 1.678	44
3-1 3.668.786.003	4-2 2.845.567.644	7-2 3.452.415.519	106-7 44.400.478	150-3 72.906	2-2 15.257	45
105-94 106.161.972	144-134 166.255.460	114-103 399.469.937	51-47 81.564.631	306-303 23.810	172-159 961	46
35-28 332.791.104	44-36 529.345.868	41-33 933.138.610	37-35 109.688.474	280-277 28.343	28-19 3.299	47
39-31 274.797.243	80-70 283.165.051	51-42 798.069.424	28-26 135.231.188	53-51 178.335	39-30 2.613	48
37-29 279.058.393	58-48 406.670.234	70-59 580.844.070	62-58 72.344.478	50-48 195.959	81-70 1.664	49
7-6 1.471.187.591	10-6 1.442.375.112	13-9 1.902.600.864	9-8 307.847.424	267-264 33.245	162-149 1.014	50

500
Büyük
Kuruluş
Sıra No:

2007 2006 Kuruluşlar

			Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) Sıra No:	(YTL)
51	59	Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	44	680.163.841	63-56	689.784.278
52	54	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	Konya	-	45	677.566.703	65-58	681.891.831
53	53	Trakya Cam Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	46	662.096.455	54-47	791.497.586
54	105	Honda Türkiye A.Ş.	Gebze	-	47	660.033.076	45-40	906.613.253
55	61	Ekinciler Demir ve Çelik San. A.Ş.	İstanbul	-	48	656.678.540	61-54	719.735.552
56	71	Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	49	640.608.161	57-50	770.501.523
57	70	Hes Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	50	625.290.334	69-62	625.652.042
58	99	Delphi Automotive Systems Ltd. Şti.	İstanbul	-	51	625.068.628	70-63	625.068.628
59	64	Türk Pirelli Lastikleri A.Ş.	İstanbul	-	52	621.199.196	66-59	658.151.193
60	74	Goldaş Kuyumculuk Sanayi İthalat İhracat A.Ş.	İstanbul	-	53	618.247.578	17-16	2.251.066.381
61	83	Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş.	Dörtöyol	-	54	610.596.585	67-60	631.913.067
62	73	Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	Bursa	-	55	608.299.913	68-61	625.781.774
63	52	Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	İstanbul	-	56	604.464.346	51-44	805.707.007
64	75	Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	-	57	597.652.418	73-66	614.305.752
65	62	Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.	İstanbul	-	58	592.265.955	71-64	621.059.439
66	55	MAN Türkiye A.Ş.	Ankara	-	59	591.422.330	78-71	591.553.347
67	69	Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	60	589.175.679	72-65	616.655.324
68	80	Tosçelik Profil ve Saç Endüstrisi A.Ş.	İskenderun	-	61	575.456.033	75-68	601.246.605
69	87	Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	62	557.829.694	62-55	703.998.951
70	97	Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Ankara	-	63	550.474.769	86-79	552.210.943
71	66	Temsa Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Adana	-	64	548.941.524	36-32	1.110.798.572
72	65	Oltan Gıda Mad. İhr. İth. ve Tic. Ltd. Şti.	Trabzon	-	65	546.715.474	89-82	547.913.100
73	67	Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.	İstanbul	-	66	542.290.512	88-81	549.886.723
74	108	Banvit Bandırma Vitaminli Yem San. A.Ş.	Balıkesir	-	67	541.108.186	90-83	544.072.397
75	86	Besler Gıda ve Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	68	526.647.988	91-84	542.230.810
76	81	Mogaz Petrol Gazları A.Ş.	İstanbul	-	69	518.353.493	94-87	519.563.159
77	84	Tat Konserve Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	70	518.191.528	87-80	550.300.589
78	58	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	8	-	516.131.249	96-8	516.131.249
79	101	Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	71	512.910.185	77-70	592.118.699
80	68	Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Ankara	-	72	511.041.977	97-89	513.902.647
81	79	Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	73	507.414.862	101-92	507.843.384
82	118	S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Edirne	-	74	504.244.238	81-74	576.306.785
83	-	-	Kocaeli	-	75	-	100-91	-
84	50	Korteks Mensucat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	76	494.094.258	103-94	503.061.828
85	56	Ülker Çikolata Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	77	492.458.049	92-85	536.840.420

Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No:	(YTL)	Özkaynak Sıra No:	(YTL)	Net Aktifler Sıra No:	(YTL)	Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı Sıra No:	(YTL)	İhracat Tutarı Sıra No:	(Bin \$)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması Sıra No:	Adet	500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2007
41-32	271.811.308	34-27	600.772.834	45-36	864.156.925	26-24	155.929.279	307-304	23.557	171-158	961	51
44-35	251.160.658	50-41	478.350.527	55-46	759.938.442	49-45	84.805.856	432-425	479	93-82	1.486	52
34-27	355.321.777	23-16	799.415.243	35-27	1.055.761.039	19-17	193.267.735	99-97	109.563	47-38	2.277	53
73-63	138.766.190	91-81	244.634.757	136-125	336.387.443	60-56	75.208.661	40-38	239.419	140-127	1.122	54
314-299	31.834.515	128-118	186.179.461	105-94	413.283.903	219-210	15.781.255	24-24	406.574	190-177	882	55
78-68	133.304.024	38-31	560.737.105	52-43	795.604.450	38-36	109.351.588	390-384	5.141	267-254	581	56
154-142	76.787.970	235-224	94.682.780	130-119	357.032.854	287-277	10.074.472	104-102	105.511	212-199	778	57
72-62	143.426.227	291-280	69.108.549	213-201	220.551.183	235-226	13.944.112	26-25	378.322	14-8	5.629	58
99-88	111.646.126	97-87	232.885.636	108-97	408.997.552	279-269	10.730.582	34-32	293.327	85-74	1.574	59
---	-	---	-	90-79	476.316.324	---	-	71-69	138.150	243-230	677	60
216-203	52.464.373	430-416	27.195.033	338-326	120.734.748	353-342	4.854.870	30-28	328.355	439-424	183	61
242-227	47.243.786	219-209	106.755.927	170-159	275.352.965	210-202	16.980.670	73-71	135.872	327-313	427	62
60-50	165.770.749	157-147	152.171.119	145-134	312.193.214	141-134	28.646.963	22-22	420.543	105-94	1.342	63
32-25	366.314.062	53-43	444.734.431	23-17	1.319.132.613	34-32	110.942.718	315-312	21.500	29-20	3.244	64
117-106	98.270.777	78-68	288.416.077	97-86	428.681.438	113-106	40.125.103	92-90	114.348	271-258	571	65
79-69	130.381.023	110-100	211.965.253	121-110	381.496.024	486-471	-27.134.136	27-26	358.409	43-34	2.510	66
59-49	168.746.570	18-11	1.011.032.149	21-15	1.431.125.066	40-38	104.805.941	74-72	135.872	8-3	7.470	67
250-235	45.497.509	---	-	---	-	289-279	9.913.974	83-81	123.987	---	-	68
47-38	219.514.214	83-73	263.423.495	82-71	522.574.738	27-25	146.063.579	273-270	30.456	213-200	774	69
118-107	97.550.562	132-122	183.420.548	183-171	257.020.868	59-55	75.340.643	41-39	238.146	240-227	692	70
---	-	161-151	148.957.665	74-63	542.062.157	---	-	52-50	184.989	73-63	1.724	71
447-432	11.372.743	404-390	33.532.530	255-243	178.403.490	311-300	7.647.249	29-27	343.771	415-400	225	72
65-55	150.965.546	24-17	755.944.112	25-18	1.266.553.166	29-27	121.592.197	---	-	247-234	669	73
75-65	137.953.099	160-150	149.181.078	135-124	336.446.562	50-46	84.762.367	381-376	8.500	61-52	1.956	74
194-181	59.583.075	151-141	160.921.340	100-89	426.549.831	55-51	78.624.306	335-331	17.532	429-414	196	75
220-205	52.176.811	227-217	101.400.237	317-305	130.859.227	165-158	24.244.882	425-418	744	472-457	118	76
127-115	90.324.765	216-206	108.904.258	152-141	305.885.385	227-218	14.452.263	294-291	25.755	110-99	1.319	77
31-7	404.386.938	12-5	1.210.853.233	24-7	1.269.213.098	15-2	214.887.135	25-1	383.014	22-8	3.705	78
62-52	161.176.977	106-96	215.092.283	43-35	898.274.509	32-30	113.052.345	219-216	49.940	153-140	1.055	79
68-58	146.731.809	82-72	268.585.378	99-88	427.091.927	31-29	118.464.984	66-64	145.193	152-139	1.062	80
48-39	213.222.221	28-21	669.853.058	48-39	846.916.344	24-22	172.558.122	96-94	111.246	182-169	905	81
332-317	28.778.169	102-92	223.930.481	201-189	233.833.149	276-266	10.842.601	---	-	108-97	1.327	82
56-46	-	204-194	-	119-108	-	67-62	-	32-30	-	107-96	-	83
123-111	95.226.853	25-18	752.374.046	36-28	1.042.661.804	470-456	-5.583.289	167-164	67.390	40-31	2.593	84
88-78	118.869.024	109-99	212.887.412	109-98	406.928.267	56-52	77.121.790	205-202	53.395	134-122	1.140	85

Büyük Kuruluş Sıra No:			Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) (YTL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (YTL)	Özkaynak (YTL)	Net Aktifler (YTL)	Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı (YTL)	İhracat Tutarı (Bin \$)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Büyük Kuruluş Sıra No: 2007							
2007	2006	Kuruluşlar						Sıra No:	Sıra No:	Sıra No:	Sıra No:	Sıra No:	Sıra No:								
86	85	SEAŞ Soma Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Kamu	9	-	492.345.591	105-10	492.345.591	49-10	201.031.549	14-6	1.138.342.221	28-8	1.158.372.824	265-10	11.814.569	---	-	136-13	1.130	86
87	-	C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	78	476.579.617	106-96	484.591.074	---	-	---	-	236-224	195.153.361	---	-	407-401	3.023	44-35	2.493	87
88	77	Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	79	475.331.416	102-93	507.652.465	52-42	177.787.006	66-56	359.320.991	87-76	485.880.714	46-43	95.644.395	324-320	19.086	141-128	1.113	88
89	82	Türk Henkel Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	80	467.197.269	79-72	589.038.640	496-481	-4.407.601	152-142	160.194.884	159-148	292.805.381	499-484	-78.205.306	318-315	20.500	220-207	747	89
90	78	Çebitaş Demir Çelik Endüstrisi A.Ş.	İstanbul	-	81	465.256.036	109-99	465.579.735	206-193	55.549.949	170-160	140.198.019	264-252	169.883.650	198-190	18.256.294	45-43	205.879	306-292	463	90
91	96	Sütaş Bursa ve Havalisi Pastörize Süt ve Süt Mamülleri Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Karacabey	-	82	459.814.900	110-100	465.067.817	91-81	116.946.056	279-268	75.080.669	209-197	228.335.384	123-116	35.441.012	401-395	3.619	57-48	2.003	91
92	76	Kordsa Global Endüstriyel İplik ve Kord Bezi San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	83	457.767.719	112-102	460.150.614	93-83	115.821.747	26-19	719.254.965	47-38	852.921.508	291-281	9.786.225	38-36	263.897	119-107	1.250	92
93	-	Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	10	-	455.210.837	99-9	513.515.102	40-9	273.379.802	52-10	446.749.124	44-9	886.725.738	63-5	72.262.296	323-4	19.279	13-6	5.907	93
94	103	Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	İstanbul	-	84	452.952.057	113-103	452.952.057	184-171	65.057.672	70-60	331.090.755	78-67	535.584.668	217-208	16.311.008	---	-	423-408	208	94
95	49	Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	-	85	443.861.786	82-75	575.958.220	228-213	50.694.616	189-179	129.116.203	83-72	509.943.221	494-479	-38.812.535	65-63	151.701	224-211	739	95
96	100	Gıdasa Sabancı Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	86	441.638.187	116-106	444.801.683	---	-	---	-	---	-	---	-	127-125	88.216	211-198	779	96
97	107	Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	Kocaeli	-	87	438.057.583	108-98	466.166.981	38-30	274.994.715	31-24	645.879.305	57-48	737.632.560	17-15	205.846.581	228-225	45.841	311-297	454	97
98	106	Arçelik-LG Klima San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	88	437.103.409	84-77	564.927.919	135-123	85.706.030	244-233	90.384.593	218-206	216.400.801	269-259	11.336.624	106-104	103.873	168-155	977	98
99	114	Pınar Süt Mamülleri San. A.Ş.	Ege-İzmir	-	89	437.083.915	114-104	452.851.862	148-136	78.161.326	148-138	162.929.733	175-163	267.173.030	79-73	59.945.890	302-299	24.415	206-193	791	99
100	60	Advansa Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	Adana	-	90	436.414.823	117-107	441.147.534	249-234	45.758.463	76-66	293.580.320	96-85	433.598.913	496-481	-43.791.133	72-70	136.248	82-71	1.632	100
101	133	Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	91	430.973.864	120-110	430.973.864	124-112	95.220.062	88-78	247.775.310	129-118	359.041.153	95-89	48.640.240	80-78	126.039	233-220	715	101
102	-	-----	İstanbul	-	92	-	52-45	-	66-56	-	61-51	-	76-65	-	82-76	-	55-53	-	235-222	-	102
103	94	İTİ Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	Ege-İzmir	-	93	424.966.231	124-114	425.126.127	5-4	1.682.244.941	94-84	236.253.082	124-113	368.880.242	89-83	50.562.345	68-66	142.587	334-320	413	103
104	102	Nursan Metalurji Endüstrisi A.Ş.	Dörtöyol	-	94	424.950.049	123-113	426.094.918	131-119	88.106.845	318-304	59.918.759	149-138	306.875.306	278-268	10.752.662	85-83	122.160	282-269	536	104
105	117	Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	95	421.234.598	115-105	448.310.859	329-314	29.267.805	54-44	443.591.677	58-49	737.617.719	421-408	1.244.536	43-41	219.477	49-40	2.222	105
106	90	Tezcan Galvanizli Yapı Elm. San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	96	418.045.008	126-116	418.045.008	352-337	25.428.602	209-199	113.844.045	148-137	308.659.849	342-331	5.560.089	160-157	69.810	335-321	413	106
107	89	Paşabahçe Cam San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	97	415.707.752	98-90	513.783.794	69-59	146.718.092	69-59	340.375.751	64-54	649.509.391	185-178	19.782.888	54-52	174.373	46-37	2.302	107
108	95	Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	98	411.434.728	111-101	463.296.885	90-80	117.675.951	39-32	549.709.614	56-47	742.392.074	33-31	112.345.685	157-154	71.241	109-98	1.326	108
109	140	Özkan Demir Çelik San. A.Ş.	Ege-İzmir	-	99	409.202.422	95-88	518.082.808	251-236	45.416.862	139-129	171.741.902	142-131	317.071.506	122-115	35.447.177	42-40	223.392	279-266	550	109
110	123	Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	100	405.140.561	132-122	405.140.561	51-41	177.827.804	115-105	202.861.024	180-168	262.661.673	77-72	60.697.697	263-260	35.107	41-32	2.581	110
111	93	Componenta Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	Orhangazi	-	101	405.106.078	118-108	438.516.373	103-92	106.751.763	168-158	142.133.244	182-170	259.465.921	324-313	6.862.245	46-44	204.159	59-50	1.976	111
112	127	Otokar Otobüs Karoseri Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	102	404.043.288	119-109	432.202.645	116-105	98.658.665	206-196	115.153.936	173-161	272.629.154	109-102	42.238.414	110-108	100.551	146-133	1.076	112
113	124	Yeşilyurt Demir Çekme San. ve Tic. Ltd. Şti.	Samsun	-	103	403.277.997	127-117	413.391.361	158-146	75.245.287	232-221	95.962.898	309-297	133.908.911	162-155	25.076.579	190-187	58.173	309-295	455	113
114	348	Sider Dış Ticaret A.Ş.	Aliğa	-	104	401.095.424	129-119	412.439.247	146-134	79.356.391	420-406	29.836.655	416-401	81.539.547	209-201	17.002.420	371-366	9.798	287-273	511	114
115	192	BİS Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Bursa	-	105	397.780.087	135-125	397.780.087	114-103	100.939.939	298-286	66.470.125	191-179	248.005.156	58-54	75.405.866	---	-	487-472	89	115
116	-	Önem Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	106	385.706.880	83-76	572.257.207	305-290	33.064.968	359-345	45.535.838	228-216	208.044.871	184-177	19.876.431	---	-	458-443	139	116
117	207	Vestel Dijital Üretim San. A.Ş.	İstanbul	-	107	376.276.047	130-120	410.895.512	358-343	24.274.922	351-337	48.977.196	144-133	313.533.408	345-334	5.360.986	47-45	201.014	103-92	1.380	117
118	112	Kent Gıda Maddeleri Sanayii ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	108	375.619.832	137-127	385.346.412	94-84	115.236.358	121-111	197.594.817	134-123	339.986.722	158-151	25.740.955	61-59	162.910	66-57	1.861	118
119	115	Boytaş Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	109	367.710.158	136-126	393.574.658	64-54	156.483.948	117-107	202.371.414	150-139	306.850.521	100-94	46.142.978	308-305	23.011	23-15	3.571	119
120	110	Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş.	İstanbul	-	110	365.654.705	139-129	378.309.786	165-153	73.010.675	60-50	393.753.774	75-64	541.313.949	380-369	3.333.991	168-165	66.163	37-28	2.758	120

Büyük Kuruluş Sıra No:			Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) (YTL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (YTL)	Özkaynak (YTL)	Net Aktifler (YTL)	Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı (YTL)	İhracat Tutarı (Bin \$)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Büyük Kuruluş Sıra No: 2007							
2007	2006	Kuruluşlar																			
121	92	Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	111	364.556.321	146-136	366.071.318	120-109	96.020.394	256-245	84.425.277	162-151	290.203.325	491-476	-35.702.000	62-60	160.365	54-45	2.067	121
122	104	Gülsan Sentetik Dokuma Sanayi ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	112	363.252.426	145-135	366.446.868	171-159	70.887.562	137-127	176.639.352	126-115	364.576.634	129-122	33.729.782	91-89	115.900	88-77	1.520	122
123	138	Gülaylar Uluslararası Kuyumculuk Mücevherat San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	113	361.618.547	147-137	361.751.255	494-479	-1.610.274	487-473	6.790.871	479-464	48.411.120	451-437	-175.511	366-361	10.228	497-482	43	123
124	88	Uzel Makina Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	114	359.072.291	140-130	377.941.870	292-277	35.959.140	172-162	140.004.740	128-117	359.099.300	481-466	-16.187.264	165-162	68.769	159-146	1.045	124
125	137	Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	115	356.516.098	107-97	469.611.537	156-144	75.876.993	134-124	179.446.160	161-150	291.089.124	112-105	40.529.558	199-196	54.482	230-217	719	125
126	109	Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	116	355.520.226	149-139	355.520.226	213-200	53.120.025	226-216	102.968.724	296-284	147.378.183	176-169	21.943.582	77-75	132.638	197-184	834	126
127	142	Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	Kocaeli	-	117	352.904.751	131-121	406.789.314	181-168	66.690.165	33-26	602.855.366	42-34	928.632.275	488-473	-28.412.796	---	-	445-430	168	127
128	134	Federal-Mogul Piston Segman ve Gömlek Üretim Tesisleri A.Ş.	İstanbul	-	118	348.462.316	144-134	370.734.652	82-72	126.271.781	118-108	202.156.871	208-196	228.923.068	86-80	54.997.749	58-56	166.548	104-93	1.343	128
129	128	Bayer Türk Kimya San. Ltd. Şti.	İstanbul	-	119	347.885.758	85-78	559.286.658	76-66	137.334.089	112-102	210.374.103	107-96	411.192.872	255-246	12.251.148	286-283	27.065	120-108	1.237	129
130	183	Beypi Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	Bolu	-	120	343.825.275	152-142	346.959.877	122-110	95.809.714	182-172	135.990.718	271-259	166.592.787	90-84	50.525.037	404-398	3.407	64-55	1.902	130
131	120	Soda Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	121	339.164.534	128-118	412.592.516	113-102	100.980.808	81-71	270.314.403	106-95	411.236.840	181-174	21.085.207	63-61	154.454	164-151	1.003	131
132	150	Starwood Orman Ürünleri Sanayi A.Ş.	İnegöl	-	122	338.525.479	138-128	379.528.498	210-197	54.794.939	158-148	152.097.390	91-80	452.210.155	160-153	25.258.154	234-231	43.953	251-238	661	132
133	116	Anadolu Cam Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	123	338.277.000	104-95	499.355.088	54-44	176.079.108	57-47	419.153.983	72-61	558.369.747	87-81	51.473.237	328-324	18.255	71-61	1.742	133
134	98	Merkez Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	124	335.835.863	121-111	427.877.968	109-98	102.847.776	100-90	228.932.434	156-145	297.772.774	111-104	40.612.332	245-242	39.795	38-29	2.647	134
135	122	Altınmarka Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	125	333.895.627	157-147	338.969.252	279-264	37.855.256	328-314	56.560.826	168-157	275.525.138	231-222	14.346.765	250-247	38.651	362-347	334	135
136	132	Nexans Türkiye Endüstri ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	126	330.301.941	154-144	345.248.280	375-360	22.830.961	368-354	42.867.325	274-262	164.163.250	316-305	7.429.285	88-86	118.621	295-281	485	136
137	161	Yazaki Otomotiv Yan Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Akyazı	-	127	329.035.744	160-150	329.035.744	187-174	63.989.505	273-262	78.148.223	313-301	132.784.305	406-394	2.241.438	56-54	169.260	35-26	2.975	137
138	135	Zorlu Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Bursa	-	128	326.376.781	150-140	354.425.829	398-383	19.355.415	190-180	128.295.049	65-55	620.517.426	284-274	10.250.233	---	-	397-382	262	138
139	130	Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	Adana	-	129	326.067.032	158-148	333.225.219	107-96	104.136.058	85-75	255.807.042	137-126	331.784.459	128-121	33.853.890	90-88	116.099	58-49	1.991	139
140	199	Erpiliç Entegre Tavukçuluk Üretim Pazarlama ve Tic. Ltd. Şti.	Bolu	-	130	324.628.347	159-149	330.246.453	167-155	71.738.869	238-227	93.578.983	323-311	129.420.625	133-126	31.227.598	416-410	2.033	100-89	1.414	140
141	165	Sanovel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	131	319.964.147	162-152	321.900.695	221-206	51.840.069	163-153	148.437.979	103-92	417.638.768	290-280	9.798.394	428-421	642	96-85	1.440	141
142	131	Bilim İlaç Sanayii ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	132	315.711.374	155-145	344.139.080	83-73	124.581.907	228-218	100.357.846	116-105	393.105.894	242-233	13.281.661	347-343	14.713	---	-	142
143	136	Naksan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	133	314.630.083	156-146	340.173.245	294-279	35.486.811	90-80	245.756.131	143-132	316.170.881	226-217	14.465.509	220-217	48.513	122-110	1.221	143
144	155	Adana Çimento Sanayii T.A.Ş.	Adana	-	134	314.570.357	165-155	314.570.357	55-45	175.632.734	47-39	494.959.060	80-69	531.386.447	22-20	178.826.813	226-223	46.863	292-278	498	144
145	121	Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	135	312.334.803	151-141	348.479.832	130-118	88.345.000	171-161	140.140.799	146-135	310.147.944	161-154	25.179.534	326-322	18.827	154-141	1.055	145
146	146	Indesit Company Beyaz Eşya Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	136	309.139.941	125-115	418.654.826	152-140	77.264.581	203-193	117.093.418	205-193	230.950.535	168-161	23.440.650	49-47	199.860	203-190	804	146
147	129	Bilkont Dış Ticaret ve Tekstil San. A.Ş.	İstanbul	-	137	307.520.259	122-112	426.555.081	252-237	44.896.904	129-119	185.809.983	104-93	416.347.432	318-307	7.216.364	60-58	165.183	165-152	985	147
148	219	Abalıoğlu Yem Soya ve Tekstil San. A.Ş.	Denizli	-	138	307.253.247	166-156	312.793.320	203-190	56.794.067	218-208	107.771.849	235-223	196.450.562	131-124	33.173.119	387-382	5.691	200-187	819	148
149	113	Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	Kayseri	-	139	304.278.912	168-158	304.655.156	74-64	138.308.940	131-121	183.909.918	62-52	681.944.856	261-252	11.912.969	450-442	14	83-72	1.601	149
150	119	Yeşim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	140	299.100.582	163-153	317.535.100	134-122	86.770.109	197-187	119.159.526	98-87	427.876.084	495-480	-41.844.750	44-42	218.706	27-18	3.342	150
151	276	Kocaer Haddecilik San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	141	299.046.462	172-162	301.167.587	315-300	31.710.811	343-329	51.374.839	361-349	109.900.872	241-232	13.417.566	70-68	141.381	308-294	456	151
152	163	Orta Anadolu Tic. ve San. İşl. T.A.Ş.	Kayseri	-	142	298.107.094	173-163	299.644.604	89-79	118.656.691	126-116	192.711.504	154-143	300.544.019	70-65	64.110.002	67-65	143.000	155-142	1.050	152
153	126	Eti Alüminyum A.Ş.	Konya	-	143	297.857.104	175-165	297.857.104	85-75	122.606.541	51-42	469.397.623	50-41	818.025.546	44-41	96.802.015	79-77	128.145	92-81	1.506	153
154	230	Set Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	144	296.068.570	176-166	296.068.570	100-89	111.055.119	99-89	229.173.943	169-158	275.434.310	72-67	63.788.401	---	-	290-276	499	154
155	170	Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	145	294.967.343	164-154	317.394.350	205-192	56.355.751	310-298	61.323.258	165-154	283.995.254	199-191	18.095.945	---	-	215-202	768	155

500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) (YTL)		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (YTL)	Sıra No:	Özkaynak (YTL)	Sıra No:	Net Aktifler (YTL)	Sıra No:	Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı (YTL)		Sıra No:	İhracat Tutarı (Bin \$)		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		500 Büyük Kuruluş Sıra No:
2007	2006					Sıra No:	(YTL)														2007
156	-	Sarıtaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	146	292.665.114	143-133	372.776.951	217-204	52.378.642	185-175	129.971.832	243-231	189.440.957	120-113	36.803.915	255-252	37.233	495-480	46	156
157	149	Menderes Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	147	292.586.638	169-159	303.831.314	141-129	81.580.115	116-106	202.424.303	132-121	346.592.266	458-444	-1.340.148	48-46	200.644	21-14	4.182	157
158	154	Novartis Sağlık Gıda ve Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	148	292.163.082	55-48	782.159.429	84-74	123.382.297	141-131	169.253.764	101-90	424.560.528	108-101	42.371.847	303-300	24.150	142-129	1.109	158
159	194	Keskinoglu Tavukçuluk ve Damızlık İşletmeleri Sanayi Ticaret A.Ş.	Akhisar	-	149	290.621.925	178-168	293.744.255	193-180	61.251.372	299-287	66.186.995	291-279	149.986.430	187-180	19.420.441	356-352	12.545	74-64	1.700	159
160	143	Doğan Gazetecilik A.Ş.	İstanbul	-	150	288.722.069	177-167	294.990.656	238-223	48.363.732	86-76	249.197.844	167-156	278.450.443	247-238	12.739.324	---	-	398-383	261	160
161	152	Oyak Beton San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	151	287.235.202	179-169	287.235.202	306-291	32.953.781	338-324	52.416.520	305-293	136.009.668	232-223	14.178.788	---	-	462-447	138	161
162	139	Park Termik Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	152	286.235.215	153-143	346.290.401	495-480	-1.952.913	478-464	11.373.818	221-209	213.390.469	492-477	-36.860.450	---	-	113-102	1.292	162
163	232	Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	Adapazarı	-	153	285.964.492	181-171	286.689.269	115-104	100.044.409	183-173	133.050.887	288-276	152.775.487	69-64	64.362.920	439-431	228	125-113	1.219	163
164	217	Tosyalı Demir Çelik San. A.Ş.	İskenderun	-	154	284.249.004	182-172	285.488.448	337-322	27.821.999	---	-	---	-	163-156	24.508.246	107-105	103.832	---	-	164
165	193	Hayat Temizlik ve Sağlık Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	155	282.777.798	183-173	283.474.826	190-177	62.074.614	195-185	123.601.898	153-142	301.514.550	132-125	32.650.888	243-240	41.412	262-249	595	165
166	166	CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	Ege-İzmir	-	156	281.293.899	174-164	298.628.977	188-175	63.100.451	355-341	47.618.897	253-241	180.640.116	270-260	11.288.595	51-49	187.081	121-109	1.237	166
167	-	Artenius Türk Pet Kimyevi Mad. ve Pet. Amb. San. A.Ş.	Adana	-	157	280.655.945	185-175	282.857.440	475-460	5.272.713	135-125	177.857.357	216-204	217.832.772	489-474	-28.769.867	310-307	22.735	436-421	186	167
168	158	Pınar Entegre Et ve Un Sanayi A.Ş.	Ege-İzmir	-	158	280.597.311	187-177	281.416.499	211-198	54.505.235	188-178	129.610.649	256-244	178.321.570	142-135	28.645.135	411-405	2.431	273-260	561	168
169	184	Park Teknik Elektrik Madencilik Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	159	277.480.298	189-179	277.480.298	67-57	149.730.276	73-63	318.063.312	66-56	618.278.853	35-33	110.150.818	---	-	53-44	2.110	169
170	-	---	İstanbul	-	160	-	80-73	-	57-47	-	64-54	-	117-106	-	104-98	-	322-319	-	137-124	-	170
171	157	Eti Bakır A.Ş.	İnebolu	-	161	267.479.645	193-183	272.272.816	96-85	114.397.793	120-110	200.556.690	184-172	255.661.099	64-59	71.591.380	131-129	84.317	175-162	953	171
172	147	Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Adapazarı	-	162	266.558.870	198-188	266.558.870	---	-	213-203	110.740.352	293-281	147.851.308	---	-	448-440	35	191-178	877	172
173	203	Tire Kutsan Oluklu Mukavva Kutu ve Kağıt Sanayii A.Ş.	Tire	-	163	265.811.018	196-186	267.858.750	176-163	68.521.008	265-254	80.911.896	207-195	229.039.553	274-264	11.038.570	331-327	17.695	178-165	927	173
174	164	Ümran Çelik Boru Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	164	265.432.278	191-181	275.088.657	244-229	46.758.849	147-137	163.973.791	215-203	219.502.822	155-148	26.407.208	140-138	80.159	260-247	609	174
175	358	Shell&Turcas Petrol A.Ş.	Kocaeli	-	165	264.545.689	3-3	8.486.331.741	6-5	1.541.344.823	21-14	967.870.757	20-14	1.467.004.918	6-6	468.703.177	426-419	655	289-275	506	175
176	168	Sarten Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	166	264.467.444	186-176	282.134.410	224-209	51.345.201	295-283	67.704.219	214-202	219.776.520	331-320	6.337.373	182-179	60.566	80-69	1.664	176
177	148	Cimpor Yibitaş Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	167	264.143.543	194-184	269.947.405	145-133	80.267.254	124-114	195.322.889	140-129	329.968.046	124-117	34.826.256	---	-	201-188	806	177
178	176	Asaş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	168	261.704.610	180-170	287.178.590	227-212	50.924.552	201-191	117.815.718	174-162	267.939.404	154-147	26.694.477	100-98	109.520	192-179	866	178
179	151	Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	169	260.764.313	197-187	267.731.198	174-161	68.932.763	114-104	205.597.301	92-81	449.813.259	283-273	10.335.641	188-185	58.582	128-116	1.200	179
180	159	Hema Endüstri A.Ş.	İstanbul	-	170	260.230.527	201-191	260.230.527	140-128	82.237.904	103-93	220.732.764	102-91	423.384.207	252-243	12.475.910	133-131	82.828	56-47	2.027	180
181	162	BP Petrolleri A.Ş.	İstanbul	-	171	259.345.935	6-6	5.382.301.819	12-10	1.152.252.211	41-33	541.580.965	27-20	1.199.902.906	12-11	254.111.802	222-219	47.634	315-301	445	181
182	222	Yıldız Sunta MDF Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	172	257.347.337	202-192	259.837.115	168-156	71.611.757	208-198	114.037.144	125-114	368.823.196	157-150	26.102.836	311-308	22.537	278-265	550	182
183	181	Nuh Beton A.Ş.	İstanbul	-	173	256.689.458	188-178	280.111.548	280-265	37.818.349	165-155	145.152.828	203-191	231.486.146	137-130	29.871.710	413-407	2.363	437-422	186	183
184	-	Sidmir Sivas Demir Çelik İşletmeleri A.Ş.	Sivas	-	174	256.478.332	205-195	256.625.697	240-225	47.678.102	401-387	34.332.715	327-315	127.158.767	359-348	4.455.792	---	-	275-262	555	184
185	223	Oltan Fındık San. ve Tic. Ltd. Şti	Düzce	-	175	255.487.653	207-197	255.487.653	489-474	2.054.614	490-476	5.350.979	500-485	8.958.985	420-407	1.260.264	---	-	500-485	21	185
186	205	Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti.	Ankara	-	176	252.456.490	190-180	276.706.041	155-143	76.028.327	146-136	165.258.303	231-219	201.233.570	93-87	50.119.557	119-117	92.842	198-185	832	186
187	-	Camış Elektrik Üretim A.Ş.	İstanbul	-	177	252.085.880	208-198	254.969.016	320-305	30.910.804	286-275	72.311.891	311-299	133.379.700	179-172	21.436.324	---	-	499-484	33	187
188	141	S.S. Tariş Pamuk ve Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Ege-İzmir	-	178	251.284.737	170-160	302.467.604	133-121	86.879.758	105-95	215.209.688	86-75	490.705.595	174-167	22.236.632	379-374	8.992	90-79	1.513	188
189	423	Çınar Boru Profil San. ve Tic. Ltd. Şti.	Ereğli(Krd)	-	179	249.952.603	211-201	249.952.603	379-364	22.075.338	366-352	44.125.898	299-287	142.072.394	266-256	11.798.349	262-259	35.126	393-378	272	189
190	214	Tusaş- Türk Havacılık ve Uzay San. A.Ş.	Ankara	-	180	248.856.814	212-202	249.532.231	50-40	197.350.842	59-49	395.224.394	39-31	945.142.317	74-69	61.336.330	59-57	165.563	42-33	2.567	190

Büyük Kuruluş Sıra No:			Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) (YTL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (YTL)	Özkaynak (YTL)	Net Aktifler (YTL)	Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı (YTL)	İhracat Tutarı (Bin \$)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması	Büyük Kuruluş Sıra No: 2007							
2007	2006	Kuruluşlar						Sıra No:	Sıra No:	Sıra No:	Sıra No:	Sıra No:	Sıra No:	Adet							
191	144	Karsan Otomotiv Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Bursa	-	181	248.559.540	206-196	255.779.333	273-258	39.308.703	260-249	81.983.136	258-246	175.041.659	473-459	-7.626.721	287-284	26.974	208-195	787	191
192	182	İzocam Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	+	182	247.216.248	203-193	257.183.362	111-100	102.063.886	162-152	148.714.657	242-230	189.591.274	68-63	64.668.731	261-258	35.439	318-304	436	192
193	227	ABB Elektrik Sanayi A.Ş.	İstanbul	+	183	245.157.860	148-138	355.558.899	126-114	93.260.528	240-229	92.977.402	206-194	230.068.105	76-71	60.860.357	89-87	116.973	246-233	672	193
194	180	Koroza Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	+	184	243.938.844	204-194	256.675.461	368-353	23.390.865	252-241	85.525.387	270-258	167.497.315	262-253	11.868.623	103-101	105.783	376-361	306	194
195	220	Yolbulan Metal San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	+	185	241.699.005	209-199	253.388.734	454-439	9.759.634	354-340	47.793.247	344-332	116.941.783	397-385	2.710.329	86-84	121.690	343-329	385	195
196	186	Polinas Plastik Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Ege-İzmir	+	186	240.429.534	214-204	248.420.567	302-287	33.624.642	210-200	113.308.004	238-226	194.323.062	182-175	20.701.509	201-198	54.375	349-335	374	196
197	169	Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş.	Ege-İzmir	+	187	239.809.264	218-208	244.166.400	104-93	106.177.987	71-61	323.582.759	63-53	655.047.892	81-75	59.558.743	282-279	28.032	285-271	524	197
198	173	İpek Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	+	188	239.290.771	216-206	246.440.561	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	198
199	175	Hayat Kimya Sanayi A.Ş.	İstanbul	+	189	237.582.865	93-86	525.687.577	274-259	38.968.661	335-321	53.341.034	219-207	216.167.074	240-231	13.510.082	155-152	71.783	132-120	1.152	199
200	211	Yorsan Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir	+	190	237.314.693	223-213	237.618.203	455-440	9.366.754	254-243	84.556.166	363-351	109.137.770	464-450	-2.029.956	389-383	5.261	296-282	485	200
201	295	Kayalar Et San. ve Tic. A.Ş.	Adapazarı	+	191	233.703.348	222-212	240.288.577	453-438	9.767.478	396-382	35.634.619	435-420	71.320.489	419-406	1.301.835	---	-	444-429	170	201
202	187	Olmuxa International Paper-Sabancı Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	+	192	230.611.253	226-216	235.634.937	185-172	64.943.002	149-139	161.102.831	249-237	184.885.134	172-165	22.877.279	376-371	9.198	237-224	708	202
203	178	Mobil Oil Türk A.Ş.	İstanbul	+	193	230.436.288	76-69	595.909.485	248-233	45.857.957	289-278	70.385.341	278-266	161.435.907	281-271	10.520.594	31-29	317.302	443-428	170	203
204	225	Havelsan Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	+	194	230.285.686	233-222	230.285.686	162-150	73.220.091	211-201	111.894.252	185-173	254.797.377	394-382	2.825.832	272-269	30.500	131-119	1.162	204
205	248	Mutlu Akü ve Malzemeleri San. A.Ş.	İstanbul	+	195	229.762.719	199-189	265.301.785	208-195	54.944.667	250-239	87.022.180	263-251	170.620.703	191-184	18.776.739	202-199	54.323	239-226	699	205
206	255	İstanbul Asfalt Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	11	-	229.353.254	228-11	234.219.262	121-12	95.909.593	317-14	60.002.011	68-11	598.117.660	215-9	16.440.044	---	-	357-15	345	206
207	198	DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	+	196	229.283.253	225-215	235.762.910	235-220	48.659.479	495-481	-2.503.278	217-205	217.546.168	485-470	-25.497.657	360-356	11.793	232-219	717	207
208	204	Biskot Bisküvi Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Karaman	+	197	228.859.106	213-203	249.117.971	311-296	32.099.439	311-299	60.812.143	352-340	114.287.760	220-211	15.679.613	298-295	25.000	51-42	2.181	208
209	261	Entek Elektrik Üretimi A.Ş.	Kocaeli	+	198	227.461.698	219-209	243.797.597	325-310	30.083.553	212-202	110.874.193	259-247	174.205.499	478-464	-11.514.248	---	-	484-469	93	209
210	191	Aksa Jeneratör San. A.Ş.	İstanbul	+	199	227.099.620	232-221	230.286.541	323-308	30.271.425	217-207	107.876.899	160-149	292.476.832	169-162	23.100.858	120-118	92.146	350-336	365	210
211	262	Bagfaş Bandırma Gübre Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	+	200	226.121.532	217-207	246.244.494	189-176	62.874.255	199-189	118.651.465	252-240	181.308.792	116-109	38.895.403	187-184	58.866	360-345	339	211
212	156	Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş.	Ege-İzmir	+	201	225.972.326	236-225	225.972.326	159-147	73.829.209	72-62	320.339.615	127-116	361.881.047	85-79	56.566.832	327-323	18.488	346-332	378	212
213	317	Deva Holding A.Ş.	İstanbul	+	202	224.331.493	210-200	252.082.039	80-70	127.653.202	75-65	305.898.495	89-78	482.153.138	183-176	20.289.808	373-368	9.546	95-84	1.446	213
214	190	Altınyıldız Mensucat ve Konfeksiyon Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	+	203	221.788.980	215-205	247.372.698	147-135	78.357.861	257-246	83.559.893	193-181	245.597.048	288-278	9.954.375	259-256	36.554	69-60	1.832	214
215	-	Sedef Gemi İnşaatı A.Ş.	İstanbul	+	204	219.702.904	241-230	219.702.904	281-266	37.653.816	319-305	59.789.765	118-107	387.929.745	267-257	11.650.775	118-116	92.887	418-403	222	215
216	253	Tırsan Treyler San. Tic. ve Nakliyat A.Ş.	Adapazarı	+	205	219.224.420	142-132	376.074.466	259-244	44.135.864	194-184	126.540.123	139-128	331.673.695	258-249	12.128.658	137-135	81.357	347-333	376	216
217	-	-----	İstanbul	+	206	-	200-190	-	112-101	-	290-279	-	339-327	-	75-70	-	408-402	-	377-362	-	217
218	177	Küçükçalık Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	İnegöl	+	207	218.506.371	242-231	219.644.499	257-242	44.370.660	196-186	122.970.275	222-210	212.023.554	228-219	14.443.751	113-111	98.727	78-67	1.677	218
219	185	Adopen Plastik ve İnşaat San. A.Ş.	Antalya	+	208	217.104.265	234-223	229.967.748	268-253	40.867.857	285-274	72.944.305	166-155	279.608.106	164-157	24.469.314	192-189	56.662	207-194	789	219
220	208	Kürüm Demir Sanayi Dış Ticaret A.Ş.	İstanbul	+	209	215.957.165	133-123	398.698.043	450-435	10.737.371	445-431	22.607.143	320-308	130.268.494	323-312	6.914.454	144-142	76.425	409-394	235	220
221	201	Vitra Karo San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	+	210	214.464.068	231-220	231.992.353	180-167	67.174.564	198-188	118.943.104	178-166	263.722.668	303-292	8.430.129	126-124	88.482	106-95	1.341	221
222	196	Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	+	211	211.517.501	244-233	216.461.363	201-188	57.175.420	400-386	34.542.859	233-221	199.840.618	259-250	12.117.171	266-263	33.693	317-303	442	222
223	171	Mey Alkollü İçkiler San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	+	212	210.806.096	245-234	211.731.438	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	223
224	-	-----	İstanbul	+	213	-	247-236	-	169-157	-	177-167	-	245-233	-	286-276	-	343-339	-	167-154	-	224
225	200	Özer Metal Sanayi A.Ş.	İstanbul	+	214	208.448.863	248-237	209.268.582	345-330	26.369.229	263-252	81.626.327	329-317	125.888.312	230-221	14.405.039	229-226	45.686	466-451	131	225

500 Büyük Kuruluş Sıra No:					Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) (YTL)		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (YTL)		Özkaynak (YTL)		Net Aktifler (YTL)		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı (YTL)		İhracat Tutarı (Bin \$)		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		500 Büyük Kuruluş Sıra No:
2007	2006	Kuruluşlar							Sıra No:		Sıra No:		Sıra No:		Sıra No:		Sıra No:		Sıra No:	(Bin \$)	Sıra No:	Adet	2007
226	266	Kerim Çelik Mamulleri İmalat ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	215	208.423.395	249-238	208.423.395	460-445	7.843.549	489-475	5.482.925	439-424	70.257.781	456-442	-1.004.006	446-438	60	460-445	139	226		
227	224	Çamsan Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Ordu	-	216	207.951.115	253-242	207.960.877	243-228	47.222.778	215-205	109.168.900	239-227	193.654.609	234-225	13.964.424	293-290	25.891	245-232	675	227		
228	270	Astel Kağıtçılık San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	217	207.469.952	239-228	220.486.536	287-272	36.656.992	324-310	57.798.189	433-418	72.661.842	180-173	21.352.783	152-149	72.338	299-285	474	228		
229	179	Baştuğ Çelik Sanayi A.Ş.	Dört yol	-	218	206.516.441	229-218	233.514.977	490-475	1.767.520	466-452	15.682.005	482-467	47.599.040	472-458	-5.972.334	163-160	69.069	449-434	162	229		
230	231	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	219	205.351.453	243-232	219.253.190	225-210	51.003.468	205-195	116.479.274	267-255	169.155.266	152-145	27.083.579	359-355	11.850	199-186	828	230		
231	172	Teknik Malzeme Tic. ve San. A.Ş.	Bursa	-	220	204.578.571	246-235	210.180.429	357-342	24.294.322	462-448	17.205.857	409-394	84.459.193	462-448	-1.978.082	209-206	52.281	250-237	662	231		
232	258	Polimer Kauçuk San. ve Paz. A.Ş.	İstanbul	-	221	204.474.271	251-240	208.138.197	293-278	35.490.477	424-410	29.044.219	308-296	134.482.018	254-245	12.407.454	175-172	64.255	189-176	890	232		
233	167	Petrol Ofisi A.Ş.	İstanbul	-	222	204.296.149	2-2	13.016.295.928	4-3	3.306.099.674	8-4	1.732.657.805	4-3	4.872.107.984	5-5	508.433.256	69-67	141.985	127-115	1.205	233		
234	-		İstanbul	-	223	-	224-214	-	195-182	-	283-272	-	273-261	-	167-160	-	330-326	-	174-161	-	234		
235	153	Koç Haddecilik Tekstil İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	224	203.048.825	220-210	242.043.162	467-452	6.626.367	331-317	53.954.862	346-334	115.684.161	361-350	4.303.340	242-239	41.443	399-384	258	235		
236	209	Küçükbaş Yağ ve Deterjan San. A.Ş.	Ege-İzmir	-	225	200.849.683	256-245	204.846.707	369-354	23.357.702	383-369	39.105.869	358-346	112.964.857	211-203	16.977.625	268-265	32.843	382-367	296	236		
237	287	Tamek Gıda ve Konsantre San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	226	200.726.955	257-246	204.053.416	298-283	34.763.144	344-330	49.990.675	303-291	141.178.759	339-328	5.747.269	361-357	11.609	187-174	898	237		
238	290	Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Tokat	-	227	200.365.348	263-251	200.365.348	378-363	22.261.282	398-384	34.933.979	349-337	114.814.742	328-317	6.535.896	357-353	12.483	316-302	443	238		
239	213	Ünye Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Ünye	-	228	199.038.758	264-252	200.193.479	77-67	134.954.832	111-101	211.912.062	177-165	265.652.103	30-28	121.429.119	254-251	37.563	413-398	231	239		
240	252	Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	İstanbul	-	229	197.694.812	74-67	609.986.563	128-116	89.188.217	127-117	190.571.676	115-104	398.523.325	94-88	48.983.883	380-375	8.937	331-317	421	240		
241	221	Modern Karton San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	230	197.429.546	268-256	197.804.831	164-152	73.189.718	89-79	245.932.703	69-58	589.253.265	107-100	44.349.013	321-318	19.626	457-442	141	241		
242	250	Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.	Bursa	-	231	197.062.658	270-258	197.179.478	102-91	108.773.796	95-85	235.424.176	181-169	261.934.498	61-57	73.304.831	---	-	358-343	342	242		
243	245	Şölen Çikolata Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	232	196.367.797	262-250	200.518.264	276-261	38.485.910	223-213	104.497.804	254-242	180.577.704	189-182	19.039.341	135-133	81.667	158-145	1.048	243		
244	283	Feza Gazetecilik A.Ş.	İstanbul	-	233	195.934.369	260-248	202.172.865	129-117	89.112.799	292-281	68.843.586	280-268	160.155.615	196-188	18.331.045	---	-	148-135	1.073	244		
245	240	Süper Film Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	234	195.787.700	267-255	198.555.870	430-415	13.853.104	184-174	130.409.697	194-182	244.303.782	455-441	-960.317	151-148	72.825	277-264	552	245		
246	212	Fako İlaçları A.Ş.	İstanbul	-	235	194.817.877	265-253	199.815.946	---	-	255-244	84.492.265	261-249	172.077.784	---	-	421-415	1.174	114-103	1.291	246		
247	111	İsko Dokuma İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Gaziantep	-	236	194.072.116	273-261	195.954.367	212-199	54.064.977	49-40	481.726.454	40-32	933.347.590	114-107	39.496.466	216-213	51.028	48-39	2.277	247		
248	145	Poyraz Karlibel Fındık Entegre San. ve Tic. A.Ş.	Ordu	-	237	194.003.434	269-257	197.573.818	477-462	5.022.702	349-335	49.251.868	377-363	104.052.534	355-344	4.789.731	98-96	110.264	369-354	327	248		
249	251	Dört Yıldız Demir Çelik İşletmeleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Ege-İzmir	-	238	193.583.436	141-131	376.669.865	428-413	14.129.529	467-453	15.641.531	393-378	93.849.745	434-420	699.251	---	-	446-431	167	249		
250	285	Bizimgaz Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	239	193.013.004	277-265	193.670.628	399-384	19.256.343	414-400	31.189.261	461-446	60.130.761	357-346	4.693.342	---	-	476-461	109	250		
251	296	Akdeniz Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	240	191.057.677	280-268	191.057.677	---	-	276-265	77.188.382	266-254	169.204.127	---	-	309-306	22.933	494-479	47	251		
252	315	Demir Export A.Ş.	Ankara	-	241	190.710.854	279-267	191.064.396	138-126	84.029.495	155-145	155.197.379	237-225	194.620.268	91-85	50.343.715	346-342	15.129	322-308	435	252		
253	257	Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	İstanbul	-	242	189.373.958	281-269	190.731.788	150-138	77.801.491	446-432	22.235.143	464-449	57.596.755	360-349	4.414.826	---	-	16-10	4.761	253		
254	228	Datateknik Bilgisayar Sistemleri Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	243	188.766.180	276-264	194.103.750	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	254		
255	-	Demirsan Haddecilik San.ve Tic A.Ş.	Kocaeli	-	244	187.284.246	254-243	206.393.579	383-368	21.703.581	384-370	38.972.938	372-359	107.216.894	304-293	8.153.621	95-93	111.989	371-356	323	255		
256	160	Assan Çelik Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	245	187.075.001	278-266	193.337.766	458-443	8.384.594	477-463	11.912.231	417-402	81.168.738	408-396	1.937.151	235-232	43.528	490-475	66	256		
257	300	Hayes Lemmerz Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	246	186.225.546	288-276	187.410.638	---	-	275-264	77.304.554	335-323	123.788.793	---	-	111-109	100.120	297-283	482	257		
258	274	Çak Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	247	185.738.413	230-219	233.073.953	296-281	35.076.029	281-270	74.884.547	304-292	137.881.244	370-359	3.798.827	109-107	101.344	65-56	1.880	258		
259	218	Konya Çimento Sanayii A.Ş.	Konya	-	248	185.101.475	286-274	189.444.550	142-130	81.548.312	96-86	234.866.900	179-167	263.138.863	73-68	62.314.922	365-360	10.667	425-410	203	259		
260	343	Perfetti Van Melle Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	249	183.929.177	287-275	189.246.316	282-267	36.991.247	369-355	42.855.400	359-347	112.873.045	194-187	18.446.051	105-103	105.051	234-221	713	260		

500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu		Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) (YTL)	Sıra No:
2007	2006	Kuruluşlar						
261	249	Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	K.Maraş	-	250	183.671.938	274-262	195.588.955
262	195	Marshall Boya ve Vernik Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	251	183.247.224	272-260	196.383.776
263	291	Mardin Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Mardin	-	252	182.242.717	291-279	182.242.717
264	328	Şeker Piliç ve Yem San. Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	253	181.947.810	282-270	190.675.704
265	353	Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	254	181.370.525	292-280	181.370.525
266	289	Çemtaş Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	255	178.956.184	294-282	179.058.908
267	-	-	İstanbul	-	256	-	227-217	-
268	267	Bemka Emaye Bobin Teli ve Kablo San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	257	176.841.682	296-284	177.475.696
269	-	-	Adana	-	258	-	255-244	-
270	265	Polisan Boya San. ve Tic. A.Ş.	Gebze	-	259	174.855.636	290-278	182.808.093
271	264	Denizli Çimento Sanayii T.A.Ş.	Denizli	-	260	174.790.984	299-287	176.853.086
272	236	Set Beton Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	261	174.563.929	302-290	175.413.416
273	188	Bosch Termoteknik San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	262	174.043.106	297-285	177.120.889
274	215	İlhanlar Haddecilik Boru Profil ve Tekstil Sanayi Ltd. Şti.	Dörtöyol	-	263	173.937.697	303-291	174.972.383
275	206	Atateks Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	264	173.711.909	250-239	208.160.851
276	281	Arcelormittal Ambalaj Çeliği San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	265	172.883.588	266-254	199.223.269
277	312	Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Gemlik	-	266	172.648.998	195-185	268.621.141
278	314	Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	267	172.569.123	305-293	174.447.209
279	308	Dow Türkiye Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	Kocaeli	-	268	172.151.668	167-157	307.833.090
280	243	Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	269	172.108.167	306-294	173.858.582
281	-	-	İstanbul	-	270	-	261-249	-
282	345	Bursa Beton San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	271	171.640.011	285-273	189.558.947
283	301	Durmazlar Makina San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	272	171.294.336	295-283	178.713.138
284	277	Schneider Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	273	171.117.209	161-151	325.180.953
285	360	Matesa Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	K.Maraş	-	274	170.330.567	312-300	170.558.284
286	242	Sarar Giyim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	275	170.160.169	271-259	197.088.814
287	336	Limak Kurtalan Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Siirt	-	276	169.934.734	307-295	171.948.862
288	63	Telra Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	277	169.475.191	240-229	219.783.976
289	269	Tuşaş Motor Sanayii A.Ş.	Eskişehir	-	278	169.392.895	171-161	302.030.399
290	282	Çayırova Boru San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	279	169.273.709	283-271	190.416.201
291	278	Yudum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	280	168.957.282	314-302	168.957.282
292	237	Koza Altın İşletmeleri A.Ş.	Ege-İzmir	-	281	168.853.236	315-303	168.882.841
293	244	Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	282	168.477.642	313-301	170.404.984
294	304	Ege Profil Tic. ve San. A.Ş.	Ege-İzmir	-	283	166.537.876	259-247	203.448.494
295	402	İston İstanbul Beton Elemanları ve Hazır Beton Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	12	-	166.483.339	258-12	203.607.988

500 Büyük Kuruluş Sıra No:		Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)		Özkaynak		Net Aktifler		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı		İhracat Tutarı		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		500 Büyük Kuruluş Sıra No:	
2007	2006	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(Bin \$)	Sıra No:	Adet	2007	2006
261	249	288-273	36.308.336	150-140	161.091.215	171-160	275.216.450	218-209	15.790.991	369-364	10.043	62-53	1.934	261	249
262	195	192-179	61.664.671	214-204	110.380.930	295-283	147.408.691	190-183	19.014.487	362-358	11.558	321-307	435	262	195
263	291	101-90	108.816.404	108-98	213.935.817	198-186	239.032.748	43-40	99.904.720	193-190	56.289	372-357	323	263	291
264	328	231-216	49.652.188	405-391	33.391.319	437-422	70.364.878	173-166	22.703.908	420-414	1.363	151-138	1.066	264	328
265	353	419-404	14.900.190	457-443	17.899.480	465-450	56.689.033	317-306	7.351.259	156-153	71.781	455-440	145	265	353
266	289	247-232	45.989.951	174-164	139.288.912	285-273	155.496.461	153-146	26.999.935	178-175	62.214	367-352	328	266	289
267	-	484-469	-	169-159	-	190-178	-	407-395	-	123-121	-	72-62	-	267	-
268	267	426-411	14.232.003	429-415	28.166.467	387-373	97.961.222	369-358	3.824.134	215-212	51.663	447-432	167	268	267
269	-	183-170	-	167-157	-	257-245	-	121-114	-	296-293	-	452-437	-	269	-
270	265	299-284	34.533.216	422-408	29.274.993	306-294	135.382.809	332-321	6.291.064	393-387	4.855	244-231	675	270	265
271	264	125-113	93.863.488	192-182	127.528.705	294-282	147.535.848	65-60	71.563.056	316-313	21.438	395-380	271	271	264
272	236	439-424	12.509.074	---	-	468-453	54.259.312	477-463	-8.396.818	431-424	494	411-396	232	272	236
273	188	256-241	44.484.748	220-210	106.359.764	314-302	132.710.439	379-368	3.370.794	116-114	97.448	272-259	569	273	188
274	215	481-466	4.104.225	464-450	16.884.345	443-428	66.648.015	449-435	79.873	269-266	31.693	478-463	106	274	215
275	206	318-303	31.230.993	242-231	91.298.864	225-213	210.052.522	366-355	3.979.758	445-437	97	184-171	900	275	206
276	281	491-476	1.679.139	438-424	25.125.031	302-290	141.246.730	374-363	3.444.459	238-235	42.723	456-441	144	276	281
277	312	215-202	52.688.708	79-69	284.233.102	94-83	435.104.490	71-66	64.075.322	378-373	9.150	332-318	420	277	312
278	314	241-226	47.572.381	104-94	215.793.102	195-183	243.055.978	201-193	17.802.810	337-333	17.220	344-330	383	278	314
279	308	291-276	36.043.364	164-154	147.068.070	268-256	168.110.776	127-120	34.164.599	377-372	9.156	485-470	93	279	308
280	243	---	-	---	-	---	-	---	-	108-106	101.730	221-208	744	280	243
281	-	409-394	-	418-404	-	343-331	-	440-426	-	166-163	-	427-412	-	281	-
282	345	363-348	23.739.211	426-412	28.689.376	448-433	64.702.351	320-309	7.069.801	441-433	148	368-353	327	282	345
283	301	300-285	34.143.494	---	-	282-270	158.998.707	239-230	13.516.569	97-95	111.216	219-206	751	283	301
284	277	209-196	54.880.186	221-211	106.226.447	211-199	225.826.000	136-129	30.436.086	204-201	53.960	252-239	661	284	277
285	360	255-240	44.656.207	176-166	138.959.074	158-147	295.513.007	275-265	10.953.099	305-302	24.011	36-27	2.900	285	360
286	242	204-191	56.403.524	142-132	168.709.324	204-192	231.278.347	170-163	23.098.868	231-228	44.972	67-58	1.850	286	242
287	336	119-108	96.133.991	191-181	127.836.645	186-174	254.765.765	84-78	57.850.503	271-268	31.045	304-290	465	287	336
288	63	499-484	-40.065.878	500-485	-17.526.669	141-130	321.170.922	500-485	-98.921.430	162-159	69.376	196-183	843	288	63
289	269	186-173	64.280.815	143-133	168.607.987	155-144	298.407.739	156-149	26.106.988	76-74	134.000	194-181	857	289	269
290	282	322-307	30.366.404	241-230	92.411.316	301-289	141.410.642	300-289	8.918.179	332-328	17.606	366-351	329	290	282
291	278	348-333	25.806.903	382-368	39.381.898	487-472	45.349.379	192-185	18.679.150	385-380	6.020	468-453	129	291	278
292	237	87-77	119.735.813	181-171	136.067.785	279-267	161.427.739	47-44	88.036.785	78-76	128.922	339-325	403	292	237
293	244	284-269	36.976.931	372-358	42.085.883	436-421	70.753.223	414-402	1.738.923	81-79	125.693	33-24	3.091	293	244
294	304	234-219	48.688.983	301-289	63.134.343	234-222	196.832.930	193-186	18.448.837	291-288	26.013	338-324	403	294	304
295	402	95-11	115.207.651	229-11	100.249.450	172-12	273.459.735	78-6	60.636.366	424-7	791	284-14	528	295	402

500 Büyük Kuruluş Sıra No:	2007	2006	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) Sıra No: (YTL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No: (YTL)	Özkaynak Sıra No: (YTL)	Net Aktifler Sıra No: (YTL)	Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı Sıra No: (YTL)	İhracat Tutarı Sıra No: (Bin \$)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması Sıra No: Adet	500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2007
296	309		Aşkale Çimento Sanayii T.A.Ş.	Erzurum	-	284	166.466.065	304-292 174.958.392	106-95 104.997.587	175-165 139.006.398	133-122 346.466.451	57-53 76.955.787	386-381 5.991	283-270 532	296
297	216		Baymak Makina San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	285	166.300.891	317-305 166.300.891	380-365 22.009.886	373-359 41.887.154	376-362 104.439.566	298-287 9.410.819	372-367 9.650	351-337 365	297
298	271		Ege Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ege-İzmir	-	286	164.659.095	300-288 176.036.784	262-247 42.888.696	269-258 80.190.350	199-187 235.794.573	251-242 12.522.989	221-218 48.216	129-117 1.182	298
299	330		Coşkunöz Metal Form Makina End. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	287	164.308.468	308-296 171.644.769	226-211 50.965.279	323-309 59.237.913	321-309 130.204.821	263-254 11.867.899	351-347 14.487	176-163 932	299
300	401		Hayes Lemmerz İnci Jant Sanayi A.Ş.	Manisa	-	288	163.774.333	320-308 165.480.236	---	314-302 60.325.821	367-354 108.100.068	---	169-166 66.067	305-291 465	300
301	260		TuKaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	289	161.561.251	311-299 171.033.239	328-313 29.309.281	308-296 61.958.005	290-278 150.902.593	435-421 692.127	299-296 24.840	326-312 428	301
302	235		Mitaş Enerji ve Madeni İnşaat İşleri Türk A.Ş.	Ankara	-	290	161.433.603	252-241 208.095.593	497-482 -9.188.049	342-328 51.841.947	284-272 155.878.026	475-461 -8.226.544	115-113 98.492	258-245 614	302
303	241		MMZ Onur Boru Profil Üretim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	291	161.024.017	321-309 163.603.337	464-449 7.477.577	482-468 8.256.628	365-352 108.519.722	368-357 3.842.129	125-123 89.188	370-355 323	303
304	259		Bolu Çimento Sanayii A.Ş.	Bolu	-	292	159.819.911	327-315 159.819.911	144-132 81.153.387	107-97 215.075.434	202-190 232.150.838	80-74 59.888.759	---	405-390 248	304
305	254		Paşabahçe Eskişehir Cam San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	293	159.129.024	328-316 159.129.024	149-137 78.000.304	166-156 143.863.918	223-211 211.410.425	336-325 5.942.629	124-122 89.743	169-156 970	305
306	284		Lafarge Aslan Çimento A.Ş.	İstanbul	-	294	158.491.336	329-317 159.109.863	153-141 77.109.270	138-128 172.017.490	227-215 208.754.596	98-92 47.687.483	434-427 420	403-388 250	306
307	350		Aroma Bursa Meyve Suları ve Gıda San. A.Ş.	Bursa	-	295	158.302.591	324-312 160.482.994	370-355 23.269.874	207-197 114.072.893	210-198 227.422.635	313-302 7.577.782	301-298 24.649	227-214 726	307
308	-		Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	296	157.224.850	322-310 162.873.153	429-414 14.086.761	307-295 62.028.028	272-260 166.501.234	429-415 996.488	252-249 38.077	381-366 297	308
309	256		Cam Elyaf Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	297	154.720.944	316-304 167.177.622	270-255 39.761.960	253-242 85.025.174	247-235 186.760.530	471-457 -5.784.266	236-233 43.398	210-197 782	309
310	246		Akın Tekstil A.Ş.	İstanbul	-	298	154.416.534	337-324 154.570.677	359-344 24.078.944	280-269 75.041.253	310-298 133.705.727	465-451 -3.459.198	121-119 91.124	124-112 1.220	310
311	286		Saray Döküm ve Madeni Aksam San. A.Ş.	İstanbul	-	299	154.178.475	323-311 160.682.249	261-246 43.578.965	239-228 93.578.241	382-368 101.349.952	138-131 29.797.850	180-177 61.978	361-346 338	311
312	273		Akbaşlar Tekstil Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	300	153.426.588	340-327 153.731.005	365-350 23.725.153	288-277 70.911.915	337-325 120.845.729	257-248 12.130.294	208-205 52.392	147-134 1.074	312
313	310		TÜLOMSAŞ Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii A.Ş.	Kamu	13	-	152.355.064	333-13 156.749.951	173-13 69.696.031	293-12 68.601.170	373-14 107.030.590	418-13 1.377.942	435-8 386	70-10 1.749	313
314	324		Has Çelik ve Halat San. Tic. A.Ş.	Kayseri	-	301	152.226.447	332-320 157.110.015	389-374 20.804.776	371-357 42.514.506	432-417 73.266.392	272-262 11.169.440	256-253 37.229	341-327 390	314
315	-		---	İstanbul	-	302	-	338-325 -	335-320 -	458-444 -	434-419 -	297-286 -	370-365 -	256-243 -	315
316	363		Beyçelik Gestamp Kalıp ve Oto Yan Sanayi Paz. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	303	152.007.951	341-328 153.666.851	---	334-320 53.556.010	328-316 126.558.468	---	374-369 9.511	183-170 900	316
317	-		Akzo Nobel Endüstri ve Otomobil Boyaları San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	304	151.484.527	334-321 156.516.523	---	---	460-445 60.233.231	---	409-403 2.835	329-315 424	317
318	319		Kale Kilit ve Kalıp San. A.Ş.	İstanbul	-	305	151.064.552	325-313 160.414.477	223-208 51.464.872	222-212 104.508.352	229-217 205.174.674	203-195 17.763.313	218-215 50.161	68-59 1.839	318
319	-		---	İstanbul	-	306	-	335-322 -	316-301 -	339-325 -	355-343 -	384-373 -	122-120 -	116-105 -	319
320	298		Standard Profil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	307	150.579.594	318-306 166.042.637	143-131 81.283.116	237-226 94.039.220	192-180 247.816.501	315-304 7.478.653	136-134 81.626	98-87 1.418	320
321	292		Demirer Kablo Tesisleri San.ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	308	149.479.984	345-332 151.288.598	415-400 15.976.916	377-363 41.315.758	298-286 142.920.270	299-288 9.259.637	102-100 106.644	417-402 223	321
322	339		Pilsa Plastik Sanayi A.Ş.	Adana	-	309	149.249.796	349-336 150.196.517	308-293 32.652.550	262-251 81.836.276	334-322 123.878.779	221-212 15.646.264	181-178 61.476	340-326 390	322
323	294		Ak-Kim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	310	148.968.586	319-307 165.679.408	331-316 28.791.588	236-225 94.376.382	370-357 107.734.583	371-360 3.606.873	449-441 26	373-358 320	323
324	375		Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Sivas	-	311	148.632.162	342-329 152.805.804	97-86 112.258.228	122-112 196.771.628	200-188 234.323.961	45-42 96.720.948	---	325-311 432	324
325	-		British American Tobacco Sigara ve Tütünçülük San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	312	148.603.364	352-339 148.603.364	17-15 711.557.297	200-190 117.954.945	226-214 209.590.742	166-159 23.752.020	292-289 25.933	410-395 232	325
326	355		Durak Fındık San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	313	147.545.640	353-340 147.545.640	---	---	---	---	223-220 47.622	---	326
327	347		Alcatel Teletaş Telekomünikasyon Endüstri Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	314	147.396.338	192-182 274.823.439	272-257 39.522.774	408-394 32.695.106	265-253 169.788.778	386-375 3.132.316	275-272 29.400	390-375 278	327
328	311		Yünsa Yünlü San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	315	146.203.294	356-343 146.203.294	230-215 50.088.381	277-266 76.785.326	275-263 163.559.649	302-291 8.633.842	164-161 69.010	112-101 1.307	328
329	239		Cognis Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	316	145.978.534	275-263 194.482.459	343-328 26.618.538	325-311 57.145.165	406-391 85.994.286	327-316 6.554.780	290-287 26.074	426-411 201	329
330	435		Mar Tüketim Maddeleri İthalat İhracat San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	317	145.779.205	343-330 151.666.900	432-417 13.428.861	450-436 20.383.798	458-443 60.983.478	441-427 523.934	---	379-364 300	330

Büyük Kuruluş Sıra No:			Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) Sıra No:	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) (YTL)	Özkaynak (YTL)	Net Aktifler (YTL)	Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı (YTL)	İhracat Tutarı (Bin \$)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması	500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2007							
2007	2006	Kuruluşlar																			
331	397	Samsun Makina Sanayii A.Ş.	Samsun	-	318	145.250.142	359-346	145.250.142	179-166	67.389.434	258-247	82.715.328	386-372	99.705.895	96-90	48.050.426	368-363	10.071	313-299	446	331
332	322	Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Kırşehir	-	319	142.816.750	363-350	143.806.764	286-271	36.769.239	133-123	179.921.206	246-234	187.448.528	205-197	17.361.758	145-143	76.158	156-143	1.049	332
333	396	Üniteks Gıda Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	320	142.709.461	284-272	190.410.427	437-422	12.564.868	459-445	17.718.700	481-466	47.668.301	351-340	4.974.795	87-85	121.215	355-341	350	333
334	229	Aytaç Gıda Yatırım San. ve Tic. A.Ş.	Çankırı	-	321	142.155.358	326-314	160.118.471	468-453	6.507.458	249-238	88.686.244	286-274	153.929.181	483-468	-17.994.491	437-429	339	261-248	606	334
335	333	Alarko Carrier San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	322	142.105.732	184-174	282.936.677	160-148	73.782.453	130-120	185.408.974	187-175	254.141.315	151-144	27.102.854	258-255	37.218	218-205	760	335
336	492	Gemak Gemi İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	323	142.011.061	362-349	143.937.534	387-372	20.965.339	266-255	80.562.957	248-236	185.337.211	305-294	8.085.344	101-99	108.806	406-391	240	336
337	361	Fresh Cake Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	324	141.231.209	358-345	145.794.954	374-359	22.979.919	---	---	---	---	244-235	12.957.648	422-416	1.040	312-298	452	337
338	-	Göktaş Yassı Hadde Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	325	141.106.138	364-351	142.520.562	478-463	4.943.283	415-401	31.068.395	405-390	89.661.269	426-413	1.033.435	283-280	27.635	464-449	132	338
339	490	İnci Akü San. ve Tic. A.Ş.	Manisa	-	326	140.500.532	367-354	141.079.973	405-390	17.380.410	409-395	32.185.742	425-410	74.807.673	340-329	5.744.564	189-186	58.293	354-340	358	339
340	-	Balıkesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.	Balıkesir	-	327	140.213.270	369-356	140.213.270	229-214	50.376.235	353-339	48.595.970	345-333	116.767.630	130-123	33.711.830	172-169	64.800	320-306	435	340
341	426	Kardemir Haddecilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Denizli	-	328	139.890.860	309-297	171.599.202	385-370	21.418.727	421-407	29.327.975	412-397	82.600.752	375-364	3.434.994	130-128	85.084	404-389	250	341
342	400	Mesa Mesken Sanayii A.Ş.	Ankara	-	329	138.460.758	238-227	220.738.628	177-164	68.457.394	101-91	225.265.718	85-74	493.493.540	330-319	6.385.017	433-426	458	149-136	1.070	342
343	307	Ortadoğu Rulman San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	330	138.033.394	370-357	140.156.013	182-169	65.674.941	178-168	138.076.887	220-208	215.918.153	202-194	17.788.391	173-170	64.790	87-76	1.531	343
344	288	Çelikord A.Ş.	İstanbul	-	331	137.516.831	365-352	141.815.788	334-319	28.522.078	313-301	60.450.304	378-364	104.000.387	256-247	12.171.933	214-211	51.687	342-328	387	344
345	351	Ertaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	332	137.284.272	368-355	140.720.829	423-408	14.530.189	435-421	25.575.259	394-379	93.555.297	334-323	5.993.521	391-385	5.055	480-465	101	345
346	411	İşbir Sentetik Dokuma Sanayi A.Ş.	Balıkesir	-	333	136.945.905	377-364	137.187.187	394-379	20.192.577	337-323	52.463.288	312-300	133.326.271	307-296	7.834.158	174-171	64.547	401-386	254	346
347	197	Progıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	334	136.902.953	344-331	151.340.355	480-465	4.192.442	470-456	13.421.165	469-454	53.937.492	450-436	51.139	129-127	85.203	353-339	359	347
348	-	-----	İstanbul	-	335	-	347-334	-	456-441	-	493-479	-	492-477	-	443-429	-	93-91	-	380-365	-	348
349	323	Enpay Endüstriyel Pazarlama ve Yatırım A.Ş.	Kocaeli	-	336	135.355.922	375-362	138.910.882	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	---	-	349
350	-	Ak Kablo İmalat San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	337	135.332.906	378-365	136.934.885	493-478	-594.712	494-480	-1.743.472	499-484	15.055.844	460-446	-1.800.831	---	-	433-418	192	350
351	365	Çamlı Yem Besicilik San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	338	135.177.808	366-353	141.206.636	347-332	26.041.982	309-297	61.472.804	330-318	125.857.332	233-224	14.119.115	392-386	4.945	389-374	280	351
352	416	As Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Bucak	-	339	134.414.331	382-369	135.353.891	175-162	68.874.905	159-149	149.262.774	122-111	375.307.096	119-112	36.920.392	295-292	25.619	288-274	509	352
353	450	Beşler Makarna Un İrmik Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	340	132.546.559	360-347	145.107.357	476-461	5.107.563	461-447	17.248.243	455-440	62.896.387	445-431	407.289	249-246	38.786	430-415	195	353
354	326	Özdilek Alışveriş Merkezleri ve Tekstil Sanayi A.Ş.	Bursa	-	341	131.878.167	134-124	398.233.389	178-165	67.947.856	77-67	293.401.366	93-82	436.715.992	115-108	39.479.415	274-271	30.086	60-51	1.965	354
355	338	Eroğlu Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	342	131.237.141	298-286	176.966.657	354-339	25.196.441	345-331	49.821.933	297-285	144.778.287	377-366	3.415.019	147-145	75.583	45-36	2.415	355
356	302	Çimko Çimento ve Beton Sanayi Ticaret A.Ş.	Gaziantep	-	343	130.996.443	394-381	131.001.854	132-120	87.113.950	93-83	237.465.389	113-102	400.629.737	224-215	14.939.786	419-413	1.552	255-242	652	356
357	275	Rotopak Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	344	130.966.262	388-375	131.929.976	312-297	32.019.441	348-334	49.332.671	399-384	92.012.100	396-384	2.722.534	195-192	56.204	298-284	476	357
358	346	Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	345	130.550.863	380-367	135.811.735	200-187	57.441.870	140-130	170.129.503	188-176	252.815.028	134-127	31.139.242	436-428	350	428-413	198	358
359	280	Eczacıbaşı-Baxter Hastane Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	346	130.485.216	221-211	240.824.429	163-151	73.190.822	187-177	129.642.285	250-238	183.569.406	140-133	28.973.496	430-423	570	280-267	546	359
360	366	Saray Halı A.Ş.	İstanbul	-	347	130.399.251	385-372	133.095.753	264-249	41.931.764	230-219	98.999.348	196-184	242.158.819	412-400	1.864.883	342-338	16.682	101-90	1.400	360
361	354	Denizli Basma ve Boya Sanayii A.Ş.	Denizli	-	348	130.057.527	383-370	135.349.653	384-369	21.594.045	452-438	19.771.082	289-277	151.708.438	468-454	-4.541.019	198-195	54.812	249-236	665	361
362	-	Tersan Tersanecilik Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	349	129.769.926	390-377	131.813.826	324-309	30.250.601	360-346	45.295.250	354-342	113.353.078	148-141	27.566.577	117-115	96.512	496-481	44	362
363	487	Bosch Fren Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	350	129.490.705	389-376	131.865.826	393-378	20.249.905	432-418	26.223.346	420-405	79.575.898	365-354	4.044.451	353-349	14.046	384-369	291	363
364	331	Akteks Akrilik İplik San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	351	129.487.371	293-281	179.251.525	364-349	23.737.029	287-276	71.407.417	197-185	239.665.882	319-308	7.108.759	191-188	57.314	163-150	1.010	364
365	454	Tümka Kablo Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	352	129.323.507	387-374	132.304.565	350-335	25.544.838	468-454	14.491.709	489-474	43.355.232	362-351	4.211.283	177-174	63.500	453-438	150	365

500
Büyük
Kuruluş
Sıra No:

2007 2006 Kuruluşlar

			Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) Sıra No: (YTL)	
366	226	Alliance One Tütün A.Ş.	Ege-İzmir	-	353	129.182.730	398-385	129.182.730
367	341	Bıran İplik San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	354	128.382.876	357-344	145.946.016
368	382	Yonca Gıda Sanayi İşletmeleri İç ve Dış Ticaret A.Ş.	Manisa	-	355	127.207.308	351-338	149.378.383
369	415	Nuh'un Ankara Makarnası San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	356	127.205.187	403-390	127.205.187
370	372	Boyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	357	127.057.845	392-379	131.573.119
371	318	Hey Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	358	126.791.650	396-383	130.902.501
372	321	Arpaş İhracat-İthalat ve Pazarlama A.Ş.	İstanbul	-	359	126.678.887	401-388	128.700.165
373	477	Natura Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	360	126.634.203	399-386	128.885.343
374	334	Kartonsan Karton San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	361	126.612.566	406-393	126.839.136
375	387	Yakupoglu Tekstil ve Deri San. Tic. A.Ş.	Ankara	-	362	126.160.127	384-371	134.179.677
376	357	Camiş Ambalaj San. A.Ş.	İstanbul	-	363	125.761.773	409-396	125.763.691
377	263	Özgün Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti	Trabzon	-	364	125.546.482	412-399	125.546.482
378	409	Assan Panel San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	365	125.197.802	405-392	126.840.400
379	327	Meteksan Matbaacılık ve Teknik San. Tic. A.Ş.	Ankara	-	366	124.845.388	400-387	128.870.759
380	-	Arslantürk Tarım Ürünleri San. Nak. İhr. ve İth. A.Ş.	Trabzon	-	367	124.730.000	393-380	131.415.812
381	388	Viko Elektrik ve Elektronik Endüstrisi San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	368	124.689.401	381-368	135.701.115
382	-	Sözer Demir Çelik İnş. Petr. Ürün. San. ve Tic. A.Ş.	Aliğa	-	369	124.559.059	289-277	185.762.794
383	498	Aksa Enerji Üretim A.Ş.	İstanbul	-	370	124.280.313	237-226	223.237.778
384	-	Roketsan Roket San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	371	124.055.352	417-404	124.055.352
385	279	Kilim Grubu Kartaltepe Mensucat Fab. T.A.Ş.	İstanbul	-	372	123.890.126	416-403	124.700.259
386	316	Cevher Döküm Sanayii A.Ş.	Ege-İzmir	-	373	123.276.964	418-405	123.687.136
387	-	Sunjüt Sun'i Jüt San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	374	123.261.996	422-409	123.261.996
388	364	S.S. Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Bursa	-	375	122.042.901	419-406	123.574.456
389	413	Tam Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	-	376	121.825.629	424-411	122.802.902
390	370	Örma Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	377	121.779.165	413-400	125.385.681
391	410	Keskinkılıç Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	378	121.724.154	371-358	140.006.653
392	384	Crown Bevcan Türkiye Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	379	121.501.101	310-298	171.191.405
393	464	Çimtaş Çelik İmalat Montaj ve Tesisat A.Ş.	İstanbul	-	380	121.439.532	429-416	121.635.872
394	320	Ataç İnşaat ve Sanayi A.Ş.	Antalya	-	381	121.383.065	372-359	139.980.247
395	-	Vatan Kablo Metal End. ve Tic. A.Ş.	Çorlu	-	382	120.640.600	433-420	121.230.449
396	379	Biofarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	383	120.420.021	425-412	122.567.247
397	403	Kumtel Dayanıklı Tüketim Malları Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	384	120.280.010	408-395	125.830.672
398	377	İdeal Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	385	119.940.893	426-413	122.319.934
399	-		İstanbul	-	386	-	331-319	-
400	420	AGT Ağaç San. Tic. A.Ş.	Antalya	-	387	119.444.485	427-414	122.280.480

366-400

500
Büyük
Kuruluş
Sıra No:
2007

Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)		Özkaynak		Net Aktifler		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı		İhracat Tutarı		Ücretle Çalışanlar Ortalaması		Kuruluş
Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(Bin \$)	Sıra No:	Adet	Sıra No: 2007
341-326	26.819.989	243-232	91.032.995	260-248	173.523.711	335-324	5.952.247	134-132	81.915	177-164	932	366
441-426	12.304.615	375-361	41.680.422	362-350	109.167.440	409-397	1.934.748	314-311	21.642	135-123	1.140	367
413-398	16.239.268	358-344	45.842.051	395-380	93.536.256	348-337	5.048.123	270-267	31.464	400-385	255	368
295-280	35.099.754	352-338	48.629.675	403-388	90.778.800	236-227	13.821.885	394-388	4.508	314-300	445	369
269-254	40.117.821	247-236	89.936.936	319-307	130.619.204	260-251	12.072.182	213-210	51.748	214-201	774	370
420-405	14.897.283	391-377	37.908.879	384-370	100.158.111	349-338	5.032.469	94-92	112.391	118-106	1.253	371
401-386	18.163.366	332-318	53.768.258	332-320	124.602.298	436-422	674.006	112-110	99.414	138-125	1.126	372
267-252	41.056.838	497-482	-3.917.670	357-345	112.972.103	200-192	17.936.521	412-406	2.396	294-280	488	373
277-262	38.463.719	173-163	139.715.607	277-265	161.780.691	175-168	22.079.044	297-294	25.095	386-371	283	374
403-388	17.693.330	294-282	68.387.651	353-341	113.743.260	326-315	6.583.576	312-309	22.040	145-132	1.087	375
319-304	31.162.467	274-263	78.106.594	391-376	95.575.051	354-343	4.820.067	396-390	4.182	337-323	404	376
485-470	2.969.882	480-466	8.614.597	442-427	66.661.925	428-414	1.012.205	158-155	70.970	477-462	106	377
425-410	14.303.228	362-348	44.677.213	414-399	82.110.386	363-352	4.187.851	313-310	21.837	473-458	115	378
---	-	119-109	200.962.780	224-212	210.082.415	---	-	395-389	4.475	286-272	522	379
492-477	790.769	479-465	9.144.116	494-479	37.472.151	432-418	926.519	186-183	59.190	489-474	85	380
285-270	36.944.507	302-290	63.132.867	326-314	128.576.365	214-206	16.606.363	233-230	44.051	264-251	590	381
465-450	6.998.321	417-403	30.421.412	472-457	52.738.309	395-383	2.810.430	406-400	3.177	454-439	147	382
271-256	39.556.291	202-192	117.345.533	111-100	405.600.717	225-216	14.912.645	210-207	51.934	474-459	113	383
303-288	33.426.197	180-170	136.408.445	147-136	308.861.169	466-452	-3.642.118	333-329	17.604	204-191	803	384
390-375	20.450.356	179-169	137.948.164	292-280	148.227.479	437-423	663.304	247-244	39.018	193-180	863	385
371-356	23.103.258	440-426	24.994.860	322-310	130.175.279	444-430	440.486	138-136	81.222	238-225	703	386
376-361	22.727.017	347-333	49.519.613	385-371	100.104.173	245-236	12.839.028	139-137	81.000	391-376	276	387
487-472	2.585.804	233-222	95.888.629	351-339	114.417.881	463-449	-1.996.016	354-350	13.734	336-322	409	388
275-260	38.500.748	407-393	32.912.217	470-455	52.916.357	253-244	12.413.029	358-354	12.105	209-196	782	389
444-429	11.835.275	449-435	20.423.917	462-447	59.481.846	393-381	2.889.739	---	-	301-287	472	390
461-446	7.554.107	419-405	30.348.885	446-431	65.041.795	343-332	5.507.429	442-434	136	463-448	133	391
402-387	17.947.624	321-307	59.535.338	415-400	81.749.602	329-318	6.498.323	203-200	54.093	482-467	98	392
330-315	29.124.465	224-214	103.389.980	241-229	189.865.193	206-198	17.237.192	185-182	59.374	387-372	282	393
309-294	32.463.356	267-256	80.434.213	151-140	306.191.759	469-455	-5.048.874	197-194	55.246	86-75	1.534	394
463-448	7.514.620	442-428	24.847.907	471-456	52.866.985	376-365	3.423.205	339-335	16.943	467-452	130	395
236-221	48.551.373	231-220	96.881.446	176-164	266.291.620	229-220	14.434.257	405-399	3.280	216-203	767	396
431-416	13.779.926	340-326	52.141.139	276-264	162.155.756	372-361	3.577.256	240-237	42.450	269-256	577	397
263-248	42.007.102	389-375	38.147.746	419-404	79.672.272	139-132	29.592.259	363-359	11.395	365-350	331	398
346-331	-	381-367	-	230-218	-	310-299	-	345-341	-	416-401	-	399
372-357	23.045.171	300-288	63.616.317	411-396	82.864.954	237-228	13.663.936	248-245	38.897	493-478	49	400

366-400

500
Büyük
Kuruluş
Sıra No:

2007 2006 Kuruluşlar

			Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) Sıra No: (YTL)	
401	342	Arsan Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	K.Maraş	-	388	119.416.484	411-398	125.681.225
402	391	Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	-	389	119.083.432	431-418	121.303.391
403	385	Elba Basınçlı Döküm Sanayii A.Ş.	Manisa	-	390	118.188.463	440-427	118.188.463
404	367	Grammer Koltuk Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	391	118.133.583	439-426	118.833.661
405	-	Paymetal San. ve Tic. A.Ş.	Dört Yol	-	392	118.132.504	348-335	150.216.050
406	369	Demisaş Döküm Emaye Mamulleri San. A.Ş.	İstanbul	-	393	117.978.980	441-428	117.978.980
407	337	Nergis Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	394	117.259.866	379-366	136.490.423
408	325	Doğu Çay İşletmesi San. ve Tic. A.Ş.	Rize	-	395	116.941.358	407-394	126.711.295
409	-		İstanbul	-	396	-	444-431	-
410	362	Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	397	116.153.806	420-407	123.566.475
411	-	Jantsa Jant San. ve Tic. A.Ş.	Aydın	-	398	116.130.910	446-433	116.981.513
412	443	Yazaki Wiring Technologies Türkiye Elektrik Sistemleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bursa	-	399	116.007.893	445-432	117.178.922
413	445	Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	400	115.852.988	436-423	119.975.962
414	468	Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	Ege-İzmir	-	401	114.852.459	448-435	116.347.425
415	-	Vatan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	402	114.526.641	449-436	115.475.512
416	428	Ozanteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	-	403	114.490.549	395-382	130.950.539
417	293	Kombassan Kağıt Matbaa Gıda ve Tekstil San. Tic. A.Ş.	Konya	-	404	114.374.493	438-425	119.185.109
418	-	Efsan Demir San. ve Tic.A.Ş.	İstanbul	-	405	113.992.281	346-333	151.192.511
419	405	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	406	113.504.025	428-415	121.712.431
420	475	Modern Enerji Elektrik Üretimi Otoprodüktör Grubu A.Ş.	İstanbul	-	407	113.356.425	455-442	113.356.425
421	471	Söktaş Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	408	113.181.286	453-440	113.432.442
422	-	MB Şeker Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	409	113.035.193	374-361	139.680.524
423	481	Eti Gümüş A.Ş.	Kütahya	-	410	112.264.493	447-434	116.428.624
424	-	Bosen Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Bursa	-	411	111.684.901	443-430	117.758.055
425	-	Tüpraş Metal Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	412	111.452.868	459-446	111.452.868
426	390	Çimbeton Hazır Beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	413	111.413.388	458-445	111.558.963
427	395	Gürsoy Tarımsal Ürünler Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ordu	-	414	111.341.405	460-447	111.341.405
428	398	Aydınlı Hazır Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	415	111.312.401	336-323	155.067.573
429	378	Teklas Kauçuk San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	416	111.238.938	386-373	132.954.803
430	408	Hema TRW Otomotiv Direksiyon Sistemleri A.Ş.	Çerkezköy	-	417	111.013.445	461-448	111.013.445
431	407	Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	418	110.797.500	457-444	112.006.006
432	393	Aydın Örne Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	419	109.951.577	402-389	127.894.998
433	472	Kerevitaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	420	109.830.577	456-443	112.152.397
434	332	Birlik Mensucat Ticaret ve Sanayi İşletmesi A.Ş.	Kayseri	-	421	109.569.243	437-424	119.671.708
435	483	Harput Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.	Bursa	-	422	109.538.636	435-422	120.823.252

401-435

500
Büyük
Kuruluş
Sıra No:

Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla)		Özkaynak		Net Aktifler		Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı		İhracat Tutarı		Öcretle Çalışanlar Ortalaması		Kuruluş Sıra No:
Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(YTL)	Sıra No:	(Bin \$)	Sıra No:	Adet	2007
436-421	12.617.449	306-294	62.402.695	331-319	125.384.858	454-440	-761.098	289-286	26.412	84-73	1.586	401
416-401	15.746.373	436-422	25.506.115	486-471	45.703.774	387-376	3.113.821	253-250	38.036	442-427	175	402
397-382	19.580.004	361-347	45.190.495	398-383	92.710.212	293-283	9.700.390	211-208	51.890	359-344	342	403
388-373	20.806.191	441-427	24.968.571	476-461	50.931.494	459-445	-1.608.406	170-167	65.840	236-223	710	404
471-456	5.950.651	439-425	25.118.757	456-441	62.448.477	433-419	846.850	319-316	20.283	461-446	139	405
307-292	32.728.852	330-316	54.344.709	383-369	101.319.459	390-378	3.022.009	212-209	51.848	259-246	611	406
445-430	11.438.840	406-392	33.008.625	163-152	289.373.426	487-472	-27.708.344	---	-	94-83	1.462	407
442-427	12.271.198	481-467	8.524.448	390-375	96.162.525	424-411	1.138.702	---	-	281-268	539	408
170-158	-	296-284	-	429-414	-	118-111	-	402-396	-	202-189	-	409
459-444	8.100.805	413-399	31.294.700	402-387	91.359.097	282-272	10.446.824	206-203	53.231	471-456	118	410
278-263	38.230.917	385-371	38.582.993	369-356	107.833.088	171-164	23.053.177	184-181	59.448	231-218	717	411
301-286	33.817.238	484-470	7.737.579	407-392	84.997.574	480-465	-15.307.598	367-362	10.079	75-65	1.695	412
237-222	48.477.732	427-413	28.379.343	413-398	82.382.538	301-290	8.742.348	429-422	609	186-173	898	413
161-149	73.221.340	433-419	25.997.130	441-426	69.366.402	358-347	4.539.082	114-112	98.611	31-22	3.166	414
418-403	15.391.308	392-378	37.417.787	381-367	102.143.153	415-403	1.687.418	304-301	24.065	481-466	99	415
395-380	20.150.725	329-315	55.530.383	374-360	107.027.515	249-240	12.583.890	159-156	70.475	89-78	1.514	416
338-323	27.816.447	65-55	360.680.943	112-101	401.718.190	280-270	10.714.004	383-378	7.067	188-175	896	417
479-464	4.267.920	447-433	22.190.302	447-432	64.947.272	417-405	1.401.865	246-243	39.453	483-468	95	418
433-418	12.984.177	448-434	21.769.196	438-423	70.351.138	314-303	7.489.960	224-221	47.478	407-392	238	419
382-367	21.966.365	455-441	19.532.200	463-448	58.223.043	306-295	7.847.160	---	-	491-476	59	420
214-201	52.891.381	272-261	78.256.963	283-271	155.904.672	250-241	12.553.957	153-150	72.300	126-114	1.206	421
232-217	49.573.994	234-223	95.357.523	300-288	141.638.163	145-138	27.693.621	---	-	364-349	331	422
197-184	58.743.286	156-146	153.217.321	212-200	224.368.545	149-142	27.516.197	---	-	414-399	228	423
434-419	12.970.599	264-253	81.222.411	366-353	108.148.705	338-327	5.820.972	451-443	12	498-483	39	424
166-154	72.127.948	84-74	258.234.105	138-127	331.689.174	105-99	44.528.721	200-197	54.376	348-334	374	425
448-433	11.358.230	411-397	31.590.527	478-463	49.178.350	381-370	3.316.564	440-432	169	470-455	120	426
472-457	5.820.299	472-458	13.336.659	490-475	42.428.654	431-417	939.414	176-173	63.681	385-370	285	427
196-183	58.775.538	327-313	56.758.834	287-275	153.468.690	246-237	12.820.041	341-337	16.865	55-46	2.061	428
336-321	28.048.788	303-291	63.020.258	341-329	118.412.633	321-310	7.044.300	154-151	72.022	363-348	333	429
470-455	6.233.960	453-439	19.684.716	495-480	37.419.090	410-398	1.901.345	438-430	250	440-425	183	430
391-376	20.443.676	268-257	80.228.557	379-365	103.773.458	337-326	5.928.655	244-241	41.396	394-379	272	431
339-324	27.570.062	312-300	60.742.392	240-228	192.035.417	398-386	2.618.930	281-278	28.325	161-148	1.016	432
361-346	23.927.646	499-484	-12.196.469	424-409	74.837.653	188-181	19.394.404	398-392	4.056	173-160	960	433
327-312	29.665.376	346-332	49.756.680	281-269	159.862.580	400-388	2.547.054	284-281	27.392	123-111	1.221	434
373-358	23.020.395	282-271	74.764.298	336-324	123.033.390	273-263	11.164.452	265-262	34.542	274-261	560	435

401-435

500
Büyük
Kuruluş
Sıra No:

2007 2006 Kuruluşlar

			Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) Sıra No:	(YTL)
436	368	Yataş Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	Kayseri	-	423	109.245.328	330-318	159.083.250
437	489	Superlit Boru Sanayi A.Ş.	İstanbul	-	424	109.182.560	423-410	122.864.670
438	-	ACT Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Kırklareli	-	425	109.159.404	454-441	113.362.038
439	-	Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	426	109.149.483	463-450	110.775.551
440	299	Beksa Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	427	108.688.999	452-439	114.004.752
441	374	Nortel Networks Netaş Telekomünikasyon A.Ş.	İstanbul	-	428	108.678.337	376-363	137.460.457
442	446	Şahinler Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	429	108.593.003	354-341	147.257.457
443	381	Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	430	108.349.395	468-455	108.373.532
444	376	Dentaş Ambalaj ve Kağıt Sanayi A.Ş.	Denizli	-	431	108.251.724	470-457	108.251.724
445	359	Ergaz San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	432	108.064.087	469-456	108.317.778
446	436	Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	433	107.147.686	465-452	110.293.515
447	-	Major SKT Oto Donanım San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	434	107.021.295	472-459	107.067.327
448	406	Pimaş Plastik İnşaat Malzemeleri A.Ş.	İstanbul	-	435	107.019.835	391-378	131.686.821
449	-	Matlı Yem San. ve Tic. A.Ş.	Karacabey	-	436	106.900.572	301-289	175.657.601
450	-	Anadolu Cam Yenışehir San. A.Ş.	İstanbul	-	437	106.874.588	474-461	106.874.588
451	-	Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Karaman	-	438	106.590.203	451-438	114.243.317
452	-	Özak Tekstil Konfeksiyon San. ve Tic. Ltd. Şti.	İstanbul	-	439	106.222.395	467-454	109.643.513
453	-	TÜVASAŞ-Türkiye Vagon Sanayii A.Ş.	Kamu	14	-	105.812.145	476-14	105.812.145
454	-	Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Antalya	-	440	105.739.811	410-397	125.709.087
455	392	Arı Rafine ve Yağ San. A.Ş.	Balıkesir	-	441	105.498.199	404-391	126.909.333
456	447	Feniş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	-	442	105.484.398	473-460	107.034.096
457	356	Erbosan Erciyas Boru San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	-	443	104.936.628	471-458	107.902.901
458	480	Lay Tekstil Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	444	104.225.157	415-402	124.946.927
459	-	Ventüs Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	445	104.189.509	480-466	104.189.509
460	432	Çukurova İnşaat Mak. San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	-	446	103.747.982	482-468	103.747.982
461	-	Turyağ Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Balıkesir	-	447	103.695.474	466-453	110.219.139
462	437	Atasay Kuyumculuk San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	448	103.460.400	339-326	154.203.598
463	399	Flokser Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	-	449	103.312.706	442-429	117.815.845
464	-	Onduline Avrasya İnşaat Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	450	103.009.177	434-421	121.229.852
465	482	İ.E.Ulagay İlaç Sanayii Türk A.Ş.	İstanbul	-	451	102.960.403	235-224	226.756.773
466	457	Ve-Ge Hassas Kağıt ve Yapıştırıcı Bant San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	452	102.927.864	484-470	102.927.864
467	414	Mithat Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	453	102.720.665	475-462	106.071.984
468	429	Birko Birleşik Koyunlular Mensucat Tic. ve San. A.Ş.	Niğde	-	454	102.639.564	483-469	103.130.944
469	386	Şahinler Metal Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	-	455	102.535.170	477-463	104.848.288
470	335	T.T.L. Tütün San. ve Dış Tic. A.Ş.	Ege-İzmir	-	456	102.511.200	462-449	110.996.658

436-470

Brüt Katma Değer
(Üretici Fiyatlarıyla)
Sıra No:

340-325	26.940.821	387-373	38.403.157	340-328	119.020.007	383-372	3.281.600	352-348	14.290	133-121	1.141	436
435-420	12.837.344	460-446	17.370.527	428-413	74.614.640	367-356	3.923.965	350-346	14.534	396-381	262	437
377-362	22.623.260	465-451	16.159.405	483-468	46.464.177	333-322	6.064.124	132-130	83.586	225-212	731	438
355-340	25.034.177	333-319	53.624.172	401-386	91.405.244	309-298	7.786.499	375-370	9.368	310-296	455	439
297-282	34.890.021	245-234	90.235.289	324-312	129.390.036	476-462	-8.317.891	288-285	26.793	352-338	359	440
198-185	58.376.380	193-183	127.489.523	244-232	189.380.682	482-467	-16.738.543	227-224	46.048	179-166	923	441
417-402	15.490.852	367-353	43.084.828	453-438	63.374.131	439-425	539.565	397-391	4.136	166-153	983	442
424-409	14.457.315	390-376	38.030.813	440-425	70.168.928	356-345	4.767.141	317-314	21.348	431-416	194	443
342-327	26.721.823	259-248	82.311.754	348-336	114.996.638	461-447	-1.829.592	399-393	4.045	257-244	615	444
410-395	16.713.128	386-372	38.458.869	477-462	50.321.664	385-374	3.135.464	---	-	408-393	236	445
246-231	46.694.917	370-356	42.740.013	400-385	91.971.473	212-204	16.938.212	278-275	28.970	242-229	685	446
366-351	23.576.734	486-472	6.900.945	498-483	24.761.812	344-333	5.441.338	423-417	842	293-279	494	447
321-306	30.876.600	394-380	36.818.421	375-361	105.372.543	325-314	6.721.443	257-254	37.225	421-406	209	448
421-406	14.653.076	393-379	37.175.550	451-436	63.730.944	292-282	9.776.679	---	-	424-409	205	449
207-194	55.404.589	246-235	89.999.089	232-220	199.868.228	208-200	17.084.934	---	-	302-288	471	450
360-345	23.996.140	412-398	31.415.517	408-393	84.759.895	403-391	2.500.108	276-273	29.321	111-100	1.315	451
422-407	14.572.203	428-414	28.249.357	430-415	74.111.741	389-377	3.035.519	161-158	69.541	160-147	1.044	452
219-15	52.277.518	316-13	60.129.029	388-15	97.115.452	427-14	1.013.334	---	-	117-12	1.255	453
406-391	17.213.525	471-457	13.384.811	467-452	56.205.077	378-367	3.394.575	444-436	127	378-363	300	454
449-434	11.006.654	410-396	32.050.347	454-439	63.326.026	296-285	9.511.139	415-409	2.169	465-450	132	455
367-352	23.395.391	425-411	28.889.320	404-389	90.156.101	347-336	5.178.976	230-227	45.542	324-310	433	456
412-397	16.295.652	374-360	41.835.747	396-381	93.450.419	295-284	9.629.627	260-257	35.586	333-319	414	457
482-467	3.517.997	475-461	12.589.142	491-476	41.908.599	422-409	1.211.625	443-435	128	450-435	156	458
333-318	28.730.684	473-459	12.694.370	445-430	65.428.035	413-401	1.847.638	141-139	79.795	115-104	1.277	459
351-336	25.448.013	87-77	248.207.017	157-146	296.643.051	364-353	4.093.081	239-236	42.694	229-216	723	460
462-447	7.524.448	379-365	41.208.941	360-348	112.678.053	392-380	2.962.712	400-394	3.983	492-477	50	461
500-485	-40.879.754	403-389	33.789.436	397-382	92.792.897	382-371	3.290.421	143-141	77.201	323-309	433	462
440-425	12.440.463	225-215	103.168.950	347-335	115.517.342	391-379	2.977.043	207-204	52.731	226-213	727	463
265-250	41.586.619	357-343	46.275.708	421-406	77.648.919	213-205	16.806.058	338-334	17.000	419-404	220	464
202-189	57.057.615	437-423	25.260.336	318-306	130.808.450	177-170	21.921.379	427-420	649	157-144	1.048	465
356-341	24.975.210	363-349	44.629.359	450-435	63.937.212	248-239	12.594.103	417-411	2.027	383-368	295	466
469-454	6.384.238	476-462	12.323.871	484-469	46.011.179	423-410	1.196.112	148-146	75.279	307-293	458	467
289-274	36.294.140	271-260	78.978.431	325-313	129.226.680	271-261	11.177.814	325-321	19.082	144-131	1.090	468
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	469-454	128	469
392-377	20.308.737	380-366	40.225.968	356-344	113.036.622	222-213	15.425.631	149-147	74.046	291-277	498	470

436-470

500 Büyük Kuruluş Sıra No:			Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No:	Özel Sıra No:	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)	Satış Hasılatı (Net) Sıra No:	(YTL)	Brüt Katma Değer (Üretici Fiyatlarıyla) Sıra No:	(YTL)	Özkaynak Sıra No:	(YTL)	Net Aktifler Sıra No:	(YTL)	Dönem Karı/Zararı (V.Ö.) Tutarı Sıra No:	(YTL)	İhracat Tutarı Sıra No:	(Bin \$)	Ücretle Çalışanlar Ortalaması Sıra No:	Adet	500 Büyük Kuruluş Sıra No:
2007	2006	Kuruluşlar																			2007
471	303	SE Otomotiv Teknolojileri A.Ş.	Çerkezköy	-	457	102.417.314	481-467	103.962.643	349-334	25.796.197	454-440	19.592.036	459-444	60.786.783	399-387	2.569.470	128-126	87.746	150-137	1.068	471
472	-	Ermetal Otomotiv ve Eşya San. Tic. A.Ş.	Bursa	-	458	101.987.598	450-437	115.300.882	---	-	---	-	---	-	---	-	382-377	7.937	---	-	472
473	448	Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayi A.Ş.Genel Müdürlüğü (TÜDEMSAŞ)	Kamu	15	-	101.560.673	489-15	101.560.673	218-14	52.336.114	496-15	-2.906.556	364-13	108.741.512	479-15	-14.348.113	---	-	76-11	1.687	473
474	-	SFC Entegre Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	459	101.527.602	479-465	104.368.794	313-298	31.973.177	364-350	44.353.695	350-338	114.651.090	207-199	17.137.858	410-404	2.765	434-419	188	474
475	-	ZF Sachs Süspansiyon Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Kocaeli	-	460	101.495.461	490-475	101.495.461	344-329	26.474.593	469-455	13.961.685	444-429	65.744.300	453-439	-706.120	251-248	38.387	241-228	687	475
476	419	Syngenta Tarım San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	461	101.307.086	361-348	144.955.253	245-230	46.703.092	270-259	79.758.024	392-377	95.344.730	150-143	27.291.610	355-351	12.616	438-423	184	476
477	349	Doğuş Çay ve Gıda Mad. Üretim Paz. İthalat İhracat A.Ş.	Ordu	-	462	101.306.987	487-473	101.729.149	451-436	10.484.453	315-303	60.256.356	422-407	77.403.889	312-301	7.617.314	447-439	45	432-417	194	477
478	-	Selçuk İplik San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	-	463	101.151.584	478-464	104.751.626	353-338	25.212.793	322-308	59.421.954	316-304	132.071.828	322-311	6.955.746	300-297	24.682	217-204	763	478
479	-	Beyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	464	100.751.864	355-342	147.253.805	396-381	20.098.680	341-327	52.112.439	262-250	171.670.864	447-433	254.350	---	-	319-305	435	479
480	-	Altın Kablo Sanayii A.Ş.	İstanbul	-	465	100.438.967	493-478	100.471.778	466-451	6.913.383	485-471	6.921.074	497-482	32.562.313	438-424	560.414	264-261	34.816	486-471	90	480
481	404	Ankara Un Sanayii A.Ş.	Ankara	-	466	100.289.973	485-471	102.873.846	443-428	12.196.197	251-240	85.802.484	315-303	132.644.692	405-393	2.403.194	348-344	14.653	402-387	251	481
482	417	Lafarge Beton A.Ş.	İstanbul	-	467	100.176.854	491-476	100.862.206	407-392	17.099.446	483-469	8.164.091	466-451	56.497.368	448-434	136.262	---	-	412-397	231	482
483	394	Erkunt Sanayi A.Ş.	Ankara	-	468	100.078.480	494-479	100.078.480	253-238	44.670.025	320-306	59.674.597	380-366	102.748.084	264-255	11.831.439	179-176	62.107	139-126	1.122	483
484	-	Baykal Makine San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	-	469	100.062.244	486-472	102.164.767	310-295	32.201.625	365-351	44.207.409	342-330	118.325.189	268-258	11.539.907	196-193	55.368	268-255	578	484
485	-	Subor Boru San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	470	99.673.045	430-417	121.543.704	411-396	16.552.585	431-417	26.704.992	426-411	74.728.446	285-275	10.230.628	344-340	16.148	420-405	214	485
486	-	Tever MDF Levha San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	471	99.314.360	421-408	123.407.930	386-371	21.146.902	434-420	25.844.881	389-374	97.069.591	277-267	10.836.788	349-345	14.641	441-426	177	486
487	-	Genpower Jeneratör San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	-	472	99.283.668	495-480	99.721.415	452-437	10.204.285	423-409	29.219.821	452-437	63.410.439	346-335	5.196.747	241-238	42.079	475-460	111	487
488	-	Oyka Kağıt Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Adana	-	473	99.223.835	488-474	101.585.665	317-302	31.235.090	284-273	73.123.338	410-395	82.966.946	216-207	16.407.105	334-330	17.562	375-360	314	488
489	441	Tatmak Makina San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	474	98.716.395	397-384	130.053.896	362-347	23.809.418	444-430	23.640.876	493-478	39.111.563	238-229	13.649.202	279-276	28.584	448-433	164	489
490	-	Karakaş Hediyeelik Eşya Telekomünikasyon Kuyumculuk San. ve Tic. A.Ş.	İzmir	-	475	98.416.168	492-477	100.736.952	---	-	---	-	---	-	---	-	403-397	3.417	479-464	105	490
491	-	Ova Un Fabrikası A.Ş.	Konya	-	476	97.829.102	499-484	97.829.102	438-423	12.559.286	402-388	34.219.158	474-459	51.216.539	308-297	7.827.421	---	-	451-436	156	491
492	462	Karin Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	477	97.677.758	496-481	98.944.118	486-471	2.925.191	451-437	20.098.515	488-473	43.769.970	452-438	-230.442	225-222	46.934	328-314	425	492
493	-	BASF Yapı Kimyasalları San. A.Ş.	İstanbul	-	478	97.644.836	432-419	121.249.735	283-268	36.980.814	356-342	47.287.084	427-412	74.662.779	197-189	18.261.966	384-379	6.398	459-444	139	493
494	297	Sabırlar Fındık İhracat Ltd. Şti.	Trabzon	-	479	97.441.614	498-483	97.835.322	474-459	5.381.732	416-402	30.427.660	485-470	45.707.115	404-392	2.457.404	171-168	64.810	488-473	88	494
495	442	Konveyör Beyaz Eşya ve Otomotiv Yan San. Tic. A.Ş.	İstanbul	-	480	97.060.983	414-401	125.278.814	381-366	21.986.703	474-460	12.602.172	449-434	64.347.186	442-428	502.334	329-325	17.855	185-172	899	495
496	466	Kümaş Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.	Kütahya	-	481	97.057.560	497-482	98.043.378	400-385	18.593.639	376-362	41.537.727	307-295	135.030.665	243-234	13.150.240	237-234	42.792	330-316	421	496
497	424	Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	482	97.045.025	350-337	149.661.602	457-442	8.781.995	326-312	57.003.507	368-355	107.994.193	352-341	4.944.638	183-180	59.597	435-420	187	497
498	-	Ongan Tekstil San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	İstanbul	-	483	96.855.175	464-451	110.430.936	427-412	14.131.779	491-477	4.106.937	423-408	76.767.820	416-404	1.495.518	340-336	16.884	300-286	474	498
499	421	Batısöke Söke Çimento San. T.A.Ş.	Aydın	-	484	96.775.335	500-485	97.397.047	254-239	44.656.378	154-144	157.703.626	269-257	167.517.087	146-139	27.576.625	336-332	17.300	374-359	314	499
500	-	Ege Kimya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	-	485	96.638.642	373-360	139.849.840	---	-	---	-	---	-	---	-	277-274	29.274	---	-	500

GENEL TOPLAM

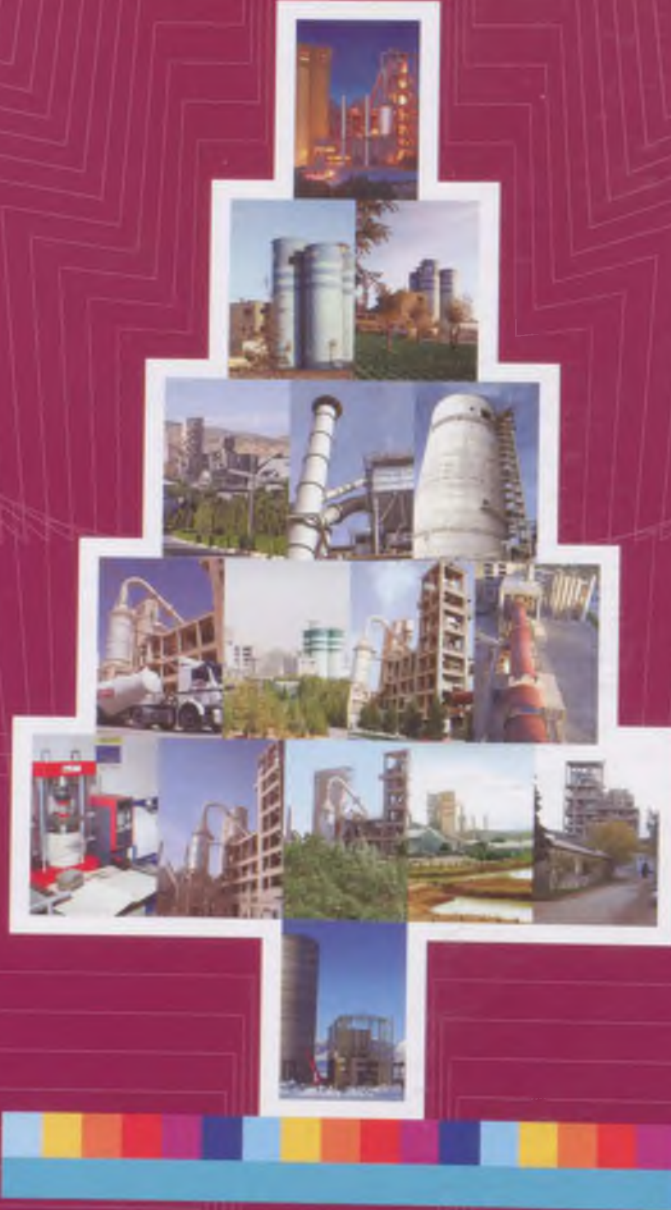
203.544.984.622 253.262.845.807

AÇIKLAMALAR:

- 1- Tablodaki kuruluşlar, Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Ticaret ve Sanayi Odalarına üye kuruluşlar ile Kamu kuruluşlarıdır.
- 2- 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Sıralaması, kuruluşların 2007 yılındaki üretimden satışlarına (net) göre yapılmıştır.
- 3- Satış Hasılatı (Net) kalemi ise kuruluşların 2007 yılındaki üretimden net satışları ile diğer satışları (sanayi faaliyeti dışı faaliyet hizmetleri) toplamıdır.
- 4- Yukarıda verdiğimiz kişisel bilgileri içeren tabloda, üretimden satışlar bilgilerinden sonraki büyüklüklerde 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Sıralaması verilirken, bu sıralamanın yanında ayrıca Kamu ve Özel sıralaması da verilmiştir. Bu sıralamadan da kuruluşların Kamu ve Özel gruplar içindeki sırası görülmektedir.

Not : Dönem Karı Genel Toplamı, Net Kar olarak (Kar-Zarar=Net Kar) verilmiştir.

- 5- Kuruluşların üretimden satışlarına göre sıralandığı kısımda, sıra numaralarının bazılarının karşısında görülen (-) işareti, o sırada yer alan kuruluşun isminin açıklanmasını istemediğini göstermektedir.
- 6- İstanbul Sanayi Odası'na üye kuruluşların bazıları aynı zamanda diğer Odaların da üyesidir.
- 7- Kısaltmalar: V.Ö.: Vergi Öncesi

Limak Çimento Grubu

Kaliteden ödün vermeyen,
Çevreye ve insana saygılı,
Sektörde deneyimli kadrosuyla,
Sürekli ve dengeli büyüyen çimento grubu.

Limak Kurtalan Çimento

ÜRETİLEN ÇİMENTO ÇEŞİTLERİ

Portland Çimento	CEM I 42,5 N
Portland Kompoze Çimento	CEM II/B-M(P-LL) 32,5 N
Portland Kompoze Çimento	CEM II/A-M(P-LL) 42,5 N
Puzolanik Çimento	CEM IV/B-P 32,5 R

Limak Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Siirt Yolu Üzeri Oyacak Köyü Mevkii 4. km
Kurtalan 56500 Siirt
Tel: 0 484 411 22 91
Fax: 0 484 411 22 90
kurtalan@limakcement.com

Limak Gaziantep Çimento

ÜRETİLEN ÇİMENTO ÇEŞİTLERİ

Portland Çimento	CEM I 42,5 N
Portland Kompoze Çimento	CEM II/B-M(P-L) 32,5 N
Portland Kompoze Çimento	CEM II/A-M(P-L) 42,5 R

Limak Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Gaziantep Şubesi
Göllüce Mevkii Nizip Yolu Şehitkamil 27080 Gaziantep
Tel: 0 342 235 01 10
Fax: 0 342 235 01 09
gaziantep@limakcement.com

Limak Ergani Çimento

ÜRETİLEN ÇİMENTO ÇEŞİTLERİ

Portland Çimento	CEM I 42,5 N
Portland Kompoze Çimento	CEM II/A-M(P-L) 42,5 N
Puzolanik Çimento	CEM IV/A-P 32,5 N
Puzolanik Çimento	CEM IV/B-P 32,5 N

Limak Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Ergani Şubesi
Elazığ Yolu Üzeri 2. km Ergani 21950 Diyarbakır
Tel: 0 412 611 52 60
Fax: 0 412 611 52 48
ergani@limakcement.com

Limak Şanlıurfa Çimento

ÜRETİLEN ÇİMENTO ÇEŞİTLERİ

Portland Çimento	CEM I 42,5 N
Portland Çimento	CEM II/B-M (P-L) 32,5 R

Limak Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Şanlıurfa Şubesi
Bozova Yolu 16. km. Şanlıurfa
Tel: 0 414 362 10 10 - 11 -12 -13
Fax: 0 414 362 10 14 - 362 10 21
sanliurfa@limakcement.com

Limak Bitlis Çimento

ÜRETİLEN ÇİMENTO ÇEŞİTLERİ

Puzolanik Çimento	CEM IV / A-P 32,5 N
Puzolanik Çimento	CEM IV / A-P 42,5 N

Limak Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Tatvan / Bitlis Şubesi
Küllüce Köyü Rahva Düzü Mevkii Muş Karayolu 2 km.
13200 Tatvan Bitlis
Tel: 0 434 228 31 85
Fax: 0 434 228 31 86
bitlis@limakcement.com

Limak Çimento Grubu

www.limakcement.com

Endüstriyel Faaliyet Kollarına Göre 500 Büyük Sanayi Kuruluşu

	Sektör	500 Büyük Kuruluş Sıra No.	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)
1 Madencilik ve Taşocakçılığı			
1 Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	18	1.672.859.945
2 Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	78	516.131.249
3 Park Teknik Elektrik Madencilik Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	169	277.480.298
4 Eti Bakır A.Ş.	Özel	171	267.479.645
5 Demir Export A.Ş.	Özel	252	190.710.854
6 Koza Altın İşletmeleri A.Ş.	Özel	292	168.853.236
7 Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	324	148.632.162
8 Eti Gümüş A.Ş.	Özel	423	112.264.493
9 Tüprağ Metal Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	425	111.452.868
10 Kümaş Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.	Özel	496	97.057.560
11 Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	497	97.045.025
2 Gıda, İçki ve Tütün Sanayi			
1 Unilever Sanayi ve Ticaret Türk A.Ş..	Özel	16	1.757.858.005
2 Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	20	1.478.408.401
3 Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütüncülük San. ve Tic. A.Ş.	Özel	26	1.194.986.530
4 Coca-Cola İçecek A.Ş.	Özel	32	1.024.306.168
5 Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	40	815.962.676
6 Tekel Tütün, Tütün Mamülleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.	Kamu	45	742.608.761
7 Ak Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	46	728.335.389
8 Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	Özel	50	683.886.039
9 Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	Özel	52	677.566.703
10 Oltan Gıda Mad. İhr. İth. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	72	546.715.474
11 Banvit Bandırma Vitaminli Yem San. A.Ş.	Özel	74	541.108.186
12 Besler Gıda ve Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	75	526.647.988
13 Tat Konserve Sanayii A.Ş.	Özel	77	518.191.528
14 S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Özel	82	504.244.238
15 Ülker Çikolata Sanayi A.Ş.	Özel	85	492.458.049
16 C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	87	476.579.617
17 Süttaş Bursa ve Havalisi Pastörize Süt ve Süt Mamülleri Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	91	459.814.900
18 Gıdasa Sabancı Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	96	441.638.187
19 Pınar Süt Mamülleri San. A.Ş.	Özel	99	437.083.915
20 JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	Özel	103	424.966.231
21 Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş.	Özel	108	411.434.728
22 Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	110	405.140.561
23 Önem Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	116	385.706.880
24 Kent Gıda Maddeleri Sanayii ve Tic. A.Ş.	Özel	118	375.619.832
25 Beypi Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	Özel	130	343.825.275
26 Altınmarka Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	135	333.895.627
27 Erpiliç Entegre Tavukçuluk Üretim Pazarlama ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	140	324.628.347
28 Abalıoğlu Yem Soya ve Tekstil San. A.Ş.	Özel	148	307.253.247
29 Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	Özel	149	304.278.912

		500 Büyük	Üretimden	
		Kuruluş	Satışlar	
	Sektör	Sıra No.	(Net) (YTL)	
30	Keskinoğlu Tavukçuluk ve Damızlık İşletmeleri Sanayi Ticaret A.Ş.	Özel	159	290.621.925
31	Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	163	285.964.492
32	Pınar Entegre Et ve Un Sanayi A.Ş	Özel	168	280.597.311
33	Oltan Fındık San. ve Tic. Ltd. Şti	Özel	185	255.487.653
34	Yörsan Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	200	237.314.693
35	Kayarlar Et San. ve Tic. A.Ş.	Özel	201	233.703.348
36	Biskot Bisküvi Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	208	228.859.106
37	Mey Alkollü İçkiler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	223	210.806.096
38	Küçükbay Yağ ve Deterjan San. A.Ş.	Özel	236	200.849.683
39	Tamek Gıda ve Konsantre San. ve Tic. A.Ş.	Özel	237	200.726.955
40	Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	238	200.365.348
41	Şölen Çikolata Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	243	196.367.797
42	Poyraz Karlıbel Fındık Entegre San. ve Tic. A.Ş.	Özel	248	194.003.434
43	Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	Özel	253	189.373.958
44	Perfetti Van Melle Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	260	183.929.177
45	Şeker Piliç ve Yem San. Tic. A.Ş.	Özel	264	181.947.810
46	-	Özel	269	-
47	Yudum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	291	168.957.282
48	Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	301	161.561.251
49	Aroma Bursa Meyve Suları ve Gıda San. A.Ş.	Özel	307	158.302.591
50	British American Tobacco Sigara ve Tütüncülük San. ve Tic. A.Ş.	Özel	325	148.603.364
51	Durak Fındık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	326	147.545.640
52	Mar Tüketim Maddeleri İthalat İhracat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	330	145.779.205
53	Aytaç Gıda Yatırım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	334	142.155.358
54	Fresh Cake Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	337	141.231.209
55	Progıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	347	136.902.953
56	-	Özel	348	-
57	Çamlı Yem Besicilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	351	135.177.808
58	Beşler Makarna Un İrmik Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	353	132.546.559
59	Alliance One Tütün A.Ş.	Özel	366	129.182.730
60	Yonca Gıda Sanayi İşletmeleri İç ve Dış Ticaret A.Ş.	Özel	368	127.207.308
61	Nuh'un Ankara Makarnası San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	127.205.187
62	Natura Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	373	126.634.203
63	Özgün Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti	Özel	377	125.546.482
64	Arslantürk Tarım Ürünleri San. Nak. İhr. ve İth. A.Ş.	Özel	380	124.730.000
65	S.S. Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Özel	388	122.042.901
66	Tam Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	389	121.825.629
67	Keskinkılıç Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	391	121.724.154
68	İdeal Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	398	119.940.893
69	Doğu Çay İşletmesi San. ve Tic. A.Ş	Özel	408	116.941.358
70	MB Şeker Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Özel	422	113.035.193
71	Gürsoy Tarımsal Ürünler Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	427	111.341.405
72	Kereviş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	433	109.830.577
73	Matlı Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	449	106.900.572
74	Bİfa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	451	106.590.203
75	Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	454	105.739.811
76	Arı Rafine ve Yağ San. A.Ş.	Özel	455	105.498.199
77	Turyağ Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	461	103.695.474
78	T.T.L. Tütün San. ve Dış Tic. A.Ş.	Özel	470	102.511.200
79	Doğu Çay ve Gıda Mad. Üretim Paz. İthalat İhracat A.Ş.	Özel	477	101.306.987
80	Ankara Un Sanayii A.Ş.	Özel	481	100.289.973

	Sektör	500 Büyük Kuruluş Sıra No.	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)
81 Ova Un Fabrikası A.Ş.	Özel	491	97.829.102
82 Karin Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	492	97.677.758
83 Sabırlar Fındık İhracat Ltd. Şti.	Özel	494	97.441.614
3 Dokuma, Giyim Eşyası, Deri ve Ayakkabı Sanayi			
1 Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	67	589.175.679
2 Korteks Mensucat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	84	494.094.258
3 Kordsa Global Endüstriyel İplik ve Kord Bezi San. ve Tic. A.Ş.	Özel	92	457.767.719
4 Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	105	421.234.598
5 Gülsan Sentetik Dokuma Sanayi ve Tic. A.Ş.	Özel	122	363.252.426
6 Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	Özel	139	326.067.032
7 Bilkont Dış Ticaret ve Tekstil San. A.Ş.	Özel	147	307.520.259
8 Yeşim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	150	299.100.582
9 Orta Anadolu Tic. ve San. İşl. T.A.Ş.	Özel	152	298.107.094
10 Menderes Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	157	292.586.638
11 Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.	Özel	179	260.764.313
12 S.S. Tariş Pamuk ve Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	Özel	188	251.284.737
13 Altınyıldız Mensucat ve Konfeksiyon Fabrikaları A.Ş.	Özel	214	221.788.980
14 Küçükçalık Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	218	218.506.371
15 İsko Dokuma İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	247	194.072.116
16 Çak Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	258	185.738.413
17 Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	Özel	261	183.671.938
18 -	Özel	267	-
19 Atateks Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	275	173.711.909
20 Matesa Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	285	170.330.567
21 Sarar Giyim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	286	170.160.169
22 Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	293	168.477.642
23 Akın Tekstil A.Ş.	Özel	310	154.416.534
24 Akbaşlar Tekstil Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Özel	312	153.426.588
25 -	Özel	319	-
26 Yünsa Yünlü San. ve Tic. A.Ş.	Özel	328	146.203.294
27 Üniteks Gıda Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	333	142.709.461
28 İşbir Sentetik Dokuma Sanayi A.Ş.	Özel	346	136.945.905
29 Özdilek Alışveriş Merkezleri ve Tekstil Sanayi A.Ş.	Özel	354	131.878.167
30 Eroğlu Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	355	131.237.141
31 Saray Halı A.Ş.	Özel	360	130.399.251
32 Denizli Basma ve Boya Sanayii A.Ş.	Özel	361	130.057.527
33 Akteks Akrilik İplik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	364	129.487.371
34 Biran İplik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	367	128.382.876
35 Boyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	370	127.057.845
36 Hey Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	126.791.650
37 Yakupoğlu Tekstil ve Deri San. Tic. A.Ş.	Özel	375	126.160.127
38 Kilim Grubu Kartaltepe Mensucat Fab. T.A.Ş.	Özel	385	123.890.126
39 Sunjüt Sun'i Jüt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	387	123.261.996
40 Öрма Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	390	121.779.165
41 Ataç İnşaat ve Sanayi A.Ş.	Özel	394	121.383.065
42 Arsan Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	401	119.416.484
43 Nergis Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	407	117.259.866
44 Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	Özel	414	114.852.459
45 Ozanteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	416	114.490.549

		Sektör	500 Büyük Kuruluş Sıra No.	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)
46	Söktaş Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	421	113.181.286
47	Aydınlı Hazır Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	428	111.312.401
48	Aydın Örne Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	432	109.951.577
49	Birlik Mensucat Ticaret ve Sanayi İşletmesi A.Ş.	Özel	434	109.569.243
50	Harput Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	435	109.538.636
51	ACT Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	438	109.159.404
52	Şahinler Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	442	108.593.003
53	Özak Tekstil Konfeksiyon San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	452	106.222.395
54	Lay Tekstil Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	458	104.225.157
55	Venüs Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	459	104.189.509
56	Flokser Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	463	103.312.706
57	Mithat Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	467	102.720.665
58	Birko Birleşik Koyunlular Mensucat Tic. ve San. A.Ş.	Özel	468	102.639.564
59	Selçuk İplik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	478	101.151.584
60	Beyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	479	100.751.864
61	Ongan Tekstil San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Özel	498	96.855.175

4 Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi

1	Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	69	557.829.694
2	Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	79	512.910.185
3	Boytaş Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	119	367.710.158
4	Starwood Orman Ürünleri Sanayi A.Ş.	Özel	132	338.525.479
5	Merkez Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	134	335.835.863
6	Yıldız Sunta MDF Orman Ürünleri Sanayi Tesisleri İth. İhr. ve Tic. A.Ş.	Özel	182	257.347.337
7	Çamsan Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	227	207.951.115
8	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	230	205.351.453
9	AGT Ağaç San. Tic. A.Ş.	Özel	400	119.444.485
10	Grammer Koltuk Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	404	118.133.583
11	Yataş Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	Özel	436	109.245.328
12	SFC Entegre Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	474	101.527.602
13	Tever MDF Levha San. ve Tic. A.Ş.	Özel	486	99.314.360

5 Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayi

1	Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.	Özel	73	542.290.512
2	Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	155	294.967.343
3	Doğan Gazetecilik A.Ş.	Özel	160	288.722.069
4	Tire Kutsan Oluklu Mukavva Kutu ve Kağıt Sanayii A.Ş.	Özel	173	265.811.018
5	İpek Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	198	239.290.771
6	Olmuksa International Paper-Sabancı Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	202	230.611.253
7	Astel Kağıtçılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	228	207.469.952
8	Modern Karton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	241	197.429.546
9	Feza Gazetecilik A.Ş.	Özel	244	195.934.369
10	Rotopak Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	357	130.966.262
11	Kartonsan Karton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	374	126.612.566
12	Camiş Ambalaj San. A.Ş.	Özel	376	125.761.773
13	Meteksan Matbaacılık ve Teknik San. Tic. A.Ş.	Özel	379	124.845.388
14	Kombassan Kağıt Matbaa Gıda ve Tekstil San. Tic. A.Ş.	Özel	417	114.374.493
15	Dentaş Ambalaj ve Kağıt Sanayi A.Ş.	Özel	444	108.251.724
16	Ve-Ge Hassas Kağıt ve Yapıştırıcı Bant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	466	102.927.864
17	Oyka Kağıt Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	488	99.223.835

6	Kimya, Petrol Ürünleri, Lastik ve Plastik Sanayi	Sektör	500 Büyük Kuruluş Sıra No.	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)
1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Özel	1	18.450.708.799
2	Aygaz A.Ş.	Özel	9	2.808.583.500
3	Petkim Petrokimya Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	14	2.181.756.480
4	Milangaz LPG Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.	Özel	22	1.343.024.942
5	İpragaz A.Ş.	Özel	23	1.314.810.898
6	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	35	925.506.278
7	Fırat Plastik Kauçuk San. ve Tic. A.Ş.	Özel	37	876.398.084
8	Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	Özel	39	835.883.719
9	Brisa Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	49	711.400.914
10	Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	56	640.608.161
11	Türk Pirelli Lastikleri A.Ş.	Özel	59	621.199.196
12	Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	Özel	63	604.464.346
13	Mogaz Petrol Gazları A.Ş.	Özel	76	518.353.493
14	Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	88	475.331.416
15	Türk Henkel Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	89	467.197.269
16	Advansa Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	Özel	100	436.414.823
17	-	Özel	102	-
18	Bayer Türk Kimya San. Ltd. Şti.	Özel	129	347.885.758
19	Soda Sanayii A.Ş.	Özel	131	339.164.534
20	Sanovel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	141	319.964.147
21	Bilim İlaç Sanayii ve Tic. A.Ş.	Özel	142	315.711.374
22	Naksan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	143	314.630.083
23	Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	145	312.334.803
24	Novartis Sağlık Gıda ve Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	158	292.163.082
25	Hayat Temizlik ve Sağlık Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	165	282.777.798
26	Artenius Türk Pet Kimyevi Mad. ve Pet. Amb. San. A.Ş.	Özel	167	280.655.945
27	-	Özel	170	-
28	Shell&Turcas Petrol A.Ş.	Özel	175	264.545.689
29	BP Petrolleri A.Ş.	Özel	181	259.345.935
30	Koroza Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	194	243.938.844
31	Polinas Plastik Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Özel	196	240.429.534
32	Hayat Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	199	237.582.865
33	Mobil Oil Türk A.Ş.	Özel	203	230.436.288
34	İstanbul Asfalt Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	206	229.353.254
35	DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	207	229.283.253
36	Bagfaş Bandırma Gübre Fabrikaları A.Ş.	Özel	211	226.121.532
37	Deva Holding A.Ş.	Özel	213	224.331.493
38	-	Özel	217	-
39	Adopen Plastik ve İnşaat San. A.Ş.	Özel	219	217.104.265
40	Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	222	211.517.501
41	-	Özel	224	-
42	Polimer Kauçuk San. ve Paz. A.Ş.	Özel	232	204.474.271
43	Petrol Ofisi A.Ş.	Özel	233	204.296.149
44	Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	240	197.694.812
45	Süper Film Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	245	195.787.700
46	Fako İlaçları A.Ş.	Özel	246	194.817.877
47	Bizimgaz Tic. ve San. A.Ş.	Özel	250	193.013.004
48	Akdeniz Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	251	191.057.677
49	Marshall Boya ve Vernik Sanayii A.Ş.	Özel	262	183.247.224

		Sektör	500 Büyük Kuruluş Sıra No.	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)
50	Polisan Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	270	174.855.636
51	Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Özel	277	172.648.998
52	Dow Türkiye Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	279	172.151.668
53	-	Özel	281	-
54	Ege Profil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	294	166.537.876
55	Akzo Nobel Endüstri ve Otomobil Boyaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	317	151.484.527
56	Pilsa Plastik Sanayi A.Ş.	Özel	322	149.249.796
57	Ak-Kim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	323	148.968.586
58	Cognis Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	329	145.978.534
59	Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	332	142.816.750
60	Eczacıbaşı-Baxter Hastane Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	359	130.485.216
61	Biofarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	396	120.420.021
62	-	Özel	399	-
63	Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.	Özel	413	115.852.988
64	Vatan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	415	114.526.641
65	Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	431	110.797.500
66	Superlit Boru Sanayi A.Ş.	Özel	437	109.182.560
67	Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş.	Özel	443	108.349.395
68	Ergaz San. ve Tic. A.Ş.	Özel	445	108.064.087
69	Pimaş Plastik İnşaat Malzemeleri A.Ş.	Özel	448	107.019.835
70	İ.E.Ulagay İlaç Sanayii Türk A.Ş.	Özel	465	102.960.403
71	Syngenta Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	476	101.307.086
72	BASF Yapı Kimyasalları San. A.Ş.	Özel	493	97.644.836
73	Ege Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	500	96.638.642

7 Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi

1	Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	51	680.163.841
2	Trakya Cam Sanayii A.Ş.	Özel	53	662.096.455
3	Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	81	507.414.862
4	Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	Özel	97	438.057.583
5	Paşabahçe Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	107	415.707.752
6	Kaleseramik Çanakale Kalebodur Seramik San. A.Ş.	Özel	120	365.654.705
7	Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	121	364.556.321
8	Anadolu Cam Sanayii A.Ş.	Özel	133	338.277.000
9	Adana Çimento Sanayii T.A.Ş.	Özel	144	314.570.357
10	Set Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	154	296.068.570
11	Oyak Beton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	161	287.235.202
12	Cimpor Yibitaş Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	177	264.143.543
13	Nuh Beton A.Ş.	Özel	183	256.689.458
14	İzocam Tic. ve San. A.Ş.	Özel	192	247.216.248
15	Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş.	Özel	197	239.809.264
16	Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş.	Özel	212	225.972.326
17	Vitra Karo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	221	214.464.068
18	Ünye Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Özel	239	199.038.758
19	Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.	Özel	242	197.062.658
20	Konya Çimento Sanayii A.Ş.	Özel	259	185.101.475
21	Mardin Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Özel	263	182.242.717
22	Denizli Çimento Sanayii T.A.Ş.	Özel	271	174.790.984
23	Set Beton Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	272	174.563.929
24	Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	278	172.569.123

		Sektör	500 Büyük Kuruluş Sıra No.	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)
25	Bursa Beton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	282	171.640.011
26	Limak Kurtalan Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	287	169.934.734
27	İston İstanbul Beton Elemanları ve Hazır Beton Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	295	166.483.339
28	Aşkale Çimento Sanayii T.A.Ş.	Özel	296	166.466.065
29	Ege Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	298	164.659.095
30	Bolu Çimento Sanayii A.Ş.	Özel	304	159.819.911
31	Paşabahçe Eskişehir Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	305	159.129.024
32	Lafarge Aslan Çimento A.Ş.	Özel	306	158.491.336
33	Cam Elyaf Sanayii A.Ş.	Özel	309	154.720.944
34	Mesa Mesken Sanayii A.Ş.	Özel	342	138.460.758
35	As Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	134.414.331
36	Çimko Çimento ve Beton Sanayi Ticaret A.Ş.	Özel	356	130.996.443
37	Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	358	130.550.863
38	Çimbeton Hazır beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	426	111.413.388
39	Anadolu Cam Yenisehir San. A.Ş.	Özel	450	106.874.588
40	Onduline Avrasya İnşaat Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	464	103.009.177
41	Lafarge Beton A.Ş.	Özel	482	100.176.854
42	Batisöke Söke Çimento San. T.A.Ş.	Özel	499	96.775.335

8 Metal Ana Sanayi

1	Eregli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	6	3.958.338.547
2	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.	Özel	10	2.425.563.323
3	Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş.	Özel	13	2.298.981.442
4	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	Özel	15	1.789.111.000
5	Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	Özel	17	1.706.791.602
6	Çolakoglu Metalurji A.Ş.	Özel	19	1.510.398.112
7	Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamülleri A.Ş.	Özel	27	1.107.334.101
8	Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	Özel	28	1.090.724.501
9	Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	Özel	31	1.030.814.848
10	Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	33	953.511.746
11	Ege Çelik Endüstrisi San. ve Tic. A.Ş.	Özel	34	950.257.068
12	Kaptan Demir Çelik End.ve Tic. A.Ş.	Özel	36	900.711.681
13	Borusan Mannesmann Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	41	812.393.153
14	Assan Demir ve Sac San. A.Ş.	Özel	42	804.744.971
15	İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	43	772.959.071
16	Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	Özel	44	758.880.605
17	Kardemir Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	47	723.806.637
18	Ekinciler Demir ve Çelik San. A.Ş.	Özel	55	656.678.540
19	Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş.	Özel	61	610.596.585
20	Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.	Özel	65	592.265.955
21	Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	Özel	68	575.456.033
22	Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	70	550.474.769
23	Çebitaş Demir Çelik Endüstrisi A.Ş.	Özel	90	465.256.036
24	Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	101	430.973.864
25	Nursan Metalurji Endüstrisi A.Ş.	Özel	104	424.950.049
26	Tezcan Galvanizli Yapı Elm. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	106	418.045.008
27	Özkan Demir Çelik San. A.Ş.	Özel	109	409.202.422
28	Componenta Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	Özel	111	405.106.078
29	Yeşilyurt Demir Çekme San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	113	403.277.997
30	Sider Dış Ticaret A.Ş.	Özel	114	401.095.424

		Sektör	500 Büyük Kuruluş Sıra No.	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)
31	Kocaer Haddecilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	151	299.046.462
32	Eti Alüminyum A.Ş.	Özel	153	297.857.104
33	Sarıtaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	156	292.665.114
34	Tosyalı Demir Çelik San. A.Ş.	Özel	164	284.249.004
35	Ümran Çelik Boru Sanayii A.Ş.	Özel	174	265.432.278
36	Asaş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	178	261.704.610
37	Sidemir Sivas Demir Çelik İşletmeleri A.Ş.	Özel	184	256.478.332
38	Çınar Boru Profil San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	189	249.952.603
39	Yolbulan Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	195	241.699.005
40	Kürüm Demir Sanayi Dış Ticaret A.Ş.	Özel	220	215.957.165
41	Özer Metal Sanayi A.Ş.	Özel	225	208.448.863
42	Kerim Çelik Mamulleri İmalat ve Ticaret A.Ş.	Özel	226	208.423.395
43	Baştuğ Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	229	206.516.441
44	Koç Haddecilik Tekstil İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	235	203.048.825
45	Dört Yıldız Demir Çelik İşletmeleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	249	193.583.436
46	Demirsan Haddecilik San.ve Tic A.Ş.	Özel	255	187.284.246
47	Assan Çelik Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	256	187.075.001
48	Çemtaş Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	266	178.956.184
49	İlhanlar Haddecilik Boru Profil ve Tekstil Sanayi Ltd. Şti.	Özel	274	173.937.697
50	Arcelormittal Ambalaj Çeliği San. ve Tic. A.Ş.	Özel	276	172.883.588
51	Çayırova Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	290	169.273.709
52	Mitaş Enerji ve Madeni İnşaat İşleri Türk A.Ş.	Özel	302	161.433.603
53	MMZ Onur Boru Profil Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	303	161.024.017
54	Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	308	157.224.850
55	Saray Döküm ve Madeni Aksam San. A.Ş.	Özel	311	154.178.475
56	Haş Çelik ve Halat San. Tic. A.Ş.	Özel	314	152.226.447
57	Göktaş Yassı Hadde Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	338	141.106.138
58	Kardemir Haddecilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	341	139.890.860
59	Çelikord A.Ş.	Özel	344	137.516.831
60	Ertaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	345	137.284.272
61	Assan Panel San. ve Tic. A.Ş.	Özel	378	125.197.802
62	Sözer Demir Çelik İnş. Petr. Ürün. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	124.559.059
63	Cevher Döküm Sanayii A.Ş.	Özel	386	123.276.964
64	Çimtaş Çelik İmalat Montaj ve Tesisat A.Ş.	Özel	393	121.439.532
65	Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	Özel	402	119.083.432
66	Paymetal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	405	118.132.504
67	Demisaş Döküm Emaye Mamulleri San. A.Ş.	Özel	406	117.978.980
68	Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	Özel	410	116.153.806
69	Efesan Demir San.ve Tic.A.Ş.	Özel	418	113.992.281
70	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	419	113.504.025
71	Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	439	109.149.483
72	Beksa Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	Özel	440	108.688.999
73	Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	446	107.147.686
74	Feniş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	456	105.484.398
75	Erbosan Erciyas Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	457	104.936.628
76	Şahinler Metal Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	469	102.535.170
77	Subor Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	485	99.673.045

	Sektör	500 Büyük Kuruluş Sıra No.	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)
9 Metal Eşya, Makina ve Teçhizat ve Mesleki Aletler Sanayi			
1 Arçelik A.Ş.	Özel	7	3.927.520.556
2 Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	11	2.395.395.531
3 BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	21	1.370.709.590
4 Grundig Elektronik A.Ş.	Özel	29	1.063.270.906
5 Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	30	1.052.027.565
6 Siemens Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	48	713.334.106
7 Hes Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	57	625.290.334
8 Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	Özel	62	608.299.913
9 Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	64	597.652.418
10 Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Özel	80	511.041.977
11 -	Özel	83	-
12 Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	93	455.210.837
13 Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	Özel	95	443.861.786
14 Arçelik-LG Klima San. ve Tic. A.Ş.	Özel	98	437.103.409
15 Vestel Dijital Üretim San. A.Ş.	Özel	117	376.276.047
16 Uzel Makina Sanayi A.Ş.	Özel	124	359.072.291
17 Nexans Türkiye Endüstri ve Tic. A.Ş.	Özel	136	330.301.941
18 Indesit Company Beyaz Eşya Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	146	309.139.941
19 Sarten Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	176	264.467.444
20 Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	186	252.456.490
21 ABB Elektrik Sanayi A.Ş.	Özel	193	245.157.860
22 Havelsan Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	204	230.285.686
23 Mutlu Akü ve Malzemeleri San. A.Ş.	Özel	205	229.762.719
24 Aksa Jeneratör San. A.Ş.	Özel	210	227.099.620
25 Datateknik Bilgisayar Sistemleri Tic. ve San. A.Ş.	Özel	254	188.766.180
26 Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	265	181.370.525
27 Bemka Emaye Bobin Teli ve Kablo San. Tic. A.Ş.	Özel	268	176.841.682
28 Bosch Termoteknik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	273	174.043.106
29 Durmazlar Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	283	171.294.336
30 Schneider Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	284	171.117.209
31 Telra Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	288	169.475.191
32 Baymak Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	297	166.300.891
33 Kale Kilit ve Kalıp San. A.Ş.	Özel	318	151.064.552
34 Demirer Kablo Tesisleri San.ve Tic. A.Ş.	Özel	321	149.479.984
35 Alcatel Teletaş Telekomünikasyon Endüstri Ticaret A.Ş.	Özel	327	147.396.338
36 Samsun Makina Sanayii A.Ş.	Özel	331	145.250.142
37 Alarko Carrier San. ve Tic. A.Ş.	Özel	335	142.105.732
38 İnci Akü San. ve Tic. A.Ş.	Özel	339	140.500.532
39 Balıkesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.	Özel	340	140.213.270
40 Ortadoğu Rulman San. ve Tic. A.Ş.	Özel	343	138.033.394
41 Enpay Endüstriyel Pazarlama ve Yatırım A.Ş.	Özel	349	135.355.922
42 Ak Kablo İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	350	135.332.906
43 Tümka Kablo Sanayi A.Ş.	Özel	365	129.323.507
44 Viko Elektrik ve Elektronik Endüstrisi San. ve Tic. A.Ş.	Özel	381	124.689.401
45 Roketsan Roket San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	124.055.352
46 Crown Bevcan Türkiye Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	392	121.501.101
47 Vatan Kablo Metal End. ve Tic. A.Ş.	Özel	395	120.640.600
48 Kumtel Dayanıklı Tüketim Malları Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	397	120.280.010
49 Elba Basınçlı Döküm Sanayii A.Ş.	Özel	403	118.188.463

	Sektör	500 Büyük Kuruluş Sıra No.	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)
50 -	Özel	409	-
51 Nortel Networks Netaş Telekomünikasyon A.Ş.	Özel	441	108.678.337
52 Çukurova İnşaat Mak. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	460	103.747.982
53 Altın Kablo Sanayii A.Ş.	Özel	480	100.438.967
54 Baykal Makine San. ve Tic. A.Ş.	Özel	484	100.062.244
55 Genpower Jeneratör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	487	99.283.668
56 Tatmak Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	489	98.716.395
57 Konveyör Beyaz Eşya ve Otomotiv Yan San. Tic. A.Ş.	Özel	495	97.060.983

10 Taşıt Araçları Sanayi

1 Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	2	6.230.215.120
2 Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	Özel	4	4.151.436.933
3 Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Özel	5	3.992.567.168
4 Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	Özel	8	3.099.541.994
5 Mercedes-Benz Türk A.Ş.	Özel	12	2.328.447.374
6 Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	24	1.311.579.783
7 Bosch Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	25	1.202.684.778
8 BMC Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	38	853.519.410
9 Honda Türkiye A.Ş.	Özel	54	660.033.076
10 Delphi Automotive Systems Ltd. Şti.	Özel	58	625.068.628
11 MAN Türkiye A.Ş.	Özel	66	591.422.330
12 Temsa Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	71	548.941.524
13 Otokar Otobüs Karoseri Sanayi A.Ş.	Özel	112	404.043.288
14 Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	125	356.516.098
15 Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	126	355.520.226
16 Federal-Mogul Piston Segman ve Gömlek Üretim Tesisleri A.Ş.	Özel	128	348.462.316
17 Yazaki Otomotiv Yan Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	137	329.035.744
18 CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	Özel	166	281.293.899
19 Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	172	266.558.870
20 Hema Endüstri A.Ş.	Özel	180	260.230.527
21 Tusaş- Türk Havacılık ve Uzay San. A.Ş.	Özel	190	248.856.814
22 Karsan Otomotiv Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Özel	191	248.559.540
23 Sedef Gemi İnşaatı A.Ş.	Özel	215	219.702.904
24 Tirsan Treyler San. Tic. ve Nakliyat A.Ş.	Özel	216	219.224.420
25 Teknik Malzeme Tic. ve San. A.Ş.	Özel	231	204.578.571
26 -	Özel	234	-
27 Hayes Lemmerz Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	257	186.225.546
28 Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	280	172.108.167
29 Tusaş Motor Sanayii A.Ş.	Özel	289	169.392.895
30 Coşkunöz Metal Form Makina End. ve Tic. A.Ş.	Özel	299	164.308.468
31 Hayes Lemmerz İnci Jant Sanayi A.Ş.	Özel	300	163.774.333
32 TÜLOMSAŞ Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayii A.Ş.	Kamu	313	152.355.064
33 -	Özel	315	-
34 Beyçelik Gestamp Kalıp ve Oto Yan Sanayi Paz. ve Tic. A.Ş.	Özel	316	152.007.951
35 Standard Profil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	320	150.579.594
36 Gemak Gemi İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	336	142.011.061
37 Tersan Tersanecilik Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	362	129.769.926
38 Bosch Fren Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	363	129.490.705
39 Jantisa Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	411	116.130.910
40 Yazaki Wiring Technologies Türkiye Elektrik Sistemleri San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	412	116.007.893

			500 Büyük Kuruluş Sıra No.	Üretimden Satışlar (Net) (YTL)
	Sektör			
41	Teklas Kauçuk San. ve Tic. A.Ş.	Özel	429	111.238.938
42	Hema TRW Otomotiv Direksiyon Sistemleri A.Ş.	Özel	430	111.013.445
43	Major SKT Oto Donanım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	447	107.021.295
44	TÜVASAŞ-Türkiye Vagon Sanayii A.Ş.	Kamu	453	105.812.145
45	SE Otomotiv Teknolojileri A.Ş.	Özel	471	102.417.314
46	Ermetal Otomotiv ve Eşya San. Tic. A.Ş.	Özel	472	101.987.598
47	Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayi A.Ş.Genel Müdürlüğü (TÜDEMSAŞ)	Kamu	473	101.560.673
48	ZF Sachs Süspansiyon Sistemleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	475	101.495.461
49	Erkunt Sanayi A.Ş.	Özel	483	100.078.480
11 Diğer İmalat Sanayi				
1	Goldaş Kuyumculuk Sanayi İthalat İhracat A.Ş.	Özel	60	618.247.578
2	Gülaylar Uluslararası Kuyumculuk Mücevherat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	123	361.618.547
3	Arpaş İhracat-İthalat ve Pazarlama A.Ş.	Özel	372	126.678.887
4	Atasay Kuyumculuk San. ve Tic. A.Ş.	Özel	462	103.460.400
5	Karakaş Hediyeelik Eşya Telekomünikasyon Kuyumculuk San. ve Tic. A.Ş.	Özel	490	98.416.168
12 Elektrik Sektörü				
1	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	3	4.624.293.341
2	SEAŞ Soma Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Kamu	86	492.345.591
3	Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	94	452.952.057
4	BİS Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	115	397.780.087
5	Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	Özel	127	352.904.751
6	Zorlu Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	138	326.376.781
7	Park Termik Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	162	286.235.215
8	Camiş Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	187	252.085.880
9	Entek Elektrik Üretimi A.Ş.	Özel	209	227.461.698
10	Aksa Enerji Üretim A.Ş.	Özel	383	124.280.313
11	Modern Enerji Elektrik Üretimi Otoprodüktör Grubu A.Ş.	Özel	420	113.356.425
12	Bosen Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	424	111.684.901

Türkiye Demir Çelik Sektörünün

25 Yıllık Deneyim

Yükselen Yıldızı

500.000 ton/yıl Kapasite

Kalitesinden Ödün
Vermeden Üretim

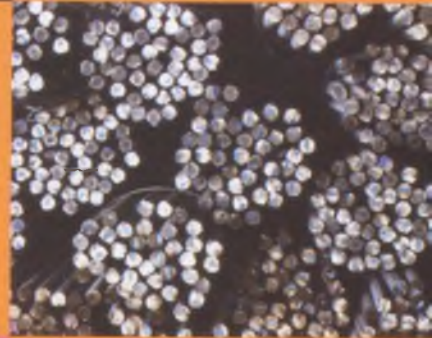

Sektöründe Yenilikçi

Her Zaman
Yanınızda

Ø8 mm - Ø32 mm
İnşaat Demiri Üretimi

Hızlı ve Zamanında
Teslimat

3 Kıtaya İhracat

PAYMETAL

Dünya Standartlarında
Üretim

Fabrika
Sanayi Bölgesi Sincan Köyü Yolu Üzeri
Hatay / Hatay / TÜRKİYE
Tel : +90 212 755 24 34
Fax : +90 212 755 26 16

Merkez Ofis
Dünya Ticaret Merkezi B2 Blok No:299-300
Yeşilköy / İstanbul / TÜRKİYE
Tel : +90 212 465 65 40
Fax : +90 212 465 64 84

www.paymetal.com.tr

En Çok Kar Eden İlk 50 Kuruluş

Dönem Karı (V.Ö.) Genel Sıralaması	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Dönem Karı (V.Ö.) Kamu / Özel Sıralaması	Dönem Karı (V.Ö.) (YTL)	500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2007
1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Kocaeli	1	1.252.197.224	1
2	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Ankara	2	784.931.318	6
3	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	3	600.037.391	2
4	Philsa Philip Morris Sabancı Sigara ve Tütün. San. ve Tic A.Ş.	İstanbul	4	531.651.049	26
5	Petrol Ofisi A.Ş.	İstanbul	5	508.433.256	233
6	Shell&Turcas Petrol A.Ş.	Kocaeli	6	468.703.177	175
7	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	1	411.960.823	35
8	-	-	-	-	-
9	Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	İstanbul	8	307.847.424	50
10	Unilever Sanayi ve Ticaret Türk A.Ş.	İstanbul	9	268.481.657	16
11	Aygaz A.Ş.	İstanbul	10	263.320.626	9
12	BP Petrolleri A.Ş.	İstanbul	11	254.111.802	181
13	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	İskenderun	12	249.046.000	15
14	-	-	-	-	-
15	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	2	214.887.135	78
16	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	İstanbul	14	207.110.771	12
17	Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	Kocaeli	15	205.846.581	97
18	Arçelik A.Ş.	İstanbul	16	204.057.183	7
19	Trakya Cam Sanayii A.Ş.	İstanbul	17	193.267.735	53
20	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.	İstanbul	18	191.873.430	10
21	Coca-Cola İçecek A.Ş.	İstanbul	19	183.530.287	32
22	Adana Çimento Sanayii T.A.Ş.	Adana	20	178.826.813	144
23	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	21	177.202.917	4
24	Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	22	172.558.122	81
25	Fırat Plastik Kauçuk San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	23	163.653.096	37
26	Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	24	155.929.279	51
27	Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	25	146.063.579	69
28	Siemens Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	26	135.231.188	48
29	Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.	İstanbul	27	121.592.197	73
30	Ünye Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Ünye	28	121.429.119	239
31	Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Ankara	29	118.464.984	80
32	Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	30	113.052.345	79
33	Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş.	İstanbul	31	112.345.685	108
34	Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	32	110.942.718	64
35	Park Teknik Elektrik Madencilik Turizm San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	33	110.150.818	169
36	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	34	110.105.925	21
37	Kardemir Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Karabük	35	109.688.474	47
38	Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	36	109.351.588	56
39	Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	37	107.458.477	8
40	Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	38	104.805.941	67
41	Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş.	İstanbul	39	104.366.542	13
42	Petkim Petrokimya Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	3	102.365.485	14
43	Mardin Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Mardin	40	99.904.720	263
44	Eti Alüminyum A.Ş.	Konya	41	96.802.015	153
45	Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Sivas	42	96.720.948	324
46	Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	43	95.644.395	88
47	Koza Altın İşletmeleri A.Ş.	Ege-İzmir	44	88.036.785	292
48	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	4	87.423.368	3
49	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	Konya	45	84.805.856	52
50	Banvit Bandırma Vitaminli Yem San. A.Ş.	Balıkesir	46	84.762.367	74

En Çok İhracat Yapan İlk 50 Kuruluş

İhracat Genel Sıralaması	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	İhracat Kamu / Özel Sıralaması	İhracat (Bin \$)	500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2007
1	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	1	3.413.337	2
2	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Kocaeli	2	3.380.072	1
3	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Adapazarı	3	3.085.339	5
4	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	4	2.529.173	4
5	Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	5	1.688.850	11
6	Arçelik A.Ş.	İstanbul	6	1.641.127	7
7	Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	7	1.606.210	8
8	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	İstanbul	8	932.500	12
9	Bosch Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Bursa	9	922.550	25
10	Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş.	İstanbul	10	910.765	13
11	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.	İstanbul	11	742.478	10
12	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	12	738.427	24
13	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	13	614.631	30
14	Grundig Elektronik A.Ş.	İstanbul	14	557.947	29
15	Çolakoglu Metalurji A.Ş.	İstanbul	15	556.186	19
16	Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	16	554.112	33
17	Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	Kocaeli	17	550.650	28
18	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	18	495.620	21
19	İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Ege-İzmir	19	479.983	43
20	Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	20	471.224	17
21	Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	İstanbul	21	443.244	44
22	Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	İstanbul	22	420.543	63
23	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Ankara	23	419.885	6
24	Ekinciler Demir ve Çelik San. A.Ş.	İstanbul	24	406.574	55
25	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	1	383.014	78
26	Delphi Automotive Systems Ltd. Şti.	İstanbul	25	378.322	58
27	MAN Türkiye A.Ş.	Ankara	26	358.409	66
28	Petkim Petrokimya Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	2	356.845	14
29	Oltan Gıda Mad. İhr. İth. ve Tic. Ltd. Şti.	Trabzon	27	343.771	72
30	Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş.	Dörtyol	28	328.355	61
31	Mobil Oil Türk A.Ş.	İstanbul	29	317.302	203
32	-	-	-	-	-
33	Assan Demir ve Sac San. A.Ş.	İstanbul	31	295.395	42
34	Türk Pirelli Lastikleri A.Ş.	İstanbul	32	293.327	59
35	Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamülleri A.Ş.	Denizli	33	287.675	27
36	Kaptan Demir Çelik End.ve Tic. A.Ş.	İstanbul	34	274.136	36
37	Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	İstanbul	35	267.780	39
38	Kordsa Global Endüstriyel İplik ve Kord Bezi San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	36	263.897	92
39	Borusan Mannesmann Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	37	253.725	41
40	Honda Türkiye A.Ş.	Gebze	38	239.419	54
41	Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Ankara	39	238.146	70
42	Özkan Demir Çelik San. A.Ş.	Ege-İzmir	40	223.392	109
43	Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	41	219.477	105
44	Yeşim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	42	218.706	150
45	Çebitaş Demir Çelik Endüstrisi A.Ş.	İstanbul	43	205.879	90
46	Componenta Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	Orhangazi	44	204.159	111
47	Vestel Dijital Üretim San. A.Ş.	İstanbul	45	201.014	117
48	Menderes Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	46	200.644	157
49	Indesit Company Beyaz Eşya Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	47	199.860	146
50	Brisa Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	48	195.959	49

En Çok Kişi Çalıştıran İlk 50 Kuruluş

Ücretle Çalışanlar Genel Sıralaması	Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Ücretle Çalışanlar Kamu / Özel Sıralaması	Ücretle Çalışanlar Ortalaması	500 Büyük Kuruluş Sıra No: 2007
1	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	1	16.376	20
2	Tekel Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.	Kamu	2	15.257	45
3	Arçelik A.Ş.	İstanbul	1	11.275	7
4	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	3	10.842	18
5	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	4	9.975	3
6	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	İstanbul	2	8.865	2
7	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	5	8.696	40
8	Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Gaziantep	3	7.470	67
9	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Ankara	4	7.461	6
10	Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	İstanbul	5	6.269	8
11	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	İskenderun	6	6.154	15
12	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	7	5.923	4
13	Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	6	5.907	93
14	Delphi Automotive Systems Ltd. Şti.	İstanbul	8	5.629	58
15	Bosch Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Bursa	9	4.907	25
16	Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	İstanbul	10	4.761	253
17	Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	11	4.699	11
18	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	7	4.693	35
19	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Kocaeli	12	4.451	1
20	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	İstanbul	13	4.408	12
21	Menderes Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Denizli	14	4.182	157
22	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	8	3.705	78
23	Boytas Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	15	3.571	119
24	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Adapazarı	16	3.563	5
25	Petkim Petrokimya Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	9	3.534	14
26	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	17	3.421	21
27	Yeşim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Bursa	18	3.342	150
28	Kardemir Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Karabük	19	3.299	47
29	Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ankara	20	3.244	64
30	BMC Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Ege-İzmir	21	3.203	38
31	Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	Ege-İzmir	22	3.166	414
32	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.	İstanbul	23	3.128	10
33	Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	24	3.091	293
34	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	25	2.993	30
35	Yazaki Otomotiv Yan Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Akyazı	26	2.975	137
36	Matesa Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	K.Maraş	27	2.900	285
37	Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş.	İstanbul	28	2.758	120
38	Merkez Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	29	2.647	134
39	Siemens Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	30	2.613	48
40	Korteks Mensucat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	31	2.593	84
41	Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir	32	2.581	110
42	Tusaş- Türk Havacılık ve Uzay San. A.Ş.	Ankara	33	2.567	190
43	MAN Türkiye A.Ş.	Ankara	34	2.510	66
44	C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	35	2.493	87
45	Eroğlu Giyim San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	36	2.415	355
46	Paşabahçe Cam San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	37	2.302	107
47	Trakya Cam Sanayii A.Ş.	İstanbul	38	2.277	53
48	İsko Dokuma İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Gaziantep	39	2.277	247
49	Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	İstanbul	40	2.222	105
50	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Kocaeli	41	2.188	24

İşleyen demir 51 yıldır ışılıyor

Yeraltı ve yerüstü maden işletmeciliği
Etüd-arama ve proje çalışmaları
Taahhüt işleri ve mühendislik hizmetleri
Cevher üretimi ve zenginleştirme çalışmaları

Demir Export A.Ş. İzmir Cad. Koç Han 25/7 Kızılay/ANKARA
Tel: 0 (312) 415 45 00 • Faks: 0 (312) 418 01 51
e-mail: support@demirexport.com • www.demirexport.com

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun Alfabetik Sıralaması

Sermaye dağılımı, faaliyet kolları sınıflandırması, kamu - özel sektör sıralamasındaki yeri

Kuruluşlar	Sektör	Ekonomik	Kamu/Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı			
		Faaliyet Kodu			Kamu	Özel	Yabancı	
A								
Abalıoğlu Yem Soya ve Tekstil San. A.Ş.	Özel	312	138	148	0,00	100,00	0,00	
ABB Elektrik Sanayi A.Ş.	Özel	383	183	193	0,00	100,00	0,00	
Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	79	88	0,00	100,00	0,00	
ACT Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	425	438	0,00	100,00	0,00	
Adana Çimento Sanayii T.A.Ş.	Özel	369	134	144	0,00	100,00	0,00	
Adopen Plastik ve İnşaat San. A.Ş.	Özel	356	208	219	0,00	100,00	0,00	
Advansa Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	Özel	356	90	100	0,00	49,00	51,00	
AGT Ağaç San. Tic. A.Ş.	Özel	331	387	400	0,00	100,00	0,00	
Ak Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	311	39	46	0,00	100,00	0,00	
Ak Kablo İmalat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	337	350	0,00	100,00	0,00	
Akbaşlar Tekstil Enerji San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	300	312	0,00	100,00	0,00	
Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	369	44	51	0,00	60,28	39,72	
Akdeniz Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	351	240	251	0,00	100,00	0,00	
Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	400	84	94	0,00	100,00	0,00	
Akın Tekstil A.Ş.	Özel	321	298	310	0,00	100,00	0,00	
Ak-Kim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	351	310	323	0,00	100,00	0,00	
Aksa Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.	Özel	351	34	39	0,00	100,00	0,00	
Aksa Enerji Üretim A.Ş.	Özel	400	370	383	0,00	100,00	0,00	
Aksa Jeneratör San. A.Ş.	Özel	383	199	210	0,00	100,00	0,00	
Akteks Akrilik İplik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	351	364	0,00	100,00	0,00	
Akzo Nobel End. ve Oto. Boyaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	304	317	0,00	49,00	51,00	
Alarko Carrier San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	322	335	0,00	57,97	42,03	
Alcatel Teletaş Telekomünikasyon End. Ticaret A.Ş.	Özel	383	314	327	0,00	35,00	65,00	
Alliance One Tütün A.Ş.	Özel	314	353	366	0,00	0,65	99,35	
Altın Kablo Sanayii A.Ş.	Özel	383	465	480	0,00	100,00	0,00	
Altınmarka Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş..	Özel	311	125	135	0,00	100,00	0,00	
Altinyıldız Mensucat ve Konfeksiyon Fabrikaları A.Ş.	Özel	321	203	214	0,00	100,00	0,00	
Anadolu Cam Sanayii A.Ş.	Özel	362	123	133	0,00	100,00	0,00	
Anadolu Cam Yenişehir San. A.Ş.	Özel	362	437	450	0,00	100,00	0,00	
Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	Özel	313	43	50	0,00	100,00	0,00	
Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	115	125	0,00	70,25	29,75	
Ankara Un Sanayii A.Ş.	Özel	311	466	481	0,00	100,00	0,00	
Arcelormittal Ambalaj Çeliği San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	265	276	0,00	25,00	75,00	
Arçelik A.Ş.	Özel	382	6	7	0,00	100,00	0,00	
Arçelik-LG Klima San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	88	98	0,00	50,00	50,00	
Arı Rafine ve Yağ San. A.Ş.	Özel	311	441	455	0,00	100,00	0,00	
Aroma Bursa Meyve Suları ve Gıda San. A.Ş.	Özel	313	295	307	0,00	100,00	0,00	
Arpaş İhracat-İthalat ve Pazarlama A.Ş.	Özel	390	359	372	0,00	100,00	0,00	

Kuruluş Ünvanı	Sektör	Endüstriyel	Kamu/Özel	Genel	Sermaye Dağılımı		
		Faaliyet Kodu			Kamu	Özel	Yabancı
Arsan Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	321	388	401	0,00	100,00	0,00
Arsıantürk Tarım Ürünleri San. Nak. İhr. ve İth. A.Ş.	Özel	312	367	380	0,00	100,00	0,00
Artenius Turk Pet Kim. Mad. ve Pet. Amb. San. A.Ş.	Özel	356	157	167	0,00	0,00	100,00
As Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	339	352	0,00	100,00	0,00
Asaş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	372	168	178	0,00	100,00	0,00
Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	383	57	64	0,00	100,00	0,00
Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	91	101	0,00	100,00	0,00
Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	372	296	308	0,00	100,00	0,00
Assan Çelik Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	245	256	0,00	98,65	1,35
Assan Demir ve Sac San. A.Ş.	Özel	371	36	42	0,00	100,00	0,00
Assan Panel San. ve Tic. A.Ş.	Özel	372	365	378	0,00	100,00	0,00
Astel Kağıtçılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	341	217	228	0,00	0,00	100,00
Aşkale Çimento Sanayii T.A.Ş.	Özel	369	284	296	0,00	100,00	0,00
Ataç İnşaat ve Sanayi A.Ş.	Özel	321	381	394	0,00	100,00	0,00
Atasay Kuyumculuk San. ve Tic. A.Ş.	Özel	390	448	462	0,00	100,00	0,00
Atateks Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	264	275	0,00	100,00	0,00
Autoliv Cankor Oto. Emn. Sistem. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	116	126	0,00	0,00	100,00
Aydın Örmecilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	321	419	432	0,00	100,00	0,00
Aydınlı Hazır Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	415	428	0,00	96,00	4,00
Aygaz A.Ş.	Özel	354	8	9	0,00	100,00	0,00
Aytaç Gıda Yatırım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	321	334	0,00	92,00	8,00

B

Bagfaş Bandırma Gübre Fabrikaları A.Ş.	Özel	351	200	211	0,00	100,00	0,00
Balıkesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.	Özel	383	327	340	0,00	100,00	0,00
Banvit Bandırma Vitaminli Yem San. A.Ş.	Özel	312	67	74	0,00	100,00	0,00
BASF Yapı Kimyasalları San. A.Ş.	Özel	352	478	493	0,00	0,00	100,00
Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	345	358	0,00	18,00	82,00
Baştuğ Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	371	218	229	0,00	100,00	0,00
Batiçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş.	Özel	369	201	212	0,00	100,00	0,00
Batisöke Söke Çimento San. T.A.Ş.	Özel	369	484	499	0,00	100,00	0,00
Bayer Türk Kimya San. Ltd. Şti.	Özel	352	119	129	0,00	0,00	100,00
Baykal Makine San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	469	484	0,00	100,00	0,00
Baymak Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	285	297	0,00	50,00	50,00
Beksa Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	427	440	0,00	50,00	50,00
Bemka Emaye Bobin Teli ve Kablo San. Tic. A.Ş.	Özel	383	257	268	0,00	100,00	0,00
Besler Gıda ve Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	68	75	0,00	100,00	0,00
Beşler Makarna Un İrmik Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	340	353	0,00	100,00	0,00
Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	352	135	145	0,00	75,00	25,00
Beyçelik Gestamp Kal. ve Oto Yan San. Paz. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	303	316	0,00	50,00	50,00
Beypi Beypazarı Tarım. Üret. Paz. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	120	130	0,00	100,00	0,00
Beyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	464	479	0,00	100,00	0,00
Bıran İplik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	354	367	0,00	100,00	0,00
Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	311	438	451	0,00	100,00	0,00
Bilim İlaç Sanayii ve Tic. A.Ş.	Özel	352	132	142	0,00	100,00	0,00
Bilkont Dış Ticaret ve Tekstil San. A.Ş.	Özel	321	137	147	0,00	100,00	0,00
Biofarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	383	396	0,00	100,00	0,00
Birko Birleşik Koyunlular Mensucat Tic. ve San. A.Ş.	Özel	321	454	468	0,00	100,00	0,00
Birlik Mensucat Ticaret ve Sanayi İşletmesi A.Ş.	Özel	321	421	434	0,00	100,00	0,00
BİS Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	400	105	115	0,00	100,00	0,00

Kuruluş Ünvanı	Sektör	Endüstriyel	Kamu/Özel	Genel	Sermaye Dağılımı		
		Faaliyet Kodu			Kamu	Özel	Yabancı
Biskot Bisküvi Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	197	208	0,00	100,00	0,00
Bizimgaz Tic. ve San. A.Ş.	Özel	354	239	250	0,00	0,85	99,15
BMC Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	384	33	38	0,00	100,00	0,00
Bolu Çimento Sanayii A.Ş.	Özel	369	292	304	0,00	100,00	0,00
Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	Özel	371	27	31	0,00	54,67	45,33
Borusan Mannesmann Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	371	35	41	1,35	91,98	6,67
Bosch Fren Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	350	363	0,00	15,50	84,50
Bosch Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	384	21	25	0,00	0,00	100,00
Bosch Termoteknik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	262	273	0,00	0,00	100,00
Bosen Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	400	411	424	0,00	100,00	0,00
Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	Özel	321	129	139	0,00	100,00	0,00
Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	426	439	0,00	100,00	0,00
Boyaş Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	332	109	119	0,00	100,00	0,00
Boyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	357	370	0,00	100,00	0,00
BP Petrolleri A.Ş.	Özel	354	171	181	0,00	0,00	100,00
Brisa Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	355	42	49	0,00	56,37	43,63
British American Tobacco Sig. ve Tütün. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	314	312	325	0,00	7,50	92,50
BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	17	21	0,00	3,25	96,75
Bursa Beton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	271	282	0,00	100,00	0,00
Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.	Özel	369	231	242	0,00	100,00	0,00

C							
C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	312	78	87	0,00	0,00	100,00
Cam Elyaf Sanayii A.Ş.	Özel	362	297	309	0,00	100,00	0,00
Camiş Ambalaj San. A.Ş.	Özel	341	363	376	0,00	100,00	0,00
Camiş Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	400	177	187	0,00	100,00	0,00
Cevher Döküm Sanayii A.Ş.	Özel	372	373	386	0,00	100,00	0,00
Cimpor Yibitaş Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	167	177	0,00	0,00	100,00
CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	Özel	384	156	166	0,00	100,00	0,00
Coca-Cola İçecek A.Ş.	Özel	313	28	32	0,00	80,00	20,00
Cognis Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	351	316	329	0,00	0,01	99,99
Componenta Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	Özel	371	101	111	0,00	7,43	92,57
Coşkunöz Metal Form Makina End. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	287	299	0,00	100,00	0,00
Crown Bevcan Türkiye Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	381	379	392	0,00	0,00	100,00

Ç							
Çak Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	247	258	0,00	100,00	0,00
Çamlı Yem Besicilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	312	338	351	0,00	100,00	0,00
Çamsan Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	331	216	227	0,00	100,00	0,00
Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	312	6	40	100,00	0,00	0,00
Çayırova Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	279	290	0,00	100,00	0,00
Çebitaş Demir Çelik Endüstrisi A.Ş.	Özel	371	81	90	0,00	100,00	0,00
Çelikord A.Ş.	Özel	371	331	344	0,00	49,00	51,00
Çemtaş Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	255	266	0,00	100,00	0,00
Çınar Boru Profil San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	371	179	189	0,00	100,00	0,00
Çimbeton Hazır Beton ve Pref. Yapı Elem. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	413	426	0,00	100,00	0,00
Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş.	Özel	369	187	197	0,00	2,20	97,80
Çimko Çimento ve Beton Sanayi Ticaret A.Ş.	Özel	369	343	356	0,00	70,00	30,00
Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	73	81	0,00	100,00	0,00
Çimtaş Çelik İmalat Montaj ve Tesisat A.Ş.	Özel	371	380	393	0,00	100,00	0,00
Çolakoglu Metalurji A.Ş.	Özel	371	16	19	0,00	100,00	0,00
Çukurova İnşaat Mak. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	446	460	0,00	100,00	0,00

Kuruluşlar	Sektör	Ekonomik			Sermaye Dağılımı		
		Faaliyet Kodu	Kamu/Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Kamu	Özel	Yabancı
D							
Dateknik Bilgisayar Sistemleri Tic. ve San. A.Ş.	Özel	383	243	254	0,00	100,00	0,00
Delphi Automotive Systems Ltd. Şti.	Özel	384	51	58	0,00	0,00	100,00
Demir Export A.Ş.	Özel	210	241	252	0,00	100,00	0,00
Demirer Kablo Tesisleri San.ve Tic. A.Ş.	Özel	383	308	321	0,00	97,75	2,25
Demirsan Haddecilik San.ve Tic A.Ş.	Özel	371	244	255	0,00	100,00	0,00
Demisaş Döküm Emaye Mamulleri San. A.Ş.	Özel	371	393	406	0,00	100,00	0,00
Denizli Basma ve Boya Sanayii A.Ş.	Özel	321	348	361	0,00	100,00	0,00
Denizli Çimento Sanayii T.A.Ş.	Özel	369	260	271	0,00	50,00	50,00
Dentaş Ambalaj ve Kağıt Sanayi A.Ş.	Özel	341	431	444	0,00	100,00	0,00
Deva Holding A.Ş.	Özel	352	202	213	0,00	23,19	76,81
Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	Özel	371	29	33	0,00	88,00	12,00
Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	313	227	238	0,00	100,00	0,00
Doğan Gazetecilik A.Ş.	Özel	342	150	160	0,00	100,00	0,00
Doğu Çay İşletmesi San. ve Tic. A.Ş	Özel	312	395	408	0,00	100,00	0,00
Doğu Çay ve Gıda Mad. Üretim Paz. İth. İhr. A.Ş.	Özel	312	462	477	0,00	100,00	0,00
Dow Türkiye Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	356	268	279	0,00	0,00	100,00
Dört Yıldız Demir Çelik İşlet. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	371	238	249	0,00	100,00	0,00
Durak Fındık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	312	313	326	0,00	100,00	0,00
Durmazlar Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	272	283	0,00	100,00	0,00
DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	196	207	0,00	100,00	0,00

E							
Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	361	111	121	0,00	100,00	0,00
Eczacıbaşı-Baxter Hastane Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	346	359	0,00	50,00	50,00
Efesan Demir San.ve Tic.A.Ş.	Özel	371	405	418	0,00	100,00	0,00
Ege Çelik Endüstrisi San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	30	34	0,00	100,00	0,00
Ege Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	351	485	500	0,00	100,00	0,00
Ege Profil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	356	283	294	0,00	2,47	97,53
Ege Seramik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	361	286	298	0,00	100,00	0,00
Ekinciler Demir ve Çelik San. A.Ş.	Özel	371	48	55	0,00	100,00	0,00
Elba Basıncılı Döküm Sanayii A.Ş.	Özel	381	390	403	0,00	100,00	0,00
Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	356	418	431	0,00	100,00	0,00
Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	Özel	400	117	127	0,00	50,01	49,99
Enpay Endüstriyel Pazarlama ve Yatırım A.Ş.	Özel	383	336	349	0,00	100,00	0,00
Entek Elektrik Üretimi A.Ş.	Özel	400	198	209	0,00	100,00	0,00
Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamülleri A.Ş.	Özel	372	23	27	0,00	100,00	0,00
Erbosan Erciyas Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	443	457	0,00	100,00	0,00
Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	371	406	419	0,00	100,00	0,00
Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	210	311	324	0,00	100,00	0,00
Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	371	5	6	0,00	100,00	0,00
Ergaz San. ve Tic. A.Ş.	Özel	354	432	445	0,00	100,00	0,00
Erkunt Sanayi A.Ş.	Özel	384	468	483	0,00	100,00	0,00
Ermetal Otomotiv ve Eşya San. Tic. A.Ş.	Özel	384	458	472	0,00	100,00	0,00
Eroğlu Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	342	355	0,00	100,00	0,00
Erpiliç Entegre Tavuk. Üretim Paz. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	311	130	140	0,00	100,00	0,00
Ertaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	372	332	345	0,00	100,00	0,00
Esan Eczacıbaşı End. Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	210	482	497	0,00	100,00	0,00
Eti Alüminyum A.Ş.	Özel	372	143	153	0,00	100,00	0,00

Kuruluş Ünvanı	Sektör	Endüstriyel Faaliyet Kodu	Kamu/Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı		
					Kamu	Özel	Yabancı
Eti Bakır A.Ş.	Özel	210	161	171	0,00	100,00	0,00
Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	100	110	0,00	100,00	0,00
Eti Gümüş A.Ş.	Özel	210	410	423	0,00	100,00	0,00
Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	Kamu	210	8	78	100,00	0,00	0,00
EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	400	1	3	100,00	0,00	0,00

F

Fako İlaçları A.Ş.	Özel	352	235	246	0,00	0,00	100,00
Federal-Mogul Piston Segman ve Gömlek Üret. Tesis. A.Ş.	Özel	384	118	128	0,00	50,00	50,00
Feniş Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	Özel	372	442	456	0,00	100,00	0,00
Feza Gazetecilik A.Ş.	Özel	342	233	244	0,00	100,00	0,00
Fırat Plastik Kauçuk San. ve Tic. A.Ş.	Özel	356	32	37	0,00	100,00	0,00
Flokser Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	321	449	463	0,00	100,00	0,00
Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	Özel	384	2	2	0,00	58,96	41,04
Fresh Cake Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	324	337	0,00	50,00	50,00

G

Gemak Gemi İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	323	336	0,00	100,00	0,00
Gemlik Gübre Sanayii A.Ş.	Özel	351	266	277	0,00	100,00	0,00
Genpower Jeneratör San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	472	487	0,00	100,00	0,00
Gıdasa Sabancı Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	86	96	0,00	100,00	0,00
Goldaş Kuyumculuk Sanayi İthalat İhracat A.Ş.	Özel	390	53	60	0,00	100,00	0,00
Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	Özel	355	56	63	0,00	25,40	74,60
Göktaş Yassı Hadde Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	325	338	0,00	100,00	0,00
Göltaş Goller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	267	278	0,00	66,03	33,97
Grammer Koltuk Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	332	391	404	0,00	0,00	100,00
Grundig Elektronik A.Ş.	Özel	383	25	29	0,00	100,00	0,00
Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	Özel	351	229	240	0,00	100,00	0,00
Gülaylar Uluslar. Kuyum. Mücev. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	390	113	123	0,00	100,00	0,00
Gülsan Sentetik Dokuma Sanayi ve Tic. A.Ş.	Özel	321	112	122	0,00	100,00	0,00
Gürsoy Tarımsal Ürünler Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	312	414	427	0,00	100,00	0,00

H

Habaş Sınai ve Tıbbi Gazlar İstihsal Endüstrisi A.Ş.	Özel	371	12	13	0,00	100,00	0,00
Harput Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	321	422	435	0,00	100,00	0,00
Has Çelik ve Halat San. Tic. A.Ş.	Özel	371	301	314	0,00	100,00	0,00
Havelsan Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	194	204	0,00	100,00	0,00
Hayat Kimya Sanayi A.Ş.	Özel	352	189	199	0,00	100,00	0,00
Hayat Temizlik ve Sağlık Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	155	165	0,00	80,00	20,00
Hayes Lemmerz İnci Jant Sanayi A.Ş.	Özel	384	288	300	0,00	40,00	60,00
Hayes Lemmerz Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	246	257	0,00	40,00	60,00
Hema Endüstri A.Ş.	Özel	384	170	180	0,00	100,00	0,00
Hema TRW Otomotiv Direksiyon Sistemleri A.Ş.	Özel	384	417	430	0,00	80,00	20,00
Hes Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	50	57	0,00	100,00	0,00
Hey Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	358	371	0,00	100,00	0,00
Hidromek-Hidrolik ve Mek. Mak. İma. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	382	176	186	0,00	100,00	0,00
Honda Türkiye A.Ş.	Özel	384	47	54	0,00	0,00	100,00
Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	Özel	322	401	414	0,00	0,00	100,00
Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.	Özel	342	66	73	0,00	100,00	0,00
Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	20	24	0,00	30,00	70,00

Kuruluş Ünvanı	Endüstriyel		Sermaye Dağılımı				
	Sektör	Faaliyet Kodu	Kamu/Özel Sıralaması	Genel Sıralama	Kamu	Özel	Yabancı
I.E.Ulagay İlaç Sanayii Türk A.Ş.	Özel	352	451	465	0,00	12,00	88,00
İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım San. A.Ş.	Özel	371	9	10	0,00	100,00	0,00
İdeal Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	385	398	0,00	100,00	0,00
İlhanlar Haddecilik Boru Profil ve Teks. San. Ltd. Şti.	Özel	371	263	274	0,00	100,00	0,00
İnci Akü San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	326	339	0,00	100,00	0,00
İndesit Company Beyaz Eşya Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	382	136	146	0,00	0,00	100,00
İpek Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	341	188	198	0,00	50,00	50,00
İpragaz A.Ş.	Özel	354	19	23	0,00	0,00	100,00
İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	Özel	371	13	15	0,00	100,00	0,00
İsko Dokuma İşletmeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	321	236	247	0,00	100,00	0,00
İstanbul Asfalt Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	353	11	206	100,00	0,00	0,00
İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	332	219	230	0,00	100,00	0,00
İston İst. Beton Elem. ve Hazır Beton Fab. San. ve Tic. A.Ş.	Kamu	369	12	295	100,00	0,00	0,00
İşbir Sentetik Dokuma Sanayi A.Ş.	Özel	321	333	346	0,00	100,00	0,00
İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Özel	371	37	43	0,00	94,85	5,15
Izocam Tic. ve San. A.Ş.	Özel	362	182	192	0,00	100,00	0,00
Jantisa Jant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	398	411	0,00	100,00	0,00
JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	Özel	314	93	103	0,00	0,00	100,00
Kale Kilit ve Kalıp San. A.Ş.	Özel	381	305	318	0,00	100,00	0,00
Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik San. A.Ş.	Özel	361	110	120	0,00	100,00	0,00
Kaptan Demir Çelik End.ve Tic. A.Ş.	Özel	371	31	36	0,00	100,00	0,00
Karakaş Hed. Eşya Telekom. Kuyum. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	390	475	490	0,00	100,00	0,00
Kardemir Haddecilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	371	328	341	0,00	100,00	0,00
Kardemir Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	40	47	0,00	100,00	0,00
Karin Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	312	477	492	0,00	94,00	6,00
Karsan Otomotiv Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Özel	384	181	191	0,00	100,00	0,00
Kartonsan Karton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	341	361	374	0,00	100,00	0,00
Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	331	71	79	0,00	100,00	0,00
Kayalar Et San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	191	201	0,00	100,00	0,00
Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	Özel	311	139	149	9,99	90,01	0,00
Kent Gıda Maddeleri Sanayii ve Tic. A.Ş.	Özel	311	108	118	0,00	4,64	95,36
Kerevitaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	420	433	0,00	74,83	25,17
Kerim Çelik Mamulleri İmalat ve Ticaret A.Ş.	Özel	371	215	226	0,00	100,00	0,00
Keskinkılıç Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	378	391	0,00	100,00	0,00
Keskinoglu Tavuk. ve Damızlık İşl. San. Tic. A.Ş.	Özel	311	149	159	0,00	100,00	0,00
Kilim Grubu Kartaltepe Mensucat Fab. T.A.Ş.	Özel	321	372	385	0,00	100,00	0,00
Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	Özel	321	250	261	0,00	100,00	0,00
Kocaer Haddecilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	141	151	0,00	100,00	0,00
Koç Haddecilik Tekstil İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	371	224	235	0,00	100,00	0,00
Kombassan Kağıt Matb. Gıda ve Teks. San. Tic. A.Ş.	Özel	341	404	417	0,00	100,00	0,00
Konveyör Beyaz Eşya ve Oto. Yan San. Tic. A.Ş.	Özel	382	480	495	0,00	100,00	0,00
Konya Çimento Sanayii A.Ş.	Özel	369	248	259	0,00	20,49	79,51
Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	45	52	0,00	100,00	0,00
Kordsa Global End. İplik ve Kord Bezi San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	83	92	0,00	100,00	0,00
Koroza Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	356	184	194	0,00	100,00	0,00

Kuruluş Ünvanı	Sektör	Endüstriyel	Kamu/Özel	Genel	Sermaye Dağılımı		
		Faaliyet Kodu			Kamu	Özel	Yabancı
Korteks Mensucat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	321	76	84	0,00	100,00	0,00
Koza Altın İşletmeleri A.Ş.	Özel	210	281	292	0,00	100,00	0,00
Kroman Çelik Sanayii A.Ş.	Özel	371	24	28	0,00	100,00	0,00
Kumtel Day. Tük. Malları Plas. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	384	397	0,00	97,00	3,00
Küçükbaş Yağ ve Deterjan San. A.Ş.	Özel	311	225	236	0,00	100,00	0,00
Küçükçalık Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	207	218	0,00	100,00	0,00
Kümaş Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş.	Özel	210	481	496	0,00	100,00	0,00
Kürüm Demir Sanayi Dış Ticaret A.Ş.	Özel	371	209	220	0,00	100,00	0,00

Lafarge Aslan Çimento A.Ş.	Özel	369	294	306	0,00	45,59	54,41
Lafarge Beton A.Ş.	Özel	369	467	482	0,00	100,00	0,00
Lay Tekstil Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	444	458	0,00	100,00	0,00
Limak Kurtalan Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	276	287	0,00	100,00	0,00

Major SKT Oto Donanım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	434	447	0,00	50,00	50,00
Makina ve Kimya End. Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	381	10	93	100,00	0,00	0,00
MAN Türkiye A.Ş.	Özel	384	59	66	0,00	0,02	99,98
Mar Tüketim Maddeleri İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	317	330	0,00	100,00	0,00
Mardin Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Özel	369	252	263	0,00	100,00	0,00
Marshall Boya ve Vernik Sanayii A.Ş.	Özel	352	251	262	0,00	60,60	39,40
Matesa Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	274	285	0,00	100,00	0,00
Matlı Yem San. ve Tic. A.Ş.	Özel	312	436	449	0,00	100,00	0,00
MB Şeker Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	409	422	0,00	100,00	0,00
Menderes Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	147	157	0,00	100,00	0,00
Mercedes-Benz Türk A.Ş.	Özel	384	11	12	7,96	7,04	85,00
Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	169	179	0,00	100,00	0,00
Merkez Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	332	124	134	0,00	100,00	0,00
Merkez Gazete Dergi Basım Yayın. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	342	145	155	0,00	100,00	0,00
Mesa Mesken Sanayii A.Ş.	Özel	369	329	342	0,00	100,00	0,00
Meteksan Matbaacılık ve Teknik San. Tic. A.Ş.	Özel	342	366	379	0,00	100,00	0,00
Mey Alkollü İçkiler San. ve Tic. A.Ş.	Özel	313	212	223	0,00	100,00	0,00
Milangaz LPG Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.	Özel	354	18	22	0,00	100,00	0,00
Mitaş Enerji ve Madeni İnşaat İşleri Türk A.Ş.	Özel	371	290	302	0,01	99,99	0,00
Mithat Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	453	467	0,00	100,00	0,00
MMZ Onur Boru Profil Üretim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	291	303	0,00	100,00	0,00
Mobil Oil Türk A.Ş.	Özel	354	193	203	0,00	0,00	100,00
Modern Enerji Elekt. Üret. Otoprodüktör Grubu A.Ş.	Özel	400	407	420	0,00	100,00	0,00
Modern Karton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	341	230	241	0,00	100,00	0,00
Mogaz Petrol Gazları A.Ş.	Özel	354	69	76	0,00	100,00	0,00
Mutlu Akü ve Malzemeleri San. A.Ş.	Özel	383	195	205	0,00	100,00	0,00

Naksan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	356	133	143	0,00	100,00	0,00
Natura Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	360	373	0,00	100,00	0,00
Nergis Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	394	407	20,00	80,00	0,00
Nexans Türkiye Endüstri ve Tic. A.Ş.	Özel	383	126	136	0,00	0,00	100,00
Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	211	222	0,00	100,00	0,00
Nörsel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	Özel	371	63	70	0,00	60,00	40,00

Kuruluş Ünvanı	Sektör	Endüstriyel	Kamu/Özel	Genel	Sermaye Dağılımı		
		Faaliyet Kodu			Kamu	Özel	Yabancı
Nortel Networks Netaş Telekomünikasyon A.Ş.	Özel	383	428	441	0,00	46,87	53,13
Novartis Sağlık Gıda ve Tarım Ürün. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	148	158	0,00	0,00	100,00
Nuh Beton A.Ş.	Özel	369	173	183	0,00	100,00	0,00
Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	Özel	369	87	97	0,00	100,00	0,00
Nuh'un Ankara Makarnası San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	356	369	0,00	100,00	0,00
Nursan Çelik Sanayi ve Haddecilik A.Ş.	Özel	371	54	61	0,00	100,00	0,00
Nursan Metalurji Endüstrisi A.Ş.	Özel	371	94	104	0,00	100,00	0,00

O							
Olmuxsa Intern. Paper-Sabancı Amb. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	341	192	202	0,00	56,27	43,73
Oltan Fındık San. ve Tic. Ltd. Şti	Özel	312	175	185	0,00	100,00	0,00
Oltan Gıda Mad. İhr. İth. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	312	65	72	0,00	100,00	0,00
Onduline Avrasya İnşaat Malz. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	450	464	0,00	0,00	100,00
Ongan Tekstil San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Özel	321	483	498	0,00	100,00	0,00
Orta Anadolu Tic. ve San. İşl. T.A.Ş.	Özel	321	142	152	0,00	100,00	0,00
Ortadoğu Rulman San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	330	343	0,00	96,65	3,35
Otokar Otobüs Karoseri Sanayi A.Ş.	Özel	384	102	112	0,00	100,00	0,00
Ova Un Fabrikası A.Ş.	Özel	311	476	491	0,00	100,00	0,00
Oyak Beton San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	151	161	0,00	100,00	0,00
Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	Özel	384	3	4	0,00	49,00	51,00
Oyka Kağıt Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	341	473	488	0,00	100,00	0,00
Ozanteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	403	416	0,00	100,00	0,00

Ö							
Önem Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	106	116	0,00	100,00	0,00
Örma Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	377	390	0,00	100,00	0,00
Özak Tekstil Konfeksiyon San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	322	439	452	0,00	100,00	0,00
Özdilek Alışveriş Merkezleri ve Tekstil Sanayi A.Ş.	Özel	321	341	354	0,00	100,00	0,00
Özer Metal Sanayi A.Ş.	Özel	372	214	225	0,00	100,00	0,00
Özgün Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti	Özel	312	364	377	0,00	100,00	0,00
Özkan Demir Çelik San. A.Ş.	Özel	371	99	109	0,00	100,00	0,00

P							
Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	254	265	0,00	100,00	0,00
Park Teknik Elektrik Madencilik Tur. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	210	159	169	0,00	100,00	0,00
Park Termik Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	400	152	162	0,00	100,00	0,00
Paşabahçe Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	362	97	107	0,00	99,42	0,58
Paşabahçe Eskişehir Cam San. ve Tic. A.Ş.	Özel	362	293	305	0,00	100,00	0,00
Paymetal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	392	405	0,00	100,00	0,00
Perfetti Van Melle Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	249	260	0,00	0,00	100,00
Petkim Petrokimya Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü	Kamu	351	2	14	61,32	38,68	0,00
Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	355	319	332	0,03	99,97	0,00
Petrol Ofisi A.Ş.	Özel	354	222	233	0,00	66,00	34,00
Philsa Philip Morris Sabancı Sig. ve Tütün. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	314	22	26	0,00	25,00	75,00
Pınar Entegre Et ve Un Sanayi A.Ş.	Özel	311	158	168	0,00	100,00	0,00
Pınar Süt Mamülleri San. A.Ş.	Özel	311	89	99	0,00	100,00	0,00
Pilsa Plastik Sanayi A.Ş.	Özel	356	309	322	0,00	0,00	100,00
Pimaş Plastik İnşaat Malzemeleri A.Ş.	Özel	356	435	448	0,00	100,00	0,00
Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş.	Özel	356	430	443	0,00	100,00	0,00
Polimer Kauçuk San. ve Paz. A.Ş.	Özel	355	221	232	0,00	100,00	0,00
Polinas Plastik Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Özel	356	186	196	0,00	75,00	25,00

Kuruluş Ünvanı	Sektör	Endüstriyel	Kamu/Özel	Genel	Sermaye Dağılımı		
		Faaliyet Kodu			Kamu	Özel	Yabancı
Polisan Boya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	259	270	0,00	100,00	0,00
Poyraz Karlıbel Fındık Entegre San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	237	248	0,00	100,00	0,00
Progıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	312	334	347	0,00	30,00	70,00

R

Roketsan Roket San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	371	384	15,00	85,00	0,00
Rotopak Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	342	344	357	0,00	0,00	100,00

S

S.S. Marmara Zeytin Tarım Satış Koop. Birliği	Özel	311	375	388	0,00	100,00	0,00
S.S. Tariş Pamuk ve Yağlı Tohum. Tar. Satış Koop. Birl.	Özel	321	178	188	0,00	100,00	0,00
S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Koop. Birliği	Özel	311	74	82	0,00	100,00	0,00
Sabırlar Fındık İhracat Ltd. Şti.	Özel	312	479	494	0,00	100,00	0,00
Samsun Makina Sanayii A.Ş.	Özel	382	318	331	0,00	100,00	0,00
Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	60	67	0,00	100,00	0,00
Sanovel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	131	141	0,00	100,00	0,00
Santa Farma İlaç Sanayii A.Ş.	Özel	352	400	413	0,00	100,00	0,00
Sarar Giyim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	275	286	0,00	100,00	0,00
Saray Döküm ve Madeni Aksam San. A.Ş.	Özel	372	299	311	0,00	100,00	0,00
Saray Halı A.Ş.	Özel	321	347	360	0,00	100,00	0,00
Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	Özel	372	389	402	0,00	100,00	0,00
Sarıtaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	146	156	0,00	100,00	0,00
Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	Özel	372	15	17	0,00	100,00	0,00
Sarten Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	381	166	176	0,00	100,00	0,00
Schneider Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	273	284	0,00	0,01	99,99
SE Otomotiv Teknolojileri A.Ş.	Özel	384	457	471	0,00	0,00	100,00
SEAŞ Soma Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	Kamu	400	9	86	100,00	0,00	0,00
Sedef Gemi İnşaatı A.Ş.	Özel	384	204	215	0,00	100,00	0,00
Selçuk İplik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	463	478	0,00	100,00	0,00
Set Beton Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	261	272	0,00	0,00	100,00
Set Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Özel	369	144	154	0,00	100,00	0,00
SFC Entegre Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	331	459	474	0,00	100,00	0,00
Shell&Turcas Petrol A.Ş.	Özel	354	165	175	0,00	30,00	70,00
Siemens Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	383	41	48	0,00	0,22	99,78
Sidemir Sivas Demir Çelik İşletmeleri A.Ş.	Özel	371	174	184	0,01	99,99	0,00
Sider Dış Ticaret A.Ş.	Özel	371	104	114	0,00	100,00	0,00
Soda Sanayii A.Ş.	Özel	351	121	131	0,00	100,00	0,00
Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	Özel	311	242	253	0,00	50,00	50,00
Söktaş Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	408	421	0,00	100,00	0,00
Sözer Demir Çelik İnş. Petr. Ürün. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	369	382	0,00	100,00	0,00
Standard Profil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	307	320	0,00	0,00	100,00
Starwood Orman Ürünleri Sanayi A.Ş.	Özel	331	122	132	0,00	99,44	0,56
Subor Boru San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	470	485	0,00	50,00	50,00
Sunjüt Sun'i Jüt San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	374	387	0,00	100,00	0,00
Superlit Boru Sanayi A.Ş.	Özel	356	424	437	0,00	100,00	0,00
Süper Film Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	Özel	356	234	245	0,00	100,00	0,00
Sütaş Bursa ve Havalisi Past. Süt ve Süt Mamül. Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	82	91	0,00	100,00	0,00
Syngenta Tarım San. ve Tic. A.Ş.	Özel	352	461	476	0,00	0,00	100,00

Kuruluş Ünvanı	Sektör	Endüstriyel	Kamu/Özel	Genel	Sermaye Dağılımı		
		Faaliyet Kodu	Sıralaması	Sıralama	Kamu	Özel	Yabancı
Ş							
Şahinler Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	429	442	0,00	100,00	0,00
Şahinler Metal Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	372	455	469	0,00	100,00	0,00
Şeker Piliç ve Yem San. Tic. A.Ş.	Özel	311	253	264	0,00	100,00	0,00
Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	Özel	311	153	163	0,00	100,00	0,00
Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	282	293	0,00	100,00	0,00
Şölen Çikolata Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	232	243	0,00	100,00	0,00
T							
T.T.L. Tütün San. ve Dış Tic. A.Ş.	Özel	314	456	470	0,00	100,00	0,00
Tam Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	376	389	0,00	93,78	6,22
Tamek Gıda ve Konsantre San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	226	237	0,00	100,00	0,00
Tat Konserve Sanayii A.Ş.	Özel	311	70	77	0,00	95,00	5,00
Tatmak Makina San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	474	489	0,00	0,00	100,00
Tekel Tütün,Tütün Mamul.,Tuz ve Alkol İşlet. A.Ş.	Kamu	314	7	45	100,00	0,00	0,00
Teklas Kauçuk San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	416	429	0,00	100,00	0,00
Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	Özel	372	397	410	0,00	100,00	0,00
Teknik Malzeme Tic. ve San. A.Ş.	Özel	384	220	231	0,00	50,00	50,00
Telra Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	277	288	0,00	99,90	0,10
Temsa Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	384	64	71	0,00	100,00	0,00
Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	Özel	384	269	280	0,00	15,00	85,00
Tersan Tersanecilik Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	349	362	0,00	100,00	0,00
Tever MDF Levha San. ve Tic. A.Ş.	Özel	331	471	486	0,00	100,00	0,00
Tezcan Galvanizli Yapı Elm. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	96	106	0,00	100,00	0,00
Tırsan Treyler San. Tic. ve Nakliyat A.Ş.	Özel	384	205	216	0,00	100,00	0,00
Tire Kutsan Oluklu Mukavva Kutu ve Kağıt San. A.Ş.	Özel	341	163	173	0,00	23,83	76,17
Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	Özel	384	7	8	0,00	62,14	37,86
Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş	Özel	351	49	56	0,00	33,95	66,05
Tosçelik Profil ve Saç Endüstrisi A.Ş	Özel	371	61	68	0,00	100,00	0,00
Tosyalı Demir Çelik San. A.Ş.	Özel	371	154	164	0,00	100,00	0,00
Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Özel	384	162	172	0,00	0,00	100,00
Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	Özel	384	4	5	0,00	0,00	100,00
Trakya Cam Sanayii A.Ş.	Özel	362	46	53	0,00	99,94	0,06
Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	433	446	0,00	100,00	0,00
Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	289	301	0,00	100,00	0,00
Turyağ Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	447	461	0,00	100,00	0,00
Tusaş Motor Sanayii A.Ş.	Özel	384	278	289	0,00	54,00	46,00
Tusaş- Türk Havacılık ve Uzay San. A.Ş.	Özel	384	180	190	45,00	55,00	0,00
TÜLOMSAŞ Türkiye Lokomotif ve Motor San. A.Ş.	Kamu	384	13	313	100,00	0,00	0,00
Tümka Kablo Sanayi A.Ş.	Özel	383	352	365	0,00	100,00	0,00
Tüpraş Metal Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	210	412	425	0,00	0,00	100,00
TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	Özel	353	1	1	0,00	100,00	0,00
Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	Özel	381	85	95	0,00	22,00	78,00
Türk Henkel Kimya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	351	80	89	0,00	0,01	99,99
Türk Pirelli Lastikleri A.Ş.	Özel	355	52	59	0,00	30,41	69,59
Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	Özel	383	55	62	0,00	16,30	83,70
Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	Özel	382	72	80	0,00	62,50	37,50
Türkiye Demiryolu Mak. San. A.Ş.Gen. Md.lüğü (TÜDEMSAŞ)	Kamu	384	15	473	100,00	0,00	0,00
Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü	Kamu	210	3	18	100,00	0,00	0,00
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	Kamu	353	5	35	99,99	0,01	0,00
Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	Kamu	311	4	20	100,00	0,00	0,00
TÜVASAŞ-Türkiye Vagon Sanayii A.Ş.	Kamu	384	14	453	99,99	0,01	0,00

Kuruluş Ünvanı	Sektör	Endüstriyel	Kamu/Özel	Genel	Sermaye Dağılımı		
		Faaliyet Kodu	Sıralaması	Sıralama	Kamu	Özel	Yabancı
U							
Unilever Sanayi ve Ticaret Türk A.Ş.	Özel	311	14	16	0,00	0,02	99,98
Uzel Makina Sanayi A.Ş.	Özel	382	114	124	0,00	17,50	82,50
Ü							
Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş.	Özel	311	98	108	0,00	73,43	26,57
Ülker Çikolata Sanayi A.Ş.	Özel	311	77	85	0,00	62,00	38,00
Ümran Çelik Boru Sanayii A.Ş.	Özel	371	164	174	0,00	100,00	0,00
Üniteks Gıda Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	320	333	0,00	80,00	20,00
Ünye Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş.	Özel	369	228	239	0,00	100,00	0,00
V							
Vatan Kablo Metal End. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	382	395	0,00	100,00	0,00
Vatan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	356	402	415	0,00	100,00	0,00
Ve-Ge Hassas Kağıt ve Yapışt. Bant San. ve Tic. A.Ş.	Özel	341	452	466	0,00	100,00	0,00
Venüs Giyim San. ve Tic. A.Ş.	Özel	322	445	459	0,00	100,00	0,00
Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	Özel	382	26	30	0,00	100,00	0,00
Vestel Dijital Üretim San. A.Ş.	Özel	383	107	117	0,00	100,00	0,00
Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	10	11	0,00	48,41	51,59
Viko Elektrik ve Elektronik End. San. ve Tic. A.Ş.	Özel	383	368	381	0,00	100,00	0,00
Vitra Karo San. ve Tic. A.Ş.	Özel	361	210	221	0,00	98,79	1,21
Y							
Yakupoglu Tekstil ve Deri San. Tic. A.Ş.	Özel	324	362	375	0,00	100,00	0,00
Yataş Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş	Özel	332	423	436	0,00	100,00	0,00
Yazaki Otomotiv Yan Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel	384	127	137	0,00	0,00	100,00
Yazaki Wiring Technologies Türkiye Elek. Sis. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	384	399	412	0,00	0,00	100,00
Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	Özel	371	38	44	0,00	100,00	0,00
Yeşilyurt Demir Çekme San. ve Tic. Ltd. Şti.	Özel	371	103	113	0,00	100,00	0,00
Yeşim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	140	150	0,00	100,00	0,00
Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Özel	331	62	69	0,00	100,00	0,00
Yıldız Sunta MDF Orman Ürün. San. Tesis. İth. İhr. ve Tic. A.Ş.	Özel	331	172	182	0,00	100,00	0,00
Yolbulan Metal San. ve Tic. A.Ş.	Özel	371	185	195	0,00	100,00	0,00
Yonca Gıda Sanayi İşletmeleri İç ve Dış Ticaret A.Ş.	Özel	311	355	368	0,00	100,00	0,00
Yörsan Gıda Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	190	200	0,00	100,00	0,00
Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	440	454	0,00	100,00	0,00
Yudum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Özel	311	280	291	0,00	0,00	100,00
Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.	Özel	371	58	65	0,00	100,00	0,00
Yünsa Yünlü San. ve Tic. A.Ş.	Özel	321	315	328	0,00	100,00	0,00
Z							
ZF Sachs Süspansiyon Sistemleri San. ve Ticaret A.Ş.	Özel	384	460	475	0,00	0,00	100,00
Zorlu Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	Özel	400	128	138	0,00	100,00	0,00
Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	Özel	321	95	105	0,00	100,00	0,00

Adlarının Açıklanmasını İstemeyen Kuruluşların Sektörleri ve Sermaye Dağılımı

	Sektör	Ekonomik		Genel Sıralama	Sermaye Dağılımı		
		Faaliyet Kodu	Kamu/Özel Sıralaması		Kamu	Özel	Yabancı
.....	Özel	383	75	83	0.00	0.03	99.97
.....	Özel	352	92	102	0.00	0.00	100.00
.....	Özel	352	160	170	0.00	0.00	100.00
.....	Özel	352	206	217	0.00	0.00	100.00
.....	Özel	352	213	224	0.00	100.00	0.00
.....	Özel	384	223	234	0.00	100.00	0.00
.....	Özel	321	256	267	0.00	100.00	0.00
.....	Özel	311	258	269	0.00	0.00	100.00
.....	Özel	351	270	281	0.00	51.00	49.00
.....	Özel	384	302	315	0.00	100.00	0.00
.....	Özel	322	306	319	0.00	100.00	0.00
.....	Özel	312	335	348	0.00	100.00	0.00
.....	Özel	351	386	399	0.00	100.00	0.00
.....	Özel	383	396	409	0.00	100.00	0.00

Açıklama

- 1 - Endüstriyel Faaliyet Kodu: Endüstriyel ekonomik faaliyet kodu cetvelinden, işyerlerinin hangi faaliyet kodlarında olduğu görülmektedir. ISIC, Rev. 2.
- 2 - Kamu / Özel Sıralaması: Kuruluşların kamu ve özel kuruluş olmalarına göre kendi gruplarındaki sıra numaraları bu sütunda verilmiştir.
- 3 - 500 B.S.K. Sıralaması: Kuruluşların 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içindeki genel sıralaması verilmiştir.
- 4 - Sermaye Dağılımı: Kuruluşların sermaye dağılımları (%) olarak kamu, özel yerli sermaye ve yabancı sermaye dağılımları verilmiştir.
- 5 - Adlarının Açıklanmasını İstemeyen Kuruluşlar: Bu bölümde 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde sıralamaya giren, fakat adlarının açıklanmasını istemeyen kuruluşlara ait sektör dağılımları, adsız olarak, çalışmanın bütünlüğünü bozmamak için tabloya ek olarak verilmiştir.

“1979’dan beri”

Günde 1000 ton üretim

“Sağlıkla, güvenle”

KÜÇÜKBAY YAĞ SANAYİİ A.Ş. Ankara Cad. No: 102 Bornova - İzmir - Türkiye
Tel: +90 232 388 25 57 Pbx • Faks: +90 232 388 37 92
www.orkide.com.tr • e-mail: orkide@orkide.com.tr

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun Ekonomik Performansı ve Oluşan Riskler

**Bu finansal gelişmeler,
kredi arzında ciddi bir
düşüşe (credit crunch)
yol açabilir.**

Globalleşme sürecinde dış ekonomik koşullar iç dinamikleri bastıran konuma gelip Türkiye ekonomisinin ve dolayısıyla 500 Büyük Kuruluş'un performansını etkiler oldu. Bu nedenle önce dünya ekonomisinin 2007 yılı performansına kısaca göz atalım.

2007 yılında dünya ekonomisi son yıllarda yakaladığı güçlü büyüme temposunu sürdürmüştür. Satın Alma Gücü Paritesi'ne göre dünya ekonomisinin hasıla (üretim) artışının 2007 yılında %4.9 büyüdüğü tahmin edilmektedir. Dünya ekonomisi hasıla artışı 2005 ve 2006'da sırasıyla %4.9 ve %5 tahmin edildiğini belirtelim (Bkn. World Economic Outlook)

Dünya ekonomisindeki bu güçlü büyümenin ABD'yi geçen ağustos ayından itibaren etkisi altına alan konut ve finans sektöründeki kriz boyutlarına varan gelişmelere rağmen gerçekleşmiş olması dikkat çekicidir.

Gelişmekte olan ve yükselen ekonomiler dünya ekonomisindeki bu güçlü büyümeye, gelişmiş ülkelere oranla görece daha güçlü katkı vermişlerdir. Gelişmekte olan ve yükselen ekonomilerde hasıla büyümesi 2007 yılında %7.9'a çıkmıştır. Bu oranlar 2005 ve 2006 yıllarında sırasıyla %7.5 ve %7.8 olmuştur. Ancak yıl sonuna doğru bu ülkelerin büyüme hızlarında yavaşlama emareleri ortaya çıktığı gözlenmiştir. Gelişmiş ülkelerde 2006 yılında %3 olan hasıla büyümesi %2.7'ye gerilemiştir.

Dünya ekonomisindeki hızlı büyümenin geniş ölçüde verimlilik artışlarından kaynaklanmış olduğunu belirtelim.

Dünya ticaret hacmi 2007 yılında %6.8 gibi oldukça yüksek bir artış sergilemekle birlikte 2006'ya oranla yavaşlamıştır. 2006'da dünya ticaret hacmindeki artış oranı %9.2 idi.

Prof. Dr. M. Merih PAYA
İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi

Gelişmiş ülkelerde ithalat artış hızı 2006'da %7.4 iken %4.2'ye gerilemiştir. Gelişmekte olan ve yükselen ekonomilerde ise ithalat-taki büyüme aynı dönemde %14.4'den %12.8'e gerilemiştir.

İhracat artış hızı ise gelişmiş ülkelerde ise %8.2'den %5.8'e; gelişen ve yükselen ekonomilerde %10.9'dan %8.9'a gerilemiştir.

İthalat ve ihracat artış oranları bağlamında dünya ticaret hacmi 2007'de 2006'ya oranla önemli düşüş sergilese de artış oranları hala yüksek ve tatmin edici düzeydedir.

Dünya ekonomisinin güçlü büyümesi hammadde fiyatlarını uyardıya devam etmiştir. Bununla birlikte 2007 hammadde fiyat artışları 2008 yılında yaşanmakta olan sıra dışı artışlara oranla çok daha sınırlı kalmıştır. Petrolde ortalama fiyat artışı %10; petrol dışı hammaddeler için %14 civarında olmuştur. (Bkn. IMF Economic Outlook, April 2008)

2007 Yılında güçlü büyümenin devam etmesi yanında hammadde fiyatlarının yükselmesi enflasyonist endişeler uyardıysa da gelişmiş ülkelerde tüketici fiyat artışları ortalaması %2.2 düzeyinde kalmıştır.

Buna karşılık gelişmekte olan ve yükselen piyasalarda enflasyonist eğilimler güçlenmeye başlamış, bu ülkeler grubunda 2006'da ortalama %5.4 civarında artan tüketici fiyatları 2007'de ortalama %6.4'e yükselmiştir. 2007 yılının ikinci yarısından itibaren ABD finansal piyasalarında başlayan, daha sonra Avrupa'yı etkilemeye başlayan gelişmeler dünya ekonomisini yeni bir konjonktürel ev-

reye yönlendirirken faiz oranları da yükselmeye başlamıştır. FED'in finansal gelişmelere erken ve sert tepki vermesi nedeniyle faiz oranları bu ülkelerde görece istikrarlı hareket ederken daha muhafazakar bir tavır sergileyen Avrupa Merkez Bankası nedeniyle Avro mevduat faizlerinde daha net yükselişler gözlenmiştir. Örneğin, 3 aylık Avro mevduat için Libor oranları 2006'da %3'lerde dolaşırken 2007'de %4.3'lere yükselmiştir. Gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan finansal krizin hangi boyutlara ulaşacağı henüz netlik kazanmamıştır. Bu finansal gelişmeler, kredi arzında ciddi bir düşüşe (credit crunch) yol açabilir. Bir diğer ihtimal, normal konjonktürel değişimlerde yavaşladığı gözlenen kredi arzı büyüme hızının daha da yavaşlamasıdır (credit squeeze) Dünya ekonomisiyle ilişkili değerlendirmemizi şu gelişmelere işaret ederek noktalayalım:

**Cari denge bağlamında da
Türkiye diğer yükselen piyasa
ekonomilerine göre çok kötü bir
performans göstermiştir.**

- 2007 itibarıyla rakamlara henüz çok net olarak yansımada da dünya ekonomisinin son beş yılda yaşadığı güçlü konjonktür soğumaya başlamıştır. Önümüzdeki yıllarda daha mütevazı büyüme hızları gözlemlenecektir.
- Gelişmekte olan ve yükselen piyasa ekonomileri, dünya ekonomik trendleri üzerinde önemli bir ağırlığa sahip olmuşlardır. Bu ülkeler dünya ticaret hacminin üçte birini gerçekleştirmektedirler. Aynı şekilde dünya ithalat artışının yarısı bu ülkelerden kaynaklanmaktadır.
- Dünya ekonomik büyümesinin üçde ikisini sağlayan gelişmiş ve yükselen ülkelerdeki büyüme çevre ve hammadde ağırlıklı olup, dünya petrol ve hammadde tüketimindeki artışın %90'ı buradan kaynaklanmaktadır.
- Özetle, dünya ekonomisindeki reel büyüme kaynaklı gelişmeler ağırlıklı olarak gelişmekte olan ve yükselen piyasa ekonomileri tarafından belirlenirken, finansal gelişmelerde gelişmiş ülke piyasaları daha etkili olmaya başlamışlardır.

Dünya ekonomisinin konjonktürel değişim sinyalleri göndermekle birlikte, olumsuzlukların henüz rakamlara dökülmediği için parlak bir yıl olarak kabul edilen 2007 yılında Türkiye ekonomisi hiç de olumlu bir performans sergilememiştir.

Her şeyden önce GSYİH 2004 yılından beri sürekli düşmektedir. GSYİH büyümesi 2007 yılında %4.5 düzeyinde kalmıştır. Yukarıda da belirttiğimiz üzere gelişmekte olan ve yükselen

ekonomilerin ortalama büyüme oranı 2007 yılında %7.9 olup Türkiye'nin çok üzerindedir. Kaldı ki Türkiye'ye 2007 yılında 50 milyar dolar civarında net sermaye girişi olmuştur. Bu boyutta bir dış desteğe rağmen ortaya çıkan büyüme hızı hiçbir şekilde tatmin edici değildir.

Tüketici fiyat endeksi 2007 yılında %4 olan yıllık hedefin çok üzerinde %8.39 olarak gerçekleşmiştir. Yukarıda ifade ettiğimiz üzere gelişen ve yükselen ekonomiler piyasalarında bu oran %6.4 olup Türkiye'nin altındadır. Kaldı ki enflasyonun bu düzeyde tutulabilmesi, döviz kurlarının güçlü sermaye girişleri uzantısında baskılanmasıyla mümkün olmuştur.

Bilindiği üzere TCMB 1995 yılını temel alan TÜFE ve ÜFE bazlı endeksler yardımıyla TL'nin değerini izlemektedir. Aralık 2007'de TÜFE bazlı endeks 190.1'e yükselmiştir. Bu artış TL'nin 2007'de %18.7 değer kazandığını ifade etmektedir. ÜFE bazlı endekse göre TL'nin değer artışı 15.6 olmuştur.

Ekonominin performansını tanımlamakta kullandığımız bir diğer kriter olan cari işlemler dengesi keza son derece olumsuz bir gelişme içindedir. 2002 yılında sadece 0.6 milyar dolar olan cari açık 2007 yılında 37.4 milyar dolar olmuştur.

Cari denge bağlamında da Türkiye diğer yükselen piyasa ekonomilerine göre çok kötü bir performans göstermiştir. Bu kategorideki ülkelerin çoğu cari fazla vererek Türkiye'den daha hızlı büyümüşlerdir. Bu bağlamda örnek gösterebileceğimiz, konumu itibarıyla ilginç bir ülke Mısır'dır. Mısır milli gelirinin %0.5'ı kadar cari fazla verirken 2007 büyüme hızı %6.9 olmuştur. Arjantin'i bir başka örnek olarak gösterebiliriz: Bu ülke 2007'de milli gelirinin %7.8'i kadar cari fazla verirken %9.1'lik bir büyüme hızına ulaşabilmiştir. (Bkn. The Economist June 2008 sf. 105-106)

2007 yılı istihdam açısından da başarılı geçmemiştir. İşsizlik oranı 2006 yılı düzeyinde %9.9'dan kalmıştır. İşsizlik oranının aynı düzeyde kalabilmesi istihdam oranının %43.2'den %43.1'e, işgücüne katılım oranının %48'den %47.8'e gerilemesiyle mümkün olabilmektedir. Esasen ülkemizde istihdam ve işgücüne katılım oranları diğer ülkelerle karşılaştırıldığında çok düşük gözükmekteyken bu düşme eğilimleri dikkat çekicidir.

**Yükselen piyasa kategorisindeki
ülkelerin çoğu cari fazla vererek
Türkiye'den daha hızlı
büyümüşlerdir.**

Satış hasılatı ve katma değer performansını olumsuz etkileyen bir diğer unsur üretici fiyatlarındaki düşük artışlardır.

Görüldüğü üzere; iktisadi büyüme, cari açık, fiyat istikrarı ve işsizlik oranı gibi ekonomik performans düzeyini tanımlayan temel kriterlerin tümü 2007'de olumsuz yönde gelişme sergilerken Türkiye dış dünyadan, diğer gelişmekte olan ve yükselen ekonomilerden ayrılmaya başlamıştır.

Ekonominin ne yönde gelişebileceği konusunda fikir verebilecek nitelikteki faiz ve kur gibi temel makro fiyatlar irdelendiğinde, görünür gelecekte olumlu gelişmeler beklenemeyeceği izlenimi edinmekteyiz.

Dünya genelinde negatif reel faizlerin geçerli olduğu bir dönemde Türkiye'nin olağanüstü yüksek faiz düzeyi ile dışarıdan ayrıştığını görmekteyiz. Reel faizler bir taraftan reel kesimin gelişmesini doğrudan olumsuz etkilerken ileriye yönelik beklentilerin olumsuzluğuna dair mesajlar içermektedir.

Makro ekonomik denge reel döviz kurundan, yani iç ve dış dengeyi sağlayacak döviz kurundan önemli ölçüde sapıldığına dair iki gösterge söz konusudur: Her şeyden önce TCMB'nin hesapladığı TÜFE ve ÜFE bazlı endeksler 2001 Aralık ayından günümüze çok yüksek artışlar sergilemektedir.

Diğer taraftan 2001'den beri sürekli büyüyen cari açıklar da döviz kurundaki aşırı değerlenmeye işaret etmektedir. Geçmiş deneyimler aşırı değerli kurun bir şekilde dengelenmeye yöneldiğine işaret etmektedir. Bir taraftan Türkiye'nin bozulan makro dengelerinin olumsuzluğu, diğer taraftan gücünü koruyan dünya konjonktürünün sağladığı fırsatlar çerçevesinde ISO 500 anketinin bulguları, ortam koşullarına uygun çelişkili bir görünüm sunmaktadır.

Beşyüz Büyük Kuruluş'un (BBK) yıllık performans değerlendirilmesinde çok önemsedğimiz bir büyüklük olan brüt katma değer 2007 anketinde, daha önceki anketlerden farklı olarak üretici fiyatları ile (ÖTV-KDV dahil) ve temel fiyatlarla (ÖTV-KDV hariç) olmak üzere iki şekilde hesaplanmıştır. Bunun sebebi, TÜİK'in yeni milli gelir hesaplarında, sektör bazında katma değeri artık temel fiyatlarla göstermesidir.

2007 yılı anket bulgularına göre BBK'nın temel fiyatlarla brüt katma değeri cari fiyatlarla %14.6 büyümüştür ki bu %8.1 reel

artış anlamına gelmektedir. Temel fiyatlarla BBK katma değer büyümesi sektör ortalamasının üzerindedir. Bu durum, geçen seneden farklı ancak uzun dönem gözlemleri ile uyumlu olarak, büyük ölçekli kuruluşların küçükler göre daha hızlı büyüdüklerini göstermektedir.

Üretici fiyatları ile brüt katma değer cari fiyatlar ile %9.8 artarken reel fiyatlarla %3.6 büyümüştür. 2006 yılında reel fiyatlarla brüt katma değer artışının %6 olduğu göz önüne alınırsa geçen seneye göre bir bozulma söz konusudur. Bu çok düşük büyüme hızı ekonomideki genel yavaşlamanın BBK'ya yansımaları şeklinde değerlendirilebilir.

BBK'nın net katma değer artışı cari fiyatlarla %14.4, sabit fiyatlarla %7.9 olmuştur. Net katma değer artışı 2006'da %10.7 olmuştur.

Cari fiyatlarla %10.6 büyüme gösteren üretimden satışlar sabit fiyatlarla %4.4 artmıştır.

Görüldüğü üzere 2007 yılında katma değer ve satış hasılatı bağlamında BBK'nın performansı, bozulan iç dengelere uyumlu hareket etmiş, BBK 2007 yılında gücünü sürdüren dünya konjonktürünün sunduğu fırsatlardan istifade edememiştir. Bu gelişmede, dış dünya ile ilişkilerimiz kuran iki temel fiyatın, faiz ve kurun şüphesiz ki büyük etkileri bulunmaktadır.

Satış hasılatı ve katma değer performansını olumsuz etkileyen bir diğer unsur üretici fiyatlarındaki düşük artışlardır. Üretici fiyatlarındaki yıllık artış 2007 yılında %5.9 olmuştur. 2006 yılında ÜFE artış %11.6 olmuş; BBK'nın satış hasılatı ve katma değer performansını olumlu etkilemiştir.

BBK'nın dönem karı 2007 yılında bir önceki seneye göre düşen oranda artmasına rağmen oldukça tatmin edici düzeyde gerçekleşmiştir. Şöyle ki vergi öncesi dönem karı cari fiyatlarla %22.7, sabit fiyatlarla %15.8 artmıştır. 2006 yılında dönem karının sabit fiyatlarla %30.4 artmış olması 2007 performansının düşük kaldığı yorumlarına yol açmalıdır. Karlılıkta çok güçlü bir düzeltmenin yaşandığı 2006 yılını izleyen 2007'de %15.8'lik reel kar artışının çok tatmin edici olduğunu düşünmekteyiz. Kaldı ki gerileyen kurların ve görece sınırlı artış gösteren ÜFE'nin 2007 yılında karlılığı baskılayıcı bir şekilde etkili oldukları bilinmektedir. Ancak, bu arada şunu da belirtelim ki BBK'nın karlılığı incelendiğinde kambiyo kurlarında dikkat çekici artışlar gözlenmektedir. Kanımızca, son zamanlarda hızla yurt dışı finansmana yönelen firmaların, 2007 yılında kurların gerilemesiyle birlikte, döviz cinsi yükümlülüklerinin TL karşılığı azalmış böylece kambiyo karları oluşmaya başlamıştır. Bu durumda, kurların karlılığı uyarıcı bir yönü de söz konusu olmaktadır. Ancak baskılanan kurların karlılığı azaltan etkilerinin toplamda daha ağır bastığını düşünmekteyiz.

Dönem kar ve zarar toplamı dönem karının da üzerinde artışlar göstermiştir. Cari fiyatlarla %35.1, sabit fiyatlarla %27.5 artan

artan kar ve zarar toplamı, BBK'nın karlılığında önemli bir düzelmeye işaret eden bir diğer göstergedir. Dönem kar ve zarar toplamının 2006 yılında sabit fiyatlarla %36.6 artmış olması, yukarıda belirttiğimiz nedenlerle 2007 yılı performansını gölgeleyecek nitelikte değildir.

BBK'nın duran varlıkları 2007 yılında cari fiyatlarla %15.7, sabit fiyatlarla %9.1 artmıştır. Duran varlıklardaki değişimi yatırım faaliyeti konusunda olumlu bir gösterge olarak kabul edebiliriz. 2005 ve 2006 yıllarında duran varlıklarda fazla bir hareket gözlenmemiştir. Bu bakımdan 2007 yılında duran varlıklarda görülen artış, yatırım faaliyetinde bir hareketlenme olarak yorumlanabilir.

BBK'nın ihracatı 2007 yılında 19 milyar \$'dan 24 milyar \$'a yükselmiştir; bu da %24 oranında bir artışı tanımlamaktadır. Bu artış oranı BBK'nın 2006 performansının üzerinde olmakla birlikte, 2007 yılında Türkiye'nin %25.3 olan ihracat artışının biraz gerisindedir. Kurlardaki gelişme göz önüne alındığında BBK'nın ihracat performansının son derece tatmin edici bulmaktayız. 2007 yılında düşük bir büyüme hızı yakalayan Türkiye ekonomisine paralel olarak satış hasılatı ve katma değer büyümesi açısından yavaş artışlar sergileyen BBK'nın mali yapısı, karlardaki artış ve büyük olasılıkla artan ölçüde yabancı paraya bağlı dış finansmanın kurlardaki gerilemeyle birlikte sağladığı avantajlar uzantısında marjinal bir düzelmeye sergilemiştir. Mali yapıdaki düzelmeye şu göstergelerle izlenebilmektedir:

- Kısa vadeli borçlar %31'den %30.3'e gerilemiştir.
- Uzun vadeli borçlar %14.5'den %13.3'e gerilemiştir.
- Öz kaynakların varlık finansmanındaki payı %46'dan %47.2'ye yükselmiştir.
- Dönem karının payı ise %8.5'den %9.1'e yükselmiştir.
- Bir işletmenin kıs vadeli ödeme gücünü gösteren cari oran (dönen varlıklar/kısa vadeli borçlar) %170'den %172'ye yükselmiştir.
- Borçlanma oranı %84'den %77'ye gerilemiştir.

BBK'nın mali yapısı diğer çalışmalarda ayrıntılı bir şekilde ele alındığı için bu konuyu daha ayrıntılı incelemeyeceğiz. Bunun yerine BBK'yı bekleyen önemli risklere temas etmek istiyoruz.

Yukarıda da ifade ettiğimiz üzere, BBK 2007 yılında dünya konjonktürünün sunduğu fırsatlardan kurlar nedeniyle çok fazla istifade edememiştir. Kur faktörü halen bir kısıt olmaya devam etmektedir. Bunun yanında dış konjonktür hızla bozulmaktadır. Gelişmiş ülkelerin yaşadığı sorunlar gelişmekte olan ve yükselen piyasa ekonomileri için ciddi bir endişe vesilesi olmaktadır; bu ülkelerdeki gelişmelerden henüz etkilenmemiş olmamız, etkilenmeyeceğimiz anlamına gelmemektedir.

Gelişen ve yükselen piyasa ekonomilerinin son senelerde uyguladıkları mali, parasal ve yapısal reformlarla ekonomik yapılarını konsolide ettikleri, böylece gelişmiş ülkelerin yaşadıkları konjonktürel gelişmelere muhafiyet kazandıkları sıkça

ifade edilmektedir. Bu görüşün enflasyonu çift haneli rakamlara ulaşmamış; cari açığı olmayan hatta cari fazlalar verip güçlü döviz rezervlerine sahip ülkeler için bile fazla rahatlatıcı olmadığını ifade edelim. Şöyle ki, yapılan çalışmalarda, gelişmiş ülkelerdeki ekonomik gelişmelerin gelişen ülkelere etkisinin azalmış olmakla birlikte henüz hala önemli düzeylerde olduğu; bu yansıma etkilerinin doğrusal olmadığı ifade edilmektedir. Yansıma ilişkilerinin doğrusal olmaması şu anlama gelmektedir: Ekonomik yavaşlama ortamında yansıma etkileri çok sınırlı kalmakta, önemli sonuçlar doğurmamaktadır. Ancak gerileme durumunda yansıma etkileri çok ani ve sert olmakta yani ani duruş (sudden stop) etkileri gözlenebilmektedir.

**Bilimsel araştırmalar,
çok fakir ülkelerin bile basiretli
politikalar uygulayarak ekonomik
gelişmeleri için yeterli kaynak
yaratabildiklerini göstermektedir.**

Türkiye uzun yıllar "kaynak açığı nedeniyle borçlanmaya mahkum olduğu; aksi takdirde ekonomik büyümeden vazgeçilmesi gerekeceği" yönünde hiçbir bilimsel temeli olmayan, yaşanan tecrübelerle çelişen bir söylemin etkisi altında politikalarını belirlemektedir. Ve bu söylem uzantısında borçlanmasını sürdürdükçe özkaynaklarını zaafa uğratmaktadır. Geldiğimiz noktada dışarıdan sağlanan müthiş kaynak girişine rağmen yetersiz büyüme hızları ile karşı karşıya kalınmıştır.

Bilimsel araştırmalar, çok fakir ülkelerin bile basiretli politikalar uyguladıkları takdirde ekonomik gelişmeleri için yeterli kaynak üretebildiklerini ortaya koymaktadır; geçmişte ve günümüzde bunun pek çok örneği bulunmaktadır ki yukarıda Mısır örneğine bu bağlamda değinmiştik; aslında Çin'den başlayıp daha pek çok emsal bulunmaktadır.

"Kaynak yok" söylemi terk edilmeden temel politikalarda yukarıda söz ettiğimiz değişiklikler yapılmadığı takdirde BBK'nın hiç de parlak olmayan 2007 performansını dahi arar hale gelebiliriz.

Prof. Dr. M. Merih PAYA
İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Mali ve Ekonomik Göstergeler

1980-2007 döneminde yıllık ortalama satış karlılığı özelde %6,8 ve kamuda %2,8'dir.

Prof. Dr. Süleyman ÖZMUCUR
Pennsylvania Üniversitesi Ekonomi Bölümü

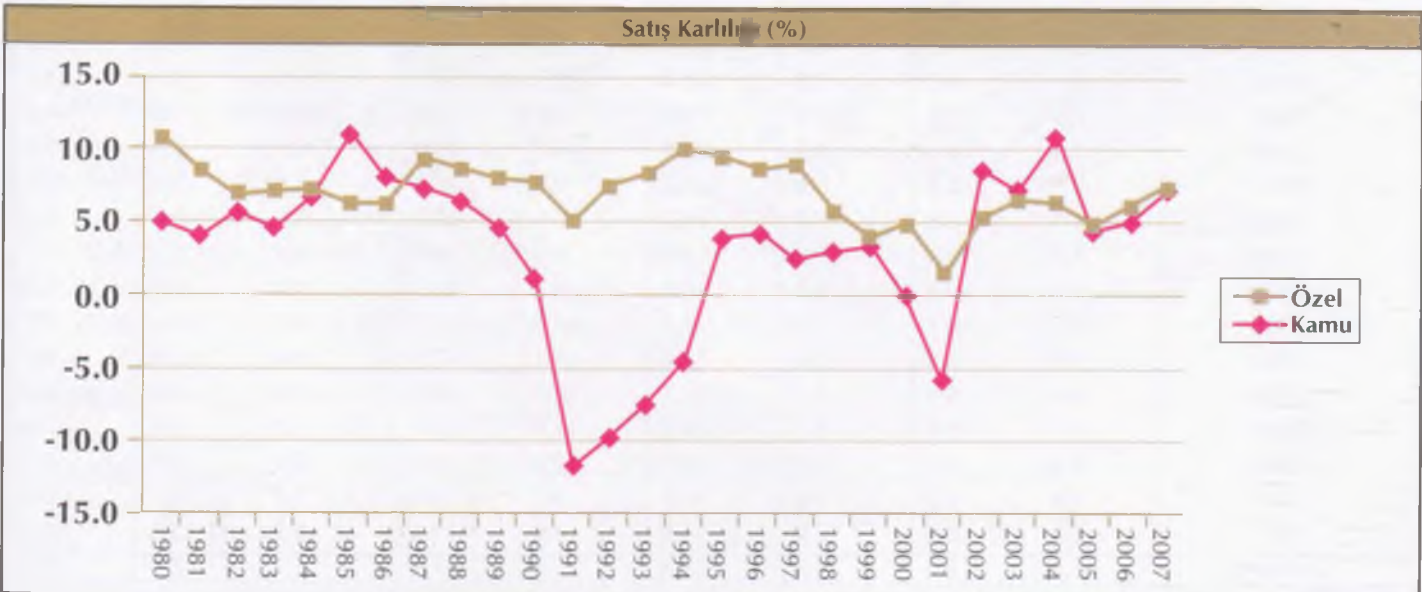
Karlılık, Verimlilik ve Faktör Gelirlerinin Dağılımı, (1980-2007)

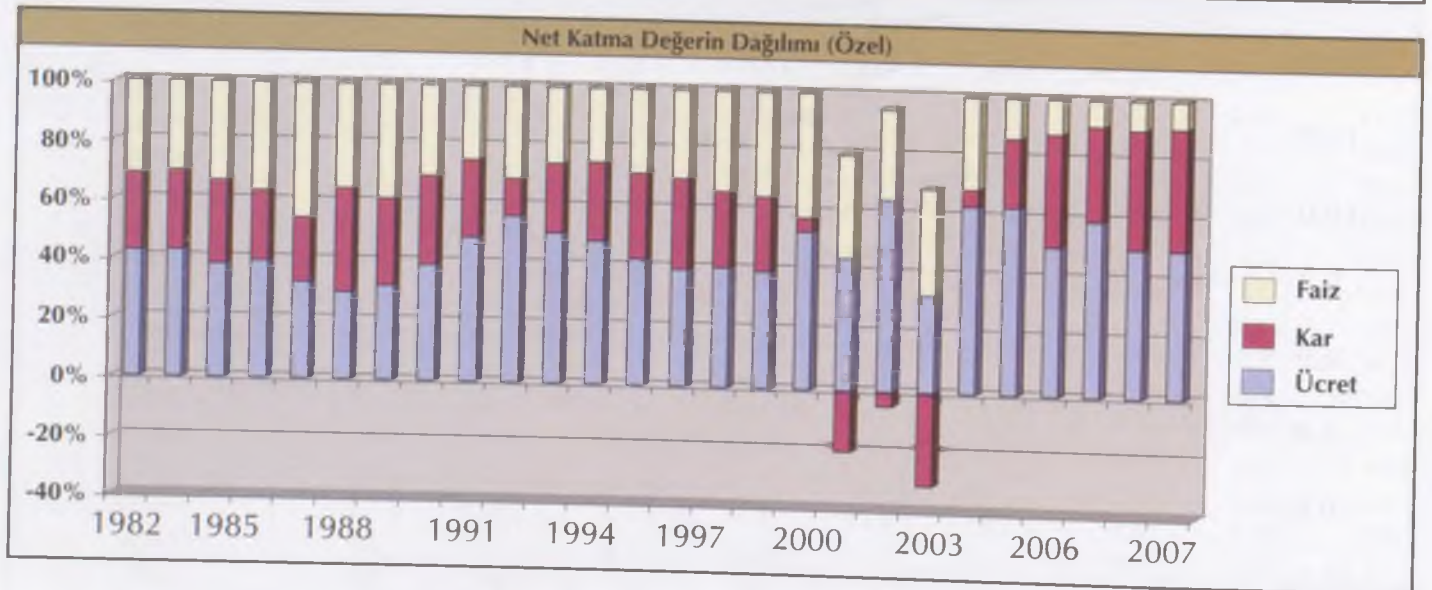
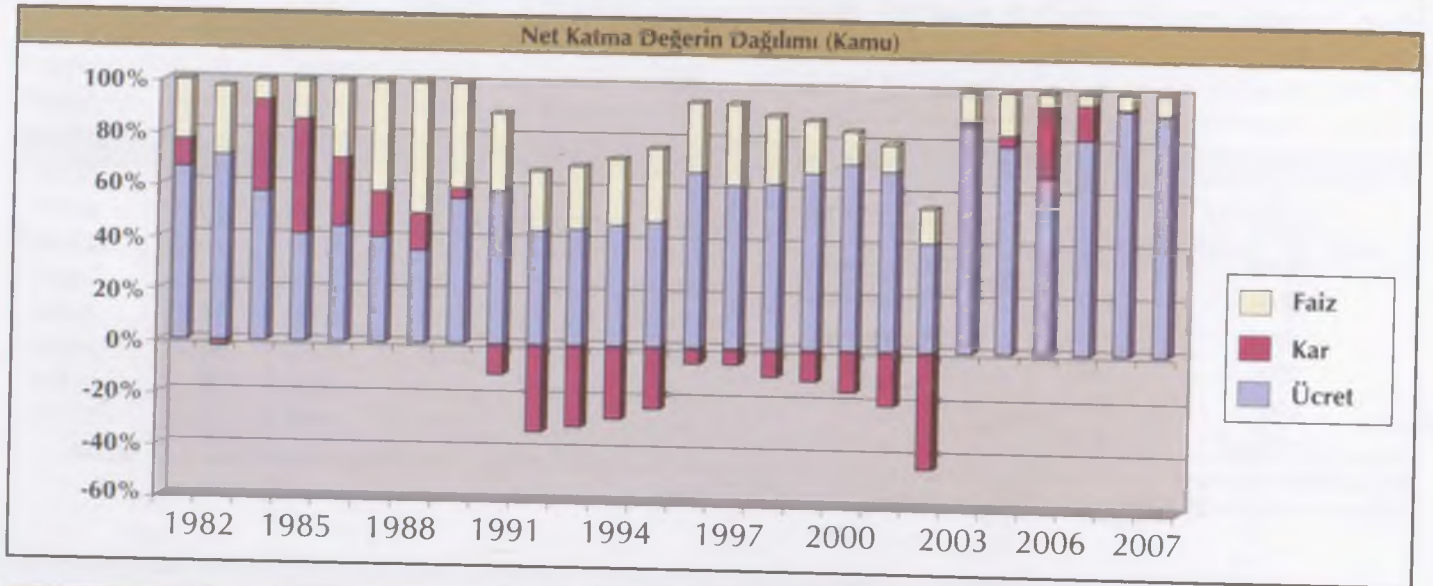
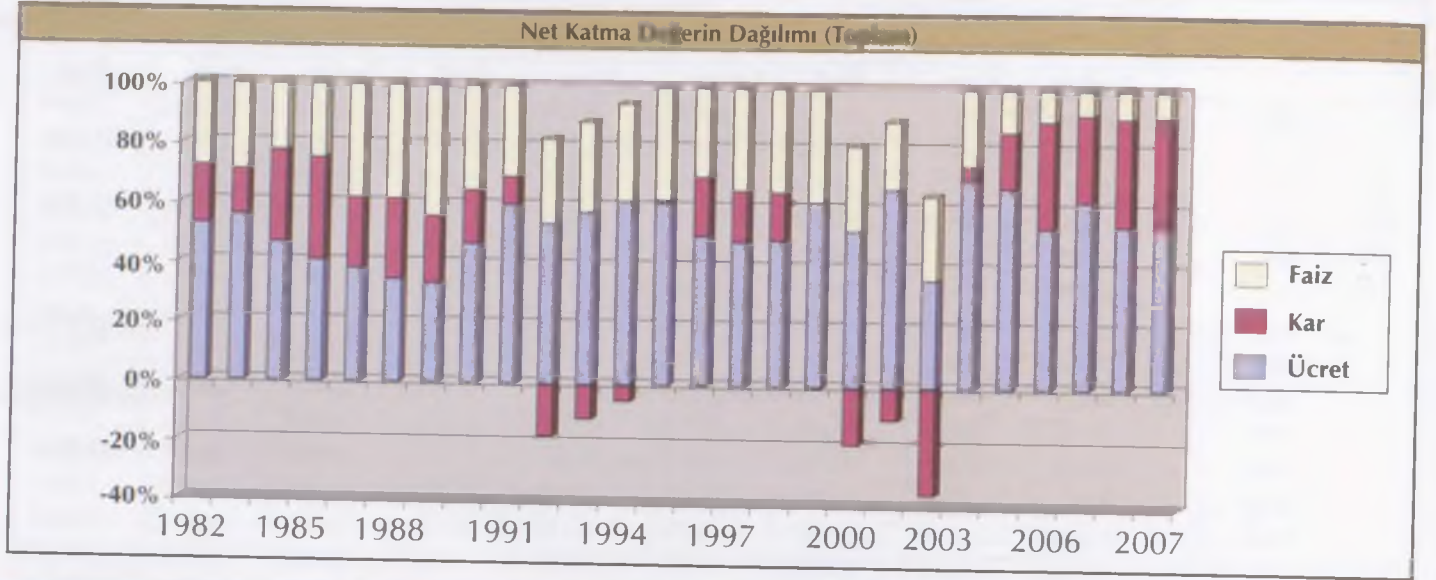
2007 yılında 500 Büyük Kuruluş (BBK) 253 milyar YTL değerinde satış gerçekleştirmiş, 80 milyarlık katma değer yaratmış, 55 milyar dolarlık ihracat yapmış ve 553 bin işçi çalıştırmıştır. Bu verilere göre, 500 Büyük Kuruluş (BBK) ülke sanayi katma değerinin yarıya yakın kısmını yaratmış, ve sanayi ihracatının yarıdan fazlasını gerçekleştirmiştir.

2007 yılında 500 Büyük Kuruluş arasında sadece 15 kamu kuruluşu bulunmaktadır. Bu küçük sayı özel ve kamu kuruluşları arasındaki ve zaman içindeki karşılaştırmaları zorlaştırmaktadır. Zaman içindeki karşılaştırmalarda dikkate alınması gereken ilave bir sorun daha vardır. Önceki yıllarda kamu kuruluşu olup daha sonra özeller arasında yer alan kurumların sayısı zaman içinde artmış, üzerinde çalışma yapılan grubun niteliği zaman içinde

değişmiştir. Bu sorun 100 kadar kamu kurumu varken ve özelleştirmeler yapılmadan önce pek önemli değildi; ve özel-kamu karşılaştırmaları araştırmacılara sahiplik ve firma davranışı konusunda çok önemli ipuçları vermektedir.

Bütün bu potansiyel sorunlara rağmen, İstanbul Sanayi Odası tarafından yayınlanmış olan zengin verileri kullanarak karşılaştırmaları yapmanın yararlı olduğunu düşünüyoruz. Ancak bu aşamada 500 Büyük Kuruluşun toplamı için, özel-kamu ayrımı olmadan, yapılmış olan değerlendirmelerin, daha güvenilir olduğunun belirtilmesinde de yarar vardır. Bu makalede 500 Büyük Kuruluşta karlılık, verimlilik, ve gelirlerin dağılımı incelenecektir. Özel ve kamu karşılaştırmaları, yukarıdaki uyarıları göz önünde tutarak, yapılacaktır.

Tablo 3 Net Katma Değerin Dağılımı (%)									
	Net Katma Değerin Dağılımı (%) 500 Büyük Firma (Toplam)			Net Katma Değerin Dağılımı (%) 500 Büyük Firma (Kamu)			Net Katma Değerin Dağılımı (%) 500 Büyük Firma (Özel)		
	Ücret	Kar	Faiz	Ücret	Kar	Faiz	Ücret	Kar	Faiz
1982	52.6	19.4	27.6	66.4	10.4	23.0	42.3	26.1	31.0
1983	55.5	15.2	28.9	74.9	-2.6	27.5	42.7	26.9	29.9
1984	46.4	31.0	22.2	57.4	35.1	7.4	38.2	28.0	33.1
1985	40.4	34.5	24.6	41.3	43.9	14.6	39.4	23.7	36.2
1986	37.9	23.7	37.9	44.3	26.1	29.4	32.6	21.6	45.1
1987	34.4	27.0	38.2	40.5	17.4	41.9	29.5	34.9	35.1
1988	33.5	22.3	43.9	35.4	14.3	50.1	31.8	29.3	38.4
1989	46.6	18.0	35.0	55.5	3.9	40.4	39.1	30.0	30.4
1990	59.9	9.2	30.5	76.0	-14.7	38.4	48.5	26.2	24.8
1991	82.3	-27.1	44.0	130.4	-99.2	68.4	55.8	12.5	30.7
1992	75.0	-15.3	39.7	117.5	-82.0	64.2	50.3	23.5	25.4
1993	68.8	-6.2	36.8	105.2	-63.2	57.7	48.0	26.4	24.8
1994	60.7	0.9	37.7	91.4	-45.3	53.6	42.2	28.7	28.1
1995	49.8	19.6	29.9	76.0	-6.6	30.4	39.0	30.5	29.6
1996	47.9	17.3	34.1	70.9	-6.8	35.6	40.2	25.4	33.6
1997	48.5	16.0	34.6	79.8	-13.1	33.0	38.9	25.0	35.0
1998	61.5	-0.4	37.8	88.6	-15.5	26.4	52.7	4.6	41.5
1999	83.5	-30.8	45.9	104.4	-23.0	18.4	74.5	-34.2	57.9
2000	82.5	-13.6	28.4	110.6	-33.1	16.7	70.4	-5.2	33.4
2001	123.3	-123.1	97.3	399.8	-426.5	124.9	85.3	-81.4	93.5
2002	68.4	4.6	25.5	86.8	1.3	11.3	62.0	5.7	30.4
2003	66.1	18.4	14.0	79.2	4.0	16.3	62.0	22.9	13.3
2004	53.6	35.9	10.5	67.5	27.4	5.2	50.4	37.9	11.7
2005	62.7	29.2	8.2	82.3	13.3	4.5	59.2	32.0	8.8
2006	54.4	36.2	9.3	93.5	0.6	5.9	50.1	40.2	9.7
2007	54.1	36.9	9.0	91.6	0.3	8.1	49.8	41.1	9.1
Ortalama	59.6	7.6	32.0	91.0	-24.4	32.8	49.0	18.6	31.6

Not: Kira payı üç faktör paylarının toplamı yüzden çıkarılarak hesaplanabilir. Bu pay çok küçük olup, yüzde 0.3 ile 5.8 arasında kalmaktadır. 2004 sonrasında kira için ayrı bir sınıflandırma bulunmamaktadır.

özsermaye karlılığı özel kesimde yüzde 32.4, kamu kesiminde ise yüzde 5.0'dir. Verilerin mevcut olduğu 1982-2007 dönemindeki ortalama aktif karlılığı özel kesimde yüzde 9.7, kamuda ise yüzde 2.1'dir.

2. Verimlilik

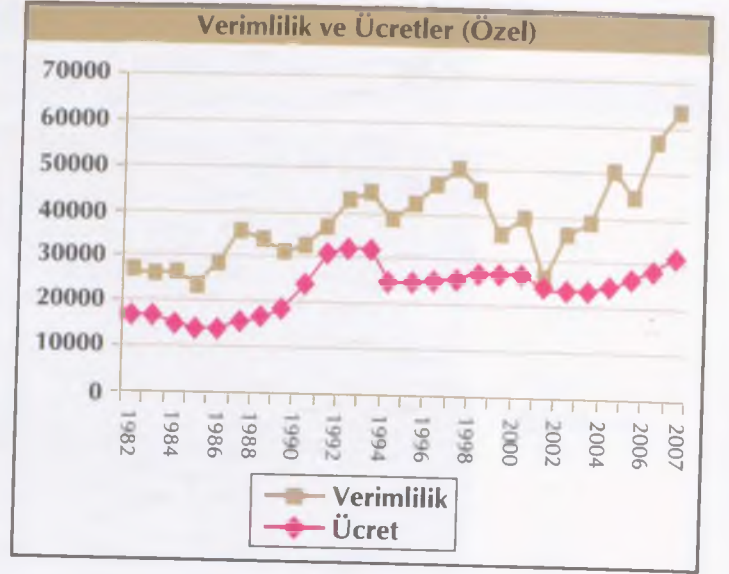
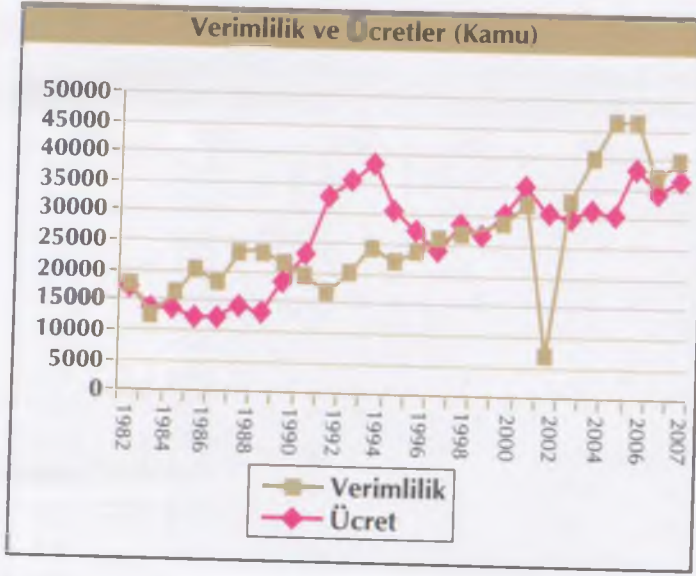
Verimlilikte özel kesim genelde kamu kesiminin önünde yer almaktadır. Özel kesim kamu kesimine göre işgücü verimliliğinde ortalama yüzde elli kadar daha verimli çalışmaktadır (Tablo 2). Özel kesimde çalışan başına reel net katma değer (2005 fiyatlarıyla) 1997'de 50.136 YTL, 2000 yılında 39.163 YTL, 2005 yılında 44.598 YTL, 2006 yılında 56.926 YTL ve 2007 yılında 63.249 YTL olarak gerçekleşmiştir.

Kamu kesiminde çalışan başına reel katma değer (2005 fiyatlarıyla) 1997'de 27.198 YTL, 2000 yılında 32.264 YTL, 2005 yılında 46.944 YTL, 2006 da 36.969 YTL ve 2007 yılında 39.386 YTL olarak hesaplanmaktadır.

2007 yılında ortalama ücretler (2005 yılı fiyatlarıyla) özel kesimde 31.490 YTL, kamu kesiminde ise 36.631 YTL'dir.

İki kesimde 1982-2007 dönemindeki ortalama reel ücretler arasında önemli bir fark yoktur (Tablo 2). Dönem ortalaması (2005 fiyatlarıyla) özel kesimde 23.389 YTL, kamu kesiminde ise 26.148 YTL'dir.

**2007 yılında özel kesim
işgücü verimliliği, kamu
kesimi işgücü verimliliğinden
%58 daha yüksektir.**

3. Net Katma Değerin Dağılımı

1982-2007 döneminde özel kesimde ücretlerin net katma değer içindeki payı ortalama yüzde 49.0'dur (Tablo 3). 1999 yılında yüzde 74.5 olan bu pay 2000'de yüzde 70.4 olarak gerçekleşmiştir.

**1982-2007 döneminde
İSO-500'de ortalama net katma
değerin %59,6'sı ücret,
%7,6'sı faiz ve %32,0'da
milli gelir anlamında kardır.**

Dönem ortalaması yüzde 31.6 olan faizin payı ise 1998'de yüzde 41.5'e, 1999 yılında yüzde 57.9'a yükselmiş, 2000 yılında ise yüzde 33.4 olarak gerçekleşmiştir.

2001 yılındaki pay yüzde 93.5'e kadar yükselmiştir. 2002 yılında yüzde 30.4 olan faizin payı 2003 yılında yüzde 13.3'e, 2004 yılında yüzde 11.7'ye, 2005 yılında ise yüzde 8.8'e kadar gerilemiş, 2006 yılında yüzde 9.7'ye yükseldikten sonra 2007'de yüzde 9.1'e gerilemiştir. Kamu kesimindeki ortalama paylar ücrette yüzde 91.0, karda yüzde eksi 24.4, faizde yüzde 32.8'dir.

2007'deki oranlar sırasıyla yüzde 91.6, yüzde 0.3 ve yüzde 8.1 olarak gerçekleşmiştir

Prof. Dr. Süleyman ÖZMUCUR
Pennsylvania Üniversitesi
Ekonomi Bölümü

2001 yılında ise ücretlerin payı yüzde 85.3'e kadar yükselmiştir. 2002 ve 2003 yıllarında ücretlerin net katma değer içindeki payı yüzde 62.0 olarak gerçekleşmiş, 2004 yılında yüzde 50.4'e gerilemiş, 2005 yılında yüzde 59.2'ye yükseldikten sonra 2006 yılında yüzde 50.1'e ve 2007'de yüzde 49.8'e gerilemiştir. Milli gelir anlamındaki karın net katma değer içindeki payı ise ortalama yüzde 18.6'dır. 1999 yılında bu pay eksi 34.2, 2000 yılında yüzde eksi 5.2 düzeyinde kalmış, 2001 yılında ise eksi 81.4 olmuştur. 2002 yılında pay yüzde 5.7'ye, 2003 yılında ise yüzde 22.9'a, 2004 yılında yüzde 37.9'a yükselmiş, 2005 yılında yüzde 32.0, 2006 yılında yüzde 40.2 ve 2007'de yüzde 41.1 olarak gerçekleşmiştir.

Boylarına Göre 500 Büyük Kuruluşun Performansı

İSO-500 değerlendirmesinden 2006-2007 döneminde elde edilen performansın geçen döneme göre düşük olduğu görülmektedir.

Bilindiği gibi her yıl İSO'nun düzenlediği "En Büyük 500 Kuruluş" listesindeki firmaların performanslarını onların kendi içlerindeki büyüklük farklılıklarını dikkate alarak değerlendirmekteyiz. 2007 yılının listesiyle ilgili değerlendirmelerimizi firmaların çalışan sayılarından giderek oluşturduğumuz büyüklük kategorileri bakımından aşağıda ele alamaktayız.

Firmaların büyüklük kategorileri çeşitli ülkelerde farklı biçimlerde tanımlanmaktadır. Kimi zaman "çalışan sayısı", kimi zaman "sermaye büyüklüğü", kimi zaman da "ciro" esas alınarak büyüklük belirlemeleri yapılmaktadır. Bu "değişkenler" üzerinde de genel bir anlaşma sağlanabilmiş değildir. Örneğin Kanada'da 500'den az çalışan olmak "KOBİ" büyüklük tanımı için seçilirken Avrupa Birliği'nde bu sayı 250'den az çalışanı olmak olarak alınmaktadır. Tabii Türkiye'nin AB ile yakın ilişkide olan bir ülke olması çeşitli nedenlerden ötürü AB'nin bu konudaki kabullerini benimsemeyi daha uygun kılmaktadır. Dolayısıyla biz de aşağıda AB'nin kullandığı büyüklük ölçülerini dikkate alarak değerlendirme yapacağız.

Prof. Dr. Erol KATIRCIOĞLU
İstanbul Bilgi Üniversitesi

Genel değerlendirme:

Aşağıdaki tablo 2006 ve 2007 yılında "En Büyük 500"lerin genel performans değerlerini vermektedir. Görüldüğü gibi 2006 yılında 487 "özel sektör" firması, 2007 yılında da 485 "özel sektör" firması büyük firmalar içinde yer almıştır. Sağdaki iki kolonda biri bu yıla ait reel değişmelerle diğeri geçen yıla ait reel değişmeler verilmektedir. Öncelikli olarak bu iki kolondaki verileri değerlendirecek olursak 2006-2007 döneminin bir önceki dönem olan 2005-2006 dönemine göre daha düşük bir performans sergilediği göze çarpmaktadır. İhracat hariç diğer değişkenlerin görece olarak bozulmuş olduğu tablodan anlaşılmaktadır. İstihdamda bir değişiklik olmamış, karlar, üretimden satışlar, brüt katma değer ve verimlilik bir önceki döneme göre düşmüştür. 2006 yılının büyüme oranı yüzde 6 iken, 500 büyüğün yüzde 10 büyümesi önemli bir başarı idi. Oysa bu yılın en göze batan sonuçlarından biri bu yılki üretimden satışların, genel ekonominin büyüme

Tablo:1 2006-2007 yılı 500 Büyük Kuruluşun Genel Performansı

	2006	2007	2006-2007 (Değişim)	2005-2006 (Değişim)
Firma Sayısı	487	485		
Çalışan Sayısı	454.747	467.079	0,03	0,03
Kar (1)	14.958.106.065	18.117.907.070	0,21	0,34
Üretimden Satışlar (1)	179.551.689.617	188.884.336.588	0,05	0,10
İhracat (2)	43.067.864	53.676.011	0,25	0,18
Brüt Katma Değer (1)	63.489.566.060	71.003.316.689	0,12	0,17
Verimlilik (3)	628.129	702.139	0,12	0,21
(1) 2007 yılı fiyatlarıyla (Deflatör olarak yüzde 6 kullanıldı)				
(2) Bin dolar				
(3) BKD/Çalışan sayısı				

oranının ancak biraz üzerinde yüzde 5 olarak gerçekleşmiş olmasıdır. Bunun yanı sıra ihracatın geçen yılın artış oranı olan yüzde 18'in üzerine çıkıp yüzde 25'e gelmiş olması önemlidir. Buna rağmen 2006-2007 yılları arasında toplam ihracatın da hemen hemen aynı oranda artmış olduğunu dikkate alırsak "En Büyük 500'ün bu kalemde de çok yüksek bir performans sergilemediği, ancak "ortalama" bir performans tutturmuş olduğunu söyleyebiliriz.

Boyları bakımından En Büyük 500:

Aşağıdaki tablo çeşitli büyüklüklerdeki firmaların seçtiğimiz değişkenlerde nasıl bir performans gösterdiklerini özetlemektedir. Tablodan elde edebileceğimiz çeşitli sonuçlar şunlar olabilir:

Büyüklik Dağılım Tablosu (2006 - 2007)							
Tablo 2	Firma Sayısı	Çalışan Sayısı	Kar	Üretimden Satışlar	İhracat	Brüt Katma Değer	Verimlilik
1-249	96	0,10	-0,02	0,22	0,75	0,05	-0,05
250-499	114	0,04	0,19	0,03	0,17	0,07	0,03
500-999	124	-0,11	0,19	0,00	0,15	0,77	1,00
1000+	151	0,07	0,26	0,05	0,25	-0,01	-0,07

- **İstihdam bakımından:** 1-249 aralığında 96 firma yer almaktadır. Geçen yıl bu sayı 87 idi. Bu firmaların çalışan sayısının diğer daha büyük firmalara göre oransal olarak daha artmış olduğunu (yüzde 10) görüyoruz. Geçen yıl bu kategorideki firmaların istihdamı yüzde 5 civarında gerilemişti. Bu bakımdan bu yıl istihdam bakımından bu kategorideki "küçük" firmalar başarılı görülebilirler. İstihdamdaki başarı bakımından ikinci sırada 1000+ kategorisindeki firmalar gelmektedir. Burada çalışan sayısında yüzde 7'lik bir artış görülmektedir. Orta büyüklükteki kategorilerden 250-499 aralığındaki 114 firmanın istihdamında yüzde 4'lük bir artış gözlenmişken 500-999 arasında daha büyük 124 firmada ise yüzde 11'lik bir azalış görülmektedir.

- **Üretimden satışlar bakımından:** Ekonominin 2007 yılı büyüme rakkamının yüzde 4,5 olduğunu gözönüne alarak tabloya baktığımızda "küçükler" hariç hemen hemen bütün büyüklük sınıflarındaki firmaların reel büyüme oranlarında dikkate değer bir durum gözlenmemektedir. Fakat özellikle görece "küçük" firmaların üretimden satışlarının yüzde 22 gibi çok yüksek bir büyüme oranı yakalamış olmaları şaşırtıcıdır. Geçen yıl bu firmaların yüzde 7 civarında küçüldüğünü hatırlayacak olursak bu büyümenin "olağanüstü" olduğu daha iyi anlaşılır. Diğer kategorilerden en büyük firmalar ortalamanın biraz üzerinde (1000+) yüzde 5, (250-499) kategorisindeki firmalar ortalamanın biraz altında yüzde 3, (500-999)'dakiler ise yüzde 0 gibi kötü büyüme performansı sergilemişlerdir.

- **Karlar bakımından:** Karlar bakımından durum satış performanslarının neredeyse tam tersidir. 1-249 kategorisindeki 96 firmanın karları yüzde 2 civarında azalmıştır. Oysa diğer büyüklük kategorilerindeki firmaların elde ettikleri artışlar yüzde 19-26 arasındadır. Burada büyüklük kategorilerindeki firmaların kar ve satış performanslarının ters bir ilişki içinde olduklarının altını çizmemiz gerekiyor. Boyları bakımından daha küçük firmaların satışları, daha büyük firmalara göre çok daha yüksekken karları ise tam tersine çok düşük gerçekleşmiştir.

- **İhracat bakımından:** İhracat bakımından 1-249 kategorisindeki firmaların yakaladıkları büyüme hızı yüzde 75 gibi olağanüstü bir orandır. 2007 yılında genel ihracat artışının yüzde 25 civarında olduğunu hatırlayacak olursak bu artışın gerçekten olağanüstü olduğu anlaşılmaktadır. Bunun ötesinde diğer büyüklük kategorilerindeki firmaların ihracat artış hızları ise en büyüklerde (1000+) ortalamaya eşit (yüzde 25), diğerlerinde ise ortalamanın altında (250-499'da yüzde 17, ve 500-999'da yüzde 15) gerçekleşmiştir. Burada da satışları ve ihracatları hızla artmasına rağmen karları artmayan görece "küçük" firmalarla, satışlarında ve ihracatlarında ortalamanın çok az üzerinde performans sergileyen büyük firmaların yüksek kar artışı gerçekleştirdikleri bir durumla karşı karşıyayız.

- **Brüt Katma Değer bakımından:** Katma değer bakımından en dikkate değer durum 500-999 grubunda 124 firmanın durumudur. Bu gruptaki firmaların katma değerlerinin yüzde 77'in üzerinde artması şaşırtıcıdır. Bu durumun bu firmaların istihdamlarındaki şiddetli sayılabilecek düşüşle bir ilgisi olduğu söylenebilir (yüzde 11). Ama öte yandan bu gruptaki firmaların geçen dönemde de verimliliklerini yüzde 100 oranında artırmış olduklarını dikkate alırsak bu grupta yüksek verimlilik artışının sermaye yoğun bir teknolojik değişimle de ilgili olduğunu söyleyebiliriz.

SONUÇ:

Yukarıda 2007 yılının "En büyük 500" firmasının kendi içindeki büyüklük farkları bakımından bir performans değerlendirmesi yer almaktadır. Ancak "En büyük 500"ün genel değerlendirmesinden 2006-2007 döneminde elde edilen performansların geçen döneme göre "düşük" ve ancak "ortalama" bir düzeyde gerçekleşmiş olduğu anlaşılmaktadır. Boylar bakımından yaptığımız değerlendirmelerde ise en dikkate değer bulgu, görece "küçük" sayılabilecek, bir başka deyişle KOBİ kategorisindeki firmaların satışlarının ve ihracatlarının olağanüstü artmasına karşılık karların o ölçüde artmamış olmasıdır. Bu durumun tersi ise büyük firmaların satış ve ihracat artış rakkamlarının makul düzeylerde oluşmasına karşılık karlarının çok hızlı artmış olmasıdır. Bu paradoksal gibi görülen durumu, KOBİ niteliğindeki firmaların bu dönemde büyük bir rekabet baskısı altında, düşük kar marjlarına razı olarak satışlarını ve ihracatlarını artırmaları, buna karşılık büyük firmaların ise bir biçimde böyle bir zorunlulukla karşılaşmayıp yüksek kar marjlarıyla çalışabilmeyi becerebilmeleri biçiminde açıklamak mümkündür. Gerçeğin ne olduğu ise daha ayrıntılı bir bakış açısına ve daha ayrıntılı bir çalışmaya ihtiyaç göstermektedir.

Prof. Dr. Erol KATIRCIOĞLU
İstanbul Bilgi Üniversitesi

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2007 Yılı İhracatı

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun toplam ihracatı bir önceki yıla göre %24 oranında artış göstermiştir.

İstanbul Sanayi Odası'nın geleneksel hale gelmiş bulunan 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasında, söz konusu kuruluşlarımızın her yıl olduğu gibi ihracatta gösterdikleri performansları değerlendirmeden önce Türkiye Ekonomisinin dış ekonomik ilişkilerine kısaca değinmek istiyoruz. Elimizdeki veriler Ocak - Mayıs dönemini incelemeye elverdiğinden biz de 2007 ve 2008 yıllarının aynı dönemlerini kıyaslamaya çalışacağız. 2008 yılı ilk 5 ayındaki gelişmeleri inceleyecek olursak, ihracatımızın 61,9 milyar dolar, ithalatımızın da 86,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olduğu görülmektedir. Bu verilere göre 2008 yılı Ocak- Mayıs dönemi dış ticaret açığımız 29,9 milyar dolar olmuştur. 2007 yılı ile kıyaslırsak ihracatta ki artış %40,4 ithalat-taki ise %36,9 olarak gerçekleşmiş, dış ticaret açığımız ise %30,5 oranında büyümüştür. Yine aynı dönemde cari işlemler açığı ise geçen yılın aynı dönemine göre %35,2 artış göstererek 16,8 milyar dolara tırmanmış bulunmaktadır. Yılsonunda bu açığın 50 milyar doları aşması olması kimseyi şaşırtmayacaktır.

Prof. Dr. Zafer TUNCA

İstanbul Kültür Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Türkiye'nin 2007 ve 2008 yılları Ocak-Nisan dönemleri için Ödemeler Dengesi Tablo 2'de özet halinde verilmiştir. Bu tabloya göre 2008 yılında 16,9 milyar dolarlık cari işlemler dengesi açığına karşı, bu açığı ancak dengeleyecek kadar bir sermaye girişi olmuştur. Oysa geçen yılki sermaye girişi geçen yıl oluşan cari açığın çok üzerinde bulunmaktaydı. Türkiye'ye ilk 4 ayda giren sermayenin 4,6 milyar dolarlık kısmını net doğrudan yatırımlar oluşturmaktadır. Oysa geçtiğimiz yıl bu kalemden girişlerin 8,8 milyar dolar olduğu görülmektedir. Bilindiği gibi net doğrudan yatırımlar ödemeler dengesinde oluşan Cari İşlemler Dengesi (CID) açığını telafi edici bir kalem olarak borç arttırıcı açığı azaltmada özel bir öneme sahiptir. Her ne kadar bunun 916 milyon doları gayrimenkul alımı için gelen para ise de, geri kalanı Türkiye'ye üretim için giren yabancı sermayeyi ifade etmektedir.

Bunun içinde bulunduğumuz dönemde azalmış olması, kısmen dünya konjonktüründe meydana gelen daralma ile kısmen de Türkiye'deki istikrarın bir miktar bozulması ile açıklanabilir.

Ödemeler Dengesi incelemelerinde Cari İşlemler Dengesi açığının, uzun vadeli sermaye girişi olan doğrudan yabancı sermaye yatırımları çıktıktan sonra kalan kısmına Temel Açık veya Net Finansman İhtiyacı denmektedir. Ödemeler Dengesinde bazı kavramları açıklayabilmek için oluşturduğumuz Türkiye Ödemeler Dengesi Analizi isimli tabloda bu açığın 12,2 milyar dolar olduğu görülmektedir. Bir önceki yılın aynı döneminde bu açığın 3,7 milyar dolar olduğu dikkate alınırsa, Ödemeler Dengesinde belirgin bir bozulmadan söz edebiliriz.

Yine tablodan görüldüğü gibi, net hata ve noksan kaleminde yaklaşık 85 milyon dolarlık bir döviz girişi görülmektedir. Bu

**TABLO - 1 Türkiye Ödemeler Dengesi
2008 Ocak-Nisan (Milyon \$)**

CARI İŞLEMLER HESABI	-16.885
İhracat	47.362
İthalat	-64.279
Dış Ticaret Dengesi	-16.917
SERMAYE HESABI	16.537
Finans Hesabı	16.537
Net Doğrudan Yatırım	4.652
Diğer	11.885
NET HATA VE NOKSAN	85
GENEL DENGİ	-263
REZERV VARLIKLAR (¹)	263

Kaynak : TCMB

(¹). Rezervlerde pozitif işaret azalış, negatif işaret artış demektir.

TABLO - 2 Türkiye Ödemeler Dengesi Analizi (Milyon \$)

Hesaplar	Ocak-Nisan 2007	Ocak-Nisan 2008
CİD	-12.488	-16.885
İHR.	33.937	47.362
İTH.	-46.241	-64.279
CİD	-12.488	-16.885
Net Doğrudan Yatırım ⁽¹⁾	8.823	4.652
NET FİNANSMAN GEREĞİ	-3.665	-12.233
Net Hata ve Noksan	+2.767	85
BORÇ ARTTIRICI AÇIK	-898	-12.148
Finans Hesabı ⁽²⁾	+18.138	+16.537
CİD AÇIK	-12.488	-16.885
Net Hata ve Noksan	+2.767	+85
REZERV ARTIŞI	8.417	-263

Kaynak: TCMB

⁽¹⁾ Net doğrudan yatırımın 2007 yılı için 1.095 \$'ı, 2008 yılı için ise 916 milyon \$'ı gayrimenkul yatırımı olarak giren dövizlerdir.⁽²⁾ Finans hesabında yer alan portföy yatırımları 2007 yılı için 7.006 milyon dolar giriş gösterirken 2008 yılı için bu kalem de 3.451 milyon dolarlık bir çıkış olmuştur.

kalemdeki döviz hareketlerinin özelliği kaynağının bilinmemesidir. Her ne kadar bu 85 milyar dolarlık döviz girişinin kaynağı belli olmasa da, bu kalemden giren dövizler temel açıktan düştüğünde, asıl finansman ihtiyacının 12,1 milyar dolar olduğu görülür. Buna borç arttırıcı açık denilmektedir, zira görüldüğü gibi cari işlemler dengesi açığının önemli bir kısmı net doğrudan yatırımlarla, geri kalanın bir bölümü de net hata ve noksan kaleminden yurda giren dövizlerle telafi edilmiş olup, borçlanılarak finanse edilmesi gereken kısım 12,1 milyarlık dolaşır.

Finans Hesabını incelediğimizde 16,5 milyar dolarlık bir döviz girişi olduğunu görüyoruz, bunun 4,6 milyar doları uzun vadeli girişler olup, geri kalan 11,9 milyar doların bir kısmı kısa vadeli sermaye girişleridir. İşte 16,9 milyar Dolarlık CİD'si açığı, finans hesabından giren 16,5 milyar dolar ve Net Hata ve Noksan kaleminden giren 0,9 milyar dolar ile giderilememiş ve rezervlerde 263 milyon dolarlık bir azalmaya neden olmuştur. Oysa geçen yıl rezervlerde 8,4 milyar dolarlık bir artış söz konusu idi. Nisan 2007

sonu itibarıyla TCMB verilerine göre resmi rezerv varlıkları 77,4 milyar dolar dolayındadır. ⁽¹⁾ Ayrıca dikkati çeken bir başka nokta da, yine finans hesabı içinde yer alan portföy yatırımları kaleminden 2006 yılının ilk 4 ayında 7 milyar dolarlık bir giriş olurken, 2007 yılının aynı döneminde 3,5 milyar dolarlık bir çıkış olmasıdır ⁽²⁾. Bunu dikkat çekici, önemli bir sinyal olarak algılamak ve buna göre önlem almak ileride ortaya çıkabilecek üzücü gelişmeleri önleyebilir.

**500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun
ihracatı Türkiye ihracatının
%47,3'ünü teşkil
etmektedir.**

Türkiye' nin 2007 yılı sonu itibarı ile toplam Dış Borç Stoku 2006 yılına göre %20 dolayında bir artışla 247,2 milyar dolara ulaşmış bulunmaktadır. 2008 Mart ayı sonu itibarıyla ise bu miktar 262,9 milyar dolardır. Bu borçların 172 milyar dolarlık kısmı özel kesime ait borçlardır, geri kalanın 74,3 milyar doları kamu kesiminin, 16,7 milyar doları da Merkez Bankasının dış borcudur. ⁽¹⁾ Burada dikkati çeken bir nokta özel sektör dış borçlarının bir yıl öncesine göre %30'u aşan oranda artış göstermiş olmasıdır. Özel sektörün borçlanabilirliği açısından bu son derece olumlu bir gelişmedir. Buradan çıkan diğer bir sonuç da çok moda olan özelleştirmenin en önemlisinin tabir yerinde ise ödemeler dengesinin özelleştirilmesi olduğudur. Toplam dış borç stoku içinde özel sektör borçlarının %65,4'e ulaşmış oluşu dolayısıyla böyle bir yorum herhalde çok aykırı olmayacaktır. Hiç kuşkusuz bu durumun özel kesime yüklediği ilave risk ayrıca üzerinde düşünölmeye değer.

TABLO - 3

Türkiye Dış Ticareti (Milyon Dolar)

Yıllar	İhracat	%Artış	İthalat	%Artış	Dış.Tic.Açığı	%Artış
1998	26.881	2.4	45.921	-5.4	-19.040	-14.6
1999	26.587	-1.4	40.687	-11.4	-14.100	-25.9
2000	27.775	4.5	54.503	-34.0	-26.728	89.6
2001	31.334	12.0	41.399	-24.0	-10.065	-62.3
2002	35.081	11.9	50.832	22.8	-15.751	56.5
2003	51.206	45.9	65.240	28.3	-14.034	-0.1
2004	66.654	30.2	90.555	38.8	-23.901	70.3
2005	76.595	14.9	109.171	20.6	-32.576	36.3
2006	91.912	20.0	132.088	20.1	-40.176	23.3
2007	115.307	25.5	162.012	22.7	-46.705	16.3

KAYNAK : 1) T.C.M.B. Yıllık Rapor 2007

2) T.C.Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı

Türkiye ekonomisi ile ilgili bu açıklamalardan sonra, şimdi İstanbul Sanayi Odası'nın 2007 yılı için yaptığı "500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nı incelemeye çalışalım.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun toplam ihracatı bir önceki yıla göre %24,0 oranında artış göstermiştir. Bu artış 2006 yılında %18,9 oranındaki artışın üzerinde olup, son derece olumlu bir gelişmedir. Son iki yıldır 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun ihracatındaki artış hızı Türkiye ihracatının artış hızını yakalamış bulunmaktadır. Özellikle Türk Lirasında meydana gelen aşırı değerlenme göz önünde bulundurulacak olursa ihracattaki bu artış hızı sevindirici ve başarılı bir gelişmedir. Bunda verimlilik artışlarının önemli bir rolü olduğu ileri sürülmektedir.

ISO üyesi büyük sanayi kuruluşlarının ihracatı 2007 yılında 29,3 milyar dolar olmuştur. Bu ise Türkiye ihracatının %25,5'i demektir. Bir başka deyişle, ISO üyesi büyük sanayi kuruluşları Türkiye ihracatının %25'ini gerçekleştirmektedirler. Son yıllarda bu oran hep bu düzeyde gerçekleşmektedir. Bu olayın anlamlı bir başka yanı da yapılan bu ihracatın yurt içi katma değeri yüksek ürünlerden oluşmasıdır.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun ihracatı ise Türkiye'nin toplam ihracatının %47,3'ünü oluşturmaktadır. Yani, Türkiye ihracatının yarısına yakın kısmı 500 Büyük Sanayi Kuruluşu tarafından gerçekleştirilmektedir.

2007 yılında 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun gerçekleştirdiği 54,5 milyar dolarlık ihracatın %1,6'sı kamu kesimi 13 büyük sanayi kuruluşu tarafından gerçekleştirilmiştir, buna karşılık %99,5'i de özel sektör kuruluşları tarafından gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. Hem uluslararası karşılaştırmalara olanak vermesi, hem de reel artışları göstermesi bakımından anlam taşıyan 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun dolar olarak satış hasılatı incelendiğinde 2007 yılında 34,9 milyar dolar artarak 195 milyar dolara ulaştığı görülmektedir. Satış hasılatında görülen reel artışla birlikte ihracatta meydana gelen artış nedeni ile ihracatın satış hasılatı içindeki payı 2006 yılında %27,5 iken, hafif bir artışla %27,9 olarak gerçekleşmiştir. Satış hasılatında görülen artışın da geçen yıla göre olumlu bir gelişme içinde olduğu görülmektedir. Gerçekten de satış hasılatındaki artış hızı bir önceki yıl %14,9 iken, 2007 yılında

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun ihracatının %31,0'ı taşıt araçları sektörü tarafından yapılmış olup, ilk sırayı korumaktadır.

TABLO - 4 500 Büyük Kuruluşun İhracatı (Milyon Dolar)

Yıllar	500 Büyük Sanayi Kuruluşu	% Artış	ISO Üyesi Büyük Sanayi Kuruluşları
1998	11.700	0.9	6.400
1999	11.500	-1.7	6.800
2000	11.987	-4.3	7.100
2001	14.812	23.6	8.606
2002	17.376	17.3	10.126
2003	23.579	35.7	13.332
2004	33.316	41.3	19.285
2005	36.937	10.9	20.588
2006	43.955	18.9	23.752
2007	54.526	24.0	29.349

Kaynak : ISO "500 Büyük Sanayi Kuruluşu" Araştırmaları, çeşitli yıllar.

TABLO - 5 500 Kuruluşun Türkiye İhracatındaki Payı (%)

Yıllar	500 Büyük Sanayi Kuruluşu	ISO Üyesi Büyük Sanayi Kuruluşu
1998	43	24.0
1999	43	26.0
2000	43	22.0
2001	47.5	27.6
2002	49.5	29.0
2003	46.0	26.0
2004	50.0	28.9
2005	48.2	26.9
2006	47.8	25.8
2007	47.3	25.5

Kaynak : 1) ISO "500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırmaları", çeşitli yıllar.
2) T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı

TABLO - 6 Sanayi Kuruluşlarının Özelliklerine Göre İhracatı

	İhracat (Milyon \$)	500 Büyük Sanayi Kuruluşunun İhracatındaki Payı (%)
15 Büyük Kamu Kuruluşu	850	1,6
485 Özel Sektör Büyük Sanayi Kuruluşu	53.676	98,4
500 Büyük Sanayi Kuruluşu Toplamı	54.526	100,0

Kaynak : ISO "500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması" 2007.

%21,8'e yükselmiş bulunmaktadır.

500 büyük kuruluşun istihdam ettiği işgücü miktarı 2007 yılında yine bir önceki dönemde olduğu gibi %3,6 oranında artmış bulunmaktadır. Bu oran Türkiye'nin 2007 yılında %4,5 olarak gerçekleşen gelişme hızından daha düşüktür. Ülkemizde uzun zamandır büyüme hızının istihdama yansımadağı sorunu tartışılmaktadır. 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda meydana gelen istihdam artışı bu açıdan sevindirici bir gelişmedir, ancak istihdamda meydana gelen artışın bu kuruluşların ihracatında görülen artıştan daha az olmasının nedeni işgücü başına ihracatın artışı ile açıklanabilir.

552.758 kişiyi istihdam eden bu kuruluşların işgücü başına ihracatı da 98.643 dolar olarak geçen yılki düzeyinden %19,7 daha fazladır. İşgücü başına ihracatın artış hızı da giderek yükselmektedir.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu ihracatının sektörlere dağılımını incelediğimizde taşıt araçları sanayi %31'lik payı ile yine ilk sırayı korumaktadır ve bu sektör payını geçen yıla göre %3 oranında arttırmış bulunmaktadır. İlk 6 sektörün ihracattaki sıralaması geçen

TABLO - 7 500 Kuruluşun Satış Hasılatı İçinde İhracatın Payı (*)

Yıllar	Satış Hasılatı (KDV'siz) Milyar Dolar	İhracat / Satış Hasılatı (%)
1998	69.8	16.8
1999	59.8	19.2
2000	69.0	17.3
2001	58.0	25.5
2002	67.0	25.9
2003	87.5	27.0
2004	119.7	27.8
2005	139.3	26.5
2006	160.1	27.5
2007	195.0	27.9

Kaynak: ISO " 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırmaları ", çeşitli yıllar.

(*) 1995 - 2000 yılları arasında satış hasılatı, ISO araştırmalarında TL ve Dolar olarak verilen ihracat rakamlarının birbirlerine oranlanması suretiyle bulunan ortalama kurdan Dolara çevrilmiştir. Daha sonra ISO ortalama kur verileri kullanılmıştır.
2001 yılı için 1\$ = 1.220.00 TL 2005 yılı için 1\$ = 1.347.644 TL
2002 yılı için 1\$ = 1.519.969 TL 2006 yılı için 1\$ = 1.44057 YTL
2003 yılı için 1\$ = 1.491.024 TL 2007 yılı için 1\$ = 1.299 YTL
2004 yılı için 1\$ = 1.425.178 TL

yıla göre değişmemiştir. Metal ana sanayi ve Metal eşya, makine ve teçhizat sanayi sırası ile 2. ve 3. sırayı paylaşmaktadırlar. 2007 yılında Metal ana sanayinin ihracattaki payı %20,6, Metal eşya, makine ve teçhizat sanayinin payı ise %16,0 olarak gerçekleşmiştir.

Kimya petrol ürünleri, lastik ve plastik 13,9'luk payı ile 4. sırada,

TABLO - 8 500 Kuruluşta İşgücü Başına İhracat

Yıllar	İhracat (Bin \$)	İşgücü	İhracat/İşgücü (\$)
1998	11.680.057	585.433	19.951
1999	11.490.699	549.825	20.899
2000	11.967.016	558.288	21.435
2001	14.811.787	526.314	28.142
2002	17.375.819	504.796	34.421
2003	23.578.790	518.532	45.472
2004	33.316.290	530.770	62.770
2005	36.936.840	514.642	71.772
2006	43.955.409	533.395	82.407
2007	54.525.768	552.758	98.643

Kaynak : ISO " 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırmaları ", çeşitli yıllar.

dokuma, giyim, deri ve ayakkabı sektörü ise 7,7 'lik payı ile 5. sırada yer almaktadır. Bu sektör de payı azalan sektörler arasındadır. Gıda, içki, tütün sektörü ise yine payı azalan sektörlerden olup, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde %4,9'luk payı ile 6. sırayı işgal etmektedir.

Özetleyecek olursak, ihracatın giderek taşıt araçları ve metal ana sanayinde yoğunlaşmaya başladığı dikkati çekmektedirler. İhracatın sektörlere dağılımında ilk 6 sırayı 1) Taşıt Araçları 2) Metal ana sanayi 3) Metal eşya, makine, teçhizat 4) Kimya, petrol ürünleri, lastik ve plastik 5) Dokuma, giyim, ayakkabı ve 6) Gıda, içki, tütün sektörleri almaktadır. Bu altı sektörün 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içindeki toplam payı %94,1 olarak gerçekleşmiş bulunmaktadır.

Dipnot

(1) Çevirimiçi: <http://www.tcmb.gov.tr/uluslararasırezervlervedövizlikiditesi>

(1) Çevirimiçi: <http://www.tcmb.gov.tr/>

(3) Çevirimiçi: <http://www.hazine.gov.tr/irj/go/km/docs/documents/Hazine%20Web/Duyuru>

Prof. Dr. Zafer TUNCA

İstanbul Kültür Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

TABLO - 9

İhracatın Sektörlere Dağılımı (Milyon \$)

Sektörler	İhracat		Dağılım %	
	2006	2007	2006	2007
Madencilik ve taşocaklığı	472,7	768,1	1,0	1,4
Gıda, içki, tütün	2.404,8	2.665,8	5,5	4,9
Dokuma, giyim, deri ve ayakkabı	3.903,5	4.203,1	8,9	7,7
Orman ürünleri ve mobilya	260,1	383,9	0,6	0,7
Kağıt, kağıt ürünleri ve basım	207,5	284,3	0,5	0,5
Kimya petrol ürünleri, lastik ve plastik	6.461,4	7.593,0	14,7	13,9
Taş ve toprağa dayalı sanayi	1.266,8	1.354,9	2,9	2,5
Metal ana sanayi	8.594,3	11.237,7	19,6	20,6
Metal eşya, makine ve teçhizat	7.708,2	8.735,3	17,5	16,0
Taşıt araçları	12.358,0	16.919,3	28,1	31,0
Diğer	277,6	328,4	0,6	0,6
Elektrik	40,7	51,9	0,1	0,1
Toplam	43.955,6	54.525,8	100,0	100,0

Kaynak : ISO " 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırmaları ", çeşitli yıllar.

500 Büyük Kuruluşun Finans Yapısı

**Tüm göstergeler,
2007 yılında BBK'nın finans
yapısının bir önceki yıla göre
belirgin bir değişme göstermediğini
ortaya koymaktadır.**

İstanbul Sanayi Odası tarafından 2007 yılında Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu konusunda yapılan araştırma, söz konusu kuruluşların varlık yapıları, dönen varlıkları (işletme sermayeleri), duran varlıkları, özsermaye ve borçları, toplam satışları, dışsatımları, karları ve yarattıkları katma değerlere ilişkin ayrıntılı bilgi vermektedir. Bu bilgi veriler değerlendirilirken ve özellikle önceki yıllarla karşılaştırmalar yapılırken şu hususlar göz önünde tutulmalıdır.

(i) Hemen her yıl 500 Büyük Kuruluşun kapsamı, önceki yıllara göre bir ölçüde değişmekte, bazı kuruluşlar bu tanım dışında kalırken, listeye yeni girişler olmaktadır. Özellikle 500 Büyük Kuruluş kapsamına giren kamu teşebbüslerinin sayısı değişmekte ve genelde azalış eğilimi göstermektedir. 500 Büyük Kuruluş kapsamına giren kamu teşebbüslerinin sayısı 1990'lı yılların başında 95 iken, 2007 yılında 15 olmuştur. Bir önceki yıl bu sayı 13 idi. Özelleştirme ve kamunun ekonomide ağırlığını azaltma politikası, 500 Büyük Kuruluşun, özel ve kamu olarak dağılımını etkilemektedir. 2001 yılına değin kamu kuruluşları arasında yer alan Ereğli Demir Çelik Fabrikaları A.Ş.'nin 2002, TÜPRAŞ'ın da 2005 yılından itibaren özel kuruluşlar arasında yer alması, karşılaştırmalarda tutarlılığı bozmaktadır.

(ii) Türkiye'de geçmiş yıllarda tekdüzen hesap planı uygulanmadığından, tek tip bilanço ve gelir tablosu düzenlenmediğinden, firmaların mali tabloları benzeşik (homojen) değildir.

Ancak 1994 yılından itibaren Maliye Bakanlığı'nın Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği çerçevesinde, tekdüzen hesap planı uygulamasına geçiş, hazırlanan tablolarda tutarlılığı ve mukayese edilebilirliği artırmıştır.

Bununla beraber Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) düzenlemeleriyle, Maliye Bakanlığı'nın düzenlemeleri arasında farklar

Dr. Özgür AKGÜÇ

bulunduğundan, SPK denetimine tabi anonim ortaklıklarla, SPK denetimi dışındaki kuruluşların mali tabloları arasında yalnız içerik olarak değil, şekil hatta terminoloji farkları da bulunmaktadır.

(iii) Araştırmada gösterilen özen ve çabaya karşın, bazı kuruluşların verdikleri bilgilerde eksiklikler gözlenmekte, bu eksiklikleri tümüyle gidermek her zaman mümkün olamamaktadır.

(iv) 2007 yılında gerekli koşullar oluşmadığından enflasyon düzeltmesi yapılmamış olması karşılaştırmalarda dikkate alınmalıdır.

Türkiye'de 1982-2003 yılları arasında kısmi bir enflasyon düzeltmesi olan Yeniden Değerleme yapılmış, 2003 yılı sonundan itibaren kapsamlı bir enflasyon muhasebesi uygulamasına geçilmiş, 2003 ve 2004 mali tabloları düzeltilmiştir. İzleyen yıllarda yavaşlamasına karşın enflasyon düzeltmesi yapılmaması bir ölçüde finansal oranları etkilemektedir.

Yıllar itibariyle enflasyon hızlarının farklı oluşu, bazı bilanço kalemlerinin enflasyonu yakından izlemesine karşılık bazılarının izleyememesi, bilançoları birbiriyle karşılaştırabilir hale getirecek, TEFE ya da ÜFE dışında sağlıklı bir endeksin veya deflatorün bulunmayışı da analiz ve değerlendirmeleri zorlaştırmaktadır. Açıklanan verilerdeki bazı eksikliklere ve muhasebe uygulamalarında tekdüzeliğin tam sağlanamamasına karşın, mevcut bilgiler yine de 500 Büyük Kuruluşun varlık (aktif) yapısı, finans kaynakları, kar ve karlılıkları konusunda değerlendirmeler yapılmasına, bazı eğilimlerin saptanmasına olanak vermektedir.

TABLO 1 500 Büyük Kuruluşun Varlık (Aktif) Yapısı (2007)

Varlık (Aktif) Türü	500 Büyük Kuruluş		Kamu Kuruluşları		Özel Kuruluşlar	
	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)
Dönen Varlıklar	109.391	52,2	17.990	46,1	91.401	53,6
Duran Varlıklar (Net)	100.284	47,8	21.028	53,9	79.256	46,4
TOPLAM	209.675	100,0	39.018	100,0	170.657	100,00

TABLO 1A 500 Büyük Kuruluşun Varlık (Aktif) Yapısı 1997-2007 (%)

Varlıklar	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*	2005	2006	2007
Dönen Varlıklar	55,4	54,1	55,7	57,3	53,1	52,4	47,6	49,6	51,2	52,8	52,2
-Kamu	44,4	47,1	48,9	49,2	43,1	47,8	41,2	42,2	45,0	47,3	46,1
-Özel	62,0	58,4	59,4	61,7	59,4	54,1	49,6	51,7	52,9	54,0	53,6
Duran Varlıklar (Net)	44,6	45,9	44,3	42,7	46,9	47,6	52,4	50,4	48,8	47,2	47,8
-Kamu	55,6	52,9	51,1	50,8	56,9	52,2	58,8	57,8	55,0	52,7	53,9
-Özel	38,0	41,6	40,6	38,3	40,6	45,9	50,4	48,3	47,1	46,0	46,4

(*) Enflasyona göre düzeltilmiş

500 Büyük Kuruluşun Varlık (Aktif) Yapısı

2007 sonu itibarıyla Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun (BBK) varlık (aktif) yapısı açıklanan bilançolara göre, 2007 yılında enflasyon düzeltmesi yapılmamasına karşın, geçmiş yıllardaki enflasyon düzeltme farklarını da içerecek şekilde Tablo 1'de verilmiştir. Parasal olmayan varlıklar, geçmiş yıllarda enflasyon düzeltmesinden doğan artışları da içermektedir.

2007 yılı sonu itibarıyla BBK'nın varlık (aktif) toplamı 209.675 milyon YTL olup, bir önceki yıla göre, cari fiyatlarla yüzde 11,4 oranında artış göstermiştir.

Varlıkların, dönen varlık-duran varlık olarak dağılımı dengeli olup, varlıkların yüzde 52,2'si dönen varlık (brüt işletme sermayesi, çalışma sermayesi) yüzde 47,8'i de, duran varlık niteliğindedir. BBK kapsamına giren özel kuruluşlarla kamu kuruluşlarının varlık yapıları arasındaki farklılık 2007 yılında da gözlenmiştir. Özel firmaların varlıkları içinde dönen varlıkların (döner sermaye-işletme sermayesinin) payının yüksek olmasına karşılık, kamu teşebbüslerinde duran varlıkların (sabit değerlerin) payı daha yüksektir.

2007 sonu itibarıyla BBK kapsamına giren özel kuruluşlarda döner sermayenin toplam varlıklar içindeki payı yüzde 53,6 iken, bu pay kamu kuruluşlarında yüzde 46,1 düzeyindedir. Buna karşın duran varlıkların (sabit değerlerin) toplam varlıklar içindeki payı, kamu teşebbüslerinde yüzde 53,9'a yükselirken, özel kuruluşlarda yüzde 46,4 düzeyinde kalmaktadır.

BBK kapsamında özel kuruluşlarla kamu kuruluşlarının varlık yapılarında bu farklılık, kamu iktisadi teşebbüslerinin görel olarak

sermaye yoğun teknoloji kullandıkları ve/veya üretimde sermaye yoğunluğu daha yüksek endüstri dallarında faaliyet gösterdikleri şeklinde yorumlanabilir. Bu iki grup kuruluşun uyguladıkları amortisman yöntemleri arasında farklılık varsa, bu yöntem farklılığı da bir ölçüde de olsa varlık dağılımını etkilemiş olabilir.

BBK kapsamına giren kuruluşlar, alt sıralarda da olsa değişime göstermekte, ayrıca varlık yapısı farklı olan kamu kuruluşlarının BBK içindeki ağırlıkları azalmaktadır. Bilançolar 2003 ve 2004 yıllarında kapsamlı biçimde enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş iken, enflasyon düzeltmesi yapılmaması, önceki yıllarla yapılacak karşılaştırmaları etkilemektedir. Yine de gelişmelerin yönünü belirleyebilmek için geçmiş yıllarla karşılaştırmalar yapmak, bazı gelişmeleri, eğilimleri ortaya koyabilmek açısından yine de yararlı görülmektedir.

BBK'nın varlık (aktif) tutarında artış hızı, bir önceki yıla göre daha yavaştır. BBK genelinde varlıklar 2006 yılında yüzde 15,2 oranında artmış iken, artış hızı cari fiyatlarla, 2007 yılında yüzde 11,4 olmuştur.

2007 yılında BBK'nın varlık yapısı 2006 yılına göre, hemen hemen değişim göstermemiştir.

Dönen varlıkların toplam varlıklar içindeki payı 0,6 puan azalışla yüzde 52,8'den yüzde 52,2'e gerilerken; duran varlıkların payı yüzde 47,2'den yüzde 47,8'e yükselmiştir. BBK kapsamındaki kamu kuruluşlarında dönen varlıkların payı yüzde 47,3'den yüzde 46,1'e gerilerken, özel firmalarda da yüzde 54,0'dan yüzde 53,6'ya gerilemiştir. Buna karşın, duran varlıkların toplam varlıklar içindeki payı, kamu teşebbüslerinde yüzde 52,7'den yüzde 53,9'a, özel kuruluşlarda da yüzde 46,0'dan yüzde 46,4'e yükselmiştir.

BBK'nın varlık yapısında, daha geniş bir zaman boyutunda oluşan gelişmeleri ortaya koyabilmek için, 1997-2007 dönemini kapsayan Tablo 1-A düzenlenmiştir. Ancak 2003 yılı sonunda bilançoların kapsamlı biçimde enflasyon düzeltmesine tabi tutulması, 2003 yılı öncesi ile yapılacak karşılaştırmalarda tutarlılığı bozmaktadır.

BBK'nın varlık yapısındaki gelişmeler 1997-2007 gibi 10 yıllık daha geniş bir zaman kesitinde incelendiğinde, varlık toplamı içinde dönen varlıkların (dönen sermayenin-işletme sermayesinin) payının belirgin bir değişme göstermemekle beraber, enflasyon düzeltmesinden sonra, parasal kıymetler enflasyon düzeltmesine tabi tutulmadığından, 5 puana yakın bir düşüş göstermiştir. İnceleme döneminde kamu teşebbüslerinde dönen varlıkların payı, yüzde 44,4'ten yüzde 46,1'e yükselirken, özel kuruluşlarda yüzde 62,0'dan yüzde 53,6'ya gerilemiştir. Bu gerileyişte 2003 yılında duran varlıkların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması etkili olmuştur.

Nitekim 2003 yılında dönen varlıkların toplam varlıklar içindeki payı, özel kuruluşlarda yüzde 49,6'ya değin gerilemişken, 2007 yılında yeniden yüzde 53,6'ya yükselmiştir. Tablo 1-A'nın ortaya koyduğu gibi bilançoların enflasyon düzeltmesine tabi tutulup tutulmaması, varlık yapısını etkileyen başlıca etken olmaktadır. Bunun yanı sıra, maddi duran varlık yatırımları, işletme sermayesi yönetiminde etkinlik de kuruluşların varlık yapısını etkilemektedir. Enflasyon düzeltmesi yapılmadığı yıllarda, olağan koşullarda

dönen varlıkların, toplam varlıklar içindeki payının artması beklenen bir gelişmedir.

500 Büyük Kuruluşun Kaynak Yapısı

BBK'nın 2007 yılsonu itibarıyla kaynak (finans) yapısı, Tablo 2'de gösterilmiştir. BBK'nın kaynakları da 2007 yılında bir önceki yıla göre, varlık artışına koşut olarak cari fiyatlarla yüzde 13,5 oranında artış göstererek 209.675 milyon YTL olmuştur.

BBK'nın 2007 sonu itibarıyla kaynaklarının yüzde 54,8'ini (dönem net karı ve enflasyon düzeltme farkları dahil) özkaynak (özsermaye), yüzde 45,2'si ise işletme dışı kaynaklar (yabancı kaynaklar-borçlar) oluşturmaktadır. 2007 sonu itibarıyla de BBK kapsamına giren özel kuruluşlarla kamu kuruluşlarının kaynak (finans) yapıları arasında bazı farklar dikkat çekmektedir.

(i) Kamu teşebbüslerinin kaynakları içinde özkaynakların payı, özel kuruluşlara göre daha yüksek düzeydedir. Özel kuruluşlarda özsermayenin (özkaynakların) toplam kaynaklar içindeki payı yüzde 52,1 düzeyinde iken, bu pay kamu teşebbüslerinde yüzde 66,4'e yükselmektedir.

Bir önceki yılda kaynaklar içinde özkaynakların payı özel kuruluşlarda yüzde 50,7, kamu kuruluşlarında ise yüzde 64,4 düzeyinde idi.

TABLO 2 500 Büyük Kuruluşun Kaynak Yapısı (2007)

Kaynaklar	500 Büyük Kuruluş		Kamu Kuruluşları		Özel Kuruluşlar	
	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)
Yabancı Kaynaklar	94.849	45,2	13.116	33,6	81.733	47,9
-Kısa Süreli	66.944	31,9	9.171	23,5	57.773	33,9
-Uzun Süreli	27.905	13,3	3.945	10,1	23.960	14,0
Özkaynaklar (Özsermaye)	114.826	54,8	25.902	66,4	88.924	52,1
TOPLAM	209.675	100,0	39.018	100,0	170.657	100,0

TABLO 2A 500 Büyük Kuruluşun Kaynak Yapısı 1997-2007 (%)

Kaynaklar	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*	2005	2006	2007
Özsermaye	38,9	40,2	37,4	37,4	28,4	38,2	50,6	54,5	52,9	53,1	54,8
-Kamu	38,6	42,4	40,9	39,7	23,7	42,3	56,9	61,6	59,4	64,4	66,4
-Özel	39,0	38,8	35,5	36,1	31,3	36,7	48,6	52,5	51,4	50,7	52,1
Yabancı Kaynaklar	61,1	59,8	62,6	62,6	71,6	61,8	49,4	45,5	47,1	46,9	45,2
-Kamu	61,4	57,6	59,1	60,3	76,3	57,7	43,1	38,4	40,6	35,6	33,6
-Özel	61,0	61,2	64,5	63,9	68,7	63,3	51,4	47,5	48,6	49,3	47,9

Not: Özsermaye dönem net karını (vergi sonrası karı) içermektedir.

* Enflasyona göre düzeltilmiş

Gerek kamu, gerek özel kuruluşlarının finansmanında özkaynakların payı bir önceki yıla göre 2 puan dolayında artış göstermiştir.

(ii) Borçların, işletme dışı kaynakların payı, kamu teşebbüslerinde yüzde 33,6 olarak, özel kuruluşlardan daha düşüktür. Yabancı kaynakların (borçların) finansmandaki payı, özel kuruluşlarda yüzde 47,9 düzeyindedir.

(iii) Kamu teşebbüsleri ile özel kuruluşların kaynakları arasında uzun süreli borçların payı sırasıyla yüzde 10,1 ve yüzde 14,1 olarak birbirine yakındır. Buna karşın kısa süreli borçların kaynaklar içindeki payı kamu teşebbüslerinde yüzde 23,5 düzeyinde iken özel kuruluşlarda yüzde 33,9'a yükselmektedir.

2007 yılında BBK'nın kaynak yapısı, fonlama riski açısından, bir önceki yıla göre belirgin bir değişme göstermemiştir. Gerçekten finansmanda özkaynakların payı, sırasıyla yüzde 53,1 ve yüzde 54,8 olarak birbirine çok yakındır. Bununla beraber, 2007 yılında BBK'nın finans yapısında, bir önceki yıla göre hafif de olsa bir iyileşme olduğu söylenebilir.

BBK'nın finans yapısı ile ekonomik büyüme arasında yakın bir ilişki gözlenmektedir.

Yabancı kaynakların (borçların) finansmandaki payı kamu teşebbüslerinde yüzde 35,6'dan yüzde 33,6'ya gerilerken, özel kuruluşlarda da yüzde 49,3'den yüzde 47,9'a gerilemiştir. Borçların vade yapısında da belirgin bir değişme gözlenmemektedir. Uzun süreli borçların finansmandaki payı BBK genelinde bir önceki yıla göre yüzde 14,5'den yüzde 13,3'e gerilerken; kısa süreli borçların payı yüzde 32,4'den yüzde 31,9'a gerilemiştir.

Tüm göstergeler, 2007 yılında BBK'nın finans yapısının bir önceki yıla göre belirgin bir değişme göstermediğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda hem kamu teşebbüslerinin hem de özel kuruluşların mali yapılarının hafifçe iyileştiği, sonucuna varılabilir.

BBK'nın kaynak yapısında 1997-2007 gibi daha geniş bir zaman aralığındaki gelişmeler Tablo 2A'da verilmiştir. BBK'nın kaynak yapısında 1997-2007 gibi on yıllık bir zaman aralığında, özkaynakların toplam kaynaklar içindeki payı yüzde 38,9'dan yüzde 54,8'e yükseldiği görülmektedir. Buna karşı işletme dışı yabancı

kaynakların (borçların) payı yüzde 61,1'den yüzde 45,2'ye gerilemiştir. Bu dönemde hem kamu hem de özel kuruluşların kaynak bileşimi, başka bir deyişle finansal yapısı değişmiştir. Özel kuruluşların kaynak yapısı 1997 yılında yüzde 39,0 özsermaye, yüzde 61,0 yabancı kaynak şeklinde iken 2007 yıl sonunda yüzde 52,1 özsermaye, yüzde 47,9 yabancı kaynak şeklini almıştır. Özel kuruluşların finansmanında özkaynakların payı artarken, yabancı kaynakların payı yaklaşık 9 puan azalmıştır. BBK kapsamındaki kamu teşebbüslerinde ise 1997-2007 döneminde kaynaklar içindeki özsermayenin payı yüzde 38,6'dan, yüzde 66,4'e yükselirken; yabancı kaynakların (borçların) payı yüzde 61,4'den yüzde 33,6'ya gerilemiştir. İnceleme döneminde kaynak yapısında kamu kuruluşlarında iyileşme daha belirgin olmuştur.

Kuşkusuz, reel iyileşme yanı sıra 2004 yılı sonunda kapsamlı bir özsermaye enflasyon düzeltmesi bu sonucu, bu görüntüyü yaratmıştır. Tablo 2A'da izlenebileceği gibi BBK'nın kaynak yapısında dramatik değişme 2003 enflasyon düzeltmesinden sonra olmuş, özkaynakların payı hızla yüzde 38,2'den yüzde 50,6'ya, 2004 yılında da yüzde 54,5'e yükselmiştir. 2007 yılında özkaynağın payı yüzde 54,8 olarak inceleme döneminin en yüksek düzeyine ulaşmıştır.

1997-2007 döneminde BBK finansmanında özkaynakların payı, krizin de etkisiyle en düşük düzeyine 2001 yılında yüzde 28,4'e indikten sonra artış eğilimi içine girerek en yüksek düzeyine 2007 yılında yüzde 54,8 olarak ulaşmıştır. İnceleme döneminde özkaynakların finansmandaki payı, gerek özel gerek kamu teşebbüslerinde de 2001 yılında sırasıyla yüzde 31,3 ve yüzde 23,7'ye geriledikten sonra, en yüksek düzeylerine özel kuruluşlarda yüzde 52,5 olarak 2004 yılında, kamu teşebbüslerinde ise yüzde 66,4 olarak 2006 yılında ulaşmıştır.

BBK genelinde işletme dışı yabancı kaynakların, kaynaklar içindeki payı 1997-2007 döneminde yüzde 61,1'den 45,2'ye gerilemiştir.

İşletme dışı kaynakların (borçların) BBK'nın toplam kaynaklar içindeki payında da dramatik kırılma 2003 yılında gerçekleşmiştir. BBK genelinde yabancı kaynakların payı 2002 yılında yüzde 61,8 düzeyinde iken, 2003 yılında 12,4 puan gerileyişle yüzde 49,4'e inmiştir. Bu denli bir kırılmada reel iyileşme yanı sıra daha da önemlisi, enflasyon düzeltmesi etkindir. Borçlar, esas itibarıyla parasal kıymet olarak enflasyon düzeltmesine tabi tutulmazken, özkaynakların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması, 2003 yılında kuruluşların kaynak yapısında belirgin bir değişime yol açmıştır. İnceleme döneminde BBK genelinde yabancı kaynakların (borçların) finansmandaki payının en yüksek olduğu yıl yüzde 71,6 olarak 2001 yılı, en düşük olduğu yıl da yüzde 45,2 olarak 2007 yılıdır.

BBK kapsamında gerek özel kuruluşlarda gerek kamu teşebbüslerinde yabancı kaynakların finansman da payının en yüksek düzeye ulaştığı yıl sırasıyla yüzde 68,7 ve yüzde 76,3 olarak 2001

TABLO 3

500 Büyük Kuruluşun Özkaynak Yapısı (2007)

Özkaynak (Özsermaye)	500 Büyük Kuruluş		Kamu Kuruluşları		Özel Kuruluşlar	
	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)
Ödenmiş Sermaye	76.643	66,8	20,876	80,6	55.767	62,7
Yedek Akçeler	22.241	19,4	4.085	15,8	18.255	20,5
Dönem Net Karı	15.842	13,8	941	3,6	14.902	16,8
TOPLAM	114.826	100,0	25.902	100,0	88.924	100,0

Not: (i) Ödenmiş sermayeye, enflasyon düzeltme farkları dahildir.

(ii) Yedek akçeler, yasal ve ihtiyari yedek akçeler, emisyon(hisse senedi ihraç) primi,dağıtılmamış karlar, kardan ayrılmış karşılıklar toplamından birikmiş zararların indirilmesi yoluyla hesaplanmıştır.

yılı olmuş; en düşük düzeyine ise, özel kuruluşlarda yüzde 47,5 olarak 2004 yılında, kamu teşebbüslerinde de yüzde 33,6 olarak 2007 yılında inmiştir.

BBK'nın finans yapısı ile ekonomik büyüme arasında yakın bir ilişki gözlenmekte, kriz yıllarında BBK'nın finansal yapısı bozulurken, ekonomik büyüme dönemlerinde de, kısa bir zaman aralığı ile iyileşme gözlenmektedir. Gerçekten 1989-1993 döneminde BBK'nın mali yapısında, kamu teşebbüslerinden kaynaklanan bir bozulma hatta çöküntü gözlenmiş; 1994 yılından sonra BBK'nın mali yapısındaki gelişmeler olumlu yönde olmuş, 1999 ve 2001 yılı krizlerinde mali yapı, borçların payının artması, özkaynak payının ise azalması şeklinde yeniden bozulduktan sonra 2003-2004 yıllarında, enflasyon düzeltmesinin etkisiyle de göze çarpıcı bir iyileşmeyle, inceleme dönemindeki en sağlıklı yapısına ulaşmıştır.

Yinelendiği gibi özellikle 2003 ve 2004 yıllarında reel büyüme dışında özsermaye kalemlerinin enflasyon düzeltmesine tabi tutulması; yabancı para ile olan borçların ise TL'nin özellikle USD karşısında değer kazanması sonucu cari fiyatlarla değerlendirilmesiyle düşük düzeyde kalması, finansal yapıda belirgin değişikliğe yol açmıştır. Bu iyileşmenin, muhasebe uygulamasının değişmesi nedeniyle kısmen görüntüde olduğu dikkate alınmalıdır.

500 Büyük Kuruluşun Özkaynakları ve Yapısı

Açıklanan bilançolara göre BBK'nın özkaynak tutarı, ayrıntısı Tablo 3'te verildiği gibi, dönem net karı dahil 114.826 milyon YTL'ye yükselmiştir.

2007 yılında BBK genelinde özsermaye (özkaynak) artışı, yüzde 17,2 düzeyinde olmuştur. Bir önceki yıl ise özsermaye artışı yüzde 15,5 düzeyinde idi. 2007 yılında özkaynakların varlıklardan hızlı artması, varlık finansmanında özkaynakların payının yüzde 53,1'den yüzde 54,8'e yükselmesine yol açmıştır.

Finansmanda özkaynak katkısının artması hem kamu hem özel teşebbüslerinden kaynaklanmıştır. Özsermayenin finansmandaki

payı kamu teşebbüslerinde yüzde 64,6'dan yüzde 66,4'e yükselirken, özel kuruluşlarda yüzde 50,1'den yüzde 52,1'e yükselmiştir.

**2007 yılında özkaynakların
varlıklardan hızlı artması
özkaynakların,
varlık finansmanındaki
payını arttırmıştır.**

BBK genelinde özkaynak yapısına bakıldığında, özkaynakların yüzde 66,8'nin ödenmiş sermayeden oluştuğu, dönem net karının katkısının yüzde 13,8 düzeyinde kaldığı görülmektedir. Özkaynaklar içinde ödenmiş sermayenin bu denli yüksek pay taşıması, enflasyon düzeltmesinden kaynaklanmaktadır. Özkaynak artışının ne kadarının enflasyon düzeltmesinden kaynaklandığı konusunda kesin ve sağlıklı bir rakam üretmek mümkün olmamaktadır. Enflasyon düzeltmesi, yeniden değerlendirme, özkaynaklarda hesaben artış doğurmakla beraber, işletmelere yeni bir kaynak girişi sağlamamaktadır.

Doğal olarak eski kuruluşlarda, sermayesi eski tarihlerde konmuş işletmelerde, enflasyon düzeltmesinin özsermaye artışına katkısı çok daha büyük boyutlarda olmaktadır. Özel kuruluşlarda da, özkaynağın çok büyük bir bölümü yüzde 62,7'si ödenmiş sermayeden kaynaklanmaktadır. Yedek akçeler artı dönem net karının genel bir deyişle oto-finance katkısı yüzde 37,3 düzeyinde kalmaktadır. Özel kuruluşların özkaynak oluşumu yapısı kamu teşebbüslerinden farklı bir görüntü vermekle beraber, enflasyon düzeltmesinin ödenmiş sermaye içinde yer aldığı dikkate alındığında, bu kuruluşlarda da özkaynak artışının önemli

TABLO 4 500 Büyük Kuruluşun Yabancı Kaynak Yapısı (2007)

Yabancı Kaynaklar	500 Büyük Kuruluş		Kamu Kuruluşları		Özel Kuruluşlar	
	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)	Tutar (Milyon YTL)	Pay (%)
-Kısa Süreli	66.944	70,6	9.171	69,9	57.773	70,7
-Uzun Süreli	27.905	29,4	3.945	30,1	23.960	29,3
TOPLAM	94.849	100,0	13.116	100,0	81.773	100,0

TABLO 4A 500 Büyük Kuruluşun Yabancı Kaynak Yapısı 1997-2007 (%)

Yabancı Kaynaklar	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*	2005	2006	2007
Kısa Süreli Yabancı Kaynaklar	74,5	74,5	74,9	77,6	69,7	65,0	65,5	68,8	69,8	69,1	70,6
-Kamu	71,6	71,8	74,7	75,7	65,8	61,3	53,9	57,4	63,1	67,6	69,9
-Özel	76,3	76,1	75,0	78,6	72,4	66,2	68,6	71,5	71,1	69,4	70,7
Uzun Süreli Yabancı Kaynaklar	25,5	25,5	25,1	22,4	30,3	35,0	34,5	31,2	30,2	30,9	29,4
-Kamu	28,4	28,2	25,3	24,3	34,2	38,7	46,1	42,6	36,9	32,4	30,1
-Özel	23,7	23,9	25,0	21,4	27,6	33,8	31,4	28,5	28,9	30,6	29,3

bölümünün, reel kaynak girişi sağlamayan enflasyon düzeltmesinden kaynaklandığı görülmektedir.

Bununla beraber özel kuruluşların daha yüksek oranda içsel sermaye yarattıkları görülmektedir. Özel kuruluşlarda, kar yedeklerinin, dönem net karının, başka bir deyişle oto-finsmanın özkaynaklar içindeki payı daha yüksektir.

Özkaynak artışının, düzeltme ile değil, reel kaynak girişi sağlayan sermaye girişi ve/veya oto-finsman yoluyla gerçekleşmesi finans açısından yeğlenir. Bu açıdan bakıldığında BBK'nın özkaynak yapısının, oluşumunun çok sağlıklı olmadığı görülmektedir. Özellikle kamu teşebbüslerinde finansmanda özkaynakların payının yüksek olmasına karşın, bu yükseklik, özkaynakların oluşumuna bakıldığında gölgelenmektedir. 2003 enflasyon düzeltmesi, özkaynak yetersizliğini bir ölçüde gizlemektedir.

500 Büyük Kuruluşun Yabancı Kaynak Yapısı

BBK'nın yabancı kaynakları (işletme dışı kaynakları-borçları) bir önceki yıla göre, cari fiyatlarla yaklaşık yüzde 9,4 oranında artarak, 2007 yılı sonunda Tablo 4'te gösterildiği gibi 94.849 milyon YTL'ye yükselmiştir. Tabloda 2007 yıl sonunda BBK'nın yabancı kaynak (borç) tutarı, vade yapısı kamu kuruluşları ve özel kuruluşlar itibarıyla ayrı ayrı özetlenmiştir.

BBK'nın 2007 sonu itibarıyla borçlarının yüzde 70,6'sı kısa süreli, yüzde 29,4'ü ise uzun sürelidir. Bu oranlar bir önceki yıla göre belirgin değişme göstermemiş, kısa süreli yabancı kaynakların payı yüzde 69,1'den yüzde 70,6'ya yükselirken, uzun süreli olanların payı yüzde 30,9'dan yüzde 29,4'e gerilemiştir. Borçların

vade yapısındaki değişim özel ve kamu teşebbüslerinde aynı yönde olmuştur.

Kısa süreli yabancı kaynakların, toplam yabancı kaynaklar içindeki payı, özel teşebbüslerde yüzde 69,4'ten yüzde 70,7'ye; kamu teşebbüslerinde de yüzde 67,6'dan yüzde 69,9'a yükselmiştir. Buna karşı uzun süreli borçların payı, özel teşebbüslerde yüzde 30,6'dan yüzde 29,3'e; kamu teşebbüslerinde yüzde 32,4'den yüzde 30,1'e gerilemiştir.

BBK kapsamındaki özel kuruluşlarla kamu teşebbüslerinin kullandıkları yabancı kaynakların vade yapıları arasındaki farklılık giderek azalmaktadır. Özelleştirme sonucu büyük kamu kuruluşlarının özel kuruluş statüsüne dönüşmesi, kamu teşebbüslerinin giderek azalması, kamu ve özel kuruluşlar arasındaki kaynak yapısı farklılığının giderek ortadan kalkmasına neden olmaktadır.

BBK'nın yabancı kaynaklarının vade yapısındaki gelişmeler Tablo 4-A'da gösterilmiştir. 1997-2007 gibi daha geniş bir zaman aralığında BBK'nın toplam yabancı kaynakları içinde kısa süreli olanların payı yüzde 74,5'den yüzde 70,6'ya gerilerken, uzun süreli olanların payı 4 puan dolayında artarak yüzde 25,5'den yüzde 29,4'e yükselmiştir.

1997-2007 döneminde BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda toplam yabancı kaynaklar içinde kısa süreli olanların payı, 1997 yılında yüzde 76,3 iken, 2007 yılında yüzde 70,7'ye gerilemiştir. 1997-2007 döneminde özel kuruluşlarda kısa süreli borçların toplam borçlar içindeki payı en yüksek 2000 yılı ve en düşük 2002 olmak üzere yüzde 78,6 ile yüzde 66,2 arasında değişmiştir. Özel

kuruluşlarda uzun süreli yabancı kaynakların toplam yabancı kaynaklar içindeki payı 1997 yılında yüzde 23,7 düzeyinde iken, 2007 yılında yüzde 29,3'e yükselmiştir.

1997-2007 döneminde BBK kapsamındaki kamu teşebbüslerinin yabancı kaynaklarının vade yapısı belirgin bir değişme göstermiştir. 1997 yılında kısa ve uzun süreli yabancı kaynakların toplam yabancı kaynaklar içindeki payı, yüzde 71,6 ve yüzde 28,4 iken, bu paylar 2007 yılında da sırasıyla yüzde 69,9 ve yüzde 30,1 olmuş, değişim 2 puan dolayında kalmıştır.

İnceleme döneminde kamu teşebbüslerinde toplam yabancı kaynaklar içinde kısa süreli olanların payının en düşük düzeye indiği, dolayısıyla uzun süreli borçların payının en yüksek düzeye ulaştığı yıl 2003 yılıdır. Kamu teşebbüslerinin 2000 yılında kısa süreli borçların payı yüzde 75,7 olarak inceleme dönemindeki en yüksek düzeyine ulaştıktan sonra, izleyen yıllarda azalarak, 2003 yılında yüzde 53,9 düzeyine değin gerilemişse de 2007 yılında yüzde 69,9 olmuştur. BBK kapsamındaki gerek özel, gerek kamu kuruluşlarının borçlarının vade yapısında 1997 ve 2007 yılları itibariyle belirgin bir değişiklik olmamakla beraber, dönem içinde yüksek boyutlu dalgalanmalar gözlenmiştir.

500 Büyük Kuruluşun Borçlanma Oranları

BBK genelinde borçlanma oranı 2007 yılında bir önceki yıla göre yüzde 88,5'den yüzde 82,6'ya gerilerken, değişme yönü kamu ve özel kuruluşlarda aynı yönde olmuştur. Borçlanma oranı kamu teşebbüslerinde belirgin biçimde yüzde 55,3'den yüzde 50,6'ya gerilerken, özel kuruluşlarda yüzde 97,2'den yüzde 91,9'a gerilemiştir.

TABLO 5 500 Büyük Kuruluşun Borçlanma Oranı 1997-2007 (%)											
Borçlanma Oranı	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*	2005	2006	2007
Yab.Kay./Özkay.	157,2	148,9	167,5	167,6	252,0	162,2	97,7	83,5	89,1	88,5	82,6
-Kamu	159,0	135,7	144,5	151,7	321,1	136,5	75,9	62,4	68,3	55,3	50,6
-Özel	156,0	157,9	181,6	177,2	219,5	172,6	105,8	90,6	94,5	97,2	91,9

Not: (i) Yabancı Kaynak/Özkaynak oranı bilanço karı özsermayeye eklenerek hesaplanmıştır.

(ii) Özkaynak net dönem karını içermektedir.

(*) Enflasyona göre düzeltilmiş.

BBK'nın borçlanma oranında (yabancı kaynaklar/özsermaye) 1997-2007 dönemindeki gelişmeler yıllar itibariyle Tablo 5'te verilmiştir. Anılan tablonun ortaya koyduğu gibi, 1997-2007 döneminde borçlanma oranı, BBK genelinde yüzde 157,2'den yüzde 82,6'ya, kamu kuruluşlarında yüzde 159'dan yüzde 50,6'ya, özel kuruluşlarda yüzde 156'dan yüzde 91,9'a gerilemiştir.

Özellikle 2003 ve 2004 yıllarında borçlanma oranında dramatik düşüş BBK'nın finans yapısının gerek kamu, gerek özel kuruluşlarda reel iyileşmeden öte, enflasyon düzeltmesinin etkisi-

ni yansıtmaktadır. Nitekim, enflasyon düzeltmesinin yapılmadığı yıllarda borçlanma oranında düşüş, sınırlı ölçülerde kalmıştır.

500 Büyük Kuruluşun Başlıca Finansal Oranları

BBK'nın 2007 yıl sonu itibariyle başlıca finansal oranları, önceki yıllarda karşılaştırmalı olarak aşağıda verilmiştir.

Cari Oran (Dönen Varlıklar/Kısa Süreli Borçlar)

BBK'nın 2007 sonu itibariyle Cari Oran, Dönen Varlıklar/Kısa Süreli Yabancı Kaynaklar oranı bir önceki yıla göre artarak yüzde 162,8'den yüzde 163,4'e yükselmiştir. Dönen varlıkların kısa süreli borçlardan daha hızlı artması, cari oranda hafifçe de olsa yükselişe yol açmıştır.

Gerçekten 2007 yılında BBK genelinde dönen varlıklar (döner sermaye-brüt işletme sermayesi) cari fiyatlarla yüzde 11,9 oranında artarken, kısa süreli borçlarda artışın yüzde 9,4 düzeyinde kalması, cari oranda yükselişe neden olmuştur. BBK'nın net işletme ya da net çalışma sermayesi de artmıştır. BBK'nın net işletme (çalışma) sermayesi, başka bir deyişle dönen varlıklar eksi kısa süreli borçların tutarı, 2007 yılı sonu itibariyle 42,47 milyon YTL'dir. Bu tutar, bir önceki yıla göre cari fiyatlarla yüzde 12,8 oranında artış göstermektedir. Bir önceki yıl ise artış oranı yüzde 28,3 düzeyinde idi.

2007 yılında BBK kapsamında kamu kuruluşlarında cari oran bir önceki yıla göre yüzde 196,2'den yüzde 195,2'ye gerilerken, özel kuruluşlarda da yüzde 157,9'dan yüzde 158,2'ye yükselmiştir. BBK genelinde net işletme sermayesinin fiyat artış hızının üstünde artması, cari orandaki hafifçe yükseliş, likidite durumunun bir önceki yıla göre iyileştiğini göstermektedir.

BBK'nın cari oranında gelişmelere 1997-2007 dönemi gibi daha geniş bir zaman boyutu içinde bakıldığında, BBK genelinde 1997 yılında yüzde 121,7 olan cari oranın 2007 yılında yüzde 163,4'e yükseldiği görülmektedir. Cari oran inceleme döneminde 2001 yılında yüzde 106,5 olarak dönemin en düşük düzeyine inmiş iken, en yüksek düzeyine yüzde 163,4 olarak 2007 yılında ulaşmıştır.

1997-2007 döneminde BBK genelinde cari oranda yükseliş hem kamu hem de özel kuruluşlardan kaynaklanmıştır. Kamu teşebbüslerinde 1997 yılında yüzde 101,1 olan cari oran, 2007 yılında

yüzde 195,2 düzeyine yükselmiştir. Özel kuruluşlarda ise bu dönemde cari oran yüzde 133,5'den yüzde 158,2'ye yükselmiştir. Özel firmalarda inceleme döneminde cari oran 1997 yılında 133,5 düzeyinde iken izleyen yıllarda, düşme eğilimi göstererek, 2001 yılında yüzde 119,4 olarak dönemin en düşük düzeyine indikten sonra, 2007 yılında yüzde 158,2 olarak dönemin en yüksek düzeyine çıkmıştır.

Cari orandaki gelişmeler, 1997-2007 döneminde BBK genelinde likidite durumunda iyileşme olduğunu ortaya koymaktadır.

Yabancı Kaynak/Özkaynak Oranı

BBK genelinde Yabancı Kaynak/Özkaynak (Borç/Özsermaye) oranı 2007 yılında bir önceki yıla göre yüzde 88,5'den yüzde 82,6'ya gerilemiştir.

2007 yılında BBK kapsamındaki kamu teşebbüslerinde Yabancı Kaynak/Özkaynak oranı, bir önceki yıla göre, dönem karı özkaynağa eklenmiş olarak yüzde 55,3'den yüzde 50,6'ya gerilerken, özel kuruluşlarda da yüzde 97,2'den yüzde 91,9'a gerilemiştir. BBK'nın Yabancı Kaynak/Özkaynak oranı 1997-2007 dönemi gibi daha geniş bir zaman aralığında incelendiğinde, 1997 yılında, yüzde 157,2 düzeyinde olan oranın 2007 yılında yüzde 82,6'ya gerilediği görülmektedir. İnceleme döneminde BBK genelinde Yabancı Kaynak/Özkaynak oranının en düşük olduğu yıl yüzde 82,6 olarak 2007, en yüksek yıl ise yüzde 252 ile 2001'dir. 1997-2007 döneminde, Yabancı Kaynak/Özkaynak oranı gerek kamu gerek özel kuruluşlarda düşmüştür. Gerçekten söz konusu yıllar arasında kamu teşebbüslerinde Yabancı Kaynak/Özkaynak oranı yüzde 158,7'den yüzde 50,6'ya BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda da yüzde 156,3'den yüzde 91,9'a gerilemiştir. Bu gerileyişte, özkaynakların 2003 yılında enflasyon düzeltmesine tabi tutulması etkili olmuş, oranda en dramatik düşüş yüzde 162,2'den yüzde 97,7'ye gerileyiş olarak 2003'te gerçekleşmiştir.

Yabancı Kaynak (Borç)/Net Varlık (Aktif) Oranı

Kuruluşlarda finansal yapının diğer bir göstergesi Yabancı Kaynak/Net Varlık (Aktif) toplamı oranıdır. Bu oran firmaların varlıklarını ne ölçüde işletme dışı kaynaklarla (borçlarla) fonladıklarını gösterir. 2007 yılında BBK genelinde Yabancı Kaynak/Net Varlık (Aktif) toplamı oranı yüzde 45,2'dir. Bu oran BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda yüzde 47,9 iken kamu teşebbüslerinde de yüzde 33,6 olarak daha düşüktür. 2007 yılında Yabancı Kaynaklar (Borç)/Net Varlıklar Toplamı oranı, bir önceki yıla göre kamu teşebbüslerinde yüzde 35,6'dan yüzde 33,6'ya gerilerken; özel firmalarda yüzde 49,3'den yüzde 47,9'a gerilemiştir.

BBK'da Yabancı Kaynaklar/Net Varlık Toplamı oranı 1997-2007 dönemi itibariyle incelendiğinde, 1997 yılında yüzde 61,1 olan oranın 2007 yılında yüzde 45,2'ye gerilediği görülmektedir. Anılan oran, 2001 yılında dönemin en yüksek düzeyi olan yüzde 71,6'ya çıkmış, 2004 yılında yüzde 45,5'e geriledikten sonra,

2007 yılında da yüzde 45,2 olarak dönemin en düşük düzeyine inmiştir.

Yabancı Kaynak/Net Varlık oranında, inceleme döneminde düşüşte parasal olmayan varlıkların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması, yabancı para ile olan borçların cari kurlarla değerlendirilmesi temel etken olmuştur. BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda Yabancı Kaynak/Net Varlık Toplamı oranı, 1997 yılında yüzde 61,0 düzeyinde iken, 2001 yılında yüzde 68,7 olarak dönemin en yüksek düzeyine çıkmış, 2004 yılında yüzde 47,5'e gerileyerek dönemin en düşük düzeyine inmiştir.

BBK kapsamındaki kamu teşebbüslerinde 1997 yılında yüzde 61,4 düzeyinde olan Yabancı Kaynak/Net Varlık Toplamı oranı 2001 yılında, yüzde 76,3'e kadar yükseldikten sonra 2007 yılında dönemin en düşük düzeyi olan yüzde 33,6'ya gerilemiştir.

**2007 yılında dönen varlıkların,
kısa süreli borçlardan
hızlı artması cari oranı
yükseltmiştir.**

Kısa Süreli Yabancı Kaynak/ Net Varlık Toplamı Oranı

BBK genelinde 2007 sonu itibariyle Kısa Süreli Yabancı Kaynak/Varlık Toplamı oranı yüzde 31,9'dur. Bu oran, bir önceki yıl düzeyi olan yüzde 32,4'e yakındır. 2007 yılında Kısa Süreli Yabancı Kaynak/Varlık Toplamı oranı, bir önceki yıla göre özel kuruluşlarda yüzde 34,2'den yüzde 33,9'a, kamu teşebbüslerinde de yüzde 24,1'den yüzde 23,5'e gerilemiştir.

BBK'da kısa süreli borçların varlık finansmanındaki payı 1997-2007 gibi daha geniş bir zaman aralığı içinde incelendiğinde, 1997 yılında yüzde 45,5 olan oranın 2007 yılında yüzde 31,9'a gerilediği görülmektedir. İnceleme döneminde söz konusu oran, BBK genelinde 2001 yılında dönemin en yüksek düzeyi olan yüzde 49,9'a yükselmiş ise de, 2004 yılında dönemin en düşük düzeyi olan yüzde 31,3'e inmiştir.

Varlık yapısı çok belirgin bir değişme göstermediği halde finansmanda kısa süreli borçların payının belirgin biçimde azalması, inceleme döneminde BBK genelinde mali yapının özellikle 2003 ve 2004 yıllarında enflasyon düzeltmesi etkisiyle iyileştiğinin diğer bir göstergesini oluşturmaktadır.

1997-2007 döneminde BBK'nın kapsamındaki özel kuruluşların varlık finansmanında kısa süreli borçların payı yüzde 46,5'den yüzde 33,9'a gerilerken, kamu teşebbüslerinde yüzde 43,9'dan yüzde 23,5'e gerilediği görülmektedir. BBK'nın varlıklarını göreceli olarak düşük oranda kısa süreli kaynaklarla fonlaması, inceleme döneminde likidite durumunun belirgin biçimde iyileşmesine de katkıda bulunmuştur.

Uzun Süreli Yabancı Kaynak/ Varlık (Aktif) Toplamı Oranı

BBK 2007 yılında varlıklarının yüzde 13,3'ünü uzun süreli yabancı kaynaklarla finanse etmiştir. Bir önceki yılda da bu oran yüzde 14,5 düzeyinde idi. 2007 yılında kamu teşebbüsleri varlıklarının yüzde 10,1'ini uzun süreli borçlarla finanse ederken, bu oran özel kuruluşlarda da yüzde 14,0 düzeyinde bulunmaktadı. Buna göre kamu teşebbüslerinin finansmanında uzun süreli borçların payı, 2006 yılına göre yüzde 11,5'den yüzde 10,1'e; özel kuruluşlarda da yüzde 15,1'den yüzde 14,0'a gerilemiştir. BBK kapsamındaki kamu teşebbüsleri inceleme dönemi genelinde finansmanda özel kuruluşlara kıyasla, 1999 ve 2006 yılları dışında görece olarak daha yüksek oranda uzun süreli yabancı kaynak kullanmışlardır. Ancak bu iki grup kuruluş arasında uzun süreli kaynak kullanma açısından farklılık son yıllarda giderek azalmaktadır. BBK genelinde uzun süreli yabancı kaynak kullanımının finansmanındaki payı 1997-2007 döneminde incelendiğinde,

1997 yılında yüzde 15,6 olan payın, 2007 yılında da yüzde 13,3 olarak belirgin bir değişim göstermediği görülmektedir. İnceleme döneminde uzun süreli borçların özel kesim finansmanında ulaştığı en yüksek düzey yüzde 21,4 olarak 2002 yılı, en düşük olduğu yıl ise yüzde 13,5 olarak 2004 yılıdır. Kamu teşebbüslerinin finansmanında uzun süreli borçların payı, 1997-2007 döneminde en yüksek 2001, en düşük 2007 yılı olmak üzere, yüzde 26,1 ile yüzde 10,1 arasında dalgalanmıştır.

2007'de duran varlık/özkaynak oranının düşüşü, özkaynakların, duran varlıklardan hızlı arttığını göstermektedir.

Özkaynak/Net Varlık (Aktif) Toplamı Oranı

Özkaynak/Varlık Toplamı oranı, bir önceki yıla göre BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda yüzde 50,7'den yüzde 52,1'e; kamu teşebbüslerinde yüzde 64,4'den, yüzde 66,4'e yükselmiştir.

Özkaynak/Net Varlık Toplamı oranı BBK genelinde ise bir önceki yıla göre yüzde 53,1'den yüzde 54,8'e yükselmiştir.

Özkaynağın (dönem karı dahil) varlık finansmanındaki payı 1997-2007 dönemi gibi daha geniş bir zaman boyutunda incelendiğinde, Özkaynak/Net Varlık (Aktif) Toplamı oranının yüzde 38,9'dan yüzde 54,8'e yükseldiği görülmektedir. Enflasyon düzeltmesi, özkaynakların varlık finansmanındaki oranın yükselmesinde önemli bir etmen olmuştur.

BBK'nın mali yapısında 1990'lı yılların başlarında gözlenen bozulma, 2002 yılında iyileşme yönünde gelişme göstermiştir. Özkaynağın (dönemin karı dahil) varlık finansmanındaki payı en yüksek düzeyine yüzde 54,8 olarak 2007 yılında ulaşmıştır. 1997-2007 yılları itibariyle özkaynağın varlık finansmanındaki payı özel kuruluşlarda yüzde 39,0'dan yüzde 52,1'e kamu teşebbüslerinde de yüzde 38,6'dan dramatik biçimde yüzde 66,4'e yükselmiştir. Ancak kamu teşebbüslerinde özkaynağın büyük ölçüde enflasyon düzeltmesinden kaynaklanması, bu kuruluşlarda özkaynak artışını abartmaktadır.

Duran Varlıklar (Sabit Değerler) Net/ Özkaynak Oranı

2007 sonu itibariyle BBK genelinde Duran Varlıklar, Net/Özkaynak oranı yüzde 87,3'tür. Bu oran özel kuruluşlarda yüzde 89,2 iken kamu teşebbüslerinde de yüzde 81,0'dır. Bu oranın yüzde 100'den düşük oluşu, finansman açısından sağlıklı bir gösterge oluşturur. BBK genelinde bu oran 2001 krizinden sonra giderek iyileşmekte, teorik açıdan yeterli düzeye ulaşmaktadır. Nitekim Duran Varlıklar, Net/Özkaynak oranı, BBK genelinde bir önceki yıla göre yüzde 88,9'dan yüzde 87,3'e gerilemiştir. Oran özel kuruluşlarda yüzde 90,7'den yüzde 89,2'ye, kamu kuruluşlarında da yüzde 91,9'dan yüzde 81,8'e gerilemiştir.

Orandaki düşüş özkaynakların duran varlıklardan daha hızlı arttığını göstermektedir. Özel kuruluşlarda oranda hafifcede olsa düşüş, sabit sermaye yatırımlarındaki artış hızının, özkaynak artış hızından daha düşük olduğunu göstermektedir. BBK kapsamında özel kuruluşlar da duran varlıklarda artışın cari fiyatlarla dahi yüzde 15,1 düzeyinde kalması, sabit sermaye yatırımlarının sınırlı ölçüler içinde kaldığını göstermektedir.

2007 yılında BBK'nın, likidite durumu ve finansal yapısı bir önceki yıla göre belirgin bir değişim göstermemiştir. İyileşmeler sınırlı ölçüler içinde kalmıştır.

Kamu teşebbüslerinin BBK genelinde payı giderek azaldığından, bu teşebbüslerin finansal yapısındaki iyileşme BBK genelini etkilememiştir. 1997-2007 dönemindeki gelişmelere bakıldığında hem kamu teşebbüslerinin, hem özel kuruluşların mali yapıları ve likidite oranlarının iyileştiği görülmektedir. Bu iyileşmede 2003 yılında kapsamlı bir enflasyon düzeltmesi yapılması da etkili

TABLO 6 500 Büyük Kuruluşta Başlıca Finansal Oranlar (1997-2007) (%)

Oranlar	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*	2005	2006	2007
Cari Oran	121,7	121,3	118,8	117,9	106,5	130,4	147,1	158,4	155,6	162,8	163,4
-Kamu	101,1	114,0	110,6	107,8	85,9	135,1	177,3	191,4	175,5	196,2	195,2
-Özel	133,5	125,3	122,9	122,9	119,4	128,9	140,7	152,2	152,3	157,9	158,2
Yabancı Kaynak/Özkaynak	157,2	148,9	167,5	167,6	252,0	162,2	97,7	83,5	89,1	88,5	82,6
-Kamu	158,7	135,7	144,5	151,7	321,1	136,5	75,9	62,4	68,3	55,3	50,6
-Özel	156,3	157,9	181,6	177,2	219,5	172,6	105,8	90,6	94,5	97,2	91,9
Yabancı Kaynak/Net Varlık Top.	61,1	59,8	62,6	62,6	71,6	61,8	49,4	45,5	47,1	46,9	45,2
-Kamu	61,4	57,6	59,1	60,3	76,3	57,7	43,1	38,4	40,6	35,6	33,6
-Özel	61,0	61,2	64,5	63,9	68,7	63,3	51,4	47,5	48,6	49,3	47,9
Kısa Süreli Yabancı Kaynak/Net Varlık Top.	45,5	44,6	46,9	48,6	49,9	40,2	32,3	31,3	32,9	32,4	31,9
-Kamu	43,9	41,3	44,2	45,6	50,2	35,4	23,2	22,1	25,6	24,1	23,5
-Özel	46,5	46,6	48,4	50,2	49,7	41,9	35,3	34,0	34,5	34,2	33,9
Uzun Süreli Yabancı Kaynak/Net Varlık Top.	15,6	15,2	15,7	14,0	21,7	21,6	17,1	14,2	14,2	14,5	13,3
-Kamu	17,5	16,3	14,9	14,7	26,1	22,3	19,9	16,3	15,0	11,5	10,1
-Özel	14,5	14,6	16,1	13,7	19,0	21,4	16,1	13,5	14,1	15,1	14,0
Özkaynak/Net Varlık Top.	38,9	40,2	37,4	37,4	28,4	38,2	50,6	54,5	52,9	53,1	54,8
-Kamu	38,6	42,4	40,9	39,7	23,7	42,3	56,9	61,6	59,4	64,4	66,4
-Özel	39,0	38,8	35,5	36,1	31,3	36,7	48,6	52,5	51,4	50,7	52,1
Duran Varlıklar/Özkaynaklar	114,7	114,3	118,4	114,3	165,0	124,7	103,6	92,5	92,3	88,9	87,3
-Kamu	143,4	124,6	125,1	127,9	239,6	123,5	103,4	93,9	92,7	81,9	81,8
-Özel	97,2	107,3	114,4	106,0	129,8	125,2	103,7	92,0	92,2	90,7	89,2

- Not: (1) Oranlar, yıl sonları rakamlarına göre hesaplanmıştır.
 (2) Özkaynağa dönem net karı dahildir.
 (3) Dönem zararları özkaynak tutarından indirilmiştir.
 (4) Duran varlıklar, net/özkaynak oranı hesaplanırken, özkaynak tutarına dönem net karı dahil edilmiştir.
 (5) Kısa süreli yabancı kaynak tutarına, dönem karı üzerinden ödenecek vergiler de dahildir.
 (*) Enflasyona göre düzeltilmiş.

olmuştur. BBK'ya ilişkin başlıca finansal oranların 1997-2007 döneminde gösterdiği gelişmeler ayrıntılı biçimde Tablo: 6'da verilmiştir.

500 Büyük Kuruluşta Devir Hızları

Açıklanan verilerden yararlanarak BBK'da (i) Varlık (Aktif) Devir Hızı, (ii) Özkaynak Devir Hızı, (iii) İşletme Sermayesi (Döner Sermaye-Dönen Varlık) Devir hızı hesaplanmıştır.

Varlık (Aktif) Devir Hızı (Satışlar/Net Varlık Tutarı)

2007 yılında BBK genelinde varlık (aktif) devir hızı (Satışlar, Net/Net Varlık Tutarı) yaklaşık 1,21'dir. Varlık devir hızı BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda 1,40 olurken, kamu teşebbüslerinde 0,39 düzeyinde kalmıştır.

2007 yılında BBK genelinde varlık devir hızı, bir önceki yıla göre yavaşlamış, 1,25'den 1,21'e gerilemiştir. Varlık devir hızı, bu kap-

samdaki özel kuruluşlarda 1,42'den 1,40'a kamu teşebbüslerinde de 0,44'den 0,39'a gerilemiştir. Varlık devir hızındaki düşüş, 2007 yılında satışların varlıklardan daha yavaş arttığını göstermektedir. Gerçekten 2007 yılında BBK genelinde, net satışlar cari fiyatlarla yüzde 9,8 oranında artarken, varlıklarda artış daha hızlı yüzde 13,5 oranında olmuştur.

Özel firmalarla kamu teşebbüslerinin varlık yapılarının farklı oluşu, varlık (aktif) devir hızını da etkilemektedir. Varlıklar içinde duran varlıkların daha büyük pay taşıdığı firma ve endüstri kollarında varlık devir hızının görece olarak daha yavaş olduğu görülmektedir. Enflasyon düzeltilmesi yapıp yapılmaması da devir hızlarını etkilemektedir. Satışlar, fiyat artışlarını da yansıttığı halde, parasal olmayan varlıklarda enflasyon düzeltilmesi yapılmaması oranın paydasının düşük, oranın ise yüksek hesaplanmasına yol açmaktadır.

BBK genelinde varlık devir hızında gelişmelere 1997-2007 gibi daha geniş bir zaman aralığında bakıldığında 1997 yılında 1,41 olan varlık devir hızının 2007 yılında 1,21'e gerilediği görülmektedir. Varlık devir hızı 1997 yılında inceleme döneminin en yük-

sek düzeyi olan 1,41'e ulaşmış, ancak izleyen yıllarda gerileyerek 1999 yılında 0,96'ya kadar düştükten sonra 2007 yılında da 1,21 olmuştur.

Varlık devir hızı 1997-2007 döneminde BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda 1,53'den 1,40'a düşmüştür. Özel kuruluşlarda varlık devir hızı 1997 yılında dönemin en yüksek düzeyi olan 1,53'e ulaşmışsa da, bu düzeyini sürdürümemeyerek gerilemiş, 1999 yılında dönemin en düşük düzeyi olan 1.08'e kadar geriledikten sonra 2007 yılında 1,40 olmuştur. Bu kapsamda kamu teşebbüslerinde 1997 yılında 1,21 olan varlık devir hızı 2007 yılında 0,39'a kadar düşmüştür. Kamu teşebbüslerinde varlık devir hızı 1997 yılında 1,21 olarak dönemin en yüksek düzeyine ulaşmışsa da, 2005 ve 2007 yıllarında 0,39 olarak dönemin en düşük düzeyine inmiştir. BBK genelinde, satış rakamları fiyat artışlarını içermesine karşın, varlık devir hızının yavaşlaması, 1997-2007 döneminde, en azından kaynak kullanımında bir iyileşme olmadığını göstermektedir. Gerçi 2003 yılında enflasyon düzeltilmesi bir ölçüde oranı düşürücü etki yapmışsa da, finansal verimlilikte düşüşü, salt enflasyondüzeltilmesine bağlamamak gerekir. Varlık devir hızının artması beklenirken; yavaşlama, BBK genelinde varlık yönetiminde etkinliğin azaldığını ortaya koymaktadır. Kuruluşlarda varlık devir hızının yavaş oluşu, özkaynak karlılığını da olumsuz yönde etkileyen etmenlerden birini oluşturmaktadır.

Özkaynak Devir Hızı (Satışlar/Özkaynaklar)

Satışlar/Özkaynak (Dönem net karı dahil) şeklinde hesaplanan özkaynak devir hızı, BBK genelinde bir önceki yıla göre 2,35'den 2,21'e gerilemiştir. 2007 yılında BBK genelinde satış hasılatının özkaynaklardan daha yavaş artması, özkaynak devir hızının azalmasına neden olmuştur. Gerçekten anılan yıl BBK genelinde özkaynaklar cari fiyatlarla yüzde 17,2 oranında artarken satış hasılatındaki artış 9,8 oranında olmuştur. 2007 yılında özkaynak devir hızı özel kuruluşlarda bir önceki yıl düzeyi olan 2,79'den 2,68'e, kamu teşebbüslerinde de 0,68'den hafifçe 0,58'e gerilemiştir.

BBK genelinde özkaynak büyük ölçüde enflasyon düzeltilmesinden kaynaklandığından, özkaynakları enflasyon değerlendirme farkından oluşan işletmelerde özkaynak devir hızının daha düşük oluşu doğaldır. Nitekim özel sektörde de, sanayi kolları itibarıyla özsermaye devir hızları çok farklıdır.

**2007 yılında
özel kuruluşlarda varlık
devir hızı 1,42'den
1,40'a gerilemiştir.**

BBK genelinde özkaynak devir hızındaki gelişmelere 1997-2007 dönemi gibi daha geniş bir zaman aralığı içinde bakıldığında, 1997 yılında 3,63 olan özkaynak devir hızının, 2007 yılında 2,21'e gerilediği görülmektedir. 1997-2007 döneminde BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda özkaynak devir hızının 3,93'den 2,68'e gerilediği görülmektedir. Özel kuruluşlarda inceleme döneminde özkaynak devir hızının en yüksek düzeyine 3,95 olarak 2001 yılında ulaşmıştır. 1997-2007 yılları arasında BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda özkaynak devir hızının en düşük olduğu yıl, 2,47 olarak 2004 yılıdır.

BBK kapsamındaki kamu teşebbüslerinde de inceleme döneminde özkaynak devir hızı 3,13'den 0,58'e gerilemiştir. Kamu teşebbüslerinde özkaynak devir hızı, 1997 yılında dönemin en yüksek düzeyi olan 3,13'e ulaşmıştır. Ancak bu yükseliş kamu teşebbüslerinde de öz sermaye yetersizliğinden kaynaklanmıştır. Nitekim kamu teşebbüslerinin özkaynaklarının arttığı 1998-2004 yılları arasında bu düzeyini koruyamamıştır.

TABLO 7 500 Büyük Kuruluşta Devir Hızları 1997-2007 (%)

Devir Hızları	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*	2005	2006	2007
Varlık Devir Hızları	1,41	1,24	0,96	1,10	1,01	1,12	1,10	1,16	1,17	1,25	1,21
-Kamu	1,21	1,00	0,74	0,76	0,64	0,77	0,69	0,67	0,39	0,44	0,39
-Özel	1,53	1,40	1,08	1,28	1,24	1,24	1,24	1,30	1,35	1,42	1,40
Özkaynak Devir Hızları	3,63	3,10	2,58	2,93	3,55	2,93	2,18	2,12	2,21	2,35	2,21
-Kamu	3,13	2,35	1,80	1,91	2,70	1,82	1,22	1,10	0,65	0,68	0,58
-Özel	3,93	3,60	3,05	3,55	3,95	3,38	2,54	2,47	2,62	2,79	2,68
İşletme Sermayesi (Dönen Sermaye)											
Devir Hızı	2,55	2,30	1,73	1,91	1,90	2,13	2,32	2,33	2,29	2,36	2,32
-Kamu	2,72	2,11	1,51	1,54	1,49	1,61	1,68	1,60	0,86	0,93	0,84
-Özel	2,47	2,39	1,83	2,08	2,08	2,29	2,49	2,51	2,56	2,62	2,61

Not: Özkaynak devir hızı hesaplanırken dönem net karı, özkaynağa dahil edilmiştir.

TABLO 8

500 Büyük Kuruluşta Karlılık Oranları 1997-2007 (%)

Karlılık Oranları	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003*	2004*	2005	2006	2007
Özkaynak Karlılığı	24,3	14,7	9,6	10,0	(1,7)	16,6	12,2	14,2	10,3	13,8	15,9
-Kamu	7,2	6,5	6,1	(0,7)	(16,5)	15,1	7,7	11,6	2,8	3,2	4,0
-Özel	34,5	20,2	11,7	16,5	5,3	17,3	13,9	15,1	12,2	16,6	19,4
Satış Karlılığı	6,7	4,8	3,7	3,4	(0,4)	5,7	5,6	6,7	4,6	5,9	7,2
-Kamu	2,3	2,8	3,4	(0,4)	(6,1)	8,3	6,3	10,6	4,3	4,7	6,9
-Özel	8,8	5,6	3,8	4,6	1,3	5,1	5,5	6,1	4,7	5,9	7,2
Varlık (Aktif) Karlılığı	9,4	5,9	3,6	3,7	(0,5)	6,4	6,2	7,8	5,4	7,3	8,7
-Kamu	2,8	2,8	2,5	(0,3)	(3,9)	6,4	4,4	7,1	1,7	2,1	2,7
-Özel	13,5	7,8	4,1	5,9	1,7	6,3	6,8	7,9	6,3	8,4	10,1
Ekonomik Karlılık	20,8	17,2	14,1	15,3	7,5	13,9	15,7	16,1	14,4	15,6	15,7
-Kamu	13,0	11,1	11,8	12,9	2,4	13,7	15,4	13,6	11,9	9,1	8,8
-Özel	25,4	21,0	14,4	16,5	10,7	13,9	15,8	16,8	15,0	16,9	17,3

Not: Oranlar hesaplanırken yıl sonları rakamları esas alınmış ve dönem zararları bilanço karları toplamından indirilmiştir.

(ii) Özkaynak tutarı, dönem net karını içermektedir.

Özkaynak devir hızı, enflasyon düzeltmesinin yapıldığı, finansmanda özkaynak payının arttığı yıllarda yavaşlamakta, buna karşın ekonomik genişleme dönemlerinde, enflasyon düzeltmesi yapılmayan yıllarda yüksek hesaplanmaktadır. İnceleme döneminde kamu teşebbüslerinde özkaynak devir hızı da, varlık devir hızında olduğu gibi, özel kuruluşlara kıyasla belirgin bir şekilde düşmüştür. Kamu teşebbüslerinin varlık yapılarının yanı sıra, özkaynak artışı büyük ölçüde enflasyon düzeltmesinden oluşması da özkaynak devir hızının görece olarak düşük düzeyde kalmasına yol açmaktadır.

Ayrıca iki büyük kamu kuruluşundan ERDEMİR'in 2002, TÜPRAŞ'ın da 2005 yılında özel kuruluşlara dahil edilmesi, kamu teşebbüslerinin finansal göstergelerinde dramatik değişikliğe yol açmıştır.

İşletme Sermayesi (Döner Sermaye) Devir Hızı, (Satışlar/İşletme Sermayesi)

Satışlar/Döner Varlıklar şeklinde hesaplanan işletme sermayesi (döner sermaye) devir hızı, 2007 yılında BBK genelinde 2,32 olarak, bir önceki yıl düzeyi 2,36'ya göre yavaşlamıştır. 2007 yılında BBK genelinde satışlar cari fiyatlarla yüzde 9,8 oranında artarken, döner varlıkların (döner sermayenin) yüzde 12,1 oranında artması işletme sermayesi devir hızının yavaşlamasına neden olmuştur.

Endüstri kollarının özelliklerine ve kullanılan teknolojiye, varlık yapısına göre, alt sektörler itibarıyla işletme sermayesi devir hızı çok farklıdır. 2007 yılında işletme sermayesi devir hızı bir önceki yıla göre, özel kuruluşlarda 2,62 ve 2,61 olarak hemen hemen değişmezken; kamu teşebbüslerinde 0,93'den 0,84'e gerilemiştir. BBK genelinde 1997-2007 döneminde ise işletme sermayesi devir hızı 2,55'den 2,32'ye gerilemiştir.

BBK, 1997 yılında ortalama 143 günlük işletme sermayesi ile çalışırken, bu süre 2007 yılında da 157 güne yükselmiştir. BBK genelinde işletme sermayesi devir hızı, inceleme döneminde 1999 yılında 1,73 olarak en düşük düzeyine inerken, en yüksek düzeyine 2,55 olarak 1997 yılında ulaşmıştır.

1997-2007 döneminde işletme sermayesi devir hızı kamu teşebbüslerinde 2,72'den 0,84'e gerilerken, özel kuruluşlarda 2,47'den 2,61'e yükselmiştir. BBK'da 1997-2007 döneminde devir hızlarında gelişmeler, kamu ve özel kuruluşlar itibarıyla ayrıntılı olarak Tablo 7'de özetlenmiştir.

BBK genelinde 1997-2007 döneminde özellikle varlık, işletme sermayesi devir hızlarının yavaşlaması, kaynak kullanımında etkinliğin, finansal verimliliğin en azından artmadığının göstergesi olmaktadır. Bu gözlem, kamu teşebbüsleri için olduğu kadar, özel firmalar için de geçerlidir.

Finansal verimliliğin artmaması hatta azalması, BBK'nın karlılık performansını da olumsuz yönde etkilemektedir.

BBK'da Kar ve Karlılık

2007 yılında BBK kapsamındaki kuruluşların 450'si kar, 50'si ise zarar açıklamıştır. Böylece bir önceki yıla göre karlı kuruluşların oranı yüzde 84,0'dan yüzde 90,0'a yükselirken, zararlı kuruluşların oranı yüzde 16,0'dan yüzde 10,0'a gerilemiştir. İnceleme kapsamındaki 485 özel kuruluştan 436'sı kar, 49'u zarar açıklarken, 15 kamu teşebbüsünün 14'ü kar 1'i ise zarar bildirmiştir. Karlı özel kuruluşların oranı 2006'ya göre 84,2'den yüzde 90,0'a yükselmiştir.

2007 yılında BBK kapsamında, 450 kamu ve özel kuruluş 19.173,6 milyon YTL vergi öncesi kar (VÖK) açıklarken, 50 kuruluş 909,2 milyon YTL dönem zararı bildirmiştir. Böylece BBK'nın

birleştirilmiş ya da toplu vergi öncesi karı 18.264,4 milyon YTL olmaktadır. Bu tutarda kar, 2006 yılına göre, cari fiyatlarla yüzde 35,1 oranında artış göstermektedir. Bir önceki yıl ise BBK'nın toplu karı yüzde 54,9 oranında artış göstermişti.

2007 yılında toplu karın yüzde 94,3'ü 436 özel kuruluş tarafından yüzde 5,7'si de 14 kamu kuruluşu tarafından sağlanmıştır. Buna karşı 909,2 milyon YTL olarak açıklanan toplu zararda özel kuruluşların payı yüzde 98,5, kamu teşebbüsünün payı ise yüzde 1,5 düzeyindedir. 2007 yılında BBK kapsamındaki özel kuruluşların zararlar indirildikten sonra, dönem karı, cari fiyatlarla bir önceki yıla göre yüzde 34,0 oranında artarak 17.223 milyar YTL'ye yükselmiştir. Bir önceki yıl ise özel kuruluşların toplu karı; yüzde 56,1 oranında artmıştır. BBK kapsamındaki kamu teşebbüslerinin toplu net karı, bir önceki yıla göre yüzde 57,6 oranında artarak 1.041,3 milyon YTL'ye yükselmiştir. 2006 yılında ise kamu teşebbüslerinin toplu karı yüzde 35,5 oranında artmıştır.

Özkaynak Karlılığı (Kar/Özkaynak)

2007 yılında BBK genelinde özkaynak karlılığı Kar/Özkaynak oranı, yüzde 13,8'den yüzde 15,9'a yükselmiştir. Özkaynak karlılığı BBK kapsamındaki özel kuruluşlarla, kamu teşebbüsleri için ayrı ayrı hesaplandığında, net bilanço karı/özkaynak oranı, özel kuruluşlarda yüzde 16,6'dan yüzde 19,4'e, kamu teşebbüslerinde de yüzde 3,2'den yüzde 4,0'a yükselmiştir.

BBK genelinde özkaynak karlılığındaki gelişme 1997-2007 döneminde incelendiğinde, 1997 yılında yüzde 24,3 iken, 2007 yılında yüzde 15,9'a gerilemiştir. 1997-2007 döneminde BBK kapsamına giren özel kuruluşların özkaynak karlılığı, bilanço karı/özkaynak oranı olarak (zararlar indirildikten sonra) en yüksek yüzde 34,5, en düşük yüzde 5,3 arasında değişmiştir.

**2007 yılında
BBK kapsamındaki kuruluşların
450'si kar, 50'si de zarar
açıklamıştır.**

Özel kuruluşlar en yüksek özkaynak karlılık oranına 1997 yılında ulaşırken, en düşük karlılık oranı da 2001 yılında gerçekleşmiştir. BBK kapsamında kamu teşebbüslerinin 1997 yılında yüzde 7,2 olan özkaynak karlılığı, 2002 yılında dönemin en yüksek düzeyi olan yüzde 15,1'e ulaştıktan sonra, 2007 yılında yüzde 4,0

olmuştur. 2003 ve 2004 yıllarında özkaynak karlılığında düşüşte özkaynakların enflasyon düzeltmesi etkindir. Kamu teşebbüslerinde özkaynağın büyük bir bölümünün enflasyon düzeltmesinden kaynaklanması da özkaynak karlılığının düşük oluşmasında diğer bir nedendir.

Satış Karlılığı (Kar/Satışlar) Oranı

Net bilanço karının (bilanço karları toplamından zararlar indirildikten sonra) net satış hasılatına oranı şeklinde hesaplanan satış karlılığı 2007 yılında BBK genelinde yüzde 7,2 düzeyinde gerçekleşmiş bir önceki yıla göre yükselmiştir. 2006 yılında BBK'nın satış karlılığı yüzde 5,9 düzeyinde idi. 2007 yılında BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda satış karlılığı yüzde 5,9'den yüzde 7,2'ye, kamu teşebbüslerinde de yüzde 4,7'den yüzde 6,9'a yükselmiştir.

Bilanço Karı/Satış Hasılatı oranının 1997-2007 dönemindeki gelişmesi de şöyle olmuştur.

İnceleme döneminde satış karlılığının en yüksek olduğu yıl yüzde 7,2 olarak 2007 yılı, en düşük olduğu yıl ise eksi binde 4 olarak 2001 yılıdır. Satış karlılığı, BBK genelinde 1997 yılında yüzde 6,7 düzeyinde iken, izleyen yıllarda düşme eğilimi göstererek 2001 yılında eksi binde 4'e değin geriledikten sonra 2007, yılında yüzde 7,2 olarak dönemin en yüksek düzeyine ulaşmıştır.

Özel kuruluşların 1997-2007 döneminde satış karlılığı en yüksek 1997 yılı ve en düşük 2001 yılı olmak üzere yüzde 8,8 ile yüzde 1,3 arasında dalgalanmıştır.

Varlık (Aktif) Karlılığı, Net Bilanço Karı/Varlık Toplamı

Net bilanço karının (zararlar indirildikten sonraki karın) dönem sonu varlık toplamına oranı şeklinde hesaplanan varlık (aktif) karlılığı, 2007 yılında BBK genelinde yüzde 8,7 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bir önceki yıl söz konusu kuruluşlarda varlık karlılığı 7,3 düzeyinde idi.

2007 yılında BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda varlık karlılığı, bir önceki yıla göre yüzde 8,4'den yüzde 10,1'e, kamu teşebbüslerinde de yüzde 2,1'den yüzde 2,7'ye yükselmiştir.

Varlık karlılığı, varlık (aktif) devir hızı ile satış karlılığının ortak sonucudur. Bu nedenle varlık (aktif) devir hızı ile satış karlılığının arttığı dönemlerde varlık (aktif) karlılığın artması doğaldır.

BBK genelinde 1997-2007 döneminde varlık karlılığı yıllar itibarıyla artı yüzde 9,4 ile eksi binde 5 arasında değişmiştir. BBK genelinde varlık karlılığının en yüksek olduğu yıl yüzde 9,4 olarak 1997 yılı, en düşük düzeye indiği yıl ise eksi binde 5 olarak 2001 yılıdır. BBK genelinde varlık karlılığı da 1997 yılında en yüksek

düzeyinde iken, 2001 yılında eksi binde 5'e gerilemiş, 2007 yılında da yüzde 8,7 olmuştur.

1997-2007 döneminde BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda varlık karlılığı yüzde 13,5'den 2007 yılında yüzde 10,1 düzeyine inmiştir. Özel kuruluşlarda, varlık karlılığının en yüksek olduğu yıl da yüzde 13,5 olarak 1997 yılı, en düşük olduğu yıl yüzde 1,7 olarak 2001 yılıdır. BBK kapsamındaki kamu teşebbüslerinde varlık karlılığı, 1997 yılında yüzde 2,8 düzeyinde iken, 2001 yılında eksi 3,9'a düştükten sonra yükselerek 2004 yılında yüzde 7,1 olarak dönemin en yüksek düzeyine ulaşmış ise de bu düzeyi ni koruyamamış, 2007 yılında da yüzde 2,7 olmuştur.

**2007'de BBK'da
ücretle çalışanlar sayısı
bir önceki yıla göre %3,6
oranında artmıştır.**

Ekonomik Karlılık

(Net Katma Değer/Varlık (Aktif Toplamı))

Yaratılan net katma değerın kullanılan toplam kaynaklara veya varlık (aktif) toplamına oranı ekonomik karlılık olarak tanımlandığında, anılan oran 2007 yılında BBK genelinde yüzde 15,7, özel kuruluşlarda yüzde 17,9, kamu teşebbüslerinde de yüzde 8,8 olmuştur. 2007 yılında ekonomik karlılık BBK genelinde önceki yıla göre hemen hemen değişmemiştir. BBK genelinde ekonomik karlılık sırasıyla yüzde 15,6 ve 15,7, özel firmalarda yüzde 16,9'dan yüzde 17,3'e yükselmiş kamu teşebbüslerinde ise yüzde 9,1'den yüzde 8,8'e düşmüştür.

BBK genelinde 1997-2007 döneminde ekonomik karlılıkta gelişmeler incelendiğinde 1997 yılında yüzde 20,8 olan ekonomik karlılığın 2007 yılında yüzde 15,7'ye gerilediği görülmektedir. İnceleme döneminde BBK genelinde ekonomik karlılık en yüksek düzeyine yüzde 20,8 ile 1997 yılında ulaşmış, ancak izleyen yıllarda bu düzeyini koruyamamış, en düşük düzeyine ise yüzde 7,5 olarak 2001 yılında indikten sonra 2007 yılında yüzde 15,7 olmuştur.

1997-2007 yılları arasında BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda ekonomik karlılık, yüzde 25,4'den yüzde 17,3'e gerilemiştir. BBK kapsamındaki özel kuruluşlarda ekonomik karlılık inceleme döneminde en yüksek düzeyine, yüzde 25,4 olarak 1997 yılında

ulaşmış, en düşük düzeyine yüzde 10,7 olarak 2001 yılında inmiştir. BBK kapsamındaki kamu teşebbüslerinde de 1997-2007 döneminde ekonomik karlılık azalmıştır.

1997 yılında yüzde 13,0 iken, 2007 yılında yüzde 8,8'e gerilemiştir. İnceleme döneminde kamu teşebbüslerinde ekonomik karlılık 1997 yılında yüzde 13,0 olarak en yüksek düzeyine ulaşmış, 2001 yılında yüzde 2,4 olarak dönemin en düşük düzeyine inmiştir.

1997-2007 döneminde BBK genelinde karlılık oranları düşmüş, 2001 yılında en düşük düzeylerine indikten sonra yükselmişse de 1997'deki düzeyine ulaşamamıştır. 2007 yılında ise karlılık oranları bir önceki yıla göre yükselmiş, ancak satış karlılığı dışında 1997 düzeyine ulaşamamıştır.

500 Büyük Kuruluşta Büyüme

2007 yılında BBK genelinde cari fiyatlarla toplam varlıklar (aktif) yüzde 13,5, özkaynaklar yüzde 17,2, net satışlar yüzde 9,8, birleştirilmiş (toplu) dönem karı yüzde 35,4, kuruluşların ulusal gelire katkısını gösteren yarattıkları net katma değer yüzde 444, ihracat yüzde 24 oranında artmıştır.

2007 yılında cari fiyatlarla büyüme göstergeleri içinde ihracat ve özkaynak ölçütleri dışında, diğer göstergelerde bir önceki yıla göre yavaşlama görülmektedir. Varlık artış hızı yüzde 15,2'den yüzde 13,5'e, satış artışı yüzde 22,8'den yüzde 9,8'e, toplu dönem kar artışı yüzde 54,9'dan yüzde 35,1'e, yaratılan net katma değer artışı yüzde 24,6'dan yüzde 14,4'e gerilerken; özkaynak artış hızı yüzde 15,5'den yüzde 17,2'ye, ihracat artışı da yüzde 18,9'dan yüzde 24'e yükselmiştir. BBK'da ücretle çalışanların sayısında artış yüzde 3,6 oranında olmuş, çalışan sayısı 552.758 kişiye yükselmiştir.

Farklı fiyat artış hızlarının yaşandığı bir ekonomide cari fiyatlarla artış hızlarının karşılaştırılması fazla anlamlı olmamaktadır.

Fiyat artışının yaşandığı bir ekonomide önceki yıllarla anlamlı karşılaştırmalar yapabilmek için bir düzelticiye, deflatöre gereksinim duyulmaktadır.

2007 yılında sanayi sektörü zımni fiyat deflatörü 106,0 olarak alındığında, satışlar, kar, katma değer gibi dönemsel akışı gösteren büyüklükler için aşağıdaki değerler hesaplanmaktadır. Yukarıda açıklanan deflatörle düzeltme yapıldığında BBK genelinde reel satış artışı yüzde 3,6 olarak hesaplanmaktadır. Reel satış artışı özel kuruluşlarda yüzde 3,8 düzeyinde gerçekleşirken, kamu teşebbüslerinde yüzde 2,0 olmuştur. Bir önceki yıl ise BBK genelinde reel satış yüzde 11,9 oranında hesaplanmıştır.

Döviz kurları, fiyat artışına paralel bir artış göstermediğinde ve ihracat artışı da YTL olarak imalat sanayii deflatörü ile düzeltildiğinde, bulunan hız yanıltıcı olmaktadır. Kurda değişimin iç fiyat artış hızından farklı olduğu dönemlerde iç

satış, dışsatım ayırımı yaparak, satış artışının farklı deflatörlerle düzeltilerek reel artışı hesaplamanın daha gerçekçi olduğu düşünülmektedir.

2007 yılında BBK genelinde birleştirilmiş dönem karı 13.516 milyon YTL'den 18.264 milyon YTL'ye yükselmiş, cari fiyatlar yüzde 35,1, reel olarak da yüzde 27,5 artış göstermiştir. Bu bağlamda özel kuruluşların birleştirilmiş dönem karında 2007 yılında reel olarak yüzde 26,4 oranında, bu kapsamdaki kamu teşebbüslerinde de yüzde 48,7 düzeyinde artış olmuştur.

2006 yılında ise BBK genelinde birleştirilmiş kar cari fiyatlarla yüzde 54,9 reel olarak da yüzde 41,2 oranında artış göstermişti.

İşletmelerin ulusal gelire katkısını gösteren yaratılan net katma değer BBK genelinde cari fiyatlarla yüzde 14,4, sabit fiyatlarla da yüzde 7,6 oranında artarak cari fiyatlarla 32.968 milyon YTL'ye yükselmiştir. Özel kuruluşlarda reel net katma değer artışı yüzde 7,5 düzeyinde olurken, bu kapsamdaki kamu teşebbüslerinde yaratılan net katma değer artışı yüzde 12,3 oranına yükselmiştir.

2007 yılında BBK'nın likidite durumu ve mali yapısı bir önceki yıla göre belirgin bir değişme göstermemiştir.

ÖZET VE BULGULAR

2007 yılında BBK genelinde mali performansta olumlu gelişmelere karşın; performansta iyileşme, bir önceki yıl kadar göze çarpıcı olmamıştır. 2007 yılında BBK'nın likidite durumu ve mali yapısı bir önceki yıla göre belirgin bir değişme göstermemiştir. Likidite durumu konusunda gösterge olarak kabul edilen cari oran bir önceki yıla göre yüzde 162,8'den yüzde 163,4'e yükselmiştir.

Mali yapı ile ilgili göstergelerden Yabancı kaynak/Özkaynak oranı yüzde 88,5'den yüzde 82,6'ya; yabancı kaynak/varlık toplamı oranı yüzde 46,9'dan yüzde 45,2'ye kısa süreli yabancı kaynak/varlık toplamı oranı yüzde 32,4'den yüzde 31,9'a gerilerken, özkaynak/varlık toplamı oranı yüzde 53,1'den yüzde 54,8'e yükselmiştir. Tüm bu göstergeler BBK'nın mali yapısında bir önceki yıla göre belirgin olmasa da iyileşme olduğunu ortaya koymaktadır. Mali yapıda hafifçe de olsa iyileşme hem özel hem de kamu kuruluşlarında gözlenmiştir.

2007 yılında BBK genelinde büyüme sürmekle beraber büyüme hızının bir önceki yıla göre yavaşladığı gözlenmektedir. Bu bağlamda cari fiyatlarla aktif (varlık) artış hızı yüzde 13,5'e gerilemiştir. Anlamlı büyüme göstergelerinden satış hasılatında artış hızı bir önceki yıla göre, yüzde 22,8'den yüzde 9,8'e düşmüştür. İşletmelerin yarattıkları net katma değerde artış hızı cari fiyatlarla yüzde 24,6'dan yüzde 14,4'e gerilemiştir.

Kar artış hızı da yavaşlamıştır. 2006 yılında BBK'nın toplu (birleştirilmiş) karı yüzde 54,9 iken 2007 yılında yüzde 35 olmuştur. Buna karşı özsermaye artış hızı yüzde 15,5'den yüzde 17,2'ye, dış satım artışı da USD bazında yüzde 18,9'dan yüzde 24,0'a yükselmiştir. Cari fiyatlarla olan artışları sabit fiyatlara dönüştürürken, başka bir deyişle reel büyüme hesaplanırken uygun düzeltici, deflatör sorunu ile karşılaşılmaktadır.

Deflatör olarak ÜFE sanayi sektörü zımni fiyat deflatörü 106 alındığında, 2007 yılı için reel satış artışı yüzde 3,8, kar artışı yüzde 27,5, net katma değer artışı da yüzde 7,9 olarak hesaplanmaktadır.

Bir önceki yıl ise reel olarak satış artışı yüzde 11,9, kar artışı yüzde 41,2 net katma değer artışı da yüzde 13,6 olarak hesaplanmıştır. 2007 yılında BBK genelinde dönem net karının, satış varlık ve özkaynaklardan daha hızlı artışı, karlılık oranlarını yükseltmiştir. Özkaynak karlılığı yüzde 13,8'den yüzde 15,9'a, satış karlılığı yüzde 5,9'dan yüzde 7,2'ye varlık (aktif) karlılığı yüzde 7,3'den yüzde 8,7'ye ekonomik karlılık da yüzde 15,6'dan yüzde 15,7'ye yükselmiştir.

Buna karşı satış artışının sınırlı kalışı finansal verimlilik ya da faaliyet etkinliğinin, bir önceki yıl düzeyinin dahi altında kalmasına yol açmıştır. Varlık devir hızı 1,25'den 1,21'e özkaynak devir hızı 2,35'den 2,21'e işletme sermayesi devir hızı da 2,36'dan 2,32'ye gerilemiştir.

Gelişmelere daha geniş bir zaman boyutu içinde, en az on yıllık bir dönem içinde bakıldığında, performansın iyileşmediğini, finansal etkinlik ve karlılığın 1997 düzeyinin dahi altında bulunduğu görülmektedir.

Mali yapıdaki iyileşme de büyük ölçüde 2003 ve 2004 yıllarında yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanmıştır. BBK kapsamında kamu teşebbüslerinin ağırlığı giderek azaldığından, BBK'nın performansını özel kuruluşlar belirlemektedir. Kriz yılları dışında, uzun vadede BBK'nın mali performansının belirgin iyileşme göstermemesi dikkati çekmektedir.

Dr. Öztin AKGÜÇ

ÜRETİMİYLE ONURUN TEKNOLOJİSİ İLE GURURUN KALESİ

30 yılı aşkın süredir hizmet veren firmamız 2002 yılında yeni fabrikasına taşınarak son teknoloji ile üretim yapmaktadır. Pirinç biyet, alçak basınç kokil külçesi ile her türlü dolu pirinç çubuk, profil'in yanında ayrıca 2006 yılında içi boş pirinç çubuk, profiller ve kollektör borusu üretmeye başlamıştır. Dünya standartlarında, istenilen miktar ve teslim tarihlerinde, kaliteli üretim ve ihracat yapan, uzman kadrosu ile müşteri memnuniyetini öncelikli görev bilen, Türkiye'nin konusunda lider kuruluşu olarak her zaman ilklere imza atmaktadır.

Ürünlerimiz :

- 100-254 mm çap aralığında, pirinç biyet,
- DZR'li ve normal Alçak Basınç Pirinç Külçesi, Armatür pirinç Külçesi
- Yuvarlak, altıköşe, kare, dikdörtgen, pirinç çubuk ve profiller
- Yuvarlak, altıköşe içi boş pirinç çubuk, kollektör borusu ve diğer içi boş profiller,
- FEDERALLOY kurşunsuz armatür külçe üretimi
- * Tüm kesitler için müşteri teknik çizimleri değerlendirilerek üretim yapılabilmektedir.

SARBAK METAL

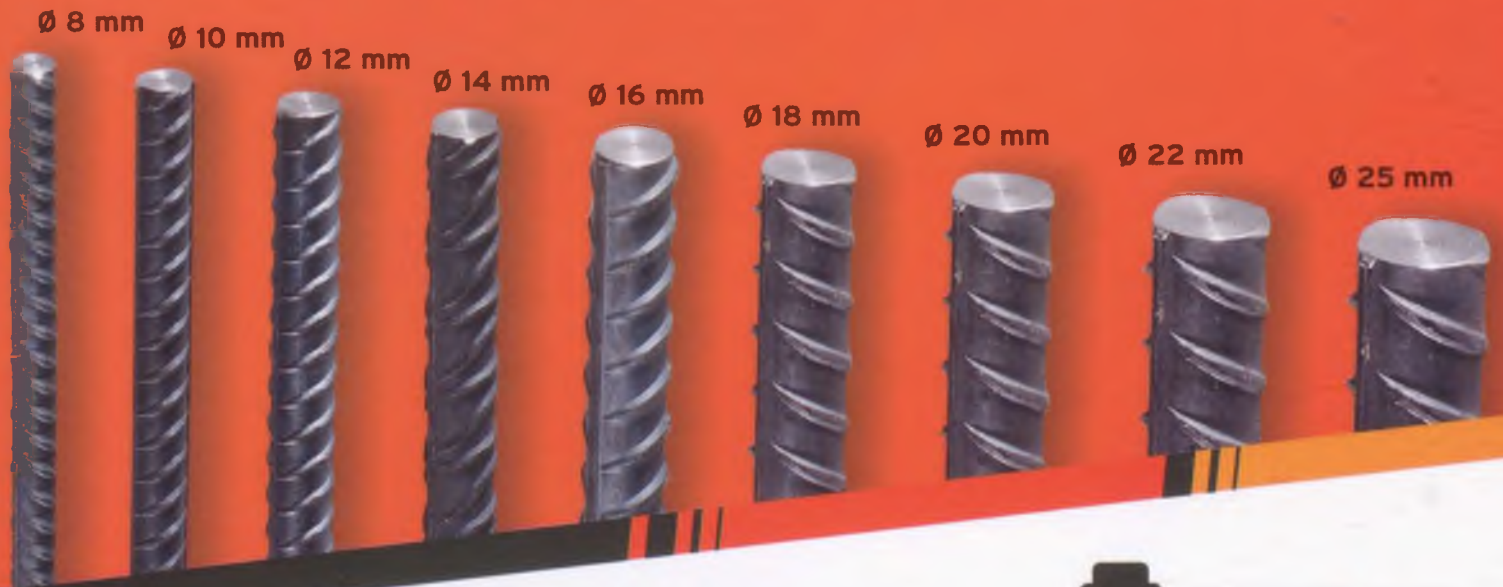
TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ
PİRİNÇ, BAKIR ALAŞIMLARI MAMÜLLERİ İMALATI

Merkez (Head Office): Arapcamı Mah.
Galata Mahkemesi Spk. No. 13 Kat : 2 D:12
34420 Karaköy - İSTANBUL / TÜRKİYE
Tel: (0212) 237 66 04 (pbx) Fax : (0212) 253 51 45

Fabrika (Factory): Organize Sanayi Bölgesi
Gazi Osman Paşa Mah. İtfaiye Cad. No.3
59500 Çerkezköy / TEKİRDAĞ
Tel: (0282) 725 19 60 (pbx) Fax: (0282) 725 19 70

www.sarbak.com.tr

DÖRT YILDIZ DEMİR ÇELİK İŞLETMELERİ SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Yeni Foça Yolu 1.km Aliğa - İzmir • Tel: +90.232. 625 1912 • Faks: +90.232. 625 1913
e-mail: info@4yildiz.com • www.4yildiz.com

★ ★ ★ ★
DÖRT YILDIZ
DEMİR ÇELİK İŞLETMELERİ

AKSA

Akrilik Kimya Sanayii A.Ş.

Hayatınızın ilk gününden itibaren yanınızda.

Etrafınızda gördüğünüz her detayda; bir bebeğin tenine dokunan yumuşacık bir battaniyeden, oyuncak ayısına, üzerinde emeklediği halıdan, annesinin üzerindeki giysiye kadar yaşamımızı çevreleyen birçok ürünün hammaddesinde Aksa'nın imzası var. Beş kıtaya akrilik elyaf üreten Aksa, kalitesi ve deneyimiyle tekstilden, dekorasyona, oyuncaktan spor malzemelerine kadar hayatın her anında sizin ve sevdiklerinizin yanında...